

www.e-rara.ch

Florilegium historico-criticum librorum rariorum

Gerdes, Daniel

Groningae et Bremae, 1747

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: RRf 113

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-25260>

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien - von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material - from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes - des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

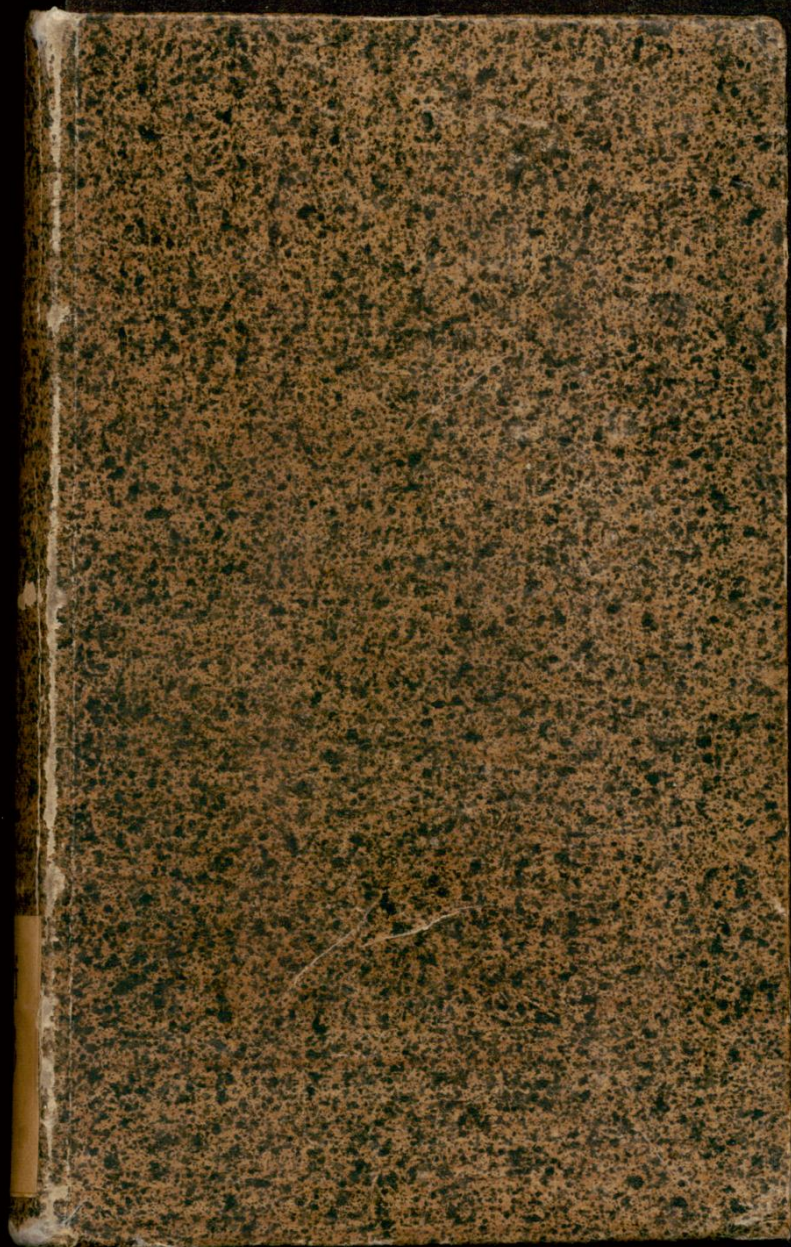
e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

1076

RRF 113

208
910

FLORILEGIUM
HISTORICO-CRITICUM
LIBRORUM
RARIORUM

CUI

*Multa simul scitu jucunda adsparguntur,
Historiam omnem Litterariam, &
cum primis Reformationis Ec-
clesiasticam Illustrantia.*

Editio II. auctior longè atque emendatior.

GRONINGÆ & BREMÆ,

Apud { HAJ. SPANDAW, } Bibliopolas.
& { G. WILH. RUMP, }

1747.

Viro plurimum
Reverendo & Clarissimo
JOHAN. VOGTIO

Ecclesiæ Cathedralis
quæ est ad D. *Petri*,
Bremensis,

Pastori fidelissimo Seniori,
Theologo,
atque Litteratori,

inter Fratres *Evangelico-*
Lutheranos

pereximio,
suoque in studiis quondam
Juvenilibus

Commilitoni strenuo,
quique
non unquam intercisuram
Sibi

cum per alia præclara
ingenii

Monumenta

tum

tum per editum
ante decennium
Librorum Rariorum
Catalogum
Historico-Criticum
multifaria
eruditione
refertissimum,
conciliavit Nominis celebri-
tatem:

Hoc *Florilegium*
altera vice, tanquam quoddam
Spicilegium post amplissimam
Messam in ejus *Catalogo* ex-
hibitam, collectum,
in æstimationis signum
& amicitiae tesseram
offert ac dedicat.

DANIEL GERDES

Th. D. & P. P. in Univer-
sit. Groning - Omlandica.

LEC-

LECTORI BIBLOPHILO
SALUTEM.

Quod solenne est scrip-
toribus in librorum
Prooemio, de ratio-
ne instituti ac scopo
scriptionis præfari, &, qua
data anfa, ad hæc illave con-
scribendum pervenerint, id à
me quoque cumprimis exquiri,
præsentem libellum ad usus pu-
blicos iterum paranti, intelli-
go; atque operæ pretium me
esse facturum existimavi, si
huic mori morem gererem.

Septennium & quod ultra est
jam effluxit, quod ad plurimum
Rev. & Doctissimi *Johannis*
VOGTII Catalogum *librorum*
variorum tenuia quædam anno-
tarem supplementa, quæ instar

P R Æ F A T I O.

Spicilegii cujusdam videri possent post uberrimam ejus *messem* collecti; Atque edidi tum quoque paucorum foliorum libellum, non tantummodo *Miscellaneis Groninganis* insertum, sed & separatim editum, in id unicè directum, ut Bibliophilorum curiositati si pote salivam moverem, atque eorum expiscarer animum in hæc literarum studia proclivem.

Occurrit autem votis meis fortuna, largius etiam quam optaveram; Est enim is libellus non modo libenter acceptus, atque avidè coëmtus, verum etiam, non defuerunt Viri Docti, qui publicè privatimque eam quam ei impenderam industriam collaudarunt, suamque

P R Æ F A T I O.

que testati fuerunt benevolentiam;

Interea tamen, ut fieri solet in hoc studiorum genere, novæ se nobis etiam non opinantibus inde ab eo tempore ingerunt observationes, atque aliorum librorum rariorum notitia nostram excitabat curiositatem, diligentiam verò eos scripto consignandi atque ad prioris editionis interstinctam chartam annotandi exacuebat. Quò effectum est, ut in aliquem, abundantiore certè atque copiosiore quam prius credideram, hæ excreverint observationes nostræ numerum, qui jam *quingentesimum* ferme accedit:

Has itaque benevole Lector,

P R Æ F A T I O.

cum prior illa libelli tenuioris Editio, se planè jam oculis subduxerit nec acquiri amplius possit, Observationes adeò locupletatas, Tibi nunc exhibemus atque offerimus; Quod munusculum, quantulumcumque illud sit, Te pro tua humanitate non gravate accepturum confido.

Est verò etiam, qui speciatim huic nostræ stimulum addidit industriæ, Vir Eximius, & qui inter Theologos Helveticos non infimum occupat locum, *Melchior* HURTERUS, Theologus *Scaphusanus*, quocum jam inde à viginti quinque annis mihi, cum familiaritas intercedit, tum culta est amicitia. Is enim, qua est in elegantiores quoque literas & eru-

P R Æ F A T I O.

eruditionem variam propensione, peregregias illas mihi jam ante hoc quinquennium & quod superest, suppeditavit *Symbolas*, quibus nunc demum hoc Opusculum tanquam totidem flosculis vides exornatum, quasque sub literis M. H. à reliquis distinguere, atque ne situ ac oblivione perirent, efficere volui.

Bibliotheca, ad cujus, tanquam quæ rarioribus libris instructissima fuit, indicem, plus semel ablegavimus Lectorem, est Viri Amplissimi *Jani* ALBINI Juris utriusque Doctoris, *Dordraceni*, quæ Anno 1696. publicè est divendita; Neque sanè ego, quæ pro ratione magnitudinis, præstantioribus pariter atque rarioribus in omni disciplinarum genere

* 5

nere

P R Æ F A T I O.

nere libris fuerit instructa, me unquam ullam perlustrasse recordor.

Cæterum, nullo modo diffiteor, à raritate libri cujusdam non oppidò fidum certumve peti argumentum præstantiæ ejusdem, quin imò, quod *Jo. CLERICUS* rectè annotavit in præfat. ad *Artem Criticam*, raros libros rarò esse præstantes, atque ob id ipsum raros fieri solere, quod sunt minus eruditè scripti, sicque non sine ratione Doctissimos *Bibliothecæ Anglicæ* Scriptores severius exagitare eos, qui libros tantum raris conquirendis inhiant, eòsque studiosissimè sibi comparant.

Quid? quod illud quoque facillimè largiar, ipsam raritatis

P R Æ F A T I O.

notionem hæctenus non ita esse determinatam inter viros Doctos, ut non multum secum vehat ambiguitatis, & multis sententiarum discidiis ansam subministrare possit, cum, quod uni rarum dicitur ac creditur opusculum, id non semel alteri videri queat non adeo insolens, & inter ipsos quoque rariores libros certi dentur nec ii tamen accuratè satis definiti raritatis gradus.

Ne jam de variis Rariorum librorum classibus quicquam dicamus, cum jam rectè sit observatum in *conspectu rei litterariæ* pag. 362. sq. à Doctissimo HEUMANNO, quam *alii* sint rari pariter atque impii, *alii* rari & minus erudite scripti, &
alii

P R Æ F A T I O.

alii denique, rari juxta bonique;

Quando ad priorem classem, non atheisticos solummodo libros, sed & impuros & sotadicos quin imò etiam libros quoscunque seditiosos referre licebit, quorum satis copiosum numerum in suo catalogo sub titulis *Acosta, Admonitio, Adolphi, Alethæus, Apologia, Apopenensis, Aretinus, de Bath, Baudius, Beverlandus, Blount, Brunus, Cirellus, Clendonius, Comazzus, Cowardus, Cuffeler, Cymbalum, Fable, Gospel, Honzan, Koerbach, Maier, Masse, Meditationes, Mengi, Pantheisticon, Philopater, Pomponatius, Portius, Rochester, Sanchez, Schoppius, Servetus, Spinosa,*
To-

P R Æ F A T I O.

Tolandus, *Vaninus*, *Venetus*,
Venus, &c. recensuit Doctissi-
mus VOGTIUS.

Ad secundam classem refe-
runtur ii ipsi meritò libri, quo-
rum ea est, si intuearis præstan-
tiam, vel, ut verius dicam, su-
perficiarium scribendi & com-
mentandi genus, vilitas, ut ne
digni quidem fuerint habiti qui
denuò imprimerentur, quique
eandem ob causam raritatis no-
tam subierunt, quem in cen-
sum ne plura jam comporte-
mus, si magnam partem scrip-
torum antagonisticorum v. g.
in causa *eucharistica*, *pietistica*,
prædestinatiana, *terministica*, *syn-
cretistica*, similibusque, refera-
mus, non admodum à vero de-
viabimus;

Ad

P R Æ F A T I O.

Ad tertiam verò eamque præstantissimam classẽ, quinam potissimum sit referendi, facilius meliusque expediri ac cognosci potest ex ipso *Catalogo Vogtiano* atque ex nostro hoc *Florilegio* rite perlustrato quam ut in hoc proœmio vel longum de iis instituere sermonem vel regularum adaugere numerum necesse sit:

Tu verò, humanissime Lector, ut hæc *otia* quoque *litteraria* boni consulas, atque ut si quid in iis est præstitum quod studiis tuis prodesse possit, id grato suscipias animo, velim. Vale.

FLORILEGIUM

Librorum quorundam

Rariorum.

ABBATTI (*Roberti*) *Antichristi demonstratione contra fabulas Pontificias & ineptam Roberti Bellarmini de Antichristo disputationem*, Londini excudebat Robertus Barker Illmœ Regiæ Maj. Typographus 1603. 4. Erat Author Th. Doctor & Professor Oxoniensis, Georgii Abbati Archiepiscopi Cantuariensis frater, uti ipse, A. 1615. in Episcopum Sarisburiensem est consecratus atque A. 1618. supremum diem obiit: Dedicavit is hanc opellam oppido raram, Jacobo I. Magnæ Britanniæ Regi, cui de Anglicano Regno, in quo Elisabethæ Magnæ successerat gratulatur; atque *Mathæi Parisiensis* versum de Henrici secundi obitu ad præsentem casum applicat: *Mira canam, Sol occubuit, nox nulla secuta est.*

A

No.

Notari verò debet, & hunc ipsum librum, quinquennio post A. 1608. de novo fuisse editum formâ octavâ, unâ cum JACOBI Regis commentario de *Antichristo*;

Cæterum primariam hic adversus Pontificios causam videmus pertractari; *Quam si obtinuerimus, sunt Auctoris verba, (esse Romanum scil. Pontificem Antichristum,) de reliqua controversia dubitandi non erit relictus locus, quia de Antichristi doctrina, quin perniciofa sit, & impia, dubitari non potest. Breve ejus libelli excerptum dat Cl. STRUVIUS in Biblioth. Antiq. Anni 1706. p. 487. quocum ita merito rationem inimus:*
 „ Nulli dubitamus, quin attentus lec-
 „ tor, etsi alioquin fortasse in Pontifi-
 „ cem propensior, suspensus evadat &
 „ secum cogitet, plane miraculum esse,
 „ ut *Pontifex Romanus* justissimo ubique
 „ passu in Antichristi vestigiis incedat,
 „ neque tamen sit Antichristus. „

ABRAMI (*Nicol.*) libri, non sunt penes nos ulla in Bibliotheca, inquit COLE-
 RUS in *Anthologia* T. I. fasc. V. p. 348.
 Erat ABRAMUS Societatis Jesuiticæ in Academia Mussipontana S. Litt. interpres. Quo munere functus paucos edidit libros, eosque rariores, ac nostris in oris à vulgo eruditorum ignoratos,
 teste

teste BÆLIO in diction. voc. *Abram.*
Inter eos, uti est *Epitome rudimento-*
rum linguæ Hebraicæ versibus latinis bre-
viter comprehensa; ita cum primis emi-
net, *Pharus Vet. Testamenti, seu, Sa-*
crarum Quæstionum libri XV. una cum
libris IV. de Veritate & Mendacio. Pa-
risiis apud Mathurinum Henault, via
Jacobæa, sub signo Angeli Custodis
1648. fol. De hoc opere ita Cl. HOF-
MANNUS ad Colerum scribit l. c.
p. 349. *Volumen si dico rarum, multos*
facile annuentes habebō; Si eruditissimum,
nemo negabit, nisi qui & ipsum librum &
raram Abrami doctrinam ignorat. Opta-
rem tam eruditum opus nostris in finibus
magis celebrari, ast quid vota valebunt,
quidque efficiant?

ACTA Pacificationis, quæ coràm Sac. Cæ-
sareæ Majest. commissariis, inter Seren.
Regis Hispaniarum & Principis Matthiæ
Archiducis Austriæ, Gubernatoris, &c.
Ordinumque Belgii legatos, Coloniae habi-
ta sunt, fideliter ex protocollo legatorum
Ordinum descripta &c. Antverpiæ apud
Plantinum 1580. 8. & Lugduni apud
Andr. Schutenum. 1580. 4. Si hæc
Acta dixerimus complecti res omnium
maximè memorabiles, atque cum pri-
mis Reipublicæ & Ecclesiæ Fœderati
Belgii prima fundamenta, à verò non

aberrabimus. Collegit ea, Ordinum
 nutu & auctoritate, non equidem, quod
 THUANUS judicabat Historiar. Lib.
 LXVIII. §. XXV. Tom. III. f. 691.
Adolphus de MEETKERKE qui & ipse
 ex Ordinum legatis fuerat, sed *Aggæus*
 ALBADA Jureconsultus eximius, & ipse
 inter Ordinum legatos conspicuus, rectè
 monente Ge. BRANTIO in Hist. Ref.
 Belg. T. I. p. 648. qui simul observat,
 quam egregiis planè annotationibus,
 declarationibus & observationibus, de
 rebus religionis, libertate conscientiæ &
 cultus publici, eadem sint instructa;
 Sunt autem Annotationes pleræque ac
 probationes pro defendenda Protestan-
 tium & Ordinum in Belgio causa ac li-
 bertate institutæ, cum Præfatione, qua
 maximè nititur demonstrare, Belgas ob
 tumultus exortos, quorum culpam in
 Albanum ac ceteros Regis ministros reji-
 cit, aut divinæ læsæ majestatis, aut per-
 duellionis crimini minimè affines esse:
 inprimisque, de templis expilatis & ima-
 ginibus ac statuis passim dejectis, quod,
 qui potuerunt, non prohibuerunt, cri-
 men objectum refutat: *Et factum qui-
 dem ipsum nunquam probasse moderatiores,
 dicit, aut non infectum voluisse, sed al-
 tius penetranti & judicia divina, quan-
 tum homini licet rimanti, in confesso esse,
 Deum*

Deum hoc facto, Ordines, populum & Regem erudire & convincere voluisse, si tam grave piaculum judicent, lapideas & ligneas statuas frangere & demoliri, quantum piaculum sit, homines, sine ullo discrimine sexus & ætatis, qui ad imaginem Dei facti sunt, & quorum sine dubio magna pars jam imago Dei, hoc est, Christiani erant, destruere & evertere?

Esse autem hæc Acta longè rarissima, norunt, quibus res Belgicæ curæ sunt cordique, ut Janus GRUTERUS, Vir longè doctissimus jam suo tempore consultum judicaverit, ea denuò in lucem edere; atque inter *Scriptores Rerum Belgicarum*, quorum collectionem is meditabatur, referre. Sunt eadem hæc etiam *Lingua Belgica* edita eod. anno 1580. Leidæ apud Carolum Sylvium, Ordinum Hollandiæ Typographum.

ACTA Colloquii Ratisbonensis ultimi A. 1546. habiti, admodum esse rara, testatur SALIGIUS in *Hist. Aug. Conf. Tom. I. p. 552.* Prodierunt ea sub hoc titulo: *Actorum colloquii Ratisbonensis ultimi, quomodo inchoatum ac desertum, quæque in eodem extemporali oratione inter partes disputata fuerunt, verissima narratio, jussu Cæsareæ Majestatis conscripta & edita* Ingolstadt. 1546. 4. Verus eorum editor est Joh. HOFMEISTER,

6 *F. ab Aitzema. Jo. Alba. P. Alcyonius.*

RUS, Pontificius, qui & ipse à parte Pontificiorum collocutor in eo erat colloquio. Quæ verò à parte Potestantium edita sunt Acta, prodierunt Witebergæ 1546. 4. & *Georgium MAJOREM* habent auctorem: Nam & *Martinus BUCERUS* brevem sed fide dignam de eodem colloquio tum lingua Germanica edidit relationem historicam, 4. quam utramvis ipse servo.

AITZEMA (*Foppii ab*) Frisii, Jureconsulti Helmeftadiensis *Poëmata Juvenilia*, una cum dissertationum ipsius ex Jure Civili Libris II. Helmst. 1607. 4. edita, non sunt ubivis obvia, teste M. CRUSIO in Memorabil. Plesliacis p. 17. Quanti verò Foppium æstimaverit *Isaacus CASAUBONUS*, liquet ex ejus Epistola 412. & 414. edit. Amsterd. in folio.

ALBÆ (*Johannis*) *Selectæ Annotationes & expositiones* in varia utriusque Testamenti difficillima loca. Valentia 1613. 4. & Mogunt. 1676. 8. Raritatem hujus, quem ex editione Moguntina ad manus habemus, libelli addiscimus ex eo quod Cel. *Jo. Christ. WOLFIUS* in Epistola ad M. V. de la Croze in Thes. Epist. Croz. T. II. p. 180. fatetur se nunquam eum librum vidisse, & tamen eum vehementer desiderare.

ALCYONII (*Petri*) *Viri undequaque doctissimi*

tissimi Medices Legatus, sive de Exilio libri II. latine linguae elegantia ad unguem expoliti, ac Christianis Philosophicisque rationibus instructissimi. Venetiis anno 1522. in ædibus Aldi & Andreae Asulani soceri 4 & 8. & Aureliopoli 1624. 8. Rarissimi hujus libri notitiam exhibet STRUVIUS in Biblioth. Antiq. 1706. p. 369. sq. qui simul ex *Jovio, Pierio Valeriano, Varillasio & Bælio*, quædam ad Auctoris vitam a) & fata spectantia præmittit: Memorabile est, quod *Alcyonius*, cum statum Italiae, qui tempore Laurentii Medicæi fuerit, describit, de Sixto IV. Pontifice Maximo ita loquatur: p. 237. edit. Menkenianæ. *Officii Pontificii & religionis & Dei oblitus, non secus in Italia bella excitare solebat, atque si illa Asiae aut Africae provincia esset, in qua Turcæ & Pœni regnarent: non pars Europæ, ex flore clarissimorum virorum constans, cujus Princeps esset Pontifex Maximus, qui moderatissime & sapientissime clavum tanti Imperii tenere & gubernacula Reip. tractare in maximo cursu & fluctibus deberet.* Enimverò Cl. *Job. Burch.* MENCKE-

A 4

NIUS

a) *Alcyonii* vitam quoque videmus à doctiss. *Niceronio* exhiberi in *Memoires pour servir à l'histoire des hommes illustres* Tom. IV. p. 150-166.

NIUS A. 1707. hos & alios libros in 12. Lipsiæ sub titulo, *Analec̃ta de calamitate literatorum* recudi fecit, una cum præfatione, qua Alcyonii causam, adversus Pauli Manucii accusationem, quasi ex Bibliotheca Monachorum Florentinorum, *Ciceronis* libros *de gloria* suffuratus fuisset, atque ex iis suum hunc *de Exilio* librum confarcinasset, defendit.

ALDRETE (*Bernhardi*) Hispani, Antiquitates Hispaniæ & Africae, patria lingua editæ & quatuor libris comprehensæ Antverpiæ 1614. 4. inter rariores libros recenseri solent: Integer titulus ita se habet: *Varias Antiquedades de Espana, Africa, i Otras Provincias del Doct̃or Bernardo Aldrete, Canonigo, en la Sancta Iglesia de Cordua.* En Amberes, à costa de Juan Hasrey anno MDCXIV. Præ reliquis, magno studio *Punicas* hic, sive *Carthaginenses* tradi videmus Antiquitates, quippe cum Lib. II. Cap. II. integrum Vocabulorum *Punicorum* exhibeatur *Lexicon* à pag. 180—240. De raritate libri testem habemus *Celeb. MOSHEMIUM* in Epist. ad Cl. Mat. Veyff. de la Croze in Thef. Epist. Croziano. T. I. pag. 298. ubi & consulit Moshemius Crozium, an verum id sit, quod Antonius in Biblioth. Scriptorum Hispan. retulerat, „ *Antiquitates AL-*
DRE-

„DRETÆ latinè etiam esse editas. „
 Id saltem certum est Cl. HAVER-
 KAMPUM Leidensem quondam Pro-
 fessorem, communi cum Cl. Moshemio
 inuito consilio, & LASTANOSÆ li-
 brum rarissimum de Nummis Hispanicis
 incognitis, & hunc ALDRETÆ li-
 brum in Latinam Linguam conversum,
 inferere voluisse *Thesauro Hispanico*,
 quem is, dum vivebat, moliebatur. v.
Thef. Croz. T. II. p. 218.

Ejusdem *Del Origen, y Principio de la
 Lengua Castellana compuesto par el Doctor
 Bernardo Aldrete. Madrit 1674. fol.*
 Lib. rarus dicitur in *Bibl. Albini. p. 17.*
 ALEXII (Simonis) *Dialogi VII.* longe
 sunt rariores, neque ferme noti, nedum
 perspecti, iis qui ceteroquin Historiæ
 Reformationis monumenta satis excus-
 serunt diligenter. Integer libelli titulus
 hic est: *De Origine Novi Dei Missati-
 ci, quondam in Anglia mortui, nunc de-
 nuo ab inferis resuscitati, dialogi VII. In
 quibus purissimi Sacræ Scripturæ fontes,
 ad impurissimas Scholasticæ doctrinæ lacu-
 nas collati, non tantum verum Cœne Do-
 minicæ usum ostendunt, sed etiam impium
 Missæ Papisticæ abusum patefaciunt. Si-
 mone ALEXIO Authore MDLVIII. 8.*
 Præfatio libello, Genevæ ni fallor,
 apud Joh. Crispinum Atrebatensem qui

& præfationem conscripfit excuso, præmissa, commemorat, auctorem SIMONEM ALEXIUM, fuisse virum, cui propter insignem ministerii verbi Dei functionem, multum tribui debeat, quique *hos Dialogos ad adversariorum technas detegendas & impugnandas scripserit Londini, non equidem edendi causa, sed ut illustrissimi Viri & Christo fidelissimi martyr*, THOMÆ CRANMERI, apud quem tum agebat, mandato satisfaceret; Veluti Auctorem in his dialogis id egisse, deinceps asseritur, ut *calicis noxia pharmaca, quibus hætenus totum inebriavit orbem Romanæ aule incubator Antichristus, nota faceret, & ignorantes (si fieri possit) à meretriciis illius poculis avocaret.* &c. &c. Notabilia prorsus sunt verba Theodidacti pag. 117. qui ad Philotheum collocutorem hunc in modum, „ quod Christus dixit, *Hoc est* „ *corpus meum*, ejus sensus est. *Hoc*, „ nempè panis, *est*, id est, representat „ *corpus meum* Quemadmodum interpretati sunt sancti Patres veteris Ecclesiæ Quod doctissime quoque probavit pientissimus & doctissimus vir, „ Thomas Cranmerus, archiepiscopus „ Cantuariensis, in suo tertio libro de „ præsentia & modo existendi corporis Christi in Sacramento coenæ Do- „ mini-

„ minicæ. „ Et deinceps pag. 122. ita
 „ infit. „ Papiftæ dicunt, in Sacramento
 „ coenæ Dominicæ substantiam panis
 „ converti virtute consecrationis in cor-
 „ pus Christi, ipsumque Christum sub
 „ solis speciebus panis vere, & realiter
 „ contineri & manducari. Nos autem
 „ dicimus, veram panis substantiam in
 „ Sacramento manere, & ori externo
 „ hominis exhiberi, & quam certo sci-
 „ mus externo homini panem verum
 „ exhiberi, tam certo scimus interiori
 „ nostro homini, per fidem verum Chri-
 „ sti corpus & verum Christi sangui-
 „ nem communicari. „ Ex hisce atque
 „ similibus effatis huic libello affatim in-
 „ fertis judicare poterit attentus Lector,
 „ cuinam sententiæ, primi in *Anglia* E-
 „ vangeliæ renati Confessores fuerint ad-
 „ dicti, illine quam adeo acriter propug-
 „ nant Lutheri asseclæ, an vero illi, cui
 „ ex verbo Dei reformatæ, adstipulantur
 „ Doctores nostri.

ALLATIUS (*Leo*) de *Templis græcorum*
recentioribus ad Joh. Morinum. De *Nar-*
thece Ecclesiæ Veteris ad Gasparem de
 Simeonibus. De *Græcorum* hodie quo-
 rundam *opinationibus* ad Paulum Zac-
 chiam Colon. 1645. 4. Constat autem,
 Allatiana haud frequenter esse obvia.
 M. H.

ALLENII (*Wilb.*) libellus *a*) de *Jure occidendi tyrannum* est rarissimus. Extat editio Lugd. 1658. ita inscripta. *Traité politique, que tuer un Tyran n' est pas un meurtre.* v. de hoc libro PLACC. Theatr. anon n. 2114. *α.* & 2484. Inter hujus ALLENII, quem inter eruditos mercatores recenseri constat, Opera A. 1707. simul edita libellus hic non reperitur. vid. Act. erud. Suppl. T. V. p. 242.

ALLIXII (*Petri*) Perinsignis Theologi Gallo-Britanni Reformati, atque inter Macrobios eruditos recensendi, cum A. 1641. natus, A. 1717. d. 3. Martii demum supremum diem obiverit in Anglia, Lucubrationes, uti omnes sunt rariores, ita cumprimis, eruditum illud quod Lingua Anglicana ab eo conscriptum habemus Opus duplex, inter rariora Historiæ Ecclesiasticæ monumenta locum habet: Prioris titulus est: *Some remarks upon the Ecclesiastical History of the ancient Churches of Piedmont* by P. ALLIX D. D. Lond. 1690. 4. *Observationes quædam ad Historiam Ecclesiasticam ecclesiarum antiquarum Pedemontii &c.* Posterioris vero: *Remarks upon the*

a) Est tamen Gui. PATINUS, qui in Epist. 151. censet, alium ejus libri esse auctorem Dn. scil. de *Marigni.* v. Clerc. Bibl. Univerf. T. xx. p. 234.

the Ecclesiastical History of the antient Churches of the Albigenſes. By P. ALLIX D. D. Treafurer of the Church of Sarum. London 1692. 4. *Observationes ad Historiam Ecclesiasticam antiquarum Ecclesiarum Albigenſium &c.* Habemus utriusque Operis præſtantiffimi excerptum in Actis Eruditorum A. 1691. mens. Jun. p. 254. & ſeqq. & A. 1693. mens. April p. 169. & ſq. Eſt vero utrumque hoc Latina verſione digniffimum opus, BOSSUETI Epifcopi Meldenſis *Hiſtoriæ variationum Ecclesiarum Protestantium*, cum primis oppoſitum; Is enim per totum librum XI. Albigenſium & Waldenſium famam denigrare, eosque Manichæiſmi reos a) declarare ſtuduerat, quam ab iis calumniam abſtergere utrovis hoc opere è re ſua doctiffimus Auctor exiſtimabat: Quanquam vero non integram hic Waldenſium vel Albigenſium Hiſtoriam is deſcribit, quod a viris egregiis *Chaffagnonio, Perrino, Ufferio, Legero & Morlando* jam factum erat, tamen vel ſic egregia multa atque ex intimo eruditionis eccleſiaſti-

a) Eſt notandum, quod præ ceteris Cl. quoque BASNAGIUS in *Hiſtoria Ecclesiarum Reformatarum* hanc cauſam adverſus Boſſuetum de Waldenſibus non Manichæis, egregie defenderit Tom. I. p. 329. ſeqq.

fiasticæ penu deprompta hic affert, ostendendo, veram Antiquitatem utriusque harum Ecclesiarum, ac demonstrando, quam falsi nihil fuerit jactatum ab earum membris, quando asseruerunt, „se a Romanæ sedis jugo immunes, originem suam ad ipsa Apostolorum tempora referre; „ Quem in finem multa prorsus eximia nec alibi facile obvia, de iis qui inde ab *Irenæi temporibus* erudiverunt *Galliarum Ecclesias*, De *extinctione Canonorum Aurelianensium*, de *Manichæis*, eorumque in *Galliæ provinciis* ingressu, de *independentia priscarum Ecclesiarum Gallicarum*, & quam nec Episcopo Romano subfuerint, nec ejus doctrinæ, quippe contaminatæ, adhæserint, de *Dioecesi Italica*, de *Liturgia Ambrosii*, et sim. hic plena manu Historiæ Ecclesiasticæ cultoribus exponuntur cognitu dignissima.

ALTARÆ (*Mosis*) de *mantenimento de la Alma* &c. i. e. Tractatus de alimentis seu sustentatione animæ, quo exponitur ratio vivendi, quam Judæus in omnibus suis actionibus sectari debeat, ex Hebraico Hispanice conversus per *Mosen* ALTARAS Venet. 1609. fol. Librum hunc rarissimum dicit *Jo. Chr. WOLFIUS* in *Bibl. Hebr. T. III. p. 738.* eumque luculentius recenset.

AME-

AMEDÆI (Divi,) Episcopi Lausaniæ,
de Mariâ Virgineâ Matre Homiliæ octo,
plenæ mysticis ejus laudibus, quæ miris
modis languidam in Deum mentem si-
mul excitant, quibuslibet Christianis
inprimis utiles & amœnæ. Basil. 1517. 4.
M. H.

ex AMYRALDI (*Mosis*) libris nonnulli
non frequenter sunt obvii. Ratio hæc
est, quam dedit ANCILLONUS P.
in *Melange Critique* p. 131. „ qu' il ne
„ s' est jamais fait deux editions de M.
„ Amyraud, excepté de celuy, qui a
„ pour titre: *Traité des Religions con-*
„ *tre ceux, qui les estiment indifferen-*
„ *tes.* „ M. H.

ANDRADA. de *Jacobi de Paiva d' AN-*
DRADA libris X. *Orthodoxarum ex-*
plicationum de divisis religionis capitibus
Venetiis 1564. 4. editis, rectè jam no-
tatum est à Cl. *Vogtio* p. 28. quod ii
Martino CHEMNITIO occasionem
dederint conscribendi illustre illud *Con-*
cilii Tridentini Examen.

Intereâ circa hujus operis raritatem
notari debet & Doctiss. PELISSO-
NIUM & Ill. LEIBNITIUM dudum
frustra in illud inquisivisse, nec nisi
magna demum opera illud oculis usur-
passe, vid. *Lettres de Mr. Leibnitz.* & de
Mr. Pelisson &c. lettr. III. p. 285. &
LEIB-

LEIBNIT. Epist. Miscell. ep. 57. p. 106. & ep. 58. p. 107.

ANDREASII (*Marsilii*) Mantuani, Oratio de amplitudine Misericordiæ Dei absolutissima, Italico sermone primum conscripta, nunc in Lat. sermonem conversa à Cælio Horatio CURIONE C. S. F. interprete. Item Sermones tres D. Bernardi OCHINI de officiô Christiani Principis eodem Interprete. Item S. Declamationes quinque Basil. 1550. 8. M. H.

ANONYMI Commentarius in APOCALYPSIN Witeb. 1528. 8. chartis 25. & dimid. Est libellus longe rarissimus à Luthero ipso unà cum præfatione editus; ubi inter alia ita inquit: *Primum te oro, quisquis es Lector hujus commentarii, ne quid fictum à nobis editum credas. Ego (si qua fides mea est) testor hunc Codicem esse per optimos viros ab extremis finibus Germaniæ, nempe è Sarmaticis Livonicisque regionibus ad me missum, literis & syllabis seculum suum proprie testantibus deformatum, ut ipse negare non potuerim, esse cum annis circiter septuaginta, ante hos annos descriptum. Ex ipso vero Codice satis intelligi potest, auctorem ejus Commentarii fuisse eo tempore, quo monstrum illud maximum stetit Schismatis (quod vocant novissimi,) quod tandem Constantiensi concilia-*

ciliabulo, per sanguinem Job. Hufs & Hieronimi Pragensis velut sacrificio quodam placatum & finitum est Papam Anti-Christum & recte & vere pronunciat, idque indubitata fide atque conscientia, argumentisque fidelissimis.

Ad JOH. HUSSUM hunc commentarium pertinere docet *Conr. GESNERUS* in *Biblioth. Univers.* fol. 427. Unde & *WHARTONUS* in *App. ad Caveum* p. 70. inter Hussi scripta refert, *Commentarium in Apocalypsin* sine authoris nomine editum *Witembergæ* 1528. Sed incerta tamen, uti nobis videtur, conjectura, & videtur *Cl. LAMPE* in *H. E. L. 2. c. 11. p. 321.* eum tribuere *Johanni PURVEYO*, *Wiclefi* discipulo, secutus in ea sententiam *Ph. MORNÆI Viri Illustris*, qui in *Mysterio iniquitatis* pag. 495. eundem *Jo. Purveyo* attribuit, cum alii eum aliis tribuant;

Id saltem certum est, ipso Auctore referente p. 122. b. quod A. 1389. vel, 1390. hæc conscripta sint; Ibi enim disertis verbis, de schismaticis Pontificibus *Urbano VI. & Clemente* injicitur mentio atque additur: „Imposuerunt etiam sibi, quod ipse habuisset spiritum prophetiæ, prædicando „unum terræ motum, qui factus fuis-

„ set proxima æstate elapsa Anno Do-
 „ mini 1389. quo tamen anno nullus
 „ terræ motus contingebat. „ Enim-
 „ verò, & illud notari debet, quod Auctor
 „ referat pag. 94. b. *se hæc in carcere con-*
scripsisse; quin imò addat; „ Se nun-
 „ quam consimilia contra Antichristum
 „ & suos conscripsisse, nisi ea occasio-
 „ ne, qua se incarceraverant, ne un-
 „ quam ageret adversus eos. „ Quod
 „ confirmatur pag. 104. a. ubi & illud ad-
 „ dit: „ Et sævissimos compedes, non
 „ modo ferreos sed & calibeos mihi in-
 „ ter cæteros providerunt. „

Enimverò, ex hisce aliisque id elici-
 tur, *Joh. Hussum* ejus auctorem esse non
 posse, quippe qui non ante ann. 1415.
 fuit incarceratus; Neque etiam is tum
 demum, quando incarcerabatur, Papam
 dixit esse Antichristum, quippe qui
 jam ante, *Anatomiam Antichristi* (vid.
 Opera Hufsi Tom. I. p. 336. 337.) con-
 scripserat, atque in ea Papam & Eccle-
 siam Romanam denigraverat. Ut hacte-
 nus propter ea quæ de *Johanne Purveyo*
 annotavit *Mornæus*, vero sit similis,
 cum pro auctore haberi debere: Quæ
 enim ex exemplari Peterseniano, quod
 per Rev. GRONAVIUM Theologum
 Berolinensem ad me devenit, afferun-
 tur de *Sigundo von Wembdingen*, qui
 for-

forte ejus sit auctor, ea soli innituntur conjecturæ nullis rationibus firmatæ.

ANTONIDÆ (*Henrici*) Nerdeni Systema Theologiæ Franeker. 1613. 4. editum extremæ etiam in nostris regionibus est raritatis: Fuit ipse *Henricus* à loco natali Nærda, Nerdenus, ordinariò quoque *Antonides van der Linden* dictus, inter primos Academiæ Frisicæ Professores Theologos, quippe qui & novam Academiam d. 29. Julii A. 1585. initiavit atque non diu post d. 13. Febr. 1587. Templum Academicum. Est verò id tantò notabilius Systema, quod illud perinsigni ornatum est præfatione, quæ nobis primordia Reformatæ in Belgio Religionis sistit, ex qua eapropter *Miscellaneis nostris Groninganis Tomo Tertio, Fascic. I. n. V. p. 43-64.* quædam inseruimus excerpta, sub titulo *Auroræ Lucis Evangelicæ &c.* At verò, quum alia multa pereximia illi præloquio ad Illustrissimos Ordines Belgii Fœderati Generales directo, insint, juvat unum alterumve ex eo specimen excerptere: Sic enim is jam tum (scilicet Anno 1611.) inter alia: „ Nam certa „ est Ecclesia, scribit, nullam esse veri- „ tatem Dei, nisi in ejus sermone.... „ Quid ergo? *Confessio & Cathe- „ chismus* erunt norma sensus scripturæ,

„ & ad ea ceu trutinam ecclesiæ sana
 „ doctrina erit examinanda? Nemo
 „ nostrum hoc in mentem sibi unquam
 „ venisse, nemo ab se dictum fatebitur,
 „ nemo agnoscat. Quin contrà & cre-
 „ dimus & loquimur, quod solæ Scrip-
 „ turæ *Ἐνοπιεῖς* comprehensæ libris V.
 „ & N. Testamenti Prophetis & A-
 „ postolicis sint unica & perfectâ nor-
 „ ma & verborum & sensus Confessio-
 „ num Ecclesiæ, Symbolorum, Ca-
 „ techismorum, Concionum, Scripto-
 „ rum; Dictorum, & soli Scripturæ
 „ deferimus auctoritatem canonicam,
 „ ut nihil sit rectum, nec quâ de ver-
 „ bis, nec quâ de sensu, nisi quatenus
 „ ex ea depromptum est, recipiendum-
 „ que sit, nec propter ecclesiæ, nec
 „ synodi, nec Patrum nec Doctorum
 „ auctoritatem, sed tantum, quia à ver-
 „ bo Dei sit approbatum. Quorsum er-
 „ go Confessio & Catechesis? Inter-
 „ pretandam esse Scripturam fatebitur,
 „ nam id pertinet ad finem instituti à
 „ Filio Dei ministerii ecclesiæ, & pro-
 „ pterea dona dat. Horsum ergo Con-
 „ fessio & Catechismus, ut notum sit,
 „ quem sensum Scripturæ S. ecclesia
 „ non dat, non affingit, sed ex ea didi-
 „ cit et credit. . . . Sic igitur nos
 „ consensus retinendi & testandi ergo
 „ sub-

„ subscribimus Confessioni & Catechismo, non quod eos libros putemus esse
 „ θεοπνευστας, aut paris cum iisdem autoritatis (malè id creditur, calumniosè
 „ dicitur) sed quia ex unico Canone, qui est Scriptura S. desumptos esse &
 „ cum eo convenire judicamus, Fidem enim in Deum non in homines profitemur. „

Sic & deinceps: Odi inquit, si quis, in rerum natura, την ψυχότοραυίδα, & non sine horrore ejus exercitæ in tot pia capita & in me quondam ipsum memini, & puto eos qui eam unà mecum sunt experti, ultrò futuros plus satis faciles & pronos ad summam moderationem, & moveri argumentis, quæ ingenuè agnosco mihi hac de re cogitanti semper obversari: quod errorum conscientia, & delictorum ejusdem testimonio redargutorum, magnum & evidens sit discrimen: Scio conscientiam esse teneram, & non nisi pre-euntis judicii in intellectu spontaneam sectatricem, vi pressam ad tempus quidem luctari cum hypocrisi, sed tandem aut se aperte prodere, aut planè obbrutescere & extinguere. Interea non omittenda sunt, quæ Dei zelotæ honor necessariò requirit, & quæ justa tyrannidis & sevitia suspicione non laborant apud infirmiores, sic ut, quod in disciplina Ecclesiæ vult Augusti-

nus, discernantur ea quæ multitudinem occuparunt, nec sine periculo tritici tolli possunt, ab iis quæ per paucos sparguntur, quæ fundamentum luxant, ab iis quæ minus.

Porro : „ Audiantur dissentientes,
 „ audiantur satis & plus satis, audiantur
 „ tur ἀσφαλως & ἀτιμωρητως, instituantur
 „ collationes placidæ virorum sapientum,
 „ piorum, alienorum à personali odio,
 „ invidia, similibusque carnis affectibus,
 „ æquitatis & concordie amantium,
 „ non ambitiosorum, iracundorum,
 „ non eorum quorum tota vita testatur
 „ non religionem, sed mundum quæri :

„ Qui in magistratu sunt constituti,
 „ ne existiment religionis cognoscendæ
 „ curam ab se abesse debere alienam.
 „ Discant eam ipsi diligenter ex Verbo
 „ Dei, cum illo conferant dissentientium
 „ sententias, in controversiis de religione
 „ non sint κωφα προσωπα, & alieni
 „ iudicii tantum administri :

„ Quomodo alioqui per leges sua auctoritate
 „ sancient, quod non intelligunt? Certè hoc
 „ non potest fieri ex fide, quod autem non
 „ ex ea, peccatum esse pronunciat Apostolus., . . .
 „ Sed hæc sufficiant, quippe ex quibus præclari
 „ Viri indoles cognoscitur, & quam

Lev. & Petr. Apollonius. G. Aportanus. 23

quam Libertatis æquè ac Veritatis asser-
tor fuerit strenuus, Antonides noster,
qui tamen triennio post A. 1614. ætatis
69. fato suo functus est.

APOLLONII (*Levini*) Gandobrugani,
Mittelburgensis,) *de Peruviae regionis,*
inter Novi Orbis provincias celeberrimæ
inventione, & rebus in eadem gestis Libri
V. ad Jacobum Claroutium, Maldeghem-
mæ ac Pittemiæ dominum. Antwerp.
1567. 8. De Auctore Libri rarioris
conf. SWEERT in Athenis Belg. pag.
504. Ipsum librum verò excerptit Cl.
STRUVIUS *Bibl. Antiq. p. 369-382.*
qui & deinceps accuratissimum apponit
Judicium, „ esse scilicet hunc librum
„ insignis utilitatis, utpote in quo ac-
„ curata serie occupatio, mores, soli
„ ratio, bella cum barbaris, regionis
„ Peruviae describuntur, ut plenior
„ cognitio nobilissimæ & auro atque
„ argento ditissimæ Provinciæ ex illo
„ hauriri possit. „

APOLLONII (*Petri*) *Excidii Hierosoly-*
mitani Libri IV. editore Adr. van der
burchio Lugd. 1586. 8. itidem inter ra-
riores libros recensentur. Sed vid. COL-
LATIUS.

AORTANI (*Georgii*) liber de S. Coena
Emd. 1528. lingua vernacula i. e. Oost-
frisica conscriptus: sub tit. *Eine klare*

*underrichting van den Sacramente des A-
wendmals unses Heren Jesu Christi*, inter
rarissimos merito numeratur. GEOR-
GIUM APORTANUM, primum
Frisiæ Orientalis Reformatorem & Em-
danorum Evangelistam, vero nomine
dictum *Jurjen van*, sive, *by der daere*,
nemo nisi qui in Reformationis historia
hospes est, a) ignorare poterit; Quæ
de eo maxime sunt memorabilia habe-
mus ab *Ubbone* EMMIO V. C. descrip-
ta, Historiarum Lib. LIV. p. 824. &
seqq. Testamentum ejus A. 1530. d.
xvi. Januarii consignatum & propria
viri manu scriptum habemus inter sar-
cinulas nostras, tanquam *κειμηλιον* longe
rarissimum, & ex quo pro illorum tem-
porum more, *partim* fidei ejus, cui
immortuus is est, *Reformatæ* sincera
& constans Confessio, *partim*, singula-
ris conspicitur, quo is apud *Ennonem*
ejus temporis Illustriss. Fris. Orientalis
Comitem valebat, gratia, quippe qui
Domum quoque, ipsi in hæreditariam
pos-

a) Cæterùm de Eo EMMIUS Lib. LV.
fin. pag. 862. ita: *Vir sanctissimus & bo-
nis carissimus, etiamnum in memoria gra-
ta posterorum & Embdæ & toto in agro
vivens: Extat etiam nunc Summa doctrine
ejus manu scripta, quam anno MDXXVI.
conceptam adversariis opposuit.*

G. *Aportanus*. S. *Aquilianus*. C. *Aquilinius*. 25

possessionem ex liberali Donatione in favoris documentum dedit, uti ex ipsis illis testamenti tabulis pellucet. Cæterum hunc de *S. Coena* librum inter rarissimos hodieque quantum constat non amplius obvios, esse testis est doct. MEINERSIUS in *Histor. Reform. Fris. Orient.* T. I. p. 113. qui ita: *Het boek over het Avondmaal uitgekomen en te Emden gedrukt in't jaar 1528. waar van de Emders Predikanten gewagen p. 41. 42. zal naar alle wãarschynlykheid zyn maakzel geweest zyn, zo niet gantschelyk, ten minsten ten dele: wordende dit boek, zo veel ik'er af weet nergens meer gevonden.*

AQUILIANI (*Scipionis*) *Tractatus de placitis physicis Philosophorum* qui ante Aristotelis tempora floruerunt Venet. 1523. & Mediolani 1615. 4. est rarissimus, vid. FABRIC. *Bibl. Gr. Lib. II. c. 33. p. 296.* & BRUCKER *Hist. doct. de Ideis*, qui & ipse in *Histor. Critic. Philosoph. P. II. Lib. II. c. VII. §. XIV. p. 811.* profitetur se novam editionem additionibus & illustrationibus auctam dudum meditari.

AQUILINII (*Cæsaris*) *De tribus Historicis Concilii Tridentini*, Amstelod. apud Elisæum Weyerstraten 1660. 8. Auctor ipse quicumque demum sit, de quo dispu-

tatur ap. PLACC. Theat. n. 217. fol. 70. Romanæ, quod ex hoc scripto non ubivis obvio, utilissimo tamen ac egregio liquet, Ecclesiæ addictus, tres inter se comparat *Petrum Suavem Polanum* sive, Paulum Sarpium Venetum, *Scipionem Henricum*, & *Sfortiam Pallavicinum*, Concilii Tridentini Scriptores, cum in finem ut quam eximia sit Suavis Polani sive P. SARPII, auctoritas & prærogativa evincat, unde primo, *Henrici & Pallavicini* opera inter se confert, deinde verò *Petri Suavis & Sfortiæ Pallavicini* Historias accuratius examinat. Enimvero *Pallavicinum* vel ipso *Henrico* esse minorem evincit; atque deinceps comparat *Suavis & Pallavicini* Historias, ut sunt Historiæ. Porro considerat *Pallavicini* Historiam, quatenus est responsio ad P. Suavem, & tertio demum iudicium profert, utra magis utilis vel perniciosa sit Ecclesiæ Romanæ; Atque omnibus tandem excussis rationum momentis concludit, *Suavis* sive *Sarpii* Historiam longe excellentiorem esse, duobus magnis Pallavicini voluminibus, quæ indignationem in legentis animo excitare, parum autem veritatis dare valeant. confér STRUV. Biblioth. Antiq. 1706. p. 465-474.

ARETII (*Benedicti*, *Bernensis*) Commentarii absolutissimi in *Pindari Olympica*, *Pythia*, *Nemea*, *Isthmia*. excudit Johannes le Preux 1587. 4. Est liber is longe rarissimus, quique non nisi maximo pretio comparari potest; Quam doctissimus ille ex nostris Theologus ARETIUS, cujus eruditissimum commentarium in *Libros novi Testamenti* habemus in fol. in literatura Græca fuerit versatissimus, ex ipso hoc pereximio cognoscitur opere, quod titulo tenus tantummodo cognitum fuisse Viro Cel. J. A. FABRICIO, apparet ex ejus *Biblioth. Gr. XII. c. xv.* Complectitur autem, hoc Opus pag. 558. in maj. forma quarta, & prodiit absque ullo præfamine, nisi quod typographus tria quatuorve verba ad lectorem præmiserit, quæ nihil tamen, quod commemorari mereatur, exhibent.

ARETII (*Bened.*) Eiusdem *Historia condemnationis Valentini Gentilis*. Genev. 1567. 4. inter rariora quoque connumeratur scripta. Integer ejus titulus hic est. *Valentini Gentilis teterrimi hæretici Impietatum ac triplicis perfidiæ & perjuriæ explicatio ex Actis publicis Senatus Genevensis, adjicitur Historia quod justo capitibus supplicio affectus fuerit, & contra eundem blasphemias defensio articuli de Sancta Trinitate.*

28 C. Aslac. P. Ast. J. L. G. Balz. M. Barl.

ASLACI (*Conradi*) *Historiam Reformationis Danicæ* Hæfn. 1622. editam, inter libros rariores suo jam tempore referebat SECKENDORFIUS Luth. L. I. §. CXLIX. pag. 268.

ASTORGA (*P. de Alva*) vid. PRODIGIUM *Naturæ*.

BALZACII (*Joannis Lud. Guezii*) *Epistolæ selectæ* Paris 1651. in 12. MORHOFIO teste in Polyh. L. I. C. XXIV. p. m. 293. raræ sunt. Hinc Vir Cel. J. Erh. KAPPIUS magnam ab orbe literato iniit gratiam, quod eas in novâ editione libri Vavassoris de ludicrâ dictione recudendas curavit. Fuit enim Balzacijs medio superiore seculo elegantissimi Vir ingenii, qui inprimis in literis scribendis magnam nominis celebritatem adeptus est, unde à nonnullis *le grand Epistolier de France* dicebatur, etsi forsan natus magis lepos in ejus Epistolis Latinis, quam in Gallicis occurrat, in quibus, ut eloquentiam ostendet suam à stili Epistolici simplicitate recessit. M. H.

BARLETIUS (*Marinus Scodrensis*) de Vita & rebus gestis *Georgii Castrioti* illustriss. Epirotarum Principis, qui *Scanderbegus* cognominatus fuit. Argentor 1537. fol. Liber rarus dicitur in Bibl. Albini p. 35. n. 392. BAR-

BARNESII (*Roberti*) Liber de *Vitis Pontificum Rom.* excusus est Witeb. 1536. 8. apud Joseph. Klug. cum præfatione Mart. Lutheri. Hunc paucorum foliorum libellum *rarissimè inveniri*, testatur III. SECKENDORFIUS in Indice III. ad Comm. de Histor. Lutheranismi ad A. 1536. *adeò ut pro deperdito haberi possit*, uti ipsam ibi Lutheri præfationem ob rerum & verborum pondera integram inseruit; Ut magnas me debere Amplissimo Basiliensium J Cto Jac. Rud. ISELIO gratias, hic publicè profitear, quod is hoc munere literario nuper meam ditare voluerit Bibliothecam.

BARRETI (*Francisci*) *Relatio de Missionibus in Malavar.* Italicè scripta A. 1645. Eà ex communicatione V. Cl. Theoph. Sigefr. Bayeri usus fuit in describenda *Historia Christianismi Indorum* Cel. Mat. Veyff. de le CROZE conf. Bayeri Epist. ad Crozium in Thes. Epistol. la Croz. T. I. p. 50.

BARTHOLOMÆUS Anglicus de Proprietatibus rerum. Colon. 1481. 4. Lib. rariss. in Bibl. Albini p. 69.

BARZÆI (*Casparis*) *Epistolæ de rebus Ormutinis*, quæ inter *Epistolas Indicas* Lovanii 1570. 8. sunt editæ, connumerantur inter libros rarissimos. Erat is *Goeza Zelandus* natione, atque inter
pri-

primos *Societatis Loyoliticæ* parastatas, Francisci Xaverii perpetuus assecla, qui in Indiam destinatus in urbe *Armuzia* (vulgo Ormus) Romanam fidem prædicavit, multaque ibi per integrum triennium miraculosa, omnemque fidem superantia patrasse refertur. Prouti cum Goano Collegio totique per Indiam Societati præesset A. 1553. d. xviii. Octob. diem supremum obiit: Sunt vero hæ *Epistolæ* ab ipso conscriptæ argumenti historici, satisque prolixæ, de rebus *Ormutinis* sive *Armuzianis* deque ejus urbis ad fidem quam is vocat orthodoxam conversione, ad socios Conimbricenses & ad Lusitanos, itemque ad ipsum Ignatium Loyolam datæ: Conscripsit ejus vitam libris tribus NICOLAUS TRIGAULTIUS Antwerp. 1610. 8. conf. Viri Amplissimi, P. DE LA RUE Geletterd Zeland. pag. 392. 393.

BARZÆI (*Johannis*) Heroum Helvetiorum *Epistolæ* Friburgi 1657. In hoc libro rarissimo res ab Helvetiis in specie primis libertatis assertoribus gestæ carmine elegiaco describuntur. M. H.

BECKII (*Math. Frid.*) *Martyrologium Ecclesiæ Germanice pervetustum* Augustæ Vindelicor. 1687. 4. V. Thes. Ep. Croz. T. I. p. 167.

BEDELLI (*Gul.*) Scripta esse rarissima unusquisque novit. Erat verò is Episcopus Kilmoriensis in Hibernia, singularis pietatis atque eruditionis vir, natus A. 1570. denatus A. 1647. cujus vitam singulari tractatu conscripsit G. BURNETUS, qui simul ejus scriptorum, paucissimorum licet, mentionem facit, inter quæ & sunt *versiones duorum Pauli Sarpii tractatum, Traittè de L' Interdit de la Saintete du Pape Paul V. &c. & Traittè de L' Inquisition*, qui à Bedello in Latinam sunt translati linguam, & dedicati Jacobo I. Regi Angliæ.

BENBELLONÆ (*Antonii de Godentiis*) *ad Pragmaticam constitutionem de Pace Religionis in Comitibus Augustanis Anno 1555. promulgatam* Commentatio Juridico - politico - Historica - Francofurti 1612. 8. Liber rarissimus. Est verò illud *Benbellonæ* nomen fictitium, uti sub hoc nomine latere *Bartholomæum Gerickium* Ictum jam post plures dixerat BAILLET *liste des Auteurs deguisez* pag. 534. & firmavit SCHLUSSELBURG in *Theolog. Calvinist.* p. 25. qui, pro more suo, quo Reformatos insectari solet, Auctorem hunc hominem gnaviter impudentem & audacem nominat. vid. PLACCII *Theatrum Pseudonym.* n. 372. p. 115.

BEN-

32 *A. Bendinellus. Biblia. Hibern. Vandal.*

BENDINELLI (*Ant.*) Vita P. Corn. Scip. Africani Florentiæ 1549. 8. Liber rarus dicitur in Bibl. Albin. p. 67. Ejusdem vero, Annotationes locorum Histor. Gruterus inseruit Lampadi Crit. T. II.

BIBLIA *Complutensia* curante Francisco Card. XIMENIO adornata A. 1515. & sqq. insignis esse raritatis omnes norunt.

BIBLIA *Hibernica* curâ G. Bedelli adornata fuisse in Bedelli vita refert BURNETUS. pag. 120. 131. quanquam ea tum imprimi typis nequiverint, quæ laus quod *Rob. Boyleo* sit relicta, notatur ibid. conf. *Act. Erudit.* 1686. p. 243.

BIBLIORUM *Vandalicorum* mentionem facit Rev. VOGTIUS p. 122. 123. quæ tamen auctorem non habent *Georgium Dalmatinum*, quanquam is eorum curaverit editionem Latinis typis Witebergæ factam: Cæterum verus Auctor est *Primus TRUBER*, a) Evangelicæ Religionis in illis Regionibus Promotor summus, qui jam A. 1563. Tubingæ eadem edi curavit. vid. *Acta Hist. Eccl. Vinariens.* T. I. p. 784. 785. BI-

a) Cæterum & hujus ipsius operâ *Augustanam Confessionem*, Croaticè esse conversam discimus ex catalogo Bibliothecæ Jablonskianæ pag. 133. n. 14. conf. SALIG. *Hist. Conf. Aug.* T. I. p. 714-721. ubi & reliqua Viri præclari tum fata tum scripta enarrantur.

BIBLIOTHECA *Gallo-Suecica*, five, Syllabus Operum selectorum, quibus Gallorum Suecorumque hac tempestate belli proferendi, pacis evertendæ studia publico exhibentur. *Herm. Irenicus* collegit. Accessit Prologus ad Concordiam Germanicam adhortatio. *Utopiæ* apud *Udonem Neminem*, vico ubique, ad insigne veritatis, hoc anno, i. e. 1649. 4. Est is libellus, qui catalogum quasi Bibliothecæ cujusdam exhibet, auro contra rarior, quanquam etiam quatuor solummodo philyris, paginis 28. absolvatur. In hac Bibliotheca libri plures contineri dicuntur, quorum tituli ab auctore à quo conficti sunt, enumerantur, omnesque ad bellum tricennale in Germania gestum superiori seculo pertinent; nimirum, num illud sit jure susceptum, num rectè fœdus cum hæreticis initum? de causis, consiliis, cupiditatibus, quibus est gestum: de eorum astutiis, qui verbo, se esse cupidos pacis ostendunt, re ipsa à nulla re magis abhorrent, aliaque his similia non parum multa: prætereà urbes, ubi libri sint editi, tabernæ bibliopolarum, &, ne quis errare possit, signa, eisdem præfixa, in quibus venales habentur, non magis argute atque ridiculè quam doctè eleganterque significantur. Hujus libelli

mentionem facit *Janus Nicius ERY-
THRÆUS* (i. e. Jo. Victor ROS-
CIUS) in *Epistolis ad Tyrrenum* i. e.
ad *Fabium Chisium*, tum temporis Nun-
cium Apostolicum ac Pacis Westpha-
licæ Mediatorem, deinceps Cardinalem
& Pontificem M. sub nomine ALEX-
ANDRI VII. Tom. poster. ep. LV.
pag. 89. atque hoc de eo fert judicium:
 „ Mihi autor illius operis videtur op-
 „ pido doctus & ingeniosus, & inpri-
 „ mis gnarus earum rerum, quas in iis
 „ libris in disputationem vocari, per
 „ jocum affirmat. Avemus scire, quid
 „ tu, vir prudentissimus, de eo libello
 „ judices. Nam in iis regionibus, in
 „ quibus versaris, eum esse ortum, &
 „ à Germano aliquo conscriptum, om-
 „ nes fere pro certo existimant., conf.
 VOGT. *Catal. lib. rar. sub tit. Irenici*
 p. 332. itemque PLACC. in *Theatr.*
Pseudonym. fol. 396. ubi verus detegi-
 tur Auctor *Isaacus Wolmar*, & indica-
 tur, quod ad Arrestum Parlamenti Ty-
 pographus ad flagellum fuerit condem-
 natus.

BIGNONII (*Hieronimi*) liber de *Electio-
ne Papæ.* Lutet Paris. 1604. Gallico
 stylo eoque paulisper rudiori exaratus
 sub Tit. *Traite sommaire de l' Election
des Papes, composé par M. B. & impri-
mé*

mé à Paris 1604. Liber rarior, qui varia notatu haud indigna continet. Ejus recensionem brevem dat Cl. MAICHELIIUS in *Lucubrationibus Lambethanis* p. 127. sq.

BISCIOLÆ (*Lælii*) *Horæ Subcesivæ*, sive Explicationes & emendationes Variorum auctorum tam Græcorum quam Latinorum. Ingolst. 1611. fol. Lib. rarus dicitur in Bibl. Albini n. 210. p. 18.

BISMARCI (*Job.*) *Vitæ & res gestæ Theologorum præcipuorum &c.* Halæ. 1614. 4. Opus infrequens & non facile obvium, teste WITTENIO in præfat Memor. Theolog. decade I. p. 17. complectitur autem XXV. Theologorum Wittebergenfium vitas à se & aliis elucubratas & uno fasciculo collectas. v. *Biblioth Reimm.* p. 157.

BLANCCUCII (*Benedicti*) *Indices tres observationum Miscellanearum*, variarumque lectionum, quibus Veterum scripta partim emendantur, partim illustrantur. Rom. 1595. 4. Est liber rarissimus, uti vel ex epistolis Grævii & Heinsii mutuis colligitur, a) quippe
C 2 quo-

a) vid. Syllog. Epistolar. à P. BURM. editar. T. IV. p. 249. ubi GRÆVIUS ad N. Heinsium ita: „Vidistine Q. *Marii*
Mat-

36 *N. Blesd. F. Blondus. Boccat. A. Bocchus.*

quorum neuter cum oculis usurpasse videtur: Extat vero is in Bibliotheca *Bremensi* publica.

BLESDYKII (*Nic.*) *Historia Davidis Georgii* &c. Daventr. 1642. 8. Erat auctor ipsius *Davidis* (vulgo *Foris* dicti) gener; fatorum, dogmatum, morum, bellorum, schismatum & arcanorum ejus Sectæ ita conscius, ut deinceps ad frugem redierit, hancque doctrinæ & vitæ, raro obviam, consignaverit *Historiam*.

BLONDI (*Flavii*) *De Roma triumphante* Libri X. Paris. 1533. 8. Rari. vid. *Bibl. Misc. Hamb. T. III. p. 574.*

BOCCATII (*Job.*) *Genealogia Deorum*, cum annotat. Jac. Micylli. *Idem* de montium, sylvarum, fontium, lacuum, fluviorum, pagorum & marium nominibus Basil. 1532. fol. Lib. rar. in *Biblioth. Albini* p. 18.

BOCCHI (*Achillis*) *Symbolicæ quæstiones. cum figuris.* Bonon. 1574. fol. Lib. rarissimus in *Bibl. Albini* p. 46.

BOL-

„ *Mattii* libros opinionum, & *Benedicti*
„ *Blancucii* *Miscellaneas* observationes. „
Cui deinde respondet HEINSIUS l. c.
p. 252. „ *Q. Marii Mattii* libellos duos
„ criticos diversa editos forma possideo,
„ *Benedicti Blancucii* *Miscellaneas* ob-
„ servationes nec videre memini, nec ubi
„ terrarum in lucem sint emissæ fat scio. „

BOLDUCIUS (*Jac.*) de Oggio Christiano Lugduni 1640. 4. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 73.

BOLSECI (*Hieronymi*) *Historia Job.*
CALVINI, jure liber admodum rarissimus, quem paucis videre contigit, præeuntibus aliis vocatur à Cl. **VOGTIO** p. 129. Ejus tamen, eodem agnoscen-
te aliquot editiones prodierunt. Mihi ad manum est Coloniensis apud Ludovicum Aleatorium & hæredes Jacobi Soteris 1580. in 8. In averfa paginæ facie comparet Calvinii effigies cum hac Epigraphe: Joannis Calvinii Hæresiar-
chæ funesta estigies. Subjungitur deinde dictum Petri 2. *Ep. II. Novit Dominus pios de tentatione eripere &c.* Cæterum, quam suspectæ fidei autor Bolsecus fuerit, docuit **BÆLIUS** in Dict. docuerunt alii. Ipsos quin etiam cordatiores inter Romanenses talium nugarum pudet. Immo eorum nonnulli non possunt non debitam Calvino castitatis & sobrietatis laudem tribuere. Mirum interim non est, Viros magnanimos, qui tanto cum successu Babylonem debellarunt, irritasse crabrones. Hinc Coch-
læum Lutherus, Bolsecum Calvinus Angelum Satanæ est expertus, alii alios. M. H.

38 *Bonavitus. R. Botereus. C. S. Bovillius.*

BONAVITI (*Marci Mantuæ*) *Observationes legales.* Venet. apud Jo. Gryphium 1545. 8. Lib. rariss. Bibl. Alb. pag. 202.

BOTEREI (*Rodolphi*) in *Magno Franciæ Consilio Advocati Commentariorum libri septendecim de rebus in Gallia ac pæne toto orbe gestis ab Anno 1594— ad ann. 1610. Parisiis 1610. 8. 2 Voll.* In hisce commentariis (sunt vero ii rariores, uti ex *vita Casauboni* addiscitur pag. 17.) omnem fere vitæ rerumque ab Henrico IV. gestarum seriem habemus: Est ceteroquin non lenis auctor sed mordax adeo in Reformatos, ut nil supra, quippe quos ipse pro more seculi *Novatores* vocat; ac livida invidia infectus, uti patet ex ejus *descriptione Th. Bezæ viri sanctissimi.* vid. Cl. ALMELOVEEN in *Vita Casaub.* l. c. Scripsit idem ceteroquin & *Historiam urbis gentisque Carnutum.* Paris. 1624. 8.

BOVILLI (*Caroli Samarobrini*) *Doctoris Sorbonici Epistolæ jam à Rev. Vogtio pag. 134. in rariorum librorum centum referuntur, Sed Magnus CRUSIUS Vir Cl. in dissert. Epistolica ad Chr. Wormium pag. 49. etiam commemorat Ejusdem Quæstionum Theologicarum Libros VII. quibus adjuncti sunt Ejusdem Dialogi duo de Trinitate, ad Jacobum*

C. S. Bovill. M. Z. Boxhorn. Brantome. 39

cobum Fabrum Stapulensem Præceptor-
rem suum, Impress. prelo Ascensiano
A. 1513. in folio.

BOXHORNII (M. Z.) Syntagma poë-
tarum Satyricorum minorum de cor-
rupto reipublicæ statu A. 1633. 12. vid.
Rev. VOGT. Catal. p. 464. sub. tit.
POETÆ.

BRANTOME. Memoires de Messire de
Pierre de Bourdeille Seigneur de BRAN-
TOME contenans Les Vies des Hom-
mes Illustres & grands Capitaines e-
trangers de son temps. Leid. 1666. 12.
T. II. *Ejusdem* Les vies des hommes
illustres & grands Capitaines Francois
de son temps. ib. 13. T. IV. *Ejusdem*
Les Vies des Dames illustres de France
de son temps. Leide 1665. 12. *Ejus-*
dem Les Vies des Dames galantes de
son temps. Leide 1666. 12. T. II.
Autorem istum rarò alias obvium sæpe
citatur BÆLIUS in Diction. Conferri
quoque debent, quæ de eo habet CO-
LOMESIUS Opp. edit. Fabric. pag.
841. 842. Elucet in his commentariis
nativus quidam veteris illius linguæ Gal-
licæ lepos, & notitia curiosa plurima-
rum rerum in aulâ Gallicâ gestarum,
multæque occurrunt historiæ arcanae,
in voluminosis aliorum operibus vix
inveniendæ; Major tamen regnaret ^{à nati-}

40 *Brantome. J. Brac. J. A. Brassic. Brem.*

Beux, nisi auctor jam grandærus, labili memoriâ fretus calamum arripuisset. Sed Commentarius ejus de Feminis impudicis, quas ipse forsan ex primis *Dames Galantes* vocavit, ob patefacta plurima Veneris Eleusinia, quibus castos oculos animosque offendit, qui legatur, indignus est, etsi reliquos ejus commentarios raritate superare videatur. M. H.

BRACELLIUS (*Jac.*) de bello Hispaniensi. de claris Genuensibus &c. Paris. 1520. 4. vid. *Bibl. Albin.* p. 64.

BRASSICANI (*Jo. Alex.*) Πρω, omnis. Auctor Poëta erat & Orator à Cæsare laureatus; formulis Anselmianis. 1519. 4. Auctor iste Ulricum **HUTTENUM** imitatus, cujus *Ovris* notus est, hoc carmen pro illa temponem ratione non inelegans composuit. M. H.

BREMEN. Der Erentrichen Stadt **BREMEN** Christlike Ordeninge na dem hilligen Evangelio thom gemenen nutte sammt etlicker christlicker lere erer Predicanten. Gedruckt tho Magdeborch dorch Michel Lotther 1534. in 12. 10 Bogen. Libellus rarissimus vel in ipsa urbe patria Bremensi v. **SALIG** Hist. Aug. Confess. T. III. pag. 717. Quanquam tria tamen ejus exemplaria mihi apud amicos Bremenses sint visa & manibus tractata. Est verò notandum,

dum, in hoc libello sub auspiciis *Jo-*
hannis BUGENHAGII Pomerani (cu-
 jus & præfatio extat præmissa) compo-
 sito, *partim* rigidiorum Lutheranorum
 sententiam de præsentia reali corporis
 Christi *in, cum, & sub* specie panis &
 vini, rudibus admodum verbis propo-
 ni, vid. pag. 46. b. pag. 30. a. unà cum
orali manducatione *corporis & sanguinis*
Christi p. 32. a. *partim* verò, vehemen-
 tioribus verbis denigrari eos, qui nec
 oralem illam manducationem statuunt,
 nec Christi corpus adesse posse specie-
 bus panis & vini contendunt; Quippe,
 quos non solum videmus dici *Sacramen-*
tarios, sed & comparari *Anabaptistis Mo-*
nasteriensibus, & seditiosis quietis pu-
 blicæ turbatoribus, uti admodum in-
 vidiosè *Papistæ* cum his conjunguntur,
 quando p. 35. a. dicitur: *Also helpet de*
eine Duvel dem anderen unde mögen wol
beide Sacramentschender beten: Genne (de
Papisten) *vorvört venter & ambitio, Des-*
se (de Sacramentisten) *bedreget, frouwe*
bulde, des Duvels hore, ere egen vornuft,
minschen Klockheit unde gedanken. Ne
 multa commemoremus alia, ex quibus
 constat, quam rigorosum illud *Edictum*,
 tum adversus Zwinglii assæclas editum,
 non tam Magistratum, quam ipsos Pa-
 stores Lutheranos habeat auctores, &

42 *R. Breton. M. Brinv. Brouw. Brownist.*

quam illud ipsum tamen, minimè concernat, vel posteriorum temporum *Reformatos*, vel *Alb: Hardenbergium*, & alios, qui, quam longè abfuerint ab illis characteribus, luculenter constat.

BRETON (*Raimundi*) Catechismus Caribano-Gallicus: Eum licet rariorem, inter suos numerabat *Jo. Christoph. Wolfius*. v. *Thef. Epist. la Croz. T. II. p. 236.*

BRINVILLIERS (*la Marquise de*) v. **NIVELLE.**

BROUWERI (*Christoph. Soc. Jes. Presbyteri*) *Fuldensium Antiquitatum libri III.* Antwerp. 1612. 4. constat 2. Alphabetis. Erat Auctor Arnhemio-Gelrus, in omni historia & elegantiori litteratura versatissimus, cujus uti omnia scripta sunt rara (v. **SCHELHORN.** *Amoenit Liter. T. II. p. 346.*) magnique semper æstimata ab eruditis, ita inter hæc non minimum est hoc *Fuldensium Antiquitatum* opus, quod multa continet egregia, quæ præter Fuldenfis Monasterii Historiam, diversas Germaniæ antiquitates oppido illustrant. In catalogo *Biblioth. Hasæanæ p. 310. Libri rari* titulo hoc opus insignitur.

BROWNISTARUM Confessio. Integer titulus ita se habet: *Belydenisse des Geloofs, ofte Verantwoordinghe van foodaanighe Christenen, welke door-*
gaans

gaans (doch t' onrecht) Brownisten genoemd worden tegens d' aanteygingen, die hun van d' Opperhoofden en Leeraaren in de Hooge School van Oxford te laste geleyt worden, in hun antwoord op d' ootmoedige Verfoek-bede van de Predikanten van Engeland: Verfoekende de hervorminge van sekerere ceremonien en misbruyken in de Kerke. Amst. 1670. in 8.

Horum autem Brownistarum auctor non est famosus ille Thomas Brown, qui librum de Religione Medici, laudatum ab his culpatum ab illis scripsit, uti quidam, sed falso, sibi persuadent; verum, **ROBERTUS BROWN**, qui antea Londini Minister erat, postea sectam hanc constituit, denique, uti quibusdam videtur, ad Ecclesiam Anglicanam reversus est.

BRUCCIOLI (*Antonii*) *Biblia S. V. & N. T. in linguam Toscanam translata* Venetiis 1532. 4. Videmus à communi aliorum Catholicorum ratione recessisse hujus versionis auctorem, (cum non Versionem Vulgatam sed Hebraicam veritatem & cum primis Pagnini versionem fuerit secutus,) ea propter virgula censoria notatum a Pontificiis, atque in prohibitorum librorum numerum relatum, docente **RICH. SIMONIO** in
Hist.

Histor. Crit. Vet. Test. L. II. c. XXII. p. m. 333. & J. le LONG in Biblioth. Sacr. P. II. p. 125. 126. Quæ & ratio est, quod inter rariores libros connumeretur hæc translatio. Ceterum & cum Commentariis ejusdem, & Epistola ad Renatam Galliæ, Ferrariæ Ducissam, eadem hæc Versio prodiit 3. Voll. fol. Venetiis apud Bartholomæum Zanettum 1540. *Hæc inter ceteras Bruccioli translationis, (sunt verba SIMONII in Disquis. Crit. cap. 29. p. 193.) editiones utilissima videtur, quia in ea reperiuntur notulæ non omnino contemnendæ, cum epistola ad Renatam Franciæ, Ducis Ferrariæ tunc Conjugem, in qua pluribus Author contendit, damnandas non esse SS. Versiones lingua vernacula editas, easdemque miris modis extollit.*

BUCERI (*Martini*) uti omnia scripta, cum primis quæ dicuntur *Anglicana*, recte jam notante Rev. VOGTIO p. 149. & 150. sunt rariora, ita cum primis in hunc numerum recensuerimus, Ejus Tractatum, *De vera Ecclesiarum doctrina, ceremoniis & disciplina reconciliatione & compositione ad Albertum Pigbium.* Argentorat. 1542. 4. Porro, Ejus librum *Von der Wahren Seelencur*, Strasburg 1538. de quo SCHELHORNIUS, in *Amoenit Literar* Tom. V.

G. Bulloc. *J. le Buy. Der Byenboek.* 45
p. 261. Itemque Tractatum, sub tit.
Constans defensio ex SS. &c. de Christiana
Reformatione Hermanni Episcopi Co-
loniensis Genev. 1613. 4. Quæ tantæ
raritatis est Apologia, ut vel ex *Sec-*
kendorffii *Historia Lutheranismi* Lib. IV.
§. 32. edit. Germ. p. 2201-2225. (ubi
Buceri scripta enarrantur,) constet, nec
SECKENDORFIUM, nec ejus Me-
taphrasten JO. FRICKIUM hanc un-
quam oculis usurpasse. v. *Reimm. Bi-*
blioth. p. 847.

BULLOCI (*Georgii Theol. Prof.*) *Oeco-*
nomia methodica concordantiarum Scri-
pturæ S. Antverp. 1572. fol. Ex officina
Christophori Plantini. Hujus libri
pretiositas & raritas laudatur à Doct.
HARENBERGIO in *Biblioth. Mis-*
cell. Hamb. T. III. p. 571.

le BUY (*Jonæ*) *Commentarii in Apocalypsin.*
Laudantur à Viro summo Sam. BO-
CHARTO in *Hierozoic. Opp.* Tom. II.
l. 3. c. 6. fol. 770. appellante Auctorem
Virum eximium & harum rerum cal-
lentissimum. Est vero nullum amplius
dubium, quin *Petrus LAUNÆUS* eo-
rum sit Auctor. conf. *PLACCII Thea-*
trum Pseudonymorum fol. 493.

Der BYEN-boek. 2 Deelen het eerste
Deel van de Prelaten; het ander van de
onderfaten in Swol. 1488. fol. Lib. rarus
in *Bibl. Albin.* p. 261. dicitur. CÆ-

CÆSARII (*Job. Pauli*) Poëmata & Orationes. Venet. 1562. 8. Lib. rarus in Bibl. Albin. p. 261.

CAILLI (*Petri*) Professoris Cadomensis liber, cui titulus, *Durand Commenté* rarus appellatur in Ep. LEIBNITII ad D. E. Jablonskium, vid. *Briefwechsel* pag. 29. itemque à PFAFFIO in disputatione Anti-Touttæana &c.

CALVINI (*Job.*) Institutiones Religionis Christianæ in linguam *Hispanicam* versæ à Cypriano de Valera. 1597. 4. Liber rarus, cujus possessor est Vir Rev. J. H. Gronau V. D. M. Berolinensis, sive potius, Friderico-politanus.

CAMERARII (*Joachimi*) *Historica narratio de fratrum orthodoxorum Ecclesia in Bohemia &c.* Heidelbergæ 1605. 8. Est rarissima, & variorum opusculorum rariorum de rebus Ecclesiasticis Majoris & Minoris Poloniæ, exhibet collectionem, historicæ narrationi Camerarii subjunctam. Inter quæ sunt *Esromi Rudigerii* narratiuncula de fratrum ecclesiis in Bohemia & Moravia. Vita & mors *Jobannis Hussi* Bohemi, ex actionibus & monumentis martyrum. De ultimo supplicio *Hieronimi Pragensis* ex iisdem actionibus martyrum: De eisdem

J. Camerarius. G. Capella. Capilupi. 47

dem supplicio epistola Poggii Florentini ad Leon. Aretinum, hujusque ad illum responsio. Oratio de Hussiticis motibus recitata publice Wittebergæ à Michæle Slavata Barone Bohemo: de origine Ecclesiarum Bobemicarum, & de confessionibus ab iis editis narratio &c. v. SAGITTAR. Introd. in Notit. Script. Hist. Eccles. T. II. p. 261. 262.

CAMERARII (Joach.) Commentarii utriusque linguae, Græcæ scil. & Latine Basil. 1551. fol. dicitur Liber rarus in Bibl. J. Albini p. 11. n. 133.

— — Notatio figurarum sermonis in libris quatuor Evangeliorum, itemque in Apostolicis scriptis. Accessere in librum Πραξεως & Αποκαλυψεως notæ. Lips. 1572. 4.
„ Ces notes estoient devenues extrême-
„ ment rares, inquit COLOMES in
Bibl. choisie p. 213. inter opusc. Colomes. p. 497.

CAPELLA (Galeacius) de Bello Mediolanensi ab A. 1521. usque ad ann. 1530. Antv. 1533. 8. Lib. rarus in Bibl. Albin. p. 204.

CAPILUPORUM Carmina Romæ 1590. 4. Liber rarus dicitur, in Biblioth. Albin. pag. 54. Sunt CAPILUPORUM, Camilli, Hippolyti, & Lælii, Fratrum nomina, inter Poëtas Italos & quidem Mantuanos Seculi XVI. celeberr-

berrima. Prior ille, *Camillus*, inter alia *Stratagematis* titulo libellum publicavit Romæ A. 1572. quo cum primis seriem factæ laniæ Parisiensis enarrat, atque omnia jam ab initio, certo Regis & Reginae consilio, astu ac solertia, ordinata & composita enarrat; Quæ relatio tamen ita non placuit aulicis Parisiensibus ut hi, quidquid tum factum esset, ex occasione tantum natum, neque ante præmeditatum assererent, teste THUANO Hist. Lib. LIII. n. IV. fol. 152. 153.

De *Lælio* autem *Capilupo* & ejus Centonibus Virgilianis ita THUANUS Lib. XXVI. n. XXVI. fol. 72. refert: „ Eum tanta felicitate Maronis
 „ conterranei sui versibus detorta signi-
 „ ficatione lusisse, ut Aufonii & Pro-
 „ bæ Falconiæ, atque aliorum qui in
 „ simili argumento se exercuerant, lau-
 „ dem prorsus obscuraverit, in longè
 „ diversa à Virgilii mente materia ver-
 „ satus; præter alios, uno & altero ele-
 „ gantissimo centone, de Monachorum
 „ origine, vita, institutis, sacrorum
 „ ritu, & de morbo Gallico, de qui-
 „ bus rebus nunquam Virgilio venire in
 „ mentem potuit, concinnato. „

CAPITONIS a) (*Wolfg. Fabricii*) Enarrationes in *Habacuc*. Argentinae 1526. 8. Auctor infrequens appellatur à REIMM. in Biblioth. p. 430. Laudat Capito in præfat. p. 6. suum quoque in *Malachiam* commentarium, sed quem vix ullibi repertum iri existimaverim; Sunt omnia ejus Opuscula rariora, nec nisi in vetustissimis iisque probe instructis Bibliothecis obvia. Est, mihi ad manus opusculum egregium, quod is A. 1535. conscripsit, sub tit. *Responsio de Missa, Matrimonio & Jure Magistratus in Religionem. D. Wolfgango Capitone authore*, cum præfatione ad Henricum VIII. Angliæ & Franciæ Regem, Dominum Hiberniæ, summum in terris Ecclesiæ Anglicanæ caput; Argentorati per Wendelinum Rihelium mense Martio 1540. 8.

Conscripsit is ceteroquin *Joh. Oecolampadii* vitam, itemque in *Hoseam* commentarios, quos MART. BUCERUS in Præfat. Comment. ad Ephes. A. 5. *haudquaquam vulgares* appellat. Erat autem BUCERI apud Argentinenses collega CAPITO, vir omnium judicio eximius, ut mirari satis non possumus,

D

quo-

a) De ipso Auctore, pereximio inter Reformatores Theologo, egimus in Introductione ad *Historiam Reformationis* §. LV. pag. 117. seqq.

quomodo tam tenuiter de eo fenserit V. E. LOESCHERUS in *Histor. Mot. L. I. c. IV. p. 140. 141.* ut Sandio quoque homini Arrianis erroribus imbuto, frigidam suffundere videatur, qui præter rem, Theologum hunc de puriori cœtu præclare meritum, in *Anti Trinitariorum censum primo loco retulit*; ut scilicet, (egregie monente in *Amoenitat. Hist. Eccles. T. II. p. 25. doctiff. SCHELHORNIO*) Antitrinitariorum numerum præstanti aliquo ac celeberrimo viro augetet. Cæterum, juvat hic eximium commemorare de W. F. CAPITONE nostro testimonium JOH. STURMII in *Epistola, Buceris operibus Anglicanis 1577. fol. editis præmissa*, ubi is ad *F. Walsinghamum Elisabethæ Anglicæ Secretarium*, ita: *Urbs nostra*, (dicit de Argentorato) *si quando alias unquam, tum maxime floruit, cum in Scholis & concionibus nostris principem locum tenerent Wolfgangus Fabricius Capito & Martinus Bucerus & Caspar Hedio: quorum ætate primus Capito fuit: eo natu minor paulo Bucerus, tertium locum Hedio tenebat. Et Capito linguarum cognitione magnus erat. Sed proximus ei erat Bucerus. Hedionem Historiæ & Antiquitatis memoria commendabat, & popularis concionator erat,*
etiam

R. Caponsacch. R. Carus. Caraffa. 51

etiam Optimatibus in Senatu, & Nobilitati ejus conciones placebant. Capitonis doctæ illæ quidem sed non aptæ auribus populi & plebis præcipue, Bucerus doctis & literatis hominibus gratior &c.

CAPONSACCHII (P.) Observaciones in Apocalypsin. Florent. 1572. 4. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 80.

CARI (Roderici) *Antiquitates Hispalenses*: Ejusdem *Manes antiquorum Hispaniæ Deorum*. Horum librorum raritatem nos edocet Cl. MOSHEMIUS in Epist. ad Mat. Veyff. de la Croze. vid. Thes. Epistol. T. I. p. 296. 299. 300.

CARACCII (Hannibalis) Cremona fidelissima cum figuris æneis Cremonæ 1583. fol. Lib. rarissimus in Bibl. Albin. p. 25.

CARAFFA (Thom. Mar.) è Societate Jesu, *Chiliadem Thesium Theologico-Philosophicarum*, edidit circa principium superioris seculi, quam Pontifici Paulo V. cui cum Venetiarum Republica tum res erat, dedicavit, ampullosa hac usus Inscriptione: PAVLO V. VICE DEO, *Christianæ Reipublicæ Monarchæ invictissimo & Pontificiæ Omnipotentæ Conservatori acerrimo*. Ea res uti non ferenda erat Viris Doctis, ita Gul. BEDELLUS, (de quo jam sub voce Bedelli) qui tum Venetiis commorabatur, Henrici Wottoni Legati Anglici comes, &

Capellanus, eâ offensus, pro egregia qua pollebat animi præsentia, mox è primis dictæ Inscriptionis verbis, ope literarum numeralium eruit numerum bestię Apocalypticæ DCLXVI. Id cum amico suo *Paulo* SARPIO communicasset, atque hic tanquam rem omine non carentem ad Ducem & Senatum pertulisset, tantum, prout facies illorum temporum erat applausum meruit, ut non solum ubivis per territorium Venetum suggesta passim id personarent, sed & idem rumor Italiam reliquam, aliaque loca latè pervagaretur; Ad quem tantocyus reprimendum Pontifex dicitur ubique per emissarios suos tum divulgasse, „ Antichristum nu- „ per Babylone in lucem editum esse „ è tribu Dan, & jam in eo occupa- „ tum, ut vasto exercitu collecto Chri- „ stianos debellaret, curandumque ade- „ o horum Principibus esse, ut co- „ pias adversus tantam invasionem pa- „ ratas haberent: „ consultum ita ju- „ dicans, hâc fabulâ famam ex intem- „ pestivi adulatoris nugis periculose sub- „ natam dissipare, priusquam latius ser- „ pens graviora sedi Romanæ incommoda cieret. vid. BURNET. in vita Bedelli pag. 12. 13. & *Acta Eruditor.* 1686. pag. 244.

CARLOSTADII (*Andree Bodenstein*)

Scripta omnia sunt infrequentia atque rarò in instructissimis quoque bibliothecis conspicua; Quænam Viri præclari, atque ipsius *Lutheri* in *Academia Vitebergensi* Promotoris, & Collegæ, in Opere autem Reformationis Socii, fuerint fata, alio tempore discutiemus: Nunc tribus solummodo verbis quædam ejus indicamus scripta, quorum egregium plane numerum *Bibliotheca asservat Cypriana*: Inter ea vero præcipuè eminent.

1. Ejus *Explicationes super Augustini librum de Spiritu & litera*. Witeb. 1518. 4. De quo libro LUTHERUS ad Georg. Spalatinum ita: *Incipies inquit, si mea tibi placent studia B. Augustinum de Spiritu & litera, quem jam noster CARLOSTADIUS, homo studii incomparabilis explicavit miris explicationibus & edidit.*
2. Ejus theses, *von Papstlicher Heyligkeit, das sie alzuviel irren kan*. Witeb. 1520. 4. v. *Bibl. Cyprian.* p. 292. De hisce thesibus Lutherus *Epist. Tom. I. pag. 284. b. Carlstadius, inquit, & ipse jactâ aleâ, in Pontificem Romanum cornua sumit.*
3. *De Canonicis Scripturis* Witeb. 1520. 4. Credibile est B. LUTHERUM, qui vel

tum jam contradicentes facilè ferre non potuit, jam inde ab hujus libelli quem præ manibus habemus, editione, non admodum faviffe Caroloftadio, ut deinceps commodiorem, uti videbatur, anſam nactus, tanto majori cum zelo in ipſum ſurrexerit:

Enimverò in hoc libello, Caroloftadius certas & tres quidem *Canonicorum* librorum *clafſes* effingit, ita ut *clafſis primæ* libri majoris, *ſecundæ* minoris, & *tertiæ* minimi ſint pretii & auctoritatis: Quæ, licet ex vero non ſint, non erat tamen, cur Cel. LOESCHERUS hanc quoque Caroloftadii ſententiam figillatim ſugillaret in *Historia Motuum P. I. c. I. p. 14.* cum ipſe LUTHERUS itidem in præfatione editionis I. & II. Verſionis Novi Teſtamenti Germanicæ diſtinguat inter libros *N. T. majoris & minoris pretii*, quinimò *Epistolam Jacobi* diſertè *ſtramineam* eſſe *Epistolam* pronunciet.

Eſt autem, memorabile illud quod in hoc ipſo Scripto, *pro Authentia Epistolæ Divi JACOBI* habet Caroloftadius, teſtimonium, in quo latentè ipſum *M. Lutherum* hanc *Epistolam* ex *Canonicorum* librorum numero expungere conantem pungit, ſuamque ita profert ſententiam, atque ſat ſolidis pro illo-

illorum temporum captu, munit argu-
 mentis: liter. M. M. 2. & M. 3. „ *Ja-*
 „ *cobus*, qui appellatur frater Domini
 „ cognomento justus, post passionem
 „ Domini statim ab Apostolis Hiero-
 „ solimorum Episcopus ordinatus unam
 „ tantum scripsit *epistolam*, quæ de
 „ septem catholicis est, quæ & ipsa
 „ ab alio quodam sub nomine ejus e-
 „ dita asseritur. Licet paulatim pro-
 „ cedente tempore obtinuerit autorita-
 „ tem. *Hieronymus* in libro de scrip-
 „ Ecclesiasticis de epistola Jacobi scrip-
 „ sit.
 „ Sunt autem, qui verbis illis adeo
 „ moventur, ut audeant totam episto-
 „ lam repudiare, atque ignoro quot
 „ tripudiis palam repudiant, *quibus opi-*
 „ *nor nulla severitas est nimia, nullum-*
 „ *que judicium potest esse non candidum,*
 „ trahuntur illi verbulis Hieronymi per-
 „ paucis eam in partem, ut totum sa-
 „ ne Jacobi epistolium velint fastidiri,
 „ scripsit quædam Jacobus de operibus
 „ & fide, quæ in Paulo, in Evange-
 „ liis, in prophetis, nisi conniveamus,
 „ cernere cogimur, tantum illis abji-
 „ ciendorum codicum esse jus volunt,
 „ tantamque potestatem, ut nulli sint,
 „ *quos nullos velint*, atque statim om-
 „ nia in falsum vertantur, quæ *ipsi suis*

„ naribus non admodum bene olere autu-
 „ mant, scripsit Paulus ad Rom. II.
 „ *Auditores legis non sunt iusti apud*
 „ *Deum, sed qui legem factis expri-*
 „ *munt* hoc nemo audet carpere, &
 „ eo minus audetur, quod Paulus gra-
 „ tos habet interpretes. Verum quan-
 „ do in Jacobi epistola quiddam illi no-
 „ tis omnibus simile ostenditur, dici-
 „ turque, Judicatur statim & condem-
 „ natur, atque dedocendum ajunt to-
 „ tum epistolium. *Bone Deus quid non*
 „ *potest iracundia?* Illud scio semper
 „ fuisse hostibus peculiare penes invisos
 „ damnare, quod in amicis laudant,
 „ itaque facile commutatur cum auto-
 „ ritate veritas, si adversariis, clam
 „ mordentibus committitur. At quæso
 „ si fas tibi fuerit dicere, mallem ego
 „ propter malum intellectum epistolæ
 „ Jacobi totam epistolam repudiare,
 „ quam ejus sensum contra Paulum si-
 „ nere torqueri? vel magis vellem ne-
 „ gare epistolam, quam Glossis curio-
 „ sis defendere? *Precor frater nunquid*
 „ *idem de scripturis universis, te sequens,*
 „ *possum dicere?* *Sed hæccine ad Sacras*
 „ *litteras reverentia?* Nunc autem si jus
 „ est ita loqui malas ob argutias de Ja-
 „ cobi epistola. Eadem temeritate po-
 „ testatem accipiam, tam scæde & scæ-

„ ve de sancta Dei lege, de Evangeli-
 „ cis literis garrere, sed absit, absit
 „ ut in hanc labar petulantiam. Levi-
 „ culis rationibus extuberant negantes
 „ epistolam, quas diluere strictim co-
 „ nabor. Una est quod dubitatur an sit
 „ Jacobi Apostoli an alterius. *Bella ra-
 „ tiocinatio, dubitatur de authore, ergo
 „ non habet auctoritatem Canonicam.* At si
 „ validam contendis, consequitur E-
 „ vangeliium Marci posse repudiari,
 „ quoniam non nulli illud Petro, qui-
 „ dem vero Marco tribuunt. Denique
 „ respuemus eodem jure plures Cano-
 „ nicos codices, ut licet ex superiori-
 „ bus colligere. Præterea si illis opina-
 „ ciuncula Hieronymi dubitantis pla-
 „ cuit, cur idem non oblectat eos di-
 „ cendo quod procedente tempore ob-
 „ tinuit auctoritatem? hoc ipsi clausis
 „ oculis transvolant, habuit apud ho-
 „ mines, ante Hieronymi tempora au-
 „ thoritatem, at nunc *apud nostrates
 „ dignitatem nullam habet,* dubitat Hie-
 „ ronymus, non autem pronunciat,
 „ *amici autem mei audacter decernunt,*
 „ nemo veterum jusjurandum ejus du-
 „ bitationis finiendæ causa præstiturus
 „ fuisset, *illi vero; dubito; quid non
 „ facerent,* ostendant autem si possunt
 „ quempiam hæreticorum qui dictis Ja-

„ cobinæ epistolæ non cefferit , qui
 „ non crediderat vera quæ in illa legun-
 „ tur. Adferant Ecclesiasticorum unum
 „ aut alterum scriptorem qui hostibus
 „ dixisset , ne forte neges epistolæ Ja-
 „ cobi dicta &c. Sed quanquam (nisi
 „ decipiar) illud nequeant , tamen *in-*
 „ *verecunde reprehendunt epistolam.* Ete-
 „ nim ut rursus libere , quod teneo ,
 „ effundam , hoc derident in Jacobo ,
 „ quod postremo concedent Christum
 „ dixisse , quod Paulum , quod prophe-
 „ tas.

„ Abutuntur quoque aliis argutiolis
 „ (quos sic appello , quod argumenti
 „ naturam minime habent) Nempe di-
 „ cunt , si epistola jam controversa , fuis-
 „ set Jacobi Apostoli , testaretur id in
 „ epistolæ principio , quemadmodum in
 „ incipiis Paulus suas inscribit epistolas
 „ sc. *Paulus Apostolus* &c. At episto-
 „ lium Jacobi non exorditur Jacobus
 „ Apostolus , sed tacito nomine incipit
 „ Jacobus Dei & domini nostri Jesu
 „ Christi servus , ergo Jacobus non fuit
 „ Apostolus. Nam quod omissum Apo-
 „ stoli nomen non viciet epistolam ,
 „ ex aliis constare poterit. Aut si om-
 „ nino suspectam & apocrypham efficit ,
 „ urgebuntur concedere epistolam ad
 „ Philemonem non esse Apostoli Pau-

„ li, quia non legitur Paulus Apofto-
 „ lus, fed Paulus vinctus Chrifti Jefu
 „ & infra, cum talis fim, nempe Pau-
 „ lus fenex, fi potens effet ex inter-
 „ miffo nomine argumentatio, infer-
 „ rem epiftolam ad Philemonem non
 „ effe Pauli Apoftoli, fed vel Pauli
 „ vincti, vel Pauli fenis. Eadem quis,
 „ caufa furriperet tres alias epiftolas
 „ Paulo & ad Tefsalonicenfes epiftolam
 „ Et Johanni Apoftolo eam, quæ in-
 „ cipit. *Quod erat ab initio, quod au-*
 „ *divimus*, fi ociofus effem permulta
 „ producerem.

„ Verum fi volunt fibi defervire ti-
 „ tulum illis epiftolis prænotatum, evi-
 „ denter inferam & fortiter concludam.
 „ Jacobi Apoftoli effe epiftolam, quum
 „ infcriptio græcanica manifefte illam
 „ ipfam Apoftolo adfcribit, quæ talis
 „ eft *Επιβολη του αγιου αποστολου Ιακωβου*
 „ illum ajo titulum fecum a præfci-
 „ culis ad nos attulit, cur igitur in
 „ fcriptione non moventer antiquiffi-
 „ ma? quandoquidem ex vetuffiffimis
 „ monumentis alioqui coarguantur au-
 „ tores, præfertim cum dictio non pof-
 „ fit aliud fuadere.

„ Ideo non licet cuiquam Chriftia-
 „ nos ab epiftola Jacobi dehortari &
 „ defuadere, quoniam prænotatus titu-

„ lus

„ lus eam adſcribit Apoftolo Jacobo.
 „ Paterer ſi duntaxat de authore con-
 „ dubitarent, verum in alteram partem
 „ & maxime peſſimam decurrere &
 „ *impudenti judicio* diutiſſime honorata
 „ proſcribere, & epiſtolium abjicere,
 „ quod cum reverentia univerſa Eccle-
 „ ſia, omniumque doctiſſimi patres ob-
 „ ſervant, atque velut divinam legem
 „ adciſcunt ſequunturque, ambigo ſi
 „ *licet mihi ſilere*, ſi fas ſit non repug-
 „ nare, *quando vinculum amicitiae noſtrae*
 „ *conſenſus eſt & ſocietas conſiliorum &*
 „ *voluntatum in Chriſto & verbo Dei.*

„ Porro ſi deſpecto titulo licet ex ar-
 „ bitrio citra ſanum delectum auferre
 „ libros authoribus, aut autoritatem
 „ ab olim demeritis adimere codici-
 „ bus, dabitur fortis anſa Judæis di-
 „ cendi Pfalmum, *Dixit Dominus Do-*
 „ *mino meo* non eſſe Davidis & Chri-
 „ ſtum male loquutum adverſus Ju-
 „ dæorum majores, quomodo David
 „ ſcripſit, *Dixit Dominus Domino*
 „ *meo.*

„ At miſſa faciamus hæc & eamus
 „ ea, quæ denique Veterum veſtigiis
 „ inſiſtentes, ad tribunal, in dubio
 „ pronunciantium, veniamus, viſuri
 „ utrum eandem ſententiam veteres &
 „ plurimi atque novi & pauciſſimi ſu-

„ per

„ per finienda dubitatione tulerint. La-
 „ tini ſcriptores Hieronimus, Augu-
 „ ſtinus, Ambroſius, & cæteri hodie
 „ ſub literarum cortice pronunciant,
 „ Jacobi epiſtolam eſſe catholicam,
 „ canonicam, & dicta ejus veluti di-
 „ vina teſtimonia tam pro erudienda
 „ Chriſti plebe, quam pro ſcindenda
 „ hæreticorum acie proferunt. Græci
 „ quoque autores, quorum unus Cy-
 „ rillus Alexrndrinus vir gravis & ſin-
 „ ceri judicii ſenſa Jacobinæ epiſtolæ
 „ tanquam oracula coelitus demiffa con-
 „ trectat, Is etiam quædam ex illa epi-
 „ ſtola deſumens, ait. *Ita etiam dicit*
 „ *divina ſcriptura* & iterum paululum
 „ infra inquit, *quod Jacobus Apoſtolus*
 „ *dicit ſi quis infirmatur vocet preſbyte-*
 „ *ros Eccleſiæ.* Cyrillus Hieroſolymæ
 „ Episcopus qui ſub Theodoſio prin-
 „ cipe tenuit Episcopatum divinam au-
 „ thoritatem epiſtolæ Jacobi largitus
 „ eſt, atque illum ipſum Jacobum vo-
 „ citavit Apoſtolum. Cyrillus tantus
 „ mea ſententia fuerit, cui vix unum
 „ opponam ſive ſpectes in eo tropolo-
 „ giam, ſive ſenſum, quem velut de-
 „ poſitum reddunt literæ. Dicam bre-
 „ viter, quod jamdudum ſum opinatus,
 „ ſive *tres ſive decem* prætendas epi-
 „ ſtolæ Jacobi repudiatoreſ, ſuperabo
 „ tam

„ tam copia veterum ſcriptorum, quam
 „ illorum dignitate & eruditione, quo-
 „ niam certius eſt Hieronymi ſuper
 „ ejuſmodi lite, atque aliorum ejuſ ſi-
 „ milium iudicium, quam *ſexcentorum*
 „ *noſtratum*. His pauculis jam ſit de-
 „ fenſa Jacobi epiſtola tanquam nihil
 „ minus ſit quam repudienda, plura
 „ vehementioraque daturus. *At id quod*
 „ *non poſſum rhetoricando conſequi rerum*
 „ *ſpiritu non deſpero me naſturum*; nolo
 „ tamen laceſſere quempiam, provoca-
 „ tus autem pro tuitione canonicarum
 „ ſcripturarum, tametſi non queam
 „ pro debito tamen pro mea virli de-
 „ pugnabo.,

4. *De Legis litera, ſive carne & Spiritu,*
enarratio Witembergæ 1521. 4. quam
Philippo Melanchtoni dedicavit, „ quod
 „ Paulinum pectus ex quo iſthæc efflu-
 „ xiſſe fatetur, ipſi ita eſſet perſpectum
 „ & manifeſtum, quo nequidem ulli po-
 „ teſt eſſe perſpectius & manifeſtius., Vi-
 „ demus autem in hoc libello, qui unico
 „ abſolvitur quaternione, Carolſtadium
 „ de ſpiritu legis, atque de fide, qua ſpi-
 „ ritum legis concipimus, quædam do-
 „ cere non proletaria, quæque non abs-
 „ que ſincera animi pietate videntur eſſe
 „ ſcripta.

5. Liber: *Von Abthung der Bilder, und dass kein Bettler unter den Christen seyn soll.* 1522. 4. montag nach conversionis Pauli. Ex hujus libelli, quem ex Bibliotheca Excell. D. MIEGII, Theologi Heidelbergensis præ manibus habemus, Epistola dedicatoria, ad comitem *Schlickium* apparet, quam prorsus iniqua in Carlostadium sit criminatio, „ quod is posthabita auctoritate Magistratus legitima, Reformationem „ Witebergensem sui ipsius nutu proprio susceperit, circa *Misse* abolitionem, & *Imaginum* deletionem; „ Enimverò in illa præfatione is hunc in modum: *E. G. gebe ich zu erkennen, das der almechtig lebendig und stark Got, unserer regenten hertze erweicht, und sein werck in inen gewirckt hat. Also das sie freytags nach Sebastiani ein notliche reformation, und ein alten löblichen Christlichen gebrauch, furgenommen haben. Nemlich, das hinfür die Messe einbelliger weyß und form, in irer pfarr, sol gehalten werden. Zum andern, wollen sie die betriegliche bilder und ölgetzen wegnemen, und abthun, welche lange zeit auff den altaren gestanden, wende, hohe, lufft, und vil stell der heusser Gotes frevelich beßessen und ingehabt haben. &c.*

In ipso tractatu ponit has tres theses:

1. Das

1. Das wir bilder in Kirchen unt gottes heuser haben, ist unrecht, und wider das erste gebot. Du solt nicht fremde gotter haben.
2. Das geschnittne und gemalte ölgetzen auff den altaren steend, ist noch schedlicher und teuffischer.
3. Darum istsgüt, nötlich, loblich, und götlich, das wir sie abthun, und ire recht und urteil der schrift geben.

Sed deinceps sub lit. D. II. hæc verba occurrunt: *Ich hette auch gehoft, der lebendig got solt sein eingegeben werck, das ist guten willen zu abthuung der bilder volzygen, und ins eufferlich werck gefürt haben. Aber es ist noch kein execution geschehen.*

6. Ordnung der furstlichen Stat Witteberg 1522. aufgericht. 4. Quem libellum E. S. CYPRIANUS l. c. p. 272. fatetur paucis visum, sed Carolo stadii impulsu, cum Lutherus Warthurgi delitesceret, conscriptum esse, unde & Senatus oppidi deinceps, superveniente Luthero, recteque monenti, (quæ verba sunt Cypriani,) morem gesserit.
7. Carlstadt: *ob man gemacht fabren soll in Sachen, so Gottes willen angebn.* 1524.
4. Hoc in libello Imaginum abolitio pariter atque exustio urgetur, estque
is

is totus Luthero, quanquam ejus nomini parcat, oppositus, notante CYPRIANO in Bibl. Cyprian p. 295.

8. *Wider die alte und neuwe papistische Messen.* 1524. 4. Est is quem inter quamplurima alia Carolstadii monumenta seruo, libellus, itidem, sed nominatim, Luthero atque Witebergenfibus oppositus.

9. *Anzeig etlicher hauptartikeln Christlicker Leere, In welchen Doct. Luther den Andresen Carolstadt durch falsche zusag und nachred verdecktig macht.* 1525. 4.

CASAUBONI (Is.) libellus *de Libertate Ecclesiastica* Paris. 1607. 8. editus longè est rarissimus. Jac. Capellus ita de eo in assertione bonæ fidei adversus Jesuitam Rosweidum p. 17. *In Ecclesiastica antiquitate quam non esset tyro Casaubonus, docuit libro singulari de Libertate Ecclesiastica, cujus jam pagine 264. typis erant editæ, cum Rex Henricus IV. compositis jam Venetorum cum P. R. controversiis, vetuit ultra progredi, & hoc ipsum, quod fuerat inchoatum, supprimiti voluit, ut ejus pauca nunc extent exemplaria. a) &c. v. Colomes. Opusc. p. 327.*

E

CA-

a) Benè tamen se res habet, quod eundem hunc tractatum rarissimum deinceps editis à se Casauboni Epistolis inseruerit Cl. ALMELOVEENIUS.

66 P. Castellus. B. M. Castilioneus. Catal.

CASTELLUS (*Petrus*) de abusu circa dierum criticorum enumerationem. Mefsinæ 1642. 8. Lib. rarus in Bibl. Albini pag. 207.

CASTILIONÆI (*Bonaventuræ, Mediolanensis,*) Gallorum Infubrum antiquæ fedes. Mediolani 1541. 4. Lib. rariff. in Bibl. Albini p. 103. Quem eapropter Thesauro Italiæ inferendum rectè censuit *Jo. Ge. GRÆVIUS* Tom. I.

CATALOGUS *Hæreticorum Romæ conflatus* 1559. continens alios quatuor Catalogos, qui post decennium in Italia, nec non eos, qui in Gallia & Flandria post renatum Evangelium fuerunt editi, cum annotationibus *Petri Pauli VERGERII Phortzhemii* 1560. 8. Libellus rarissimus, quem P. P. Vergerius, cujus ante paucos annos vitam & fata luculenter erravit *CL. SALIGIUS* in *Hist. Aug. Confess. Tom. II. p. 1148. & seqq.* edidit: Notatu dignum est (1) quod in his catalogis, *Episcopi* quidam & *Cardinales*, & *Æneas Sylvius* ipse, hæreticorum turbæ immisceantur. (2) quod *Erasmii N. T.* a *Leone X.* probatum in Indicibus hisce rejiciatur, (3) quod *Typographi* etiam infami hæreseos crimine notentur, & (4) quod denique ipse quoque *Hadrianus VI.* atque ejus *commonitorium de necessitate Reformationis*

tionis atque de emendatione Cleri, quod is Noribergæ 1522. per Legatos suos proponi curaverat Germanicæ nationi, una cum C. Gravaminibus, quæ tum Legato Ponificio per Germanos exhibebantur, in indicem Librorum prohibitorum, relata legantur. conf. SALIG. l. c. p. 1169. 1170.

CATECHESIS *Heidelbergensis* translatio in Linguam *Hispanicam* commemoratur **PAREO** in *Histor. Palatina* pag. 263. quando ait: „Laboratur quoque „apud Belgas de eadem in *Hispanicam* „linguam transferenda, ut in *India* „occidentali usui esse possit. „

CATECHESIOS *Racoviensis* cum **Cl. Vogtius** mentionem injecerit, tum alia quædam hic commemoranda nobis est *Catechesis unitariorum in Polonia*, *Catechesi Racoviensi* tempore prior atque ipso opere rarior, cujus titulus hic est: *Catechesis & Confessio fidei cætus per Poloniam congregati, in nomine Domini nostri Jesu Christi crucifixi & resuscitati.* *Deut. VI. Audi Israel Dominus Deus noster Deus unus est. Joh. VIII dicit Jesus: Quem dicitis vestrum esse Deum est Pater meus.* *Typis Alexandri Turobini Anno nati Jesu Christi filii Dei 1574. 12. Absolvitur ea quatuordecim philyris. Præfatio ita subscribitur: Data Cra-*

covia in Polonia Anno post I. C. natum
 1574. In ipsa præfatione inter alia: *Ob-*
secramus (ajunt) & obtestamur omnes per
Deum & salutem vestram, examine ist-
hæc sedulo ad normam divinatorum oraculo-
rum & fugite à fide Babylonica & vita
Sodomitica, ingressi in arcam Nöe
1 Pet. 3. Dominus enim brevi sumturus
est supplicium, de isto scelerato & ingrato
mundo, per ultimum non aquæ sed ignis
diluvium &c. Cæterum notari meretur
omnia responsa verbis Scripturæ hic ex-
hiberi, exemplo tanto pejus ad fallen-
dum composito, quanto ipsa Scriptura
S. ita in errorum patrocinium adduci-
tur, ipsæque quæstiones pestiferæ sæ-
pius tanquam ex scriptura haustæ in-
cauto lectori proponuntur. Dedit verò
hujus libelli formam atque rationem no-
bis brevem Cel. MOSHEMIUS in In-
stitut. Hist. Eccles. recent. Sec. 16.
Sect. 3. c. 4. pag. 316-321.

CHAMPERII (*Symphoriani*,) *Lugdun-*
ensis Patritii Mirabilium divinatorum hu-
manorumque Libri IV. Lugduni per Ja-
cobum Mareschal 1517. 4. v. CRUSII
Epist. ad Chr. Wormium pag. 49.

Ejusdem Liber de quadruplici vita 4.
v. Bibl. Sarraz. n. 1943. p. 193.

CHRISTIERNI. II. *Regis Daciæ, Sue-*
ciæ, Norvegiæ &c. Leges Ecclesiasticæ
atque

Christiernus Daniæ R. Joh. Cochleus. 69

atque Civiles, ab illustri Viro, Petro Joh. RESENIO editæ Hafniæ 1684. 4. Liber non ubivis obivus neque cuivis notus dicitur doctissimo FALSTERO in *Amoenit. Philolog.* vol. III. n. XXIV. p. 149. qui & non ingratorum lectoribus operam præstitit, quasdam ex iis Legibus excerpando, easque Latino sermone (videntur enim ipsæ Leges Danico saltem idiomate editæ) nobis subministrando.

COCHLÆI (Joh.) *Historiam Hussiticam* inter rariores libros jam recensuit Rev. Vogtius p. 194. Integrum Titulum libri, qui florenis 36. cum dimid. venit, habet Catalogus Bibliothecæ Sarrazianæ pag. 16. *Historiæ Hussitarum Libri duodecim per Joh. Cochlæum; quibus adjuncti sunt, duo, de septem Sacramentis & de cærimoniis Ecclesiæ Tractatus duorum Bohemorum Jo. Rokyzanæ & Jo. Przi Bram cum Philippica septima Jo. Cochlæi de publica Caroli V. Imp. Ordinatione quæ vulgo Interim dicitur. Apud S. Victorem prope Moguntiam. 1549. fol.*

Ejusdem, *Confutationem abbreviatam* adv. Didymum Faventinum Philippi Melanchthonis &c. Lips. 1534. editam, inter rariores libros recenset SCHELHORN. Am. Lit. T. VII. pag. 106.

70 *Cochorella. P. A. Collatius. Coloniensis*

COCHORELLA (*Bened.*) *Tremitanæ*, olim *Diomedæ insulæ* descriptio. *Mediolan.* 1604. 4. *Bibl. Albin.* p. 119.

COLLATII (*P. Apollonii*) *Excidii Hierosolymitani* Libri IV. *Lugd.* 1586. 8. Sunt rariores. Eum Scriptorem à Jo. Gagnejo jam antehac *Parisiis* quoque editum, pro antiquo aliquo *Christiano* *Vate* habitum à viris *Doctis*, *Scaligero* ad *Euseb.* *Casaubono* ad *Suetonium*, *F. Jureto* ad *Paulinum*, *Colero* ad *Tacitum*, *Demstero* ad *Corippum*, *Meursio* in *glossario Græco-barbaro*, *Savarone* ad *Sidonium* *J. C. Bulengero* & aliis, observat *C. BARTHIUS* in *Comm.* ad *Claudian.* p. 795. Cum reipsa tamen vixerit in *Italia* circa finem *Seculi XV.* & plura conscripserit quæ à *BÆLIO* commemorantur in *Dictionario* *Tom. II.* v. *Collatius* qui & varias ejus libelli editiones enumerat. *Conf. Acta Erudit Lips.* 1692. p. 558. 559. ubi & ejus recensentur reliqua *Opuscula*, inter quæ *Heroicum* est carmen *de Duello Davidis & Goliæ* &c. quæ *Mediolani* 1692. 8. prodierunt, cura & auctoritate *Ant. Magliabechii*, *Viri Summi.*

COLONIENSIS *Reformationis Acta* & *Scripta reciproca*, quæ cum à *Pontificiorum*, tum à *Protestantium* partibus potissimum sunt edita circa *A.* 1544. & 1545.

1545. omnia esse rariora, recte observavit SALIGIUS in *Historia Augustanæ Confessionis*. Tom I. p. 541-544. ubi & præcipua eorum enarrantur: Annottaverat id ipsum jam Illustris SECKENDORFFIUS in *Histor. Reform. Luth.* Lib. III. fol. 437. *Ex Scriptis reliquis, occasione Reformationis Coloniensis tunc publicatis, plurima in oblivionem fere venerunt, nec facile hodie inveniuntur, typis licet olim excusa:*

COLONIENSIS Pacificationis Acta. vid. ACTA.

CONFESSIO, quam Protestantes Hispania ejecti Londini 1559. ediderunt, est longè rarissima, quippe quæ in *Harmonia Confessionum fidei orthodoxarum & reformatarum Ecclesiarum Genev.* 1581. 1612. 1654. 4. edita, desideratur: Inscribitur ea his verbis: *Confessio Christianæ fidei edita à quibusdam fidelibus Hispanis, qui propter Ecclesiæ Romanæ abusus, & Tyrannidem Hispanicæ Inquisitionis Patriam suam reliquerunt, hunc in finem adornata ut ab Ecclesiâ Orthodoxa pro fratribus in Christo agnoscantur.* Londini 1559. Viginti absolvitur capitibus, sive articulis, atque ex articulorum ordine & inscriptione fatis apparet, quam hi Confessores cum primis articulos XLII. à Thoma

Cranmero & Lanceloto Ridlejo confectos, qui primam Ecclesiæ Anglicanæ Confessionem ab A. 1552. post tentatam ibi Reformationem exhibent, fuerint secuti. conf. *Lessingii* disquis. histor. de hac confess. in *Analect. Literar.* T. II. p. 631. sqq.

CONRINGII (*Hermanni*) *Collectio opusculorum, quibus cum alia multa docentur, tum necessitas Reformationis Ecclesiæ Romanæ simulque Concilii Tridentini iniquitas ostenditur.* Est rarissima, Prodiit ea sub tit *Ge. Wicelii Via regia &c.* Helmest. 1650. 4. propterea quod *Wicelii* tractatus is rarissimus A. 1546. ad nutum Ferdinandi I. & Maximiliani II. Imperatorum conscriptus, primum ibi locum occuparet. Cæterum quam multa alia hic laudabili consilio esse congesta quibus in locupletissima etiam *Nicolai Coleti* Conciliorum Collectione Veneta locus concessus haud est, licet ad Historiam & Acta Synodi Tridentinæ utique pertineant, rectè jam observavit **Cl. SCHELHORN.** *Amæn. Historico-Eccles.* Tom. II. p. 407. sqq.

CONSTANTII (*Jacobi*) *Fanen* Col-lectanea. Fani. 1548. 4. Lib. rarus in *Bibl. Albin.* p. 124.

CONSTITUTIONES Societatis Jesu vid. *Ignatii.*

M. Corduerus. J. Cornarus. A. Corranus. 73

CORDUERI (*Mosis*) *Commentatio cabballistica*, rarò obvia teste J. C. WOLFIO in *Thef. Epistol. Croz. T. II. p. 68.*

CORNARI (*Jani*) *Vitis viniferæ* libri tres, lectu theologis æque utiles ac philologis jucundi. edente *Abrahamo SCULTETO* Heidelberg. 1614. 8. Liber est rarior; nec facilè obuius.

CORRANI (*Antonii*) dicti *Bellerive*, Hispani, *Epistola ad Fratres Augustanæ Confessionis*, data Antverpiæ d. 21. Januarii 1567. quæ Latinè, Gallice, Belgicè atque etiam deinceps Anglicè est impressa, laudatur Ge. BRANTIO in *Histor. Ref. Belg. T. I. p. 430. sq.* qui & excerptum ex ea, quod ante ipsum jam BORRIUS quoque fecerat Lib. III. fol. 100. 101. nobis communicat. Est verò ea, quantum nobis constat, non amplius reperiunda. Cæterum de *Corrano*, qui paulo post ad Londinenses migravit, ibique per aliquot annos ministerio verbi functus est, atque deinceps inter Doctores Academicos Oxonienses est receptus, itemque de Scriptis ejus reliquis, & suspitione hæreseos *Pelagianæ*, qua gravatus est, itemque de ejus morte, quam A. 1591. ætatis 64. Londini obiit, latius differit Ant. WOOD in *Athenis Oxoniensib Tom. I. p. 251. 252.* Extat & Theod. BE-

74 *A. Corranus. R. Corsus. G. Cortesius.*

ZÆ ad eum Epistola in Epistolis Bezæ n. LIX. pag. 248. & seqq. ex qua, uti & ex præcedentibus duabus n. LVII. ad *Jo. Cognatum* & n. LVIII. ad *Edm. Grindallum* datis patet, quam is in Ecclesia Peregrinorum Gallo-Belgica Londinensi varias severit lites & suscitaverit contentiones, ut vix tantas mereatur laudes, quantas ei tribuere videtur **UITENBOGARDUS** in *Histor. Ecclesiast. Belg. Lib. III. pag. 11. & 12.*

CORSI (*Rainaldi*) *Indagationum Juris Libri 3. Venet. 1568. 8. Lib. rar. in Bibl. Albin. p. 198.*

CORTESII (*Gregorii*) cum Epistolæ longe sint rarissimæ, vel teste *Catalogo Bibl. Albin. p. 76. juvat ipsum Titulum hic referre integrum. Gregorii Cortesii Mutinensis, S. R. E. Presb. Cardinalis Epistolarum familiarium Liber. Ejusdem Tractatus adversus negantem B. Petrum Apostolum fuisse Romæ, ad Adrianum VI. Pontif. Max. duplici annexo Indice &c. Venetiis apud Franciscum Franciscium Senensem 1573. 4. Est liber ab Herfilia Cortesia de Monte, ipfius Cortesii ex Fratre filia dedicatus Gregorio XIII. Pontifici Romano, atque simul ipsius Cortesii vitam habet præfixam. Memorabilis inter alia est CORTESII petitio ad Jac. Sadoletum*
pag.

pag. 75. „ Nosti, ut opinor, diris omnibus execrationibusque interdictum esse, uti ne quis Lutherianorum libros attingat. Id vero sapienter atque salubriter statutum est. Quare gratissimum mihi erit, si pro tua humanitate negotium hoc pro me susceperis, & confeceris, ut absque aliqua animi mei molestia, libros ejus generis apud me habere & legere possim, &c. Veluti JAC. SADOLETI responsio, pag. ita se habet.

„ Ego tuis literis acceptis, statim cum Pontif. Max. locutus sum de te. . .

„ Quod ad rem ipsam attinet, quam petiisti non modo facile tibi & libenter dat, ut libros Lutherianos habere penes te & legere possis, verum gratissimam quoque habere se dixit hanc voluntatem tuam, persuasum enim habet, te iccirco illa legere velle, ut melius refellere valeas. Quare potes fidenter & absque ullo legum metu & conquirere ejusmodi libros & perlegere. „

CORVINI (*Antonii*) *Dissertatio edita sub titulo; Quatenus expediat editam recens Erasmi de sancienda Ecclesie Concordia opinionem sequi tantisper, dum apparatus Synodus, cum præfatione M. Lutheri. Wittebergæ, 1534. 8. Raritatem hujus*

libelli, quem ob elegantiam & modestiam laudat Lutherus, ex eo conjicere licet, quod ne ipse SECKENDORFIUS quidem eum viderit, sed tantum *Præfationem Lutheri* Mss. fuerit nactus, ex qua egregia quædam nobis suppeditat excerpta in *Histor. Lutheran.* Lib. III. §. XX. fol. 53. sq. Erat Auctor Theologus Hassiacus, postea Brunsvicensis, & cujus multa in Reformationem cumprimis Regionum *Brunsvicensium & Hannoveranarum* sunt merita. Scripsit hanc Dissertationem ex occasione libelli ab ERASMO: A. 1533. editi de *Concordia in religione*, quem cum magni facerent Argentoratenses, qui eundem in Linguam Germanicam transtulerant, tum ut huic consilio syncretistico iretur obviam, cum Lutherus tum Corvinus hoc ipso opusculo operam navabant: Acris admodum est *Wolfgangi MUSCULI* in illum Erasmi foëtum censura ad M. Bucerum, quam juvat excerpere. *Video Erasmus totum in hoc esse, ut ostendat extra Ecclesiæ Christi unitatem salvari neminem: quæ unitas Ecclesiæ si ita accipienda, ut referatur ad externam Ecclesiam, quid quæso faciemus parti nostræ, in qua tot fideles jam annos aliquot ab hoc seculo migrarunt? An forte perierunt, quia cum externa illa Romana Ecclesia*
una-

unanimis non fuerunt; Placeret hoc Eccio. Tibi vero non placere certo scio. Non negamus, extra corpus Christi, seu Ecclesiam Christi, non esse salutem. Cum vero istud credamus, non respicimus ad externam aliquam Ecclesiam, certo loco collectam, sed ad eam, quæ in electis est cuius caput Christus est. Quemadmodum enim fide membra Christi constituimus, ita & fidelium per Spiritum Dei coordinatione copulatur, & regitur Ecclesia illa Christi unita, sanctificata & mundata, extra quam non est salus. Non, quod illa salutem det, sed quod caput habeat Christum, qui salvator est corporis sui unus, ex quo vita & salus in membra diffluit, quo privatum esse capite, omnis salutis est expertem esse.

Ejusdem CORVINI libellus à doct. REINBECKIO commemoratur in Considerat. 43. ad Augustan. Confess. T. IV. p. 148. Sub titulo: *Acta Handlungen, Legation und Schriften, so durch den Durchlauchtigen, Hochgebohrnen Fürsten und Herrn, Herrn Philippen, Landgrafen zu Hessen, in der Münsterischen sache geschehen, zusammen gebracht durch Antonium Corvinum. item Gespräche und disputation Antonii Corvini und Johannis Kymeis, mit dem Münsterischen König, mit Knipperdolling und Krechting ebe den*
sie

78 *A. Coulejus. S. Covarr. L. Cozzandus.*

*sie gerechtfertigt worden seyn, gehalten im
Jenner 1536. qui itidem est rarissimus.*

COULEJI (*Abrahami*) Angli Poëmata
Latina, in quibus sex libri Plantarum,
viz. duo Herbarum. Florum, Sylva-
rum, & unus Miscellaneorum. Lond.
1668. in 8. Auctor quem BROCKE-
SIUM Anglorum dicere queas, rarer
ter apud nos obvius, lectuque est dig-
nissimus & ob materiæ & carminis præ-
stantiam. M. H.

COVARRUVIA (*Sebast. de*) *Tesoro de la
langua Castellana ò Espanola* par Don
Sebastian de Covarruvias. Madrid. 1674.
fol. Lib. rarissimus.

COZZANDI (*Leonardi*) Brixiani, *Libri
sex de magisterio antiquorum Philosopho-
rum* Genev. 1684. 12. impressi, rarius
occurrunt equidem, sed ita ut iis care-
re facilè quoque possimus, quippe qui
ne eam quidem quam Hornius lectionis
adfert copiam & varietatem, & Hor-
nium alios exscribentem ipse quoque
describit & ejus arat vitulo, & parum
affert, quod ad majorem argumento,
quod tractat, lucem parandam, aptum
est, quod prudens est judicium Cel.
BRUCKERI in *Dissertatione prælimi-
nari ad Histor. Crit. Philosoph.* p. 36.

CRUSII (*Martini*) *Turco-Græciæ libri octo*
Basileæ 1584. fol. Ex iis, quæ Mart.

Cru-

Crusius, utriusq. linguæ in Acad. Tubingensi Professor reliquit monumentis literariis perquam multis, propter raritatem, præcipue laudantur ejus *Annales Sueviæ*, de quibus in Catalogo Vogtiano p. 214. itemque ejus *Turco-Græcia*, & *Germano-Græcia*, In *Turco-Græcia*, quæ Epistolarum ab ipso ad Græcos modernos & horum vicissim ad illum scriptarum collectionem continet, eximia habetur notitia Status religionis, qualis tunc erat in Græcia; Unde simul addiscitur, majorem esse illorum cum Protestantium religione, quam quidem cum Pontificia, convenientiam, secus ac LEO ALLATIUS in libro, de *Latina & Græcæ ecclesiæ consensu perpetuo* evincere conatus est, quem Frid. SPANHEMIUS singulari tractatu *Operibus* ejus Tomo II. inserto refutavit.

Sunt ab eodem Crusio edita quoque *Acta & Scripta Theologorum Wirtembergensium*, & *Patriarchæ Constantinopolitani Dn. Hieremiæ*, quæ utrique ab Anno 1576. ad ann. 1581. de Augustana Confessione inter se miserunt Gr. & Lat. Witebergæ 1584. fol. quæ itidem sunt rarissima, & quorum historiam paucis enarrat Cel. PFAFFIUS in libro de *Actis & scriptis publicis Ecclesiæ Wirtembergicæ* Cap. II. §. I p. 50. 51.

CURIONIS (*Cælii Secundi*) de amplitudine beati Regni Dei Dialogi, sive Libri duo, ad Sigismundum Augustum Poloniæ Regem potentissimum & clementissimum. In quodam Rhæticiæ ditionis in Italia oppido. A. 1554. 8. Mirum est, quomodo in *Theatro Pseudonymorum* ipse PLACCIUS n. 767. fol. 207. a. hoc esse fictum atque ementitum nomen potuerit judicare, ex eo quod *Thomas HYDE* in *Catalogo Biblioth. Bodlejane* post L. p. 230. a. quoque idem affirmaverit, qui & verum auctorem esse indicaverit esse *Thomam Wicarsium* seu de *Vicariis*. Fuit autem, *Cælius Secundus* CURIO, ex iis Italis, qui ob purioris religionis professionem, Patriam cum Helvetia commutare debuerunt, uti is per quam multos annos in *Academia Basileensi*, ab Anno 1547. usque ad Ann. 1569. emortualem, *Eloquentiæ & Historiarum Professionem* exornavit: Eminent inter ejus scripta, hi *Dialogi*, quorum historiam texuit *Cl. SCHELHORNII* in *Amoenit. literar.* Tom. X. n. V. p. 592. & sqq. In quibus „longe majorem esse electorum „quam reproborum numerum, „variis argumentis evincere conatus est, ita tamen, ut, cum insignem atque maxime notabilem Orbis, ac Judæorum inprimis

mis ad Christum ante extremum mundi diem conversionem expectandam inculcet, universalis quoque Gratiaë patronus eapropter haberi nullo modo possit, sitque adeo P. BÆLII ad vocem *Curionis* nota supervacanea prorsus, quando is: *Ily a lieu, dicit, d'etre surpris, qu'il osat precher cet Evangile au milieu des Suisses; car une telle doctrine est fort suspecte aux veritables Reformez, & je ne pense pas qu'aucun Professeur la put soutenir aujourd'hui en Hollande impunement.* Quasi verò non liceret Gratiaë divinaë amplitudinem explicare erga plures, aut Regni Dei gloriosi terminos longe lateque extendere, vel ipsa præeunte Scriptura, quæ sane *non paucos Regni Dei hæredes* nobis proponit, &, sicubi in relatione ad perituros tanquam paucos eos repræsentat, ita intelligi debet, ut ad certa præcise tempora id referatur; Cum ceteroquin Spes nobis in verbo Prophetico sit facta, quod aliquando *tota terra gloria Jéhovæ sit implenda*, in ultimis nempe Ecclesiaë seculis, quando sane Electorum non adeo angustum expectamus numerum. Ne jam in messem Philosophicam de Creaturis cœlestes globos forte incolentibus innumeris, laudum Dei ebuccinatoribus, falcem nostram inmittamus. Sed

F

aliam

aliam tamen Curioni propter hunc libellum à P. P. Vergerio motam esse quæstionem notum est, ac si in hoc bello is tueretur, *homines solis naturæ viribus sine Christo salutem consequi posse.* Ad quam quæstionem quid responderit Curio, ex duplici ejus colligitur *Apolo-
logia*, quam *Schelhornius* l. c. p. 600. & sq. inseruit.

Enimverò, & reliqua *Curionis* scripta, inter quæ, & *Pasquillus est Ecstasticus*, a) & dialogus *Probus*, quem nuper egregio consilio suis Amœnitatibus *Historico-Ecclesiasticis Tomo I.* inseruit *Cl. SCHELHORNIVS*, urbis *Memmingensis*, totiusque *Sueviæ* ornamentum, & dialogus *Sfortia*, & *Coroëbus* & *Creusa*, eminent, itemque *Araneus* b) sive *de Providentia Dei*, sunt rarissima, multaque quæ ad ejus temporis *Historiam* cum ecclesiasticam tum literariam elucidandam faciunt, continent; Uti multum ejus cum politissima
fœ-

a) In eo duplex fingit cœlum, alterum Christianum, alterum Papisticum; Sed in neutro sibi deprehensum fuisse *Erasmus*, ait, quem inter utrumque perpetua vertigine agitatam & in gyrum versatam faceret exhibet. *M. H.*

b) Est is *Curionis Tractatus* uti rarissimus ita ingeniosissimus, ob perpetuam ad *araneas* allusionem. *M. H.*

fœmina *Olympia Fulvia Morata* fuit commercium epistollicum.

Est Epitaphium Ejus Memorix à M. Paulo Cherlero positum, hujusmodi.

Arte potens, pietate gravis, sermone politus,
COELIUS hic lenes in molli funere somnos,
Juxta chara sibi quondam sua pignora carpit.
Cumque his exsurget, priscis revidendus amicis,
Luce sub extrema, Cum tu, fortissime JESU,
Viva Dei Soboles, sonitu præeunte tubarum,
Advenies Judex liquidis in nubibus acer
Judicioque premes orbem, & nova præmia
reddes;
Præmia grata probis; reprobis ingrata, sed
æqua,
Et Fidei vacuis ipsorum debita factis.

Cæterum mirari satis temerariam non possumus assertionem, Viri docti, qui ante aliquot annos sub præsidio Celeb. **MOSHEMII** *Michaëlis Serveti Historiam* edidit, quando pag. 218. *Curionem nostrum* asserit inter amicos & sectatores *Serveti* fuisse, id quod, alio loco, se planum facturum esse pollicetur; Cum rectius longe Cl. **SCHELHORNII** in *Amœnit. Liter. Tom. XIV. p. 386. 395.* quam hæc immerito ipsi dica impingatur, siquidem a *Servetianismo* longissime fuerit remotus, demonstraverit, qui simul auctores qui *Cœlii S. Curionis*, sive *Vitam* sive *Scripta* sive *laudes*

exhibent, quoque enarrat l. c. p. 382.
383.

Et quanquam inficias ire non velimus, Virum ingenio Italico præditum, quique non fuit professione Theologus, sed literas excoluit & docuit humaniores, in brevi illa *paraphrasi in Principium Evangelii Johannis*, quam præ manibus habemus, quædam incautè posuisse, quæ illum in hanc suspicionem adducere possent; Tamen reliqua ejus scripta contrarium edocent, & evincunt, quod Jesum Christum verum Dei Filium & verum Deum agnovit; Præterquam, quod Basileæ, ubi vixit & scripsit, nemo, ne quidem *Simon* SULCERUS, hostis novaturientium acerrimus, ei unquam propterea molestiam exhibuerit, neque etiam VERGERIUS, quocum tamen ipsi similtas satis erat magna, id ei unquam exprobraverit, haud silentio transmissurus, si tales errores exitiales objicere ei jure potuisset. Tam igitur CÛRIO, (uti egregiè ad me scribit Cl. M. HURTERUS, idem ille, cujus symbolæ variæ huic Florilegio leguntur insertæ) non fuit Unitarius, quam ejus gener, Hieronymus ZANCHIUS, ob scriptum librum de Tribus Elohim, non fuit Tritheita.

CYPRÆI (*Job. Adolphi*) Annales Episcoporum Slesvicensium Colon. 1634. 8. rariores esse observatur in *Biblioth. Danic.* T. VI. p. 440. ubi ipse Auctor Nobilis appellatur *Apostata*.

DEFENSIO Juris & legitimæ possessionis *Illustriss. Principis & Dn. Dn. Wilhelmi, Juliae, Geldriae, Clivorum, & Bergensium Ducis, Marchiae Zutphaniae & Ravensburgi Comitis, ac domini in Ravestein, in Geldriae ducatu atque Zutphaniae comitatu anno 1542. in Comitiis Spiræ edita. Una cum dilatione assertionis Cæsareæ Majestatis nomine in Comitiis Ratisbonensibus A. 1541. exhibitæ. Excusa in ducatu Montensi 1542. 4. Libellus longe rarissimus, extat in Bibliotheca Brunsvicensi & quod relatum nobis est, in Bibliotheca Viri Cl. JOH. ALBERTI Theologi Leidenfis. v. Autograph. Hardt. Tom. III. p. 316.*

DEMONTIOSII (*Ludovici de Montiosieu*) Gallus Romæ hospes, cum fig. Romæ 1585. 4. Lib. rariss. in Bibl. Albinii p. 60. Fuit is Auctor Seculo XVI. Nobilis, atque non solum ob eruditionem multifariam, sed & imprimis ob raritatem rei antiquariæ doctrinam insignis: Is uti Regii Fratris studia moderabatur ita A. 1583. in comitatu Ducis *Joussæ,*

nutu Henrici III. R. G. Romam profectus erat, atque ibi hospes a) multa ad Urbis, terrarum olim Dominæ, illustrationem, atque interdum plura quam multi Romani cives, paucorum mensium quo in ea fuit, spatio contulit, his quinque libellis Sixto V. inscriptis, in quibus de Obeliscis, Jano bifronte, Septizonio, Pantheo, Symmetria templorum, Caryatidibus, quas Gallus Italos docuit, de sculptura veterum, cælatura, sculptura gemmarum, pictura, foro Romano, aliisque urbis locis, non aliis scripta & recentiorum plerosque errores notavit. Suntque adeò hi ipsi libri, quos sub tit. *Gallus Romæ Hospes* edidit propter insignem eorum cum præstantiam tum raritatem à Cl. GRÆVIO inserti Theſ. Ant. Rom. Tom. IX. fol. 777. seq.

Scripsit is, ceteroquin & Tractatum de *Septimanis Danielis* lingua Gallica, & duos de *Doctrina Platonis* libros itidem lingua Gallica, qui ne ipsi quidem doctissimo BRUCKERO in *Histor. Crit. Philos. T. I. p. 622. 628.* Scriptores de Platone enarranti, perspecti fuisse videntur. Conf. BAYL. sub. tit. *Mont-Josieu.*

DIA-

e) Ita THUANUS *Histor. Lib. LXXVIII. n. III. fol. 157.*

DIALITHI *ἑρμηνεία* Parabolico Prophe-
tica de infaulto Fausti Socini affecla-
rum exitu illustrata per Christophorum
DIALITHUM Ungarum. Oxonii Ty-
pis L. L. A. 1701. M. H.

DIARIUM Regni Henrici III. Galliarum
Regis. vid. l. *Estoille*.

DRYANDRI (*Francisci*) Versio Novi
Testamenti *Hispanica* dedicata Carolo
V. & impressa Antverpiæ 1543. 8. est
longè rarissima: *Rich. SIMONIUS* in
Hitor. Crit. Versionum N. T. c. XLI.
p. 494. Auctorem appellat *Franc. En-
zinas, a)* atque in novis observationibus
ad textum & ad Versiones N. T. c. II.
P. II. p. 151. seq. satis diffusum de ea
judicium suum nobis suppeditat: Titu-
lus libri, (quem in instructissimis Gal-
liæ Bibliothecis frustrà quæri affirmat
Simonius l. c.) ita se habet: *El nuevo
Testamento de nuestro Redemtor Salvador
Jesu Christo traduzido de Griego en len-
gua Castellana por FRANCISCO de
ENZINAS, dedicado à la Cesarea
Mayestad 1543. 8. V. SALIG* Hitor.
August. Confess: T. II. p. 23. qui eun-

F 4

dem

a) Erat hoc nomen ejus Hispanicum, quod
Græcè translatum per *Dryander*, effere-
batur: *Les Espagnols* (ita Bayle in diction.
v. *Dryander*) nomment *Enzinas une espece
de Chene*.

dem in Guelpherbytana Bibliotheca reperiri tradit, simul verò etiam quæ circa hanc Versionem contigerunt enarrat: Id unicum memorabile est, quod cum typographus Antverpiensis, locum ad Rom. III: 28. *Colligimus igitur fide justificari hominem, sine operibus legis;* majoribus literis imprimi curasset, ea res in hæreseos ipsi Dryandro impingendæ suspicionem cefferit, uti is carceri abinde est mancipatus, ex quo tamen post quindecim menses, singulari providentia divina liberatus, evasit:

Ejusdem *Historia propriæ incarcerationis atque liberationis*, lingua Latina conscripta & edita laudatur SALIGIO l. c. p. 26. conf. *Actiones & Monumenta Martyrum*, quæ Genevæ 1560. 4. prodierunt lib. V. p. 151. sq.

DURASTANTIS (*Matth.*) Problemata, an sint Dæmones, & de eorum viribus. Venet. 1587. 8. Lib. rarus in Bibl. Albin. p. 220.

DURERI (*Alberti*) Pictoris & Architecti præstantissimi, *de urbibus, arcibus; castellisque condendis ac muniendis rationes aliquot*, præsentis bellorum necessitati accommodatissimæ, nunc recens è Germanica in Latinam traductæ, cum præfatione Christiani Wecheli ad Gulielmum Langæum, Parisiis 1535. fol. Liber

G. Ederus. Eglinus. J. B. Egnatius. 89

ber est rarissimus. v. HARDT Autogr.
Luth. T. III. p. 246.

EDERI (*Georgii*) Liber *adversus Protestantes* equidem doctissimo *Vogtio* commemoratur, sed ita, ut genuinum ejus titulum non expresserit; is verò ita se habet: *Evangelische Inquisition* wahrer und falscher Religion, wider das gemain unchristliche Clag geschray, das schier niemands mehr wissen Künde, wie ader was er glauben solle: In forma aines Christlichen rathschlags, Wie ein jeder Christen mensch seines glaubens halben gäntzlich vergwisst und gefichert sein möge: Dermassen das er leichtlich nicht Künde betrogen noch verfurt werden. durch H. *Georgen Eder*, D. zu Cölln durch Dieterich Baum. MDLXXIII. 4.

EGLINI (*Raphæelis Iconii*) *Prophetia Hælieutica nova & admiranda &c.* Tiguri 1598. Autor iste fuit primò Minister Tigurinus postea Professor Theologiæ Marpurgensis. De libro autem hoc vide **WOLFFII** *Lectiones Memorabiles* T. II. p. 1061. seq. M. H.

EGNATII (*Job. Bapt.*) *Veneti, de Cæsaribus* libri III. Ejusdem in *Spartiani Lampridii*que vitas & reliquorum annotationes. . . Addita est in calce *He-*

liogabali principis ad meretrices elegantissima Oratio non ante impressa Venet. 1516. 8. In ædibus Aldi & Andreae focerii. v. *Bibl. Miscell. Hamb. T. III. p. 574.* ubi simul notatur, quam quæ hic Heliogabalo adscribitur Oratio, sit adscribenda *Leonardo* ARETINO.

EMSERI (*Hieronymi*) Georgii Ducis Saxoniae Secretarii & Consiliarii *Opuscula.* Augustæ 1519. 4. edita, sunt infrequentia M. H.

Auctoris nomen, Luthero pariter atque Zwinglio inimicum in Historia Reformationis fatis ex Seckendorffio aliisque est cognitum.

ENZINAS vid. *Dryander.*

EPISTOLÆ Principum, Rerumpublicarum ac Sapientum virorum Venet. 1574. 8. Lib. rarus in *Bibl. Albini p. 214.*

EREMUNDI (*Ernesti Frisii*) *Historia motuum Belgicorum* cum tabb. æneis Accedit *Historia Tragica de furoribus Gallicis* Lugd. Bat. 1619. In qua Sacrae Inquisitionis arcana candide deteguntur, & quantam cladem illa in Belgio exciterit ex Actis publicis, ordine chronologico, dictione simplici & plana exponitur. Sunt verò qui *Theod. BEZAM*, sunt alii qui *Hubertum LANGUETUM*, sunt denique qui *Franciscum*
HOTO-

HOTOMANNUM auctorem esse hujus Historiæ censent.

Nisi forte *Bonav.* VULCANIUS pro vero Scriptore haberi debeat, quanquam cum hujus religio fuerit dubia, dubitare quis posset, eum hæc consignasse.

l'ESTOILLE *Journal. du Regne du Roi Henri III.* &c. Hoc Diarium longe rarissimum, Auctorem agnoscit Mr. de l'Estoille, indicante Colomesio in *Bibl. Chois.* p. 184. Epitomatores vero Mr. *Servin*;

Est memorabile quod ex eo diario ad A. 1582. pag. 66. in *singularibus Plessiacis* à M. CRUSIO V. Cl. pag. 143. affertur de Cardinale *Perronio*, cum scil. coram Rege, gravi aliquando præstantique oratione probasse contra Atheos, esse *Deum*, à quo omnia sint orta, ita ut Rex inde incredibili voluptate perfusus, regiis ipsum decoraverit laudibus; sed mox respondisse Perronium, se eadem arte, ac facilitate, quod hodie adstruxisset, cras esse destructurum, atque haud infirmioribus argumentis demonstraturum *nullum plane dari divinum Numen*; Qua temeritate tantam tamque justam Regis indignationem, is in se provocavit, quantam oratione præcedente gratiam ab ipso iniverat.

92 P. A. Euty chius. N. Eymeric. J. Faber.

EUTYCHII (*Patriarchæ Alexandrini*)
Annales interprete Eduardo POCOCKIO. Oxon. 1658. 4. 2. volum. Opus est rarissimum.

EYMERICI (*Nicolai*) *Directorium Inquisitorum*, cum notis *Francisci Pegnæ* Venet. 1607. fol. Editio hæc est rarissima, atque Cel. MOSHEMIO diu quaesita sed non inventa.

FABRI (*Jacobi, Stapulensis*) *Psalterium quintuplex* Paris A. 1509. primo, & deinceps A. 1513. altera vice prodiit auctius. fol. Quam Editionem mea servat Bibliotheca;

De Auctore, quantum satis est diximus in *Introduët. ad Histor. Reform.* §. LXXVI. p. 172-177. Ipsum hoc Psalterium, ad modum Hexaplorum Origenis adornatum, atque expositione continua & notis instructum recenset *Rich. SIMON* in *Bibl. Chois.* Tomo II. Fuitque hoc opus jam olim Cardinali XIMENIO admodum probatum, teste BEYSCHLAGIO in *Epist. ad doctiff. de la Croze* in *Thes. Epistol. Croz.* T. I. p. 65. Redacta verò sunt in unum corpus quinque psalteria, *Gallicum, Romanum, Hebraicum, Vetus, & Conciatatum*, variæque animadversiones ad genuinum plurimorum Psalmorum subjec-

jectum propheticum eruendum, eximiæ sunt adjectæ: In dedicatione ad *Guliel. Briffonetum*, is inter alia postquam conquestus fuerat, de quibusdam, qui cum Rabbinis divinos Davidis hymnos maxima ex parte de *ipso Davide* exponunt, de pressuris ejus in persecutione Saulis & aliis bellis quæ gessit, non facientes eum in psalmis Prophetam, sed per eum visa & facta narrantem, & quasi propriam texentem historiam; *Ilico*, inquit, *me contuli ad Apostolos & Evangelistas & videor mihi alium videre sensum qui scilicet est intentionis prophetæ & Spiritus sancti in eo loquentis, & hunc litteralem appello, sed qui cum spiritu coincidit, neque videntibus neque prophetis alium littera præterdit*: Addit deinceps interjectis quibusdam: „CHRISTUS solus est clavis Davidis, & de quo illi in hac psalmodia per Spiritum sanctum constitutum erat. Et ut apertius cognoscatur hoc . . paucis id ipsum patefaciendum puto exemplis. *Secundum Psalmum: Quare fremuerunt gentes &c.* ad litteram exponunt Hebræi de Palæstinis qui insurrexerunt in Davidem Christum domini. Verum, Paulus & cæteri Apostoli Spiritu Dei repleti ad litteram de CHRISTO Domino, vero
 „MES-

- „ MESSIAH & vero Dei Filio (ut &
 „ verum est & decet) exponunt.
 „ Rursus *septimum* (octavum) *decimum*
 „ *Psalmum* volunt Hebræi ad li-
 „ teram Gratiarum actionem esse Davi-
 „ dis ad Deum quod liberatus esset de
 „ manibus Saulis & hostium suorum,
 „ Paulus literam CHRISTO Domino
 „ tribuit.
 „ *Octavi* (*noni*) *decimi* psalmi literam
 „ ponunt Hebræi de prima datione le-
 „ gis. Paulus non de prima sed de *se-*
 „ *cunda legis datione* per beatissimos
 „ Apostolos & successores coram ubivis
 „ gentium promulgatæ.
 „ Præterea *primi* (*secundi*) & *vicefimi*
 „ psalmi literam ponunt Hebræi de af-
 „ flictione Hebræorum tempore Arta-
 „ xerxis. Mathæus, Johannes, & Pau-
 „ lus Deo plenissimi viri, literam super
 „ iis statuunt, quæ CHRISTO Do-
 „ mino Regi Gloriæ in sua passione
 „ acciderunt. Et longum esset per sin-
 „ gulos Psalmos ostendere, quem He-
 „ bræi astruunt literalem sensum, ne-
 „ quaquam illum literam velle.
 „ Absit igitur nobis credere hunc lite-
 „ ralem sensum, quem literæ sensum
 „ appellant & Davidem historicum po-
 „ tius facere quam prophetam: sed eum
 „ literalem sensum vocemus, qui cum
 „ spi-

„ Spiritu concordat, & quem Spiritus
„ S. monstrat. „ Atque hæc quidem
jam in prima editione fuerant dicta: In
fine Emissionis Secundæ, (sic enim
editio hæc secunda in titulo appellatur)
hæc leguntur: *Absolutum fuit hoc quin-
cuplicis Psalterii opus in Cœnobio Sancti
Germani prope muros Parisienses. Anno à
Natali Christi Domini 1508. Et in cla-
rissimo Parisiorum gymnasio ex calcotypa
Henrici Stephani officina è regione Scholarum
Decretorum ad secundam & castigatiorem
emissionem susceptum anno Christi Salvato-
ris omnium 1513. Idibus Juniis.*

FABRICII (Georgii) *Corpus Poëtarum ve-
terum Ecclesiasticorum cum commentariis*
Basil. 1564. 4. Est hæc a G. Fabricio
Chemnicensi Sylloge Poëtarum Chri-
stianorum XXX. qui a Seculo III. us-
que ad Sec. VI. in Ecclesia floruerunt,
longe rarissima, ut vere, in ea, (quod
titulus præ se fert,) *Thesaurus Catho-
licæ & Orthodoxæ Ecclesiæ, & Anti-
quitatis religiosæ exhibeatur, ad utili-
tatem Juventutis Scholasticæ; Sunt au-
tem, qui hac collectione sistuntur Au-
ctores sequentes.*

Alcimus. p.	367.	Arator.	570.
Ambrosius.	363.	Columbanus.	779.
Amœnus.	747.	Cyprianus.	295.
			Da-

Damasus. p.	771.	Paulinus Episco-	
Dracontius.	351.	pus Nolanus.	769.
Drepanius.	723.	Prosper.	621.
Fortunatus.	685.	Prudentius.	18.
Gregorius.	794.	Rusticus.	753.
Hilarius.	303.	Sedulius.	521.
Hymnographi.	783.	Tertullianus.	258.
Juvenus.	451.	Victorinus Afer.	443.
Lactantius.	759.	Victorinus Picta-	
Mamertus.	775.	viensis.	761.
Merobaudes.	763.	Victor Massiliem-	
Paulinus consu-		sis.	307.
laris.	733.		

Conf. omnino FABRIC. in Biblioth. Latin. Lib. IV. c. 3. p. 696-724.

FALCONERII (*Octavii*) de Nummo Apamensi Deucalionei diluvii typum exhibente, dissertatio Rom. 1667. 8. Lib. rar. in Bibl. Albin. p. 178. inserta legitur Thes. Ant. Gr. Gronov. T. X. fol. 672.

FARIA (*Thomæ de*) *Lusadum* Libri X. Hos rariores esse colligimus ex Epist. Jo. Ch. WOLFFII ad M. V. de la Croze in Thes. Epist. Croz. Tom. II. p. 188. & p. 198. Erat Auctor eruditionis fama celebris seculo superiori XVII. apud Ulyssiponenses ordinis Carmelitarum Monachus, & cum brevi ante obitum Episcopatum in partibus Africæ adeptus fuisset, is *Historiam sui temporis* scri-

scripto reliquit. v. ANTON. Biblioth. Scriptor. Hispan. & ALEGRE in Paradiso Carmelitano.

FENDT (*Tobiæ*) Monumenta. Vratislav. 1574. fol. Est opus rarum, cujus integer est Titulus: *Monumenta sepulcrorum cum Epigraphis ingenio & doctrina excellentium virorum, aliorumque tam prisca quam nostri seculi memorabilium hominum de archetypis expressa per Tobiam Fendt, pictorem & civem Vratislaviensem in æ incisa & edita 1574. f.* Constat figuris in æs incisus 125. Excerpta ex hoc libro dedit Cl. STRUVIUS *Bibl. Ant.* 1705. p. 362. sq. inter illa vero Epitaphia est memorabile, quod in *Angelum Politianum* legitur, Virum sui temporis literatissimum.

Policianus in hoc tumulo jacet Angelus, unum Qui caput, & linguas, res nova, tres habuit.

Uti non minus *Leonardi Aretini*, quod Florentiæ in templo S. Crucis legitur, commemorari meretur.

Postquam Leonardus è vita migravit, historia luget, eloquentia muta est, ferturque Musas, tum Græcas, tum Latinas, lacrimas continere non potuisse.

98 *J. Fersius. M. Flacius. M. A. Flaminius.*

FERSIUS (*Job.*) de *Præfectura Prætorii* Francof. 1611. 4. Lib. rarus dicitur in Bibl. Albini. pag. 59. Auctor erat Ura-
tislaviensis circa principium superioris
seculi, Phil. & Med. D. Protonotarius
Apostolicus & ad Div. Johann. in Pa-
tria Canonicus, qui A. 1611. diem su-
preum obiit. v. CUNRADI. Siles.
tog. p. 72.

FLACII (*Mathiæ*) Liber de *Sectis, dissen-
sionibus, contradictionibus & confusio-
nibus doctrinæ, religionis, scriptorum &
doctorum Pontificiorum.* Basil. 1565. 4.
Hujus libri rarioris notitiam haurimus
ex STRUVII Biblioth. Antiq. 1705.
p. 428. seq.

Sed & alter ejusdem FLACII liber
cui titulus: *Von der disputation oder Re-
ligions-streit zwischen D. Mathia Flacio
Illyrico und denen Jesuitischen Doctoren
zu Fulda im Mey-mohnath dieses Jahrs
1563. geschehen &c.* raritatis notam ha-
bet in RITTER. descript. Vit. Flac.
p. 210.

FLAMINII (*M. Antonii*) in librum Psal-
morum brevis Explanatio. Adjectæ sunt
ejusdem auctoris in Psalmos aliquot Pa-
raphrases, item in triginta Psalmos Pa-
raphrases, carmine ab eodem descriptæ.
Lugd. 1569. in 12. Quod liber iste ip-
si etiam Rev. VOGTIO citatus, ra-
rus

rus sit, nemo mirabitur, si verum est illud Anonymi, à Cel. SCHELHORNIO citati, in Amœn. litt. T. VIII. Diff. I. de libris publicâ autoritate combustis, p. 500. quod Paulus IV. Pontifex illum flammis aboleri jusserit. Fateor, me nihil hâc de re legisse. THUANUS TEISSERIUS & BAELIUS altum tenent silentium. Liber autem iste in tutelam receptus erat à Paulo III. Pontifice & Alexandro Farnesio Cardinali. Illi enim primam, Huic secundam editionem dedicaverat. In indice quoque librorum prohibitorum, qui 1559. prodiit, Flaminii nomen non reperio. Auctorem ipsum quod attinet, non tantum Poëta fuit magni nominis & spiritûs, qui ingenii acumine veteribus non valde cessit, sed pietatis quoque valde studiosus fuit, amavitque veritatis radios, qui tunc in Italiâ ex ipsis tenebris emicabant. Flexanimum est illud carmen, quod fecit in Hieronymum Savonarolam:

Dum fera flamma tuos, Hieronyme! pas-
citur artus,
Relligio flevit, dilaniata comas;
Flevit, & ô dixit, crudeles parcite flam-
mæ,
Parcite, sunt istô viscera nostra rogo.

100 *J. Fontanus. J. B. Fontejus. S. Forcat.*

An autem Flaminius sub nomine Marcelli Palingenii uti putat Cel. HEUMANNUS, lateat, dicere non habeo. M. H.

FONTANI (*Jac.*) de Bello Rhodio libri tres. Rom. 1524. fol. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 39.

FONTII (*Bartholomæi*) Florentini, *Commentarius in Persum*. Venet. 1491. Est liber rarissimus. v. BAYLE dicton. v. *Fontius*.

FONTEJUS (*Jo. Bapt.*) de prisca *Cæsiorum* gente, cum appendice *Julii Jacobonii* cum fig. Bononiæ 1582. fol. Liber rarus dicitur in Bibl. Albini p. 20. n. 278.

FORCATULI (*Stephani*) Jureconsulti *De Gallorum Imperio & Philosophia* Libri VII. Paris. 1580. 4. Opus rarissimum ac omnigena eruditione refertum.

FRANCKENBERGER (*Andree*) *Institutionum antiquitatis & Historiarum* pars prima, in libros sex distributa. Wittebergæ in officina Cratoniana 1586. 8. Multa hoc libello, quem inter rariore merito locamus, contineri egregia, patet ex iis, quæ ex eo nobis referuntur a Cel. STRUVIO Bibl. Antiq. A. 1706. p. 213-219.

FULVII (*Andree Sabini*) *De Urbis antiquitatibus* libri quinque Romæ Anno 1545. 8. per

8. per M. Valerium Doricum & Aloisium Fratrem, Brixianos. Tractatum hunc Fulvii, egregii antiquarii, atque Antonii Augustini, (referente Erythræo in Pinacotheca lib. I. Imag. IV.) familiaris, rarissimum, recenset & excerpfit STRUVIUS Bibl. Antip. 1705. p. 287. sq. Legi merentur inter alia, quæ is p. 314. de prima typographica apud Romanos officina addit: *Inventa memoria nostra, nova admirabilisque Librorum imprimendorum ars, prodigiosis hominum ingeniis excitata, auctores, duo ex Germania fratres, impressoresque primi, Conradus & Arnoldus, Romæ cœperunt in ædibus Petri de Maximis Patritii Romani MCCCCLV. Primique omnium Augustinus de civitate Dei & Lactantius prodire. Unde hodie ubique gentium ex omni lingua impressi characteres, gratissimo compendio adparent.*

GALATEUS (*Ant.*) de situ elementorum & peregrinatione. Basil. 1550. 12. Lib. rarus in Bibl. Albin. p. 272.

GALENI (*Claudii*) *De usu partium corporis humani*, est opus egregium, atque ex Gr. in Latinum sermonem translatum, Nicolao Regio Calabro interprete, Paris. 1528. ex officina Simonis Colinaei. 4. Optima vero editio Græco-Latina,

tina, sed ea rarior quoque, cum Casp. Hofmanni versione & commentariis prodiit Francof. 1605. fol. *Si nihil aliud scripssisset* (verba sunt J. A. FABRICII in Bibl. Græc. L. IV. c. XVII. p. 550) Galenus, quam hoc opus, vel ob istud unum lectu sane dignissimum summis merito viris omnium iudicio accensendus esset. Quanta enim solertia artificium divini conditoris in corpore nostro singulisque ejus membris inquiri & explicat, quam multis quamque solidis argumentis illud adversus novos Prometheos & Momos, Epicurum, & Asclepiadem, & alios sophistas Naturæ Providentiam atque artem inficientes tuctur, quam pie denique virtutem Opificis celebrat admirabundus, hanc ratus esse τὴν οὐτως εὐσεβείαν, & hunc vere ἱερὸν λόγον & ὑμνον ἀληθινόν, non si mille offerat hecatombas, sed si cognoverit ipse prius, tum monstraverit etiam aliis, quantus Deus sit sapientia, quantus potentia, quantus bonitate. III. 10.

GALEOTI (Martii Narniensis) de Homine Libri duo. Unà cum Georgii Merulle Alexandrini in Galeotum annotationibus. Basil. apud Jo. Frobenium A. 1517. 4. Liber rarus. Erat Auctor, præceptor quondam Regis Mathiæ Corvini, qui & librum Apophtegmatum Hungariæ Regis conscripsit.

GAR-

GARNERII (*Johannis*) *Systema Bibliothecæ Jesuitarum Collegii Ludoviciani*. Liber est rarior, siquidem in privatum tantum ejus Bibliothecæ commodum a *Garnerio* Jesuita doctissimo fuerit conscriptus. Vidit ejus exemplar *Parisiis* in Bibliotheca Jesuitarum hujus collegii, & Cantabrigiæ in Bibliotheca Trinitatis, ubi selectissimus librorum apparatus habetur, doct. MAICHELIUS, qui & in cultissimo libello, *de Bibliothecis Parisiensibus* p. 128 & sq. quædam ex eo nobis subministrat excerpta.

P. GARSIAE Galarzæ Institutiones Evangelicæ. Mantuæ Carpentanæ 1579. 4. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 43. n. 27.

GASSENDI (*Petri*) qui Renati Cartesii verè malleus fuit, *Opera omnia* 1658. in fol. T. VI. sunt, agnoscente Clarissimi nominis Viro Theoph. STOLLIO in limatissimo opere de Historia eruditionis, & *rara & cara* p. 397. Epitomator ejus est BERNERIUS, Medicus Mentispeffulanus. Ne hic quidem adeò frequenter obvius est.

Commentationem de vita & moribus Gassendi edidit Samuël SORBERIUS, præfixam ejus syntagmati de Philosophiâ Epicuri, quam tamen acerbissime

perstrinxit Guido PATINUS. Medicus
Parisiensis in Epist. ad Sponium T. II.
p. 386. 387.

Si verum est, quod Viri Cell. HEU-
MANNUS, VOGTIUS alique asse-
runt. P. Gassendi Exercitationum Pa-
radoxicalium adversus Aristoteles vo-
lumen secundum impressum Hagæ 1659.
in 4. admodum rarum esse, & paucissi-
mis visum, gratissimum mihi est, quod
duo rarissimi hujus libri exemplaria in
levidensem Bibliotheculam meam mi-
graverint. Interim judicium censorium
Honorati FABRI in exercit. Gass. pa-
rad. vide apud MORHOFIUM in
Polyh. T. II. L. I. c. XII. p. 67. M. H.
GASTII (*Jobi*) *Trost-predigt an die, welche
von Papisten verfolgt werden* Nürnberg.
1540. 4.

Ejusdem, *Expostulatio Justitiæ cum mundo
à Belial instigato, per dialogi modum à
Job. Gast conscripta. In qua præsens hæc
vulgi & principum tragoedia nonnihil at-
tingitur* Anno 1525. 8.

Fuit horum libellorum rarissimorum Auc-
tor JOBUS GASTIUS, inter Theo-
logos Reformatores qui eximium ha-
buit locum; JOH. BRENTIUS,
(cujus commentarium in *Ecclesiasten* is
Latina lingua donavit atque 1528. Ha-
genoæ apud Jo. Secerium publicavit,) eum

J. Gastius. J. B. Gastius. C. Gemma. 105

eum appellat, *amœnissimi ingenii hominem, literis & pietate clarum*; quem ingenii characterem, cum in aliis editis libellis, tum in illa *Expostulatione* quam diximus, imprimis testatum dedit. Conferantur de ejus vita, ea quæ habet in *Sylloge rariorum Opuscul. p. 405. & p. 854. Beyschlagius*, & Auctor libri cui tit. *Frankische Reformations geschichte* p. 37. & 38. qui & ejusdem libellum rarissimum cui tit. *Grundliche antwort und Krestige ablehnung auf etlich geschrift des Probsts zu Langenzeug*, tanquam documentum publicum ad Historiam Reformationis Burggraviatus Noribergensis spectans, quod separatim 1528. prodierat, suis Actis inseruit.

GASTII (*Johannis Brisacensis*) *De Anabaptismi Exordio, erroribus, historiis abominandis, cum adjectis confutationibus* Libri duo Basil. 1544. 8. longe sunt rarissimi.

GEMINI *Elementa Astronomiæ Gr. Lat. Interprete Edone Hilderico.* Lugd. 1603. 8. Lib. rarus in Bibl. Albin. p. 186.

GEMMÆ (*Cornelii*) nomen parum inter Medicos est notum, qui tamen inter primos numerari omnino deberet. Extant ejus *De Naturæ divinis characterismis, seu raris & admirandis spectaculis, causis*

*indiciis, proprietatibus rerum in partibus
singulis univrsi Libri II. Antwerpia ex
officina Christophori Plantini 1575. 8.*
Quis Auctor fuerit, ex Valerii Andreae
Dessellii *Bibl. Belg.* p. 149. cognoscitur,
qui eundem Lovanii natum 1535. patre
Rainero Gemma, Frisio dicto, refert,
eundemque nobis tanquam Philoso-
phum, Medicum, Mathematicum ad-
miraculum usque doctum, atque arca-
norum naturæ, si quem unquam alium
callentissimum, ac Medicinæ Professo-
rem Regium describit; Operis hujus
Cosmocritici conscribendi occasionem
sibi fuisse refert Auctor, insigne prodi-
gium, nulli alteri, a Christo nato, tum
pulcritudine tum magnificentia compa-
randum, per quod intelligit Sidus no-
vum in astro Cassiopeæ, quod 1572.
adparuit. Argumentum ipsius operis
plenius enarrat STRUVIUS *Bibl. An-
tiq. A.* 1705, p. 171. & seqq. qui & hoc
superaddit de eo iudicium pag. 180.
„ Hoc autem dicendum, quod in
„ prodigiorum historia nimium cre-
„ dulus sit Auctor, in aliis quando-
„ que divini quidpiam quærit, quæ
„ tamen causas solummodo habent na-
„ turales. „

GÈNEBRARDI Theologi Parisiensis,
qui Hebrææ linguæ peritiâ clarus fuit,
Miscel-

Miscellanea inter libros rariores referuntur à Salomone TILLIO *Bibl. Theol.* p. 95. De auctore ipso præ aliis consultantur Scævola SAMMARTHANUS & P. COLOMESIUS in *Gallia Orientali.* M. H.

GEORGII vulgo *Foris* dicti (*Davidis*) *Historia.* 4. Quomodo ipse Davidis gener *Nic. Blesdykius*, qui prius sectæ suam addixerat nomen, ad frugem rediens, vitam nefarii hujus impostoris descripserit, jam ad BLESDYKII nomen vidimus. Non minus vero memorabilis, sed & non minus rara est hæc, quæ *Basileæ* 1559. 4. prodiit, (quam præ manibus habemus) *Historia*, ab ipso Basileensium ejus temporis Professorum Collegio conscripta, sub hoc titulo: *Davidis Georgii, Holandi, Heresiarchæ vita & doctrina. Quandiu Basileæ fuit, tum quid post ejus mortem, cum cadavere, libris ac reliqua ejus familiâ actum sit. Per Rectorem & Academiam Basileensem in gratiam Amplissimi Senatus ejus urbis conscripta.* Quo libro, publica auctoritate, post sedulam rerum inquisitionem conscripto, quis non mirabitur, esse his quoque temporibus, qui inter homines spirituales, hoc hominis monstrum, cum ipso *Godofredo ARNOLDE* *Mythicorum Patrono* sedulo, &
En-

Enthufiaftarum Advocato, recenſendum eſſe non dubitant? Hominis hujus effigiem reperiri licet in libro rariffimo cui tit. *Apocalypſis inſignium aliquot Hæreſiarcharum* &c. Lugd. Bat. 1608. 12. v. VOGT Catal. libr. rar. pag. 290. 291. vid. etiam JORIS.

GERMANORUM aliquot illuſtrium, Carminum Liber ſingularis, de immaniffima ſumméque miſeranda Chriſtianorum laniena, ab impiis & crudeliſſimis Gallix Tyrannis, Lutetix Parisiorum, Lugduni item, aliisque ejusdem Regni locis truculentiffime, ſceleratiſſimeque patrata Anno Salutis 1572. una cum Epicediis & Epitaphiis quibusdam præſtantiffimi Herois *Casparis Collignii* Comitæ Caſtilionæi, Amiralii Franciæ, nec non aliarum quarundam præſtantium perſonarum Vilnæ 1573. 4. imprefſus eſt rarior.

GESNERI (*Conradi*) *Bibliotheca univerſalis* Tig. 1545. fol. Ea prima, luculenta & rarior eſt editio, operis omni laude digniffimi.

GEWOLDI (*Chriſtophori J. C.*) *Defenſio Ludovici IV. Imp. ratione electionis contra Abr. Bzovium Ingolſtadii ex officina. Ederiana* 1618. 4. Hujus Libri raritatem unâ cum Auctoris notitia, nobis tradit doctiff. SCHELHORNIIUS in

Novellis Literar. A. 1742. m. mart.
p. 172. seq.

GILLOTI (*Jacobi*) Senatoris Parisiensis,
circà finem Seculi XVI. & principium
Seculi XVII. florentis, merita in om-
nifariam eruditionem sunt notissima at-
que alibi à nobis commemorata: Liber
verò ab ipso editus, sub titulo: *Missives
du Concile de Trente* Paris 1607. 8. &
sequenti statim anno recusus 1608. est
omnium rarissimus. Certè Cel. MOS-
HEMIUS in Ep: ad Matur. Veyss. de
la Croze Thes. Epist. Croz. T. I. p.
277. testatur, quam doctiss. *Feldenius*
Theologus Kiloniensis, editurus collec-
tionem Scriptorum rariorum de Tri-
dentino Concilio, eum dudum inquisi-
visset, neque tamen, etiamsi multam
insumfisset operam, spes esset ipso po-
tiundi: Deinceps Cl. SCHELHOR-
NIUS in Amoenit. Hist. Eccles. T. II.
p. 428. profitetur, se eum semel tan-
tum in Bibliotheca Fabriciana Ham-
burgi oculis usurpasse. Est verò mihi
illa prima rarissima 1607. editio, atque
deinceps etiam ultima atque locuple-
tissima horum actorum editio A. 1654.
4. à Cl. Puteanis fratribus procura-
ta, ad manus. vid. INSTRUC-
TIONS.

GNIDII (*Matthæi*) Defensio Christianorum de cruce, id est, Lutheranorum, cum pia admonitione Fratris Thomæ Murner, Luthero-Mastygis, ordinis minorum, quo sibi temperet à convitiis & stultis impugnationibus Lutheri. Hagenoæ A. 1520. 4.

Ejusdem Epistola ad eruditos Germaniæ, Martinum Lutherum, Ulricum Huttenum, & populum Germaniæ ibid. A. 1520. 4.

Uterque hic libellus à *Matth. Gnidio*, Augustensi, Rhetore & Poëta laureato conscriptus inter rarissima Reformationis documenta reperitur in Bibliotheca Basileensi, & in Biblioth. Rudolph-Augustina conf. HARDT Autogr. Tom. III. p. 39.

GOCHII (*Johannis*) cognomento *Pupperi*, Præfecti Virginum Mechliniensium in Thabor, Scripta, *De libertate Christianæ religionis*, de *Gratia & Fide*, de *Scripturæ S. dignitate*, de *statu animæ post vitam*, de *Scholasticorum scriptis*, de *Votis & obligationibus*, de *reparatione generis humani per Christum*, omnia sunt rariora, Uti dialogus ejus de *quatuor erroribus circa legem Evangelicam exortis* &c. in 4. excusus commemoratur in *Conr. Gesneri Biblioth. Universal.* fol. 422. b.

Esse verò eadem sed manca edita refert FLACIUS in Catal. testium Verit. pag. m. 1910. edit. in fol. Cæterùm in Concilio Tridentino hæc eadem fuisse in prohibitorum Indicem relata testatur SWEERTIUS in Athenis Belgicis p. 430. atque etiam antehac jam ea publicè proscripta ex Codice Edictorum Flandriæ observat BRANTIUS Hist. Ref. Belg. L. I. pag. 56. Certè, cum ejus libellum *de Libertate Religionis Christianæ*, cum præfatione edidisset, *Corn. Graphæus*, Secretarius Antverpiensis licet innominatus, carceri is fuit mancipatus, uti colligitur ex *Brantii* Histor. l. c. p. 72. Sunt vero ipsius Graphæi verba in præfat. cit. memorabilia:

Gochius noster summatibus hujus ætatis theologis annumerandus in hoc negotio sic temperavit sermonem cum de votis & arbitrii nostri viribus, hoc est de re involuta & cum multorum indignatione conjuncta disputat, ut non in totum tamen vel rejiciat, vel damnet, ceu nullius momenti, rem monasticæ vitæ & sacramentorum rationem, modo suæ ditionis pomœria non dilatet h. e. ubi stultam non doceat inanium rerum confidentiam, ubi superstitionem reprimat, & fastum animo procul arceat.

vid. Gesn. Biblioth. loc. cit. Quid-
quid fit, ipsum Gocchium circa annum
1480. florentem atque Wesseli Gans-
fortii coætaneum, propter puriorem doc-
trinam celebrat & inter veritatis testes
refert FLACIUS *Illyricus* l. c. & ex eo
BRANTIUS l. c. p. 56.

GOMESII (*Bernardini*) Commentarius
de Vita & rebus gestis Jac. I. Regis
Arragonum, cognomento *Expugnato-
ris* Valentiae 1582. fol. Lib. rarissimus
in Bibl. Albini p. 31. n. 363.

GONZALEZ (*Emanuelis*) liber *in singu-
los textus quinque Librorum Decretalium
Gregorii X.* Lugduni A. 1693. extat in
Bibliotheca Archiepiscopi Canterburi-
ensis WILH. WAKII, recensente Cl.
MAICHELIO in Lucubr. Lambetha-
nis p. 123. Est hujus Libri Dedicatio
curiosa non tam, ad ipsam B. Virgi-
nem, quam ad B. Virginis *Mariae Ima-
ginem*, his verbis concepta.

DEI PARÆ
VIRGINIS
IMAGINI,

*Cui à multijugis Remediorum Beneficiis
in urbe Salmantina NUMEN & NO-
MEN quod inclyta Schola ADORANS
per orbem diffundit, TUTELARI,*
PA₂

PATRONÆ, OPTIMÆ, PIEN-
TISSIMÆ, *ab ineunte etate, auspica-*
cique studiorum die gratus animi, voti
compos, Zeli flagrans, ac amoris ardens,
clientum Tuorum minimus, EMANUEL
GONZALEZ *in jus Canonicum com-*
mentaria dico, voveo, consecro. Est is
Liber Auctoris alioquin non spernendi,
denuò Lugd. 1715. fol. V. tomis im-
pressus, unâ cum eadem illa Dedicazione
fatuitatis & superstitionis plena.

GONSALVI (*Reginaldi Montani*) Hispa-
ni, *Sanctæ inquisitionis Hispanicæ artes*
aliquot detectæ ac palam traductæ. Hei-
delbergæ 1567. 8. uti summam habent
raritatem, ita bene factum est, quod
easdem suo tractatui sub tit. *Hisp. In-*
quisitionis secretiora Ambergæ 1611. 8.
edito inseruerit personatus Joach Ursi-
nus vid. URSINI. Gonsalvium ipsum
Reformatum fuisse liquet, & quantum
ex libelli ipsius lectione colligere licet,
ex illorum numero unum, qui circa
obitum Caroli V. Hispali detectis in
Ecclesia Romana gravibus erroribus,
ac superstitionibus, Ecclesiam Deum
purius colentium instituerunt, quæ sæ-
vissima illa Inquisitione, cujus Actus
Fidei A. 1559. Hispali & Pincix habit
sunt, dissipata est, observante Doctiff.
LIMBURGIO in Præfat. ad Histor.

Inquisitionis à se editam. Translatum fuisse Gonsalvi librum in linguam Germanicam & Heidelb. 1569. 4. prodiisse refert SALIG Hist. A. C. T. II. p. 14. qui & Belgicam quæ Hagæ prodierit 1620. 4. commemorat versionem. Cæterum & commemorantur *De Inquisitione Hispan. Oratiuncule septem* ex narrationibus Reginaldi Gonsalvi Montani. Heidelb. 1603. 12. apud SALIG l. c. p. 13.

GRAPALDI (*Francisci Marii*) *De Partibus ædium Libros* esse rariores notum est : Sunt ii impressi *Taurini* per Joannem Angelum & Bernardinum de Sylva A. 1516. 4. & *Dordraci* 1618. 8. Fuit is homo suo ævo eruditione admirabilis, teste BARTHIO Adversar. lib. 7. c. 10. qui & idem Lib. 35. c. 7. ita : *De Laternis*, inquit, *vide commentaria Marii Grapaldi de Domo : qui Philologus non contemnendi ingenii, authores habuit integrioris, quam nunc extant, non paucos, uti exemplis Plauti, Petronii aliorumque alibi demonstrabimus.* cf. Vogt. p. 282

GRAPHÆI (*Cornelii*) Eximii hujus Viri, quique S. P. Q. Antverpiano à secretis fuit, Scripta omnia sunt rarissima; Inter ea sunt *Sacrorum Bucolicorum Eclogæ III.* Antv. 1536. itemque *de natiuitate Christi* carmen pastorale. Porrò,
Que

*Querela proditi Christi per novos quosdam
hujus temporis Ischariotas Turco-Christia-
nos Ibid. 1543. 4. Enchiridion Principis ac
Magistratus Christiani, adjutore Petro
Ægidio. Coloniae 1541. Paraphrasis Psal-
mi CXXIII. in turpissimum selectissimi
cujusdam prædonis Martini à Rossem,
Gelro-Galli latrocinium. Antverp. 1543.
multaque alia; Ipse Auctor, Desiderii
Erasmi amicus singularis, candore &
constantia cum primis excelluisse dici-
tur, uti singulare in ipso Latinæ Lin-
guæ studium laudatur & antiquitatis
cultura. Cæterùm, quod is abusus Pon-
tificios non semel stylo notaret, is A.
1522. à magistris Inquisitionis carceri
est mancipatus, ex quo, scriptâ eximiâ
ad Johannem Carondilem Archiepis-
copum Panormitanum & Brabantiae
Cancellarium Epistolâ, a) tandem est
liberatus. Obiit A. 1558. ætatis 76. se-
pultus Antverpiæ in templo primario
v. SWEERTII Athen. Batav. p. 195.
196.*

GRASSERI (Conradi) Franci, *Plaga Re-
gia*, Hoc est, Commentarius in Apo-
calypsin S. Johannis, quatenus hæc re-
conditissima Prophetia hucusque per de-

H 2

cur-

a) Epistolam hanc totam nobis suppeditat
BRANT in Histor. Ref. Belg. T. I.
p. 71——79.

currentia Ecclesiæ Catholicæ fata impleta est, & hodie potissimum impletur. Tiguri 1610. 4. Est liber rarissimus teste J. J. BREITINGERO, Antistite Tigurino in Serm. Synodal. A. 1624. habito & inserto *Miscell. Tigur.* T. II. p. 498. qui simul Auctorem laudat, quod fuerit in linguis Sacris & Historiis versatissimus: Est verò *Caspar WASERUS*, V. Cl. Linguarum SS. in Schola Tigurina Professor, qui eum edidit, atque Jacobo I. Magnæ Britannia Regi dedicavit, atque Auctorem appellat gente *Francum*, *Theologum doctrina & pietate a) ceterisque virtutibus clarissimum*: Quod adtinet ipsum librum is methodo dialogistica conscriptus inter *Eusebium & Danielem*, non tam totum vaticinii Johannei corpus complectitur, aut doctrinas Theologicas qui-

- a) Mirum est, qua de causa SANDIUS hunc Auctorem Bibliothecæ Anti-Trinitariorum inseruerit p. 86. In vita enim ejus quam Melchior Adami dedit, nihil reperitur, quod vel minimam hujus rei suspicionem injicere queat. Sed ille Arrianorum patronus, quid ageret, nescivit: Hinc dicit l. c. *Nescio an hic sit idem ille, de quo scribit Konigius in Biblioth. &c.* Constat etiam, quod homo toti mundo conetur Arrianismi suspicionem impingere, uti nonnemo de eo judicavit. M. H.

quibus refertum est, sive, Locos communes cum apparatu scholastico pertractat, quam potius demonstrare annittitur, „ præsentibus turbas, (quæ superiori seculo inter oppugnatores & propugnatores Papatus obortæ sunt, quæque nunc potissimum vigent,) à Spiritu Sancto in Cap. XVI. Apocalypseos sexta phiala sive plaga accuratè & ex professo descriptas esse; Ea nimirum ratione ut & veros earum auctores satis evidentè designarit & quæ cum iisdem per Orbem notatu dignissima accidere debuerint, disertè prædixerit, indicato simul istorum omnium eventu. „ Cæterum istis tribus potissimum tractatibus hanc agit causam, in quorum primo *Hypothesin plagæ Regiæ* tradit, atque id agit, ut ostenso in Ecclesiæ Catholicæ adhuc peractis fatis historiæ prophetiæ decursu, ipsius textus obscuriores nodos, qui lectionem remorantur, explicet, remotisque ex via hisce ceu salebris Lectorem ad sua usque tempora & sic in rem præsentem deducat: In secundo, *Historiam plagæ regiæ*, ut appellat, ex Cap. XVI. aliquantò latius deducit, in qua deductione iudicat sextam phialam, quam Angelus in Euphratem effundit, præsens (quod ipse vivebat) seculum con-

cernere &c. In tertio, *Illustrationem plagæ regiae* tradit, atque cum primis Visionem Fratris cujusdam *Nicolai Helvetii* illustrare satagit, per quam is censet illam Partem hujus plagæ repræsentari, quæ Europam, ejusque intestinos môtus concernit.

GRASSERI (*Jac.*) de Antiquitatibus Nemausensibus dissertatio Paris. 1607. 8. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 176. Sed, ea jam cum *Thesauro Antiquitatum Salengriano* legatur inserta, ut non amplius inter rariores recenseatur libros, necesse est.

GROPPERI (*Job.*) *Enchiridion Christianæ Institutionis in Concilio Provinciali Coloniensi* 1536. editum. Paris 1550. 4. Opus perrarum. Cujus, quanquam Auctoris nomen præfixum non sit, Auctor habetur *Gropperus*, Archidiaconus Coloniensis, Reformationis primo Fautor, deinceps adversarius. Laudatur ab his culpatur ab illis. v. SECK. Hist. Luth. edit. German. per *Frickium* curatæ, L. III. §. 70. pag. 1563. & L. IV. §. 32. p. 2201.

GROTHII (*Hug.*) *Syntagma Arateorum* Gr. Lat. cum fig. Ex offic. Plantini 1600. 4. Lib. rar. in Bibl. Albin. p. 99.

GRYNÆI (*Job. Jac.*) *Oratio de Viris Illustribus*, quorum opera in reformandis

J. J. Gryneus. J. B. Guarinus. 119

dis Ecclesiis Deus usus est. Biponti.
1612. 8. rarior est & parum obvia. Est
verò hæc Oratio non separatim edita,
sed adjecta ejus *Epistolarum Theologica-
rum libro primo*, uti hæ ipsæ *Epistolæ*
ab *Abrab. SCULTETO*. Biponti
1612. 8. editæ sunt rariores.

Cæterum extant ejusdem GRYNÆI
*Demonstrationes S. Evangelistarum Mat-
thæi, Marci, Lucæ & Johannis, quæ
clarissimè ostendunt, Dominum Jesum esse
Christum, & credentes vitam habere per
nomen ejus &c.* Basil. 1588. 4. De qui-
bus ita J. A. FABRICIUS in Syllabo
scriptorum de verit. relig. Christ. p. 35.
Jure meritoque ait, hanc in rem laudatus
mibi suprà B. Benthemius commendat J.
J. Gryneæi librum rariùs hodie obvium,
cui titulus *S. Evangelistarum Demonstra-
tiones &c.*

GUARINI (J. Bapt.) *Apologia pro Epi-
curo*: Eam citat. GASSEND. L. VII.
c. 7. p. 188. & MORHOF in Polyh.
l. II. c. 7. §. 5. p. 192. quanquam eo-
rum neuter ipsum librum oculis usur-
paverit, quippe quem Naudæus quo-
que ne in Italia quidem invenire potue-
rit v. Cel. BRUCKER. Hist. Crit.
Philos. T. II. pag. 498.

De GUELPHORUM & Gibellino-
rum, quibus olim Germania nunc Italia

exardet Origine, libellus eruditus, in quo ostenditur, quantum in hac re scriptores, Bartolus, Panormitanus, Blondus, Platina & Georgius Merula Alexandrinus à veritate aberraverint. Basil. apud Andr. Cratandrum. 1519. in 4. ex libri hujus, quem integrum apposui, titulo constare possit, quemnam scopum Auctor sibi habuerit propositum. Liber autem plurimorum eruditorum oculis se subduxerat. M. H.

GUTTELI (Casparis) *Sermones quadragesimales*, uti reliqui ejus libri valde utiles, sunt rarissimi: Erat is inter eos qui tempore Reformationis de statu Ecclesiæ & religionis cum Luthero non communicaverat, sed Dei Spiritu, ut alii multi, motus, errores & abominaciones Ecclesiæ Romanæ aggressus erat; In Sermonibus hisce, quos ALBERTO Moguntino Electori & Archiepiscopo dedicavit, „ is rogat eundem, ut perpendere velit per longum „ tempus clarissimum Dei verbum obfuscatum esse, & ad commodum & „ privatam utilitatem Clericorum turpissime flecti &c. „ Et, quasi optimus vir divinaret, „ Romanum Pontificem omnibus modis liberum Concilium à Cæsare promissum, impediturum esse affirmat, eaque propter „ per

„ per nomen Domini Electorem admo-
 „ net, ut Auctoritate Archiepiscopali,
 „ vique Juris sui in Germania, Syno-
 „ dum loco commodo indicere, & ce-
 „ lebrare velit., Non sine animi com-
 motione legi possunt cætera, quæ pien-
 tissimus *Guttelius* in supplicatione ista
 addit. Conferri de reliquis GUT-
 TELII Scriptis meretur Ill. SEC-
 KENDORF. Hist. Luth. L. I. §.
 CXXXIX. Addit VII. fol. 247-251.
qui ea fermè in oblivionem venisse con-
queritur, uti jam observavimus in Hi-
stor. Evang. renov. Tom. II. pag. 86.
87. conf. STRUV. Bibl. Antiq. Ann.
1705. p. 352.

HADDONIS (*Gualteri*) *Lucubrationes*
passim collectæ & editæ Londini apud
Gulielmum Seresium 1567. 4. longe sunt
rarissimæ, variaque continent ad Histo-
riam Reformationis Anglicanæ spectan-
tia. Erat Auctor, Reginæ Elisabethæ
a supplicum libellis. Collegit eas & edi-
dit THOMAS HATCHERUS Can-
tabrigiensis, easque dedicavit Clarissi-
mo viro Gulielmo Cecilio, Equiti, se-
renis. Reginæ consiliario intimo & A-
cad. Cantabrigiensis cancellario. In ipso
libri titulo, ad Lectorem hi leguntur
versus.

*Ne queras, Lector, cur, quæ juveniliter olim
 Scripserat Haddonus, publica facta, legas.
 Omnia conjunxi, quia mel, quia succus in illis,
 Et condita suo quæque lepore juvant.*

Constant vero hæ Lucubrationes Orationibus, epistolis & carminibus quibusdam eleganter compositis. Inter Orationes ejus, memorabilis est illa, quæ pag. 83. & seqq. legitur de Obitu *Martini Buceri*, quem *divinissimum* appellat præceptorem, *cujus naturam omnibus doctrinarum luminibus & virtutum ita compleverat Deus, ut unus nostra ætate dignissimus immortalitate videri possit.* Sed & memorari meretur ea quæ in obitum *Henrici & Caroli Fratrum Suffolcensium* legitur. *Epistolæ*, sunt scriptæ ad *Carolum Brandonum* ducem Suffolcensem. *Ducem Northumbriensem.* *Johannem Checum* equitem, *Georgium Dejum* Licesfriensem episcopum. *Richardum Coxum*, elemosynarium regium, *Th. Wilsonum*, Hieronymum *Osoarium*, *Rob. Dudlejum* Comitem Licesfriensem, *Thomam Smithum*, equitem. *Th. Henneagium.* *Johannem Sturmium* & alios. Atque inter eas eminent, quæ ad *Osoarium* Lusitanum est scripta a pag. 210—268. prorsus eximia, quæque *Apologiam* continet *Reformationis Angli-*

Anglicanæ, quam *Hier. Oforius* impiæ & invidiosæ novitatis ream fecerat. De hac Apologia egregium est THOMÆ SMITHI Legati Regii in Gallia in Epistola ad Haddonum A. 1565. d. VI. Aprilis data iudicium: „ quia rogitas, „ quid de responso tuo ad Oforii criminationes iudicem, uno verbo respondebo, nihil esse, quod a te proficitur, quod non mihi verbis Latinum, sermone tersum, & sententiis videatur grave. Hoc unum in illo non probabam opere, cum nimium impari videris adversario conflictari, qui nihil præter nudam Ciceronis imitationem afferat, rem ipsam, de qua agit, ignorat. Id quod tu summa cum modestia, & minimè dentatis verbis, tamen quasi indice commonstras. „ Prouti idem SMITHUS in alia quadam ad Prætorem Galliæ Epistola pag. 314. & seq. suam de hoc ipso HADDONI libello Apologetico, quem summis extollit laudibus, exponit sententiam. Inter *Poëmata* ejus collaudari meretur ejus *Versio Poëtica Epistolæ divi Jacobi*, quam alio forte tempore, ut à pluribus legi possit, curabimus, dum nunc ejus in MART. BUCERUM speciminis loco exhibemus Elegiam: quæ pag. 88. legitur.

*Germanis o flende tuis, o flende Britannis,
 Omnibus o terris flende Bucere jaces.
 Te Schola nostra suum desyderat orba ma-
 gistrum,
 O, Schola sublato debilitata duce.
 Membra quidem Christi sunt nobis multa
 relicta,
 Sed caput his membris quod fuit, illud
 abest.
 Et caput excellens, quo toto doctius orbe
 Non fuit, & non est, nec fore, credo,
 potest.
 Vita fuit similis doctrinae sancta probatae,
 Utraque laus illi propria semper erat.
 Summe Deus, lucem nostris infunde tenebris
 Pectora Scripturis, imbue caeca sacris,
 Qui fuit, & tuus, & noster, nunc desit esse
 Noster, & in caeli parte Bucerus inest.
 O Martine vale, Christi praecclare minister,
 O Cantabrigiae gemma, Bucere vale.
 Est tua conditio felix, qui facibus aegri
 Corporis abjectis, gaudia mentis habes.
 Nos miseri, nostro qui te pastore remoto,
 Ibimus incertis inscia turba viis.
 Tu Deus, o nostri communis pastor ovilis,
 Martino similem praefice, quaeso, virum.
 Sic simul in caelo civis potes esse Bucere,
 Et simul in terris esse Bucere potes.*

Uti pag. 101. In exhumationem atque re-
 situ-

G. Haddo. Hadrianus de Trajecto. 125

stitutionem Martini Buceri hoc reperitur
Epigramma:

*Ergo tuos cineres effodit dira tyrannis!
Credidit & nullos esse Bucere Deos!
Non ita, sed Deus est summus virtutis
amator,
Et gravis admissi criminis ultor erit.
Frende Satan, jaculare minas, & concute
dentes,
Nulla dies Christi ledere membra potest.
Tristia præclari flagrabant busta Buceri,
Cum Satan ignivomo sparserat ore faces.
Sed Domini clemens extinxit dextera flam-
mas,
Atque novo cineres fecit honore coli.
Sic pietas tandem vittrix super æthera
scandit,
Subjicit & Christo colla superba Satan.*

HADRIANI DE TRAJECTO, (Epis-
copi Cardinalis & Academiæ Lovanien-
sis Cancellarii.) Quæstiones quodlibeti-
cæ &c. Lovanii 1518. Opus appella-
tur summæ raritatis in Bibl. Uilen-
broekiana altera pag. 7.

HALLI (S. T. B.) Το αίας της γης, sive,
Apologia pro Ministerio Evangelico
Auctore Thoma Hallo Ecclesiæ Norton.
Regis Pastore Francof. 1658. in 8. Liber
est in nostris oris rarò obvius. M. H.

HÆM-

HAEMSTEDII (*Adriani*) Martyrologium lingua Belgica exaratum & 1559. 4. editum, ac elapso seculo 1659. fol. recusum opera Johannis Gyfii V. D. M. est rarissimum. Est Haemstedius natione Zelandus, de cujus vita HARKENROHTIUS plura in *Bibl. Brem.* habet Cl. V. p. 711. & sqq. omnium primus, qui *Historiam Martyrum* belgico idiomate typis evulgavit: Hoc verò ipsum Martyrologium Proceribus Belgii Brabantiae, Geldriae, Flandriae & Hollandiae est inscriptum, & recensuit illud inter rariores jam libros Vogtius p. 289. 290. v. Harkenroth. l. c. p. 715. a) Cæterum eundem errores aliquando Anabaptisticos in Ecclesia Belgica Londinensi disseminare cepisse, ex Ep. Edm. Grindalli evincit, *Theod.* HASÆUS in *Bibl. Brem.* Cl. VI. p. 1171. cui nequicquam à Rev. Meiners in *Hist. Ref. Fris. Orient.* objicitur, quod alium forte *Adrianum* intelligat Grindallus; Sunt enim mihi propius introspecta, quæ circa *Haemstedium* nostrum, nimiae saltem erga Anabaptistas moderationis accusatum, in Ecclesia Londinensi Belgica tum temporis gesta sunt, Acta, alio loco fortassis edenda.

HA-

a) Conf. Ampl. de la RUE in *Zeelandia literata* pag. 542—646.

G. Hanetonius. A. Hardenb. Haymo. 127

HANETONIUS (*Guil.*) de Judiciorum ordine ac forma. Duaci 1570. 8. Lib. rarus in Bibl. Albini.

HARDENBERGII (*Alb.*) *contra falsò nominatam corporis Christi ubi-quitatem scriptum*, unà cum Elardi Segebadii de ubi-quitate scripto adv. Hardenbergium, & A. Hardenbergii brevi & aperta controversia de Eucharistia explanatione. Mylœcii excudebat Petrus Fabricius 1564. 8. Est opusculum rarissimum, quodque SALIGIUS in his talibus ceteroquin versatissimis manibus tractasse non videtur cum is in Hist. Aug. Conf. T. II. p. 738. illud El. Segebadii scriptum, adversus *Durimontanum* (quomodo Hardenbergium notabat) citet tanquam MSS. Cæterum de Hardenbergio, uti admodum leviter agit BAYLIUS, ita accuratius aliquando differendi dabitur ansa.

HAYMONIS (*Episcopi Halberstadiensis*) Expositio in omnes epistolas Pauli. Argent. 1519. 4. Opus rarum, teste BARTHOLINO de morbis Biblicis c. 24. p. 84. & T. H. HONERTO in Prolegom ad Ep. ad Rom. p. 21. & seqq. Est vero hæc editio, ob editoris epistolam dedicatorem memorabilis, quod vivum in ea veritatis, & corruptæ à Scholasticis Theologiæ exhibetur testimonium.

Ha-

Habemus ejusdem HAYMONIS quoque in XII. *Prophetas minores enarrationem*, & ejusdem in *Canticum Canticorum commentarium* Colon 1526. 8. Porro, ejus quoque *Commentariorum in Apocalypsin beati Johannis Libros VII.* Colon. ex officina Eucharii 1531. 8. Itemque, *Piam brevem ac dilucidam*, uti habet libri titulus, *in omnes Psalmos explanationem Sanctissimi viri; D. Haymonis olim Episcopi Halberstattensis, quam ille veluti spiritualis apicula ex omnium veterum hortis ac pratis florentissimis decerpit, quo simplicibus & occupatis esset parata saluberrimi mellis copia.* Antverpiæ ex officina Graphei A. MDXXXIII. 8. Cui operi Def. ERASMUS Roterod. Præfationem sive Epistolam dedicatorem præmisit, ubi inter alia: „ Ad Haymonem, inquit, redeo, qui Davi-
dicam cytharam pulsans angelicum
cœtum vestrum ad spirituales excita-
bit choreas, ut in hymnis & canticis
domino psallatis in cordibus vestris.
Nemo fastidiat dictionis simplicitatem,
sed amplectatur sententiarum pietatem.
Hoc eò admoneo, quod suspicer multos esse tales,
qui navescent ad omnia, quæ carent rhetorum
condimentis & ornamentis. Sed quum
essem parvulus in Christo, fac-

„ piebam ut parvulus , atque utinam
„ nunc quoque prorsus evacuassem ea
„ quæ sunt parvuli.

HEIDENSTEINII (*Reinaldi*) Secret.

Regii *De bello Moscovitico* commenta-

riorum libri sex. Cracoviæ 1584. fol.

Lib. rarus in Bibl. Albini p. 38. n. 409.

HELDVADERI (*Nicolai*) *Historiam Sep-*

triontalem ab A. 1500-usque ad annum

1623. synopticè scriptam & Hambur-

gi A. 1624. excusam refert SECKEN-

DORFIUS in *Hist. Lutheranismi* L. I.

§. 149. fol. 269. Scripsit verò is quo-

que *Descriptionem Urbis Slesvicensis* quæ

lingua Germ. A. 1603. 4. prodiit, &

ad quam notas & supplementa nobis

dedit *Ulr. PETERSEN* Jctus Sles-

vicensis inserta *Biblioth. Danicæ* T. VI.

p. 430. & sqq.

HEMELARII (*Johannis*) *Hagiensis Bata-*

vi, Canonici Antverpiensis, *Liber de*

Nummis rarò reperitur v. COLOMES

Opusc. p. 838. Titulus ejus est: *Com-*

mentarius in Numismata Imp. Rom.

à Julio Cæs. ad Heraclium ex Biblio-

theca Ducis Arschotani foras data, Ant-

verp. apud Verdussium A. 1614. 4. de

Auctore vid. SWEERT. *Athenæ Bata-*

tav. fol. 436. Sed optima editio est

1627. v. COLOMES l. c. pag. 428.

conf. BAYLE in voc. Hemelar, qui

III & tertiam commemorat editionem A.
1654. in fol. factam.

HENRICI VIII. Regis Angliæ Liber
adversus Lutherum, quod hodie longè
fit rarissimus, notum est; Est vir Cl.
van Seelen, qui in Στρωμασι Lutheranis
ejus exhibet titulum p. 1009. *Affertio
septem sacramentorum adversus Martin.
Lutherum, edita ab invictissimo Angliæ
& Franciæ Rege & Domino Hyberniæ
Henrico ejus nominis octavo.* Ea verò,
quam ipse possideo, editio prima &
originalis Londin. 1521. 4. prodiit, at-
que hunc habet titulum.

- „ Libello huic regio hæc insunt.
- „ Oratio Joannis Clerk apud Ro. Pon-
- „ tif. in exhibitione operis regii. Re-
- „ sponso Ro. Pontif. ad eandem ex
- „ tempore facta. Bulla Ro. Pontif. ad
- „ regiam majestatem, pro ejus operis
- „ confirmatione. Summa indulgentia-
- „ rum, libellum ipsum regium legen-
- „ tibus, concessarum. Libellus regius
- „ adversus Martinum Lutherum hære-
- „ siarcham. Epistola regia ad illustri-
- „ fimos Saxonix duces pie admonito-
- „ ria. „

HENRICI Junioris Brunsvicensis & Lu-
neburgensis Ducis *Vera, constans &
solida Responsio, ad Cæsaream & Regias
Majestates, Electores, Principes &
Sta-*

Status Imperii Romani, adversus Electoris Saxoniae & Hassiae Landgravii eorumque Lutheranae factionis complicitium, excusationem, quod bello illum impetiverint, eumque suo ducatu ejecerint, nuper Spirae in comitiis habita. Actum 23. Aprilis 1544. sine loco aut nomine impressoris fol. Est rarissimum quod Uilenbroeckiana habuit Bibliotheca scriptum v. Catal. II. p. 137. n. 948.

HEURNII (*Otonis*) libellus, sub titulo *Antiquitatum Philosophiae Barbaricae* Lugd. Bat. 1600. 12. editus, rarus quidem, uti multa erudite cumulat, sed sine iudicio, sine ordine, sine perspicuitate. v. BRUCKER. Hist. Coit. Philos. p. 106. lit. (t.)

HEUTELIA, das ist, Beschreibung einer Reise, so Zween Exulanten durch Heuteliam gethan darinn verzeichnet, imm Jahr 1658. in 8vo. pagg. 297. Quis rarioris hujus libri autor sit. ignoratur. Nonnulli eum putant fuisse nobilem quendam Scaphusanum ex Peierorum familiâ, alii alium. Qualis autem cunque fuerit, imitatus Bisselii Jesuitae Icariam, penicillo Satyrico Helvetiam depinxit. Addita est clavis, sed tamen imperfecta, quae tamen à rerum Helveticarum illius temporis gnaris facile suppleri potest. Christianus GRYPHIUS

PHIUS in App. de Script. Sec. XVII. Cap. VII. p. m. 411. ita de hoc libello judicat: Interiora scrutari desiderantibus mirifice juvabit Anonymi cujusdam Heutelii, sive Iter per Helvetiam institutum. Est ille liber omnino inter rarioris civilis prudentiæ instrumenta numerandus, ideoque nostris diligenter commendatur, ut, si facultatem nanciscantur ejus potiundi, illam minime insuper habeant. M. H.

HOFMEISTERI (*Job.*) vid. ACTA.

HOFMEISTERI (*Sebast.*) Acta und Handlung des gesprächs so von allen Priesteren der Tryen Pündten imm MDXXVI. jar uft Montag und Zinstag nach der Heiligen III. Künigen tag zu Inlanz imm grauen Pundt ufs ansehung der Punds herren geschehen durch Sebastianum HOFMEISTER von Schaffhusen verzeichnet in 4to.

Auctor iste Seb. *Wagner* alias *Hofmeister* Th. D. & Monachus Franciscanus fuit Ecclesiæ Scaph. Pastor, non Antistes, uti Otto *Melander* in *Jocoseriis* perperam scripsit, tandem obiit Zofingæ. Quod Reformationis apud Scaphus. magna pars fuerit, & hoc opus cum Sebastiano *Hofmanno* itidem Theologiæ doctore, atque Erasmo *Ritzero* strenuè urserit, prolixè docet *Leonbardus*

hardus MEJERUS in libello Germanicô de Reformatione Ecclesiæ Scaph. conf. etiam HOFMANNI Lexicon, qui hoc addit Distichon.

Dum te Christe loquor, patriis agor exul ab oris

Sed tecum Jesu quis procul exul erit?

Plura dabit Celeb. SCHEURERUS qui ab aliquô tempore totus in eô est, ut vitas excellentium Virorum *a*), quibus Reformatio in Helvetiâ plurimum debet, in clariore luce collocet.

Ad libellum autem modò memoratum quod attinet, ejus raritas effecit, ut Vir Cl. *Job. Conradus* FUESLINUS illum rarioribus, quæ laudabili conatu colligit, monumentis historiam Helvetiæ illustrantibus insereret. M. H. HOLBEINII (*Hansii*) Icones Historiarum Veteris Testamenti, ad vivum expressæ, extremaque diligentia emendatioribus factæ, Gallicis in expositione homœoteleutis, ac versuum ordinibus (qui prius turbati ac impares) suo numero restitutis. Lugduni apud Johannem Frellonium 1547. 4.

a) Conf. *Histor. nostr. Reformationis* T. II. p. 249. 250. 289. 361.

HOLDERI (*Wilhelmi*) *Mus Exenteratus* à Cel. VOGTIO recte inter libros rarioribus numeratus est. p. 313. Comitem nunc ei dabimus alium ejusdem Auctoris librum huc pertinentem, qui priori raritate non cedit. Hujus igitur titulum totum adscribam:

*Petitionum exhortatorium pro resolutione super grossis quibusdam dubietatibus & quæstionibus, ut subtilibus ita multum ædificabilibus, circa Sacramentum initiativum, quod vocant Intransantium sive Baptismi, ex variis & in Ecclesiâ Romanâ probatis auctoribus compilatum & comportatum, in gratiam & honorem Myocephalorum quorundam Ingolstadii Mures exenterantium, unâ cum prævio præloquiô responsivô, & respectivè reprehensivô, sive petulantia Jesuiticæ repressivo, pro Mure Exenteratô per Fratrem *Wilhelmum de Stutgardia* Tubing. 1594. in 4.*

Auctor iste pro festivo suo ingenio data operâ hoc stilo Obscurorum Virorum utitur, ut Antagonistas suos, qui has stili sordes atque quisquillas amant, ridendo egregie depexos dare possit.
M. H.

HOOPERI (*Georgii*) *Conjecturæ de Valentinianorum hæresi.* De iis ita *Magus Ciu-*

G. Hooperus. A. Houtuyn. J. Jetzlerus. 135

Crusius in *Diff. Epistol. ad Chr. Wormium* pag. 16. placuit subjungere *Georgii Hooperi*, reverendissimi longeque doctissimi *Bathoniensis & Wallensis in Anglia Episcopi*, *Conjecturas de Valentinianorum hæresi*, quibus illius origo ex *Ægyptiaca Theologia* deducitur. Quæ dissertatio non nisi paucissimis visa, vel in ipsa Anglia instar *MSSi* habetur, cum viginti tantum exemplaria sumtibus auctoris in amicorum usum impressa fuerint. cf. *Thef. Epistol. de la Croz. T. I. p. 102.*

HORATIUS Dionysii Lambini Venet. 1566. 4. vid. *SCHELHORN. Amœnit. Hist. Eccl. & Lit. T. II. pag. 626. & Biblioth. Nov. libr. Neocori & Sikii. T. III. p. 566.*

HOUTUYN (Adriani) Jcti Politica contracta generalis notis illustrata *Hagæ-Com. 1681. in 8.* De hoc libro ita judicat *Cl. TILLIUS* in *Bibl. Theol. p. m. 58.* Rarus hic liber est, sed & præclarus, qui considerat obligationes hominis ante fœdus Politicum. Multis debellat *Impietates Hobbesianas* & feliciter quidem. *M. H.*

JEZLERI (Job.) Schaphusiani De diurnitate belli Eucharistici liber unus. *Tiguri 1584. 8.* De hujus libri rarissimi sed eximii qui ex *Bibliotheca V. Cl.*

J. ALB. FABRICII ad nos pervenit, argumento vid. St. VITI recens. in Bibl. Brem. Cl. IV. p. 532. & seqq.

IGNATHII (*Loyolæ*) *Constitutiones Societatis Jesu*, Hispanica lingua conscriptæ, ac à *Johanne Polanco* in latinum conversæ, atque novem voluminibus a *Jesuitis Antverpiensibus* exscriptæ typis, longe sunt rarissimæ. Jesuitæ enim, cum aliis nollent arcana sua communicari, omne studium ac diligentiam adhibuerunt, duobus semper Patribus prelo adfidentibus, ne complura quam opus erat exemplaria exscriberentur, quando hæc ipsa arcana sibi propria quoque adservabant, nec quidquam eorum in alienam inciderat manum. Accidit verò deinceps ut ætate *Cromwelli* in Anglia Patres quidam contra edictum deprehensi in *Tullianum* carcerem conjicerentur, apud quos cum earum *constitutionum* exemplum offenderetur, *Amstelodamum* illud est transmissum, ibique apud *Job. Schipperum* est excusum. Interea Jesuitæ indignissime hoc ferentes, & rerum suarum invidi maxime, ad *Schipperum* protinus accedunt, & de redimendis omnibus exemplis cum ipso agunt, ea tamen lege, ut religionis sacramento se prius obstringeret, se nulla reservaturum exempla &c. v. *Celeb.*

leb. MASTRICHTII not. in PLAC-
CII *Theatr. Anonym. & Pseudonym.*
pag. 125. n. 761.

Quænam autem hisce *Constitutioni-*
bus Societatis Jesu Antverpiæ apud
Johannem Meursium 1635. 8. edi-
tis, contineantur, cum earum exem-
plar quoddam, singulari fortuna ad ip-
sas nostras pervenerit manus, ex se-
quenti tabula cognoscetur.

- A. Litteræ Apostolicæ, quibus *Institutio*,
Confirmatio & varia Privilegia conti-
nentur *Societatis Jesu*. Sunt verò hæ
Litteræ Pauli III. Julii III. Pii IV. Pii
V. Gregorii XIII. Sixti V. Gregorii
XIV. Clementis VIII. Pauli V. & Ur-
bani VIII.
- B. *Constitutiones Societatis Jesu & Exa-*
men cum Declarationibus.
- C. *Regulæ Societatis Jesu auctoritate*
Septimæ Congregationis Generalis auc-
tæ.
- D. *Decreta Congregationum Generalium*
Societatis Jesu.
- E. *Canones Congregationum Generalium*
Societatis Jesu.
- F. *Formulæ Congregationum in quarta*
generali congregatione confectæ & ap-
probatæ, in sexta & septima recognitæ
& auctæ.
- G. Ratio atque *Institutio Studiorum So-*
cie-

cietatis Jesu Auctoritate septimæ Congregationis generalis aucta.

H. *Ordinationes Præpositorum Generalium communes toti Societati, auctoritate septimæ Congregationis Generalis contractæ.*

I. *Compendium Privilegiorum & Gratiarum Societatis Jesu.*

K. *Instructiones ad Provinciales & superiores Societatis auctoritate Congregationis VII. ut directiones tantum, seorsim impressæ.*

L. R. P. *Claudii Aquavivæ Societatis Jesu Præpositi Generalis Industrie pro superioribus ejusdem Societatis ad curandos animæ morbos.*

M. *Claudii Aquavivæ &c. Instructio pro superioribus ad augendum conservandumque spiritum in Societate.*

N. *Exercitia Spiritualia S. P. Ignatii Loyolæ.*

O. *Directorium in Exercitia spiritualia S. P. N. Ignatii.*

P. *Epistolæ Præpositorum Generalium ad Patres & Fratres Societatis Jesu.*

Q. *Index Generalis in omnes libros instituti Societatis Jesu.*

ILESCAS (*Gonzalo de*) *Opus Historicum de Pontificibus Romanis* quinque in forma maxima voluminibus constans, & lingua Hispanica Madriti 1672. editum
inter

inter rariores connumeratur libros, teste Cel. Joh. Christoph. WOLFIO ad Cl. de la Croze in *Thef. Epist. T. II.* p. 233. qui & p. 275. observat, quod præter hæc quinque detur adhuc unum in Duas partes divisum, quarum prior eandem historiam usque ad Ann. 1634. posterior usque ad ann. 1645. producat. Auctorem verò illius esse *Jo. Banos de Velasco.* quod volumen prodierit Madridi 1678. In *Bibl. Vilenbroekima* p. 23. dicitur. „ Totum hoc opus sex „ partibus comprehensum in ipsa Hi- „ spania est rarissimum, & magni pre- „ tii. „

INGHEN (*Marsilii ab*) Memoria, Oratione atque epigrammatibus quamplurimis celebrata Heidelbergæ MCCCCXCIX. 4. Monumentum ad Antiquitates Academicas faciens rarissimum; Libelli titulus hic est:

Ad illustrissimum Bavarie ducem Philippum Comitem Rheni Palatinum; & ad nobilissimos filios Epistola.

§. *Oratio* continens dictiones clausulas & elegantias oratorias cum signis distinctis.

§. *Epigrammata* in divum *Marsilium* inceptorem plantatoremque *Gymnasi Heidelbergensis.*

*Marfilio quisquis depromit carmine laudem
Stent sibi pro meritis premia digna suis.
Vivat ter centum, quot Nestor vixerat annos
Elysiū repetens post sua fata nemus.*

In *Epistola*, quæ ab ipsis doctoribus & Magistris Academiae Heidelbergensis est scripta, refertur, quomodo Rupertus Imp. Universitatem Heidelbergensem condiderit, accersito ad se Parisiis, primum optimo præstantissimoque Philosophiæ sacrarumque literarum Monarcha MAR-SILIO, qui multo nimirum labore hanc *Vestram*, ita principes suos alloquuntur, literariam vineam plantavit, coluit, fructiferamque fecit, nec ingenii neque corporis viribus, sed neque rei familiari pepercit, quin optime Gymnasium institueret, bona semina jaceret, voluminibus locupletaret, leges sanciret, monumenta in dialecticis, in physicis, ac in sacris literis post se relinqueret, quæ vel exteri avidissime petunt, & non parvo ere exscribi sibi curaverunt &c.

Oratio ipsa nomine ipsius Marfilii ab iisdem doctoribus Heidelbergensibus est composita, atque ita inchoat: MAR-SILIUS DE INGHEN Trajectensis diæcesis philosophus & Theologus, primus plantator & institutor universitatis Heidelbergensis omnibus ejusdem studii gymno-
sophi-

*sophistis. Quousque vos Heidelbergenses
gymnosophiste me finitis obsecro in carie &
fitu &c.*

In Epigrammatum collectione prin-
cipe loco ponitur ejus Epitaphium,
quod Heidelbergæ ipsi est erectum,
cum illa subscriptione.

*Anno domini MCCC LXXXVI. obiit
magister Marsilius de Inghen ipso die Ber-
nardi.*

Inter reliqua quæ magno hic numero
cumulantur epigrammata in laudem
Marsilii fabricata, eminet illud *Jodoci
Galli Rubeaquentis S. Th. professo-
ris.*

*Octo super lustris carie squalore situque
Mortuus obscuro pulvere delitui.
Spretus ab his nostros qui non sensere labores
Et quorum studii semina prima dedi.
Sed tandem licet invideant, regnante Philippo
In lucem clarus prodeco Marsilius.*

Itemque illud *Henrici Eckii adolescentis*

*Quid tu Marsilium subinde carpis
Tanquam audax facinus sit arduumque
Barbam vellere mortuo leoni,
Non impune feres: leo tametsi
Occidit: catuli tamen supersunt
Qui patrem bene vindicare norunt.*

Id vero memorabile est, quod sub
 fin. hujus libelli, „ *Johannes Gensz-*
 „ *fleisch* a) artis impressoriæ repertor di-
 „ catur, qui de omni natione & lingua
 „ optime sit meritus, & cujus ossa in
 „ Ecclesia divi Francisci Moguntina
 „ cubent. „ Quando integrum opus
 hoc Epigrammate JACOBI WIMP-
 FELINGII Sletstattini in felicem artis
 impressoriæ inventorem finit:

*Felix Ansicare (i. e. gansfleisch) per te
 Germania felix*

Omnibus in terris premia laudis habet.

Urbe Moguntina divino fulte Joannes

Ingenio: primus imprimis ere notas.

Multum relligio, multum tibi greca sophia

Et multum debet lingua latina tibi.

Cæterum & à Cl. FABRICIO in
 Biblioth. Latin. med. & infimæ Lati-
 nit. Lib. XII. p. 101. quædam de *Mar-*
silio traduntur, uti, quod is præter
 Dialecticam notabilem & commentarios
 in Aristotelem, scripserit in IV. Li-
 bros sententiarum Quæstiones, quas
manu Marsilii scriptas asservari in Biblio-
 theca Heidelbergensi notavit TRIT-
 HE-

a) Erat enim hoc *Guttenbergii* quoque no-
 men familiare, ut diceretur *Gensfleisch* à
Sorgenloch vid. SCHELHORN. Amœn.
 Literar. T. IV. p. 301. 303. not. (a)

HEMIUS: Quæ tamen & ipsæ typis sunt exscriptæ atque in Catal. Vogtiano ex Actis Franconicis citantur inter libros rarissimos: Est & mihi: *Oratio funebris in exequiis venerabilis Magistri Marsilii de Inghen (ita fert titulus) diœcesis Trajectensis, primi Universitatis Heidelbergensis plantatoris, habita per Magistrum Nicolaum Prowin, sacræ paginæ Professore. Anno Domini 1396. in Ecclesia Sancti Spiritus Heidelbergensi. Quæ tamen nihil memorabile continet, subjecit eam Monumentis Heidelbergensibus A. 1612. 4. editis. Melch. ADAMI.*

INSTRUCTIONS & lettres des Rois tres Chrestiens & de leurs Ambassadeurs & autres actes concernant le Concile de Trente pris sur les originaux. Quatrieme edition revue & augmentee d' un grand nombre d' actes & des lettres tirez des memoires de M. D. à Paris A. 1654. avec privilege du Roy in 4. Quam hæc collectio fratrum Puteanorum de Actis Concilii Tridentini sit omnium dignissima & præstantissima, sed quam ea quoque longe sit rarissima, indicant Cl. SCHELHORNII in Amœnit Hist. Eccles. T. II. p. 424. qui eam ipse possidet, & Cel. MOSHEMIUS in disert ad Hist. Eccles. pertinent. p. 383. itemque doctiss. AYMONIUS in Literis

teris suæ Epistolarum *Caroli Vice comitis* editioni præmissis.

Philippus equidem **LABBEUS** in Indice suæ Actorum concilii collectionis, *Alia* inquit, *monumenta quamplurima, quæ ad hoc concilium attinent, videri possunt in collectione Puteanorum fratrum, quæ in omnium manibus est.* Quæ si Labbæi ætate vere ab ipso dici poterint, saltem minus verè ab **HARDUINO & COLETO** nostra ætate repetuntur, cum vel in præstantissimarum Bibliothecarum catalogis hæc Collectio desideretur: Est autem hæc *Actorum Gallicanorum Concilii-Tridentini* collectio, uti ipse titulus habet, *quarta*: Primus qui ea colligere cœperat, erat **JACOBUS GILLOTUS** A. 1607. 8. sub tit. *Missives du Concile de Trente*: vid. *Gillot*. Hanc editionem quam & ipse servo, *J. A. Fabricium* habuisse refert *Schelhornius* l. c. p. 428. Altera editio prodiit A. 1608. 8. cujus in catalogo Bibliothecæ *Bodlejanæ* T. II. f. 210. & *Heinsianæ* T. II. p. 233. fit mentio Tertia prodiit A. 1613. 4. sub tit. *Instructions & Missives des Rois Tres-Chrestiens &c.* quam itidem ad manus se habere *Schelhornius* profitetur: Et quarta demum hæc est, quæ itidem meam exornat Bibliothecam, curata per M. D. i. e. per

par Messieurs DU PUY teste Colomesio in Bibl. Chois. p. 153. Quanquam Petrum Puteanum verum Collectorem & Jacobum Editorem fuisse, cum Petrus jam sub finem anni 1651. sit defunctus, probabile fiat:

Haud verò ullus facile liber magis inservit, (bene notante SCHELHORNIO l. c. p. 432.) ad fidem PAULI SARPII Romanensibus tantopere inuisi, vindicandam, atque ad Papæ ejusque Legatorum Tridentinæ Synodo præfidentium, iniquam, violentam & vaferrimam agendi rationem detegendam, quam hæc insignissima Collectio, vel sola, si nulla alia extarent monumenta, concilii auctoritati maxime elevandæ, thronoque deturbandæ idonea.

Ut non abs re, nec lectoribus ingratum esse futurum arbitrer, si brevem hic *Monumentorum* inibi reperiundorum atque ex *Archivo Regis Galliarum* editorum exhibeam *conspectum*, eadem illâ, qua exhibentur, linguâ Gallicâ.

SOUS LE ROY FRANCOIS I.

- * BREF du Pape Clement VII. au Roy Francois I. sur le faict de l'indiction d'un Concile general, du 2. Janvier 1533.

page 3.

* Re-

- * Réponse du Roy au Pape, du 17. Feurier 1533. p. 4.
- * Extraict d'un memoire donné par le Roy Francois I. au Cardinal du Bellay, l'enuoyant à Rome, du 24. Juin 1535. p. 5.
- * Lettre du mesme Seigneur Roy à M. Claude Despençe, Docteur en Theologie, du 15. Nouembre 1544. portant l'ordre de se trouuer à la conference de Fontainebleau, preparatiue au Concile. p. 9.
- * Pouuoir donné par le mesme Roy a ses Ambassadeurs par luy enuoyez au Concile, du 30. Mars 1545. p. 10.

SOUS LE ROY HENRY II.

- * Extraict de l'instruction donnée par le Roy Henry II. au Seigneur d'Urfé, & autres ses Ambassadeurs au Concile, du 12. Aoust 1547. p. 13.
- * Lettre du Roy Henry II. aux Legats du Concile, enuoyant M. Claude Despençe à Bologne avec ses Ambassadeurs, du 12. Aoust 1547. p. 18.
- * Pouuoir enuoyé par le mesme Roy a son Ambassadeur a Rome, pour recognoistre la translation du Concile de Trente, faite a Bologne, juste & legitime, & y faire toutes ses protestations & actès necessaires, du 6. Juillet 1548. p. 19.
Let-

Lettres Patentes du Roy aux Peres assemblez a Trente, le 13. Aoust. 1551. p. 21.

Protestation faite par le Roy en suite des precedentes lettres. p. 22.

Lettre de M. Jaques Amyot Abbé de Belozane depuis Euesque d'Auxerre, & Grand Aumosnier de France, a M. de Moruillier Maistre des Requestes, sur la presentation des Lettres du Roy Henry II. en l'assemblée de Trente le 1. Septembre 1551. de Venise le 8. Septembre 1551. p. 26.

Extraict d'une Ordonnance du Roy Henry II. du 3. Septembre 1551. a Fontainebleau, verifiée en Parlement le 7. du mesme mois. p. 38.

SOUS LE ROY FRANCOIS II.

* Lettre du Roy Francois II. a M. Bochetel Euesque de Rennes son Ambassadeur vers l'Empereur, 24. Juin 1560. p. 41.

Lettre du Roy Francois II. a M. Euesque d'Angoulesme, depuis Cardinal de la Bourdaiziere son Ambassadeur a Rome, 26. Juillet 1560. p. 44.

* Lettre du mesme Roy aux Euesques, Prelats, & autres Ministres des Eglises de son obeissance, pour se trouuer en la ville de Paris en l'assemblée generale, qui se fera pour consulter & resoudre ce

qu'ils adviseront devoir estre proposé
au Concile general, & cependant reformer
les abus introduits en la maison de
Dieu. Du 10. Septembre 1560. p. 46.

Memoire arresté au Conseil de Estat, pour
faire une depesche de la part du Roy a
M. l' Euesque de Rennes son Ambassa-
deur pres l'Empereur, du 1. Novem-
bre 1560. p. 49.

Lettre du Roy Francois II. a l' Empe-
reur, du 6. Nov. 1560. p. 51.

* Lettre du Roy a l' Euesque d' Angou-
lesme son Ambassadeur a Rome, du 25.
Novembre 1560. p. 54.

SOUS LE ROY CHARLES IX.

* Lettre du Roy Charles IX. a M. l' Euesque
de Rennes son Ambassadeur
pres l'Empereur, du 24. Decembre
1560. p. 59.

Lettre du Roy a M. l' Euesque d' Angou-
lesme son Ambassadeur a Rome, du
dernier Decembre 1560. p. 62.

Memoire baillé a l' Abbé de S. Gildas,
touchant le Concile. p. 65.

Extrait d'une lettre de M. l' Euesque d'
Angoulesme Ambassadeur a Rome, au
Roy, du 16. Feurier 1560. p. 67.

Extrait d'une lettre du Roy audit sieur
Euesque d' Angoulesme son Ambassa-
deur a Rome, le 3. Mars 1560. p. 71.

Ex.

Instructions &c. pour le Conc. de Trente. 149

Extraict d'une lettre du Cardinal de la Bourdaiziere, au Roy, du 6. Mars 1560. p. 72.

Extraict de l'instruction baillee a Monsieur de Rambouillet, enuoyé a Rome visiter sa Sainctete de la part du Roy, en attendant l'arriuee de Monsieur de Lisle son Ambassadeur. Du 7. Mars 1560. p. 72.

Extraict d'une lettre ecrite au Roy par Messieurs le Cardinal de la Bourdaiziere, & de Rambouillet, le 2. Avril 1560. p. 75.

Extraict de l'instruction baillee a M. de Lisle allant Ambassadeur a Rome. Du 12. Avril 1561. p. 75.

Lettre du Roy a M. de Rambouillet, du 1 May 1561. p. 76.

Lettre de M. de Rambouillet au Roy. p. 77.

* Lettre du Roy aux Euesques de son Royaume pour se rendre a Paris, ou il sera resolu ce qui sera besoin de proposer au Concile, 12. Juin 1561. p. 79.

Extraict d'une lettre de Monsieur de Lisle, Ambassadeur pour le Roy a Rome, a S. M. Du 26. Juin 1561. p. 81.

* Lettre de la Reyne mere du Roy a l'Empereur. Du 30. Juin 1561. p. 85.

* Extraict d'une lettre de la Reyne mere a Monsieur de Rennes Ambassadeur

150 *Instructions &c. pour le Cont. de Trente.*

- pour le Roy pres l'Empereur, 30. Juin
1561. p. 88.
- Lettre de M. de Lisle au Roy. Du 5.
Juillet 1561. p. 89.
- * Lettre du Roy a M. de Lisle son Am-
bassadeur a Rome. Du 3. Aoust 1561.
p. 90.
- Extrait d'une lettre dudit sieur de Lisle
a la Reyne mere du Roy 15. Aoust
1561. p. 95.
- Extrait d'une lettre dudit sieur de Lisle
au Roy. Du 28. Aoust 1561. p. 96.
- Extrait d'une lettre du mesme au Roy.
Du 11. Sept. 1561 p. 96.
- Extrait d'une lettre du mesme au Roy.
Du 30. Sept. 1561. p. 98.
- * Lettre du Roy a M. de Lisle son Am-
bassadeur a Rome. Du 24. Octobre
1561. p. 99.
- * Extrait de l'instruction baillee a M.
de Ramboillet, s'en allant de la part
du Roy vers les Princes de la Germa-
nie Novembre 1561. p. 106.
- * Lettre du Roy a Monsieur de Lisle son
Ambassadeur a Rome, 3. Novembre
1561. p. 108.
- Extrait d'une lettre de Monsieur de Lisle
au Roy. Du 6. Novembre 1561. p. 110.
- * Lettre du Roy a M. de Lisle son Am-
bassadeur a Rome. Du 8. Decembre
1561. p. 112.
- Let-

Instructions &c. pour le Conc. de Trente. 1561

- Lettre dudit sieur de Lisle au Roy. Du
9. Decembre 1561. p. 115.
- * Lettre du Roy a l' Euesque de Rennes
son Ambassadeur près l' Empereur. Du
29. Decembre 1561. p. 133.
- Extraict d'une lettre dudit sieur de Lisle
au Roy. Du 4. Janvier 1561. p. 134.
- Lettre du sieur de Lisle au Roy. Du 11.
Janvier 1561. p. 135.
- Extraict du memoire baille a M. de Lan-
sac allant deuers nostre S. Peré le Pape
20. Janvier 1561. p. 136.
- * Lettre du Roy a M. de Lisle, 20. Ja-
nuier 1561. p. 145.
- Extraict d'une lettre de M. de Lisle au
Roy. 25. Janvier 1561. p. 150.
- Extraict d'une lettre dudit sieur de Lisle
a la Reyne, du mesme jour.. p. 151.
- Extraict d'une lettre dudit sieur de Lisle
au Roy. Du 27. Janvier 1561. p. 152.
- Lettre de Messieurs de Lanssac, Cheua-
lier de l'Ordre du Roy, & de Lisle
son Ambassadeur, sur la charge dudit
sieur de Lanssac vers le Pape, où il ar-
riua le 17. Feu. 1561. Du 4. Mars
1561. p. 153.
- Avec un memoire joint a la lettre, qui
contient plusieurs aduis. p. 161.
- Extraict d'une lettre du sieur de Lisle au
Roy. Du 8. Auril 1562. p. 165.
- Lettre de la Reyne mere a l' Euesque de

152 *Instructions &c. pour le Conc. de Trente.*

- Rennes Ambassadeur près de l'Empereur 9 Avril 1562. p. 166.
- Instruction baillée a Monsieur de Lansfac, quand il a esté depesché Ambassadeur au Concile. p. 161.
- * Lettre du Roy a M. de Lansfac. Du 1. May 1562. p. 178.
- * Lettre de la Reyne mere du Roy a M. de Lansfac du mesme jour. p. 180.
- Lettre de M. de Lisle au Roy. Du 6. May 1562. p. 181.
- Lettre de M. de Lisle a M. de Lansfac. 9. May. mesme année. p. 183.
- Lettre du mesme au Roy. Du 9. May. mesme année. p. 184.
- Lettre du mesme á M. de Lansfac. 16. May 1562. p. 185.
- Lettre de Monsieur de Lansfac á Monsieur de Lisle Ambassadeur á Rome. 19. May. 1562. p. 186.
- Extraict d'une lettre de M. de Lisle á M. de Lansfac. 12. May mesme année. p. 188.
- * Lettre du Roy Charles IX. aux Peres du Concile, presentée per ses Ambassadeurs en une Congregation generale, le 26. May 1562. p. 189.
- * Lettre du Roy aux Euesques Francois estans au Concile, de laquelle estoient porteurs Messieurs de Lansfac, du Ferrer & de Pibrac ses Ambassadeurs. Avril 1562. p. 191.
- Ora-*

Instructzons &c. pour le Conc. de Trente. 153

- Oratorum Christianissimi Galliarum Regis ad Patres Concilii Tridentini Oratio, descripta ex exemplari ad Regem Carolum missa, manu Vidi Fabri scripto. Prononcee le 26. May 1562. p. 192.*
- Petitio Oratoris Franciæ ad Legatos Concilii, du mesme jour. p. 199.*
- Responsum Legatorum ad superiorem petitionem. p. 200.*
- * *Lettre de M. de Lansfac à M. de Lisle. 30. May 1562. p. 201.*
- Oratorum Regis Christianissimi monitio ad Legatos Concilii ad quatuor Canones sessionis 21. habitæ 16. Julii 1562. de Communionem sub utraque specie. p. 203.*
- Memoire baille par le sieur de Lisle Ambassadeur pour le Roy à Rome, à l'Abbe de Gildas, partant dudit lieu pour aller à la Cour de S. M. le 29. May 1562. p. 204.*
- Lettre de M. de Lansfac à M. de Lisle Ambassadeur pour le Roy à Rome. 1. Juin 1562. p. 216.*
- Lettre de M. de Lansfac Ambassadeur au Roy. 7. Juin 1562. p. 217.*
- Du mesme a la Reyne mere du Roy, du mesme jour. p. 220.*
- Memoire enuoye au Roy par les sieurs de Lansfac du Ferrier & Pibrac ses Ambassadeurs au Concile, pour luy faire*

- 154 *Instructions &c. pour le Conc. de Trente.*
entendre qu'ils ont negocié depuis qu'ils
y sont, 7. Juin 1562. p. 222.
- Résponse du Roy au memoire cy-dessus.
p. 227.
- Extraict d'une lettre de M. de Lanillac
a la Reyne mere du Roy, 7. Juin 1562.
p. 230.
- Lettre du mesme a M. de Lisle. Du 9.
Juin 1562. p. 231.
- Lettre du mesme au Roy, 11. Juin 1562.
p. 234.
- Lettre du mesme a la Reyne mere du Roy
du mesme jour. p. 235.
- Lettre du mesme au Pape Pic IV. Du 8.
Juin 1562. p. 237.
- Lettre de M. de Lisle, 15. Juin 1562.
p. 237.
- Lettre de Monsieur de Lanillac a Mon-
sieur de Lisle 15 Juin 1562. p. 243.
- * Lettre du mesme au mesme, 16. Juin.
p. 244.
- Extraict d'une lettre de Monsieur de Lisle
au Roy. Du 20. Juin 1562. p. 247.
- Lettre de M. de Lanillac a M. de Lisle,
25. Juin 1562. p. 247.
- Du mesme au mesme, 28. Juin. p. 250.
- * Lettre de Monsieur de Pibrac a M. le
Chancelier de l' Hospital, 13. Juin
1562. p. 251.
- Lettre de Monsieur de Lanillac a M. de
Lisle, 6. Juillet. p. 253.
- Du

Instructions &c. pour le Conc. de Trente. 155

Du mesme au mesme, 9. Juillet. p. 254.

* Extraict d'une lettre de la Reyne mere du Roy a M. de Rennes, Ambassadeur pres l'Empereur, 11. Juillet 1562. p. 255.

Extraict d'une lettre de Monsieur de Lisle au Roy, 14. Juillet 1562. p. 257.

Lettre de M. de Lansfac au Roy, 19. Juillet. p. 258.

Du mesme a la Reine mere du Roy, 19. Juillet. p. 260.

Extraict d'une lettre de M. de Lansfac a M. de Lisle, 23. Juillet 1562. p. 262.

Lettre de Monsieur de Lansfac au Roy. Du 24. Juillet. p. 262.

Modus, qui posthac servandus erit in materiis, quæ examinabuntur à Theologis minoribus. p. 265.

Articuli de sacrificio Missæ per Theologos examinandi. p. 266.

Postulatio Oratorum Christianissimi Galliarum Regis, ad Illmos Legatos Concilii, 10. Augusti 1562. p. 267.

Petitioni Illmorum Dominorum Oratorum Regis Gallie respondendum videtur. p. 268.

* Lettre de Monsieur de Lansfac à Monsieur de Lisle. Du 10. Aoust 1562. p. 268.

Du mesme a la Reyne mere du Roy, 14. Aoust 1562. p. 269.

* Extraict d'une lettre du Roy a Monsieur
sieur

156 *Instructions &c. pour le Conc. de Trente.*

- fieur de Lanffac son Ambassadeur au
Concile, écrite de Romorant le 17.
Aouft 1562. p. 271.
- * Extraict d'une lettre de la Reyne mere
audit fieur de Lanffac desdits jour &
an. p. 272.
- * Extraict d'une lettre de la Reyne mere
du Roy á M. l' Euesque de Rennes,
Ambassadeur prés de l'Empereur, 17.
Aouft 1562. p. 273.
- * Lettre de M. de l' Hospital Chancelier
au Pape, 30. Aouft 1562. p. 274.
- Lettre de M. de Pibrac á la Reyne mere
du Roy, 22. Aouft 1562. p. 275.
- Lettre de Monsieur de Lisle, 24 Aouft.
p. 279.
- * Extraict d'une lettre de la Reyne mere
du Roy á M. l' Euesque de Rennes, 4.
Septembre 1562. p. 280.
- Lettre de Monsieur de Lanffac á Mon-
sieur de Lisle, 7. Septembre. p. 282.
- Memoire enuoyé par le Roy á ses Am-
bassadeurs au Concile á Trente, le 6.
Septembre 1562. p. 284.
- Le precedent memoire traduit de Fran-
cois en Latin. p. 288.
- Lettre de Monsieur de Lanffac á M. de
Lisle, 14. Septembre 1592. p. 291.
- Du mesme á la Reyne mere du Roy, 20.
Septembre 1562. p. 292.
- Lettre de Monsieur de Lanffac Messieurs
l' Eues-

Instructions &c. pour le Conc. de Trente. 157

- l' Euesque d' Auxerre, & de Lisle,
Ambassadeurs du Roy á Rome, 22.
Septembre. p. 296.
- Extraict d'une lettre de Monsieur de Lisle
au Roy. Du 28. Septembre. p. 279.
- Lettre de M. de Lisle á la Reyne, 2 Octo-
pre 1562. p. 301.
- Lettre de M. de Lanillac á Monsieur de
Lisle, 8. Octobre. p. 304.
- Lettre de Monsieur de Lisle Ambassa-
deur pour le Roy á Rome, á la Rey-
ne mere de S. M. 10. Octobre 1562.
p. 305.
- Lettre de Monsieur de Lisle au Roy, 17.
Octobre. p. 308.
- Lettre de Monsieur de Lanillac á la Rey-
ne mere du Roy, 26. Octobre. p. 311.
- Du mesme á M. de Lisle, 29. Octobre
1562. p. 314.
- Lettre de M. de Lanillac á M. de Lisle.
29. Octob. 1562. p. 316.
- * Du mesme au mesme, 16. Nouemb.
1562. p. 317.
- * Du mesme au mesme, 19. Novembre.
p. 319.
- * Lettre de la Reyne mere á Monsieur le
Cardinal de Lorraine, 20. Novembre
1562. p. 320.
- Extraict d'une lettre de Monsieur de Lisle
au Roy, 20 Novembre 1562. p. 321.
- * Extraict d'une lettre du Cardinal de
Lor-

158 *Instructions &c. pour le Conc. de Trente.*

- Lorraine au Roy, écrite de Trente,
27. Nouembre 1562. p. 323.
- * Extraict d'une lettre de la Reyne mere
à Monsieur de Lansfac Ambassadeur au
Concile, 16. Decembr. p. 323.
- Lettre du Roy à Messieurs les Legats &
Peres du Concile. Du 9. Octobre 1562.
presentee par le Cardinal de Lorraine.
p. 324.
- La mesme en Latin. p. 326.
- Oratio Illmi & Reverendissimi Domini Ca-
roli Cardinalis à Lotharingia, habita in
sacro sancto Oecumenico Concilio Tridenti-
no, die 23. Nouemb. 1562. p. 328.*
- Oratio habita à Domino Arnaldo Ferrerio
Præsidente in Parlamento Parisiensi, O-
ratore Caroli Galliarum Regis Christia-
niss. in generali congregatione, die 23
Nouemb. 1562. p. 332.*
- Le memoire baille à Monsieur le Cardi-
nal de Lorraine, quand il est party
pour aller au Concile. p. 330.
- Lettre de Monsieur Lansfac à M. de
Lisle, 26. Nouembre. 1562. p. 340.
- Extraict d'une lettre de Monsieur de Lisle
au Roy, 27 Nouembre. p. 341.
- Lettre de M. de Lisle à la Reyne, 27.
Nouembre. p. 342.
- Extraict d'une lettre de M. de Boistailié,
Ambassadeur à Venise, à M. de Lisle.
p. 342.
- Let.

Instructions &c. pour le Conc. de Trente. 159

Lettre de Monsieur de Lansfac á la Reyne mere du Roy, 28. Novembre 1562.

p. 343.

Lettre de Monsieur de Lansfac á Monsieur de Lisle, 30. Novembre. p. 345.

Du mesme au mesme, 2. Decembre 1562.

p. 348.

Lettre de Monsieur de Lisle, au Roy, 5. Decembre.

p. 349.

Lettre de Monsieur de Lansfac á la Reyne mere du Roy, 8. Decembre 1562.

p. 350.

Lettre du mesme á M. de Lisle, 10. Decembre.

p. 353.

Lettre de M. le Cardinal de Lorraine, á M. du Brueil, Ambassadeur á Venise, 13. Decembre 1562.

p. 355.

Lettre de Monsieur de Lansfac á Monsieur de Lisle, 17. Decembre. p. 355.

Lettre du Cardinal de Lorraine au Roy, 17. Decembre.

p. 356.

Lettre de Monsieur de Lansfac á la Reyne mere du Roy, 17. Decembre. p. 358.

Du mesme á M. de Lisle, 28. Decembre. 1562.

p. 361.

Du mesme au mesme, 31. Decembre

p. 362.

* Du mesme au mesme, 4. Janvier 1562.

p. 362.

Lettre du Roy á M. le Cardinal de Lorraine, 10. Janvier 1562.

p. 363.

Let-

- Lettre de la Reyne mere du Roy a Monsieur de Lanillac, 10. Janvier. p. 365.
- Extraict d'une lettre de Monsieur de Lisle au Roy, 14. Janvier 1562. p. 367.
- Petitiones Caroli IX Galliarum Regis Christianissimi nomine factæ ab Illmis Oratoribus in Concilio Tridentino, juxta exemplar excusum Ripæ* 1563. p. 368.
- Lettre de Monsieur de lisle a la Reyne, 14. Janvier 1562. p. 374.
- * Lettre de Monsieur de Lanillac a Monsieur de Lisle, 14. Janvier. p. 375.
- * Extraict d'une lettre de Monsieur de lisle au Roy, 14. Janvier 1561. p. 377.
- Extraict d'une lettre de Monsieur de Lisle a la Reyne, 16. Janvier. p. 379.
- * Lettres de M. de Lanillac à M. de Lisle, 25. Janvier 1562. p. 379.
- * Du mesme au mesme, 1. Feurier 1582. p. 381.
- * Lettre de Monsieur de lisle au Roy, Feurier 1562. p. 382.
- * Lettre de Monsieur de Lanillac a Monsieur de Lisle, 4. Feurier. p. 385.
- Lettres Patentes du Roy aux Peres du Concile, du 18. Janvier 1562. presentés le 11. Feurier. p. 387.
- Les mesmes traduites en Latin. p. 389.
- Oratio habita ab Arnaldo Ferrerio Oratore Christianissimi Regis, in generali congregatione, die 11. Feb. 1562.* p. 391.
- Ex-

- Extraict de la lettre du Cardinal Seripando
au Cardinal Amulio, 15. Feurier 1563.
mais selon le style de France 1562. p. 395.
Le mesme traduit en Francois. p. 396.
* Extraict d'une lettre de Monsieur de
Lisle au Roy. 7. Mars 1562. p. 397.
Lettre de Monsieur de Lisle au Roy, du
8. Mars 1562. p. 398.
* Lettre de M. l' Euesque de Rennes à
M. de Lisle, Ambassadeur à Rome. 8.
Mars 1562. p. 402.
Extraict d'une memoire de Monsieur de
Lisle, enuoye au Roy. p. 403.
Extraict de la lettre du Cardinal Amulio,
au Cardinal Seripando a Trente, 10.
Mars 1563. style de France 1562. p. 404.
Le mesme en Francois. p. 404.
Lettre de Monsieur de Lansfac a la Rey-
ne 18. Mars 1562. p. 404.
Lettre de M. le Cardinal de Lorraine au
Roy, 18. Mars 1562. p. 407.
Lettre de Monsieur de Lansfac á la Rey-
ne mere du Roy, 28. Mars 1562. p. 408.
* Extraict d'une lettre de M. de Lansfac
á la Reyne mere, de Venise le 11. Avril
1563. p. 409.
Lettre de M. de Morvillier á la Reyne
Mere, de Venise le 14. Avril 1563. p. 410.
Lettre du Roy a M. le Cardinal de Lor-
raine, 15. Avril 1563. p. 411.
Lettre de la Reyne mere du Roy a M.

162 *Instructiōs &c. pour le Conc. de Trente.*

- de Lanffac, 15. Avril 1563. p. 413.
Lettre du Roy aux Peres du Concile, 15.
Avril 1563. p. 414.
Instruction donnee a M. de Birague allant
au Concile, 15. Avril. p. 415.
Instruction de M. le Cardinal de Lorraine,
donne au sieur de Villemur, 23.
Avril 1563. p. 421.
Instruction de l'Empereur, baillee au
sieur de Villemur, pour faire entendre
a Monseigneur le Cardinal de Lorraine
à Inspruk le 3. May 1563. p. 425.
Lettre de M. de Lanffac a la Reyne mere
du Roy, 24. Avril 1563. p. 428.
* Lettre de la Reyne mere à M. l' Eues-
que de Rennes, Ambassadeur pres l'
Empereur, 30. Avril 1563. p. 431.
Lettre du Roy au Cardinal de Lorraine,
8. May 1563. p. 433.
Lettre de la Reyne a M. de Lanffac, 18.
May. 1563. p. 434.
*Protestatio facta ab Illmo D. Comite a Lu-
na Oratore Philippi Regis Catholici in
ejus prima comparitione, in generali con-
gregatione die 21. May 1563. super præ-
cedentia, quam sibi deberi proximam Ora-
toribus Regis Romanorum adserit.* p. 435.
*Responſio Oratorum Christianissimi Regis ad
protestationem Oratoris Catholici super
præcedentia, in generali congregatione, die
21. May 1563.* p. 436.
Let-

Instruitions &c. pour le Conc. de Trente. 163

Lettre de M. de Lansfac a M. Boistaille,
Ambassadeur a Venise, 1563. p. 437.

* Lettre de la Reyne mere a M. le Cardinal de Lorraine, 22. May. p. 439.

Lettre de M. Claude de Saintes, Docteur en Theologie, a M. Claude Despense Docteur en Theologie, 15. Juin
p. 440.

Lettera di Monsignor Reverendmo Paleotte sopra quel che occorse in Trento per causa della precedenza tragli Oratori del Re di Francia & Spagna. Di Trento l'ultimo di Giugno 1563. p. 244.

Traduction de la lettre precedente. p. 443.

Lettera del Cardin. di Lorena à Papa Pio IV. per causa di quel che occorse in Trento il giorno di san Pietro in Capella per la precedenza tra l'Ambasciatore di Francia, e quello di Spagna, di Trento l'ultimo di Giugno 1563. p. 445.

Traduction de la lettre precedente. p. 448.

Relatione venuta di Trento di quanto occorse in Capella il giorno di san Pietro sopra precedenza de gli Ambasciatori di Francia e di Spagna, di Trento 1. di Luglio 1563.

p. 451.

Traduction de la relation precedente.

p. 452.

Lettre de M. le Cardinal de Lorraine au Pape, 1. Juillet 1563. p. 454.

* Extraict d'une lettre de M. de S. Sulpice,

pice, Ambassadeur pour le Roy en Espagne, a la Reyne mere, de Madrid le 8. Juillet 1563. p. 455.

Copia del contenuto d'una lettera che Papa Pio IV. scriffe al Card. de Lorena per lo Musotto, 1563. p. 458.

Traduction. ibid.

Lettera del Card. de Lorena á Papa Pio IV. p. 459.

Traduction de la mesme. p. 460.

* Lettre de M. de Sainctes, Docteur en Theologie, a M. Despence, Docteur en Theologie, 18. Juillet 1563. p. 462.

* Lettre de M. le Cardinal de Lorraine au Pape, 16. Aoust 1563. p. 463.

* Memoire enuoye de Trente par Monsieur de Moruillier, 21. Aoust 1563. p. 465.

Lettre du Roy a Messieurs de Ferrier, & Pibrac ses Ambassadeurs au Concile, le 28. Aoust 1563. p. 479.

Memoires enuoyez par le Roy a ses Ambassadeurs au Concile, 28. Aoust 1563. p. 480.

Lettre du Roy a Monsieur le Cardinal de Lorraine, 28. Aoust 1563. p. 484.

Oratio Oratorum Christianissimi Regis Caroli IX. Ferrerij & Fabri, habita in Tridentino Concilio mense Augusto 1563. antequam discessuri in Galliam redirent, orta controversia de præcedentia. p. 485.

- Instructiōs &c. pour le Conc. de Trente.* 165
- Expostulatio Oratorum Christianissimi ad Legatos & Patres Concilii Tridentini, facta 22. Sept. 1563.* p. 490.
- Apologia Oratoris Regis Christianissimi super ejus verba dicta in congregatione generali, die 22. Sept. 1563.* p. 495.
- Lettre de M. du Ferrier Ambassadeur du Roy, a M. le Cardinal de Lorraine a Rome, 22. Sept. 1563. p. 468.
- * Lettre du Cardinal de Lorraine au Roy, 17. Sept. 1563. p. 501.
- Lettre de M. du Ferrier au Card. de Lorraine, 23. Sept. 1563. p. 503.
- Lettre de Messieurs du Ferrier & de Pibrac au Roy, 25. Sept. 1563. p. 505.
- Lettre de M. du Ferrier a M. le Cardinal de Lorraine a Rome, 30. Sept. 1563. p. 510.
- Lettre du mesme au mesme, 4. Octobre 1563. p. 513.
- Du mesme a M. de Boistaille, Ambassadeur a Venise, 6. Octobre 1563. p. 515.
- * Escrit fait par M. du Ferrier, Ambassadeur sur son oraison, & enuoye au Cardinal Moron, 11. Octobre 1563. p. 516.
- Lettre de Messieurs du Ferrier & de Pibrac, a M. le Cardinal de Lorraine a Rome 18. Octobre 1563. p. 517.
- Lettre de M. du Ferrier a Monseigneur le Cardinal de la Bourdaiziere, 19. Octobre 1563. p. 519.

166 *Instructions &c. pour le Conc. de Trente.*

Lettre de M. du Ferrier au Roy, 5. Novembre 1563. p. 521.

Lettre de Messieurs du Ferrier & de Pi-brac a la Reyne, 5. Novembre 1563. p. 523.

Des mesmes au Roy, du mesme jour. p. 524.

Lettre du Roy a M. le Cardinal de Lor-raine, 9. Novembre 1563. p. 529.

Memoire envoyé a M. le Cardinal de Lor-raine par le sieur de Manne, 9. Novem-bre 1563. p. 531.

Lettre du Roy écrite à ses Ambassadeurs à Trente, sur l'opposition qu'ils auoient formée au Concile, 9. Novembre 1563. p. 537.

* Lettre du Roy à M. l' Euesque de Ren-nes son Ambassadeur près l' Empereur, 9. Novembre 1563. p. 539.

* Lettre de M. le Cardinal de Lorraine, à la Reyne mere du Roy, 14. Novem-bre 1563. p. 541.

* Lettre de Monsieur le Cardinal de Lor-raine au Roy, du 23. Novembre 1563. p. 543.

Lettre de Monsieur du Ferrier au Roy, du 6. Decembre 1563. p. 544.

* Lettre du Roy Charles IX. à M. l' Euesque de Rennes son Ambassadeur près l' Empereur, 12. Decembre 1563. p. 547.

* Let-

Instructions &c. pour le Conc. de Trente. 167

- * Lettre du Cardinal de Lorraine au Pape Pie IV. du 14. Jannvier 1563. selon le style d'apresent 1564. p. 549.
- * Lettre du mesme au sieur Breton son Secretaire, & agent en Cour de Rome, Januier 1563. p. 550.
- * Extraict d'une lettre de la Reyne mere à M. l' Euesque de Rennes Ambassadeur près l'Empereur, 27. Feurier 1563 p. 557.
- * Instruction à Monsieur Doysel Conseiller d' Estat, enuoyé de la part du Roy vers le Roy d' Espagne, Mars 1563. p. 558.
- * Extraict d'une lettre du Roy a M. de S. Supplice son Ambassadeur en Espagne. p. 563.
- * Extraict d'une lettre de M. de S. Supplice Ambassadeur en Espagne, au Roy, de Madrit 11. May 1564. p. 566.
- Articles enuoyez au Roy par M. de Boistailié, sur quelques decrets du Concile. p. 568.
- Declarationes & protestationes Illustrissimi Cardinalis à Lotharingia, super quibusdam articulis de reformatione, die 11. Nouembris 1563. in sessione 8. p. 571.*
- Traduction desdites declarations & protestations. p. 572.
- Observationes atque animadversiones Oratorum Regis Christianissimi, in eos articulos*

168 *Instructiōes &c. pour le Conc. de Trente.*

los reformationis, qui nuper ab Illustrissimis & Reverendissimis D. D. Legatis propositi fuere. p. 573.

Notes de Monsieur de Pibrac, Ambassadeur pour le Roy au Concile, sur quelques Chapitres de reformation du Concile, session 24. qu'il enuoya au Roy, lors que ledit sieur de Pibrac, & ses Collegues, Ambassadeurs du Roy, se retirerent a Venise. p. 575.

Articles concernant l'abolition de plusieurs droicts des Rois. p. 580.

Quelques notes sur lesdits Articles. p. 586.

Extraict du Procez verbal de la Chambre Ecclesiastique des Estats Generaux, tenu a Paris, 1614. & 1615. concernant le Concile de Trente. p. 588.

Extraict du Procez verbal de la Chambre de Noblesse des Estats Generaux, tenu a Paris l'an 1615. p. 597.

Extraict du Procez verbal de la Chambre du Tiers Estat desdits Estats Generaux de Paris 1614. & 1615. p. 602.

Extraict des articles proposez par M. le Prince de Condé en la conference de Loudun. Du 22. Feurier 1616. p. 609.

JORIS (*David*) de ejus vita sub nomine *Blesdykii & Georgii* jam mentio est facta. Extat vero etiam Lingua Germanica de *Ejusdem* vita narratio, itidem rarissima, teste

reste JAC. THOMASIO in *Historia sapientiae & stultitiae*, ling. Germ. P. I. p. 63. seqq. sub hoc titulo: *Historia von David Georgen einen heillosen mann und Gottes-lasterlichen Ertz-Ketzer, aus Augusto Thuano, Jobo Fincelio, Adamo Henric. Petri, Johanne Wigando und Luca Osiandro Zusammen gezogen, mit angefügten notis und erinnerungen durch M. Jac. Stolterfoht, v. d. M. in Lubeck. Anno 1635. 4.*

Est autem primarius ex quo perversa hujus hominis dogmata cognoscuntur, ejus liber, cui tit. *Wonderboek*, quem itidem librum, quod is publica auctoritate Basileensis magistratus combustus est, parum esse obvium, (quanquam sæpius adhuc in Belgio, quam in Germania) notum est: Mei exemplaris titulus hic est. 'T wonderboeck: waer in dat van der waerldt aen versloten gheopenbaert is: Et deinceps titulo hæc leguntur inscripta: *Wie een der Ick (Segt de Heere) senden sal, ontfanght in mynen Naem, die ontfanght my, wie my ontfanght, ontfanght den die my gezonden heeft. item: Hooggelovet moet hy zyn, die als een Ambassatoer ghesonden komt, in den name des Heeren. In't Jaar 1551. fol.*

Quantas hic homo in his regionibus turbas suscitaverit nemini est ignotum, uti

Johannes à Lasco, aliique strenue ipsi
 iverunt obviam: Est vero, memorabi-
 le illud, ambitionis Georgianæ, spiri-
 tum atque revelationem internam cre-
 pantis, sed & abominabile effatum,
 quando his verbis suam cum Jo. à Laf-
 co institutam claudit controversiam:
*Non est autem mihi necesse, ut verbum
 aut doctrinam mihi revelatam, quam in
 SPIRITU & VERITATE efficaciter
 super omnes sensus cordis, vidi, odoratus
 sum, gustavi, palpavi, ac sensi, conformem
 aliquibus Pauli verbis, quandoqui-
 dem voluntas Dei jam non est, ut quis-
 quam propter ulla scripturæ verba scripta
 credat, siquidem ipse vir adest, propterea
 puerilia illa omnia sunt abjicienda, &
 corde solum credendum est unico veroque
 Deo & Christo ejus, sive verbo æternæ
 JUSTITIÆ & CHARITATIS. A-
 MEN. HALLELUJA.*

Quisquamne est, cui hæc legendo, non
 incidant ea, quæ hisce temporibus, a
 novis nostris hæresium priscarum incru-
 ftatoribus, itidem ex alto veluti pro-
 feruntur eloquia, dum præ Scripturis
 sua extollunt phantasmata, suosque
 pios, quos appellant, motus, eamque
 esse jactitant Sapienciam in abscondito,
 non quæ conformis sit scripturis, sed
 quæ sibi per ipsum Deum in occulto
 fit

J. Joscelinus. J. Junianus. H. Junius. 171

- sit revelata, & cui cœcam præstare quivis teneatur obedientiam;

JOSCELINI (Johannis) *Antiquitates Brittanicæ*. fol. inter rarissimos connumerantur libros. vid. titul. PARKE-RI.

J. JUNIANI Maji Vocabularium, de proprietate prischorum verborum 1490. fol. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 43. n. 450.

JUNII (Hadriani) *Cornu copię* Basil. 1558. fol. inter libros præstantissimos pariter atque rarissimos connumeratur: In quo selectas ex *Eustathio in Homerum* expositiones Græce excerptit Vir doctissimus & cum iis Homerum recudendum dedit, sub tit. Κερας Αμαλθειας, η Ωκεανος των εξηγησεων ΟΜΗΡΙΚΩΝ εκ των τε Ευσταθεισ παραβολων συνηρησομενων. *Copię Cornu*, sive *Oceanus enarrationum Homericarum ex Eustathii in eundem commentariis concinnatarum Hadriano Junio auctore*. Basil. ap. Hier. Frobenium & Nicolaum Episcopium 1558. fol. cum *Indice vocum Græcarum* peregregio, ut ad uniuscujusque eorum qui Græca amant, usum hic Commentarius Eustathii, ceteroquin, propterea quod varia a scopo aliena immiscuerat, diffusus nimis atque lectu difficilis, jam sit comparatus. Est HADRIANI JUNII ad Lectorem

rem nota quæ in versa tituli pagina le-
 gitur, φιλέλλησι forte non injucunda:
 „ Utitur Eustathius sæpissime aucto-
 „ rum testimonio, quos nominatim non
 „ citat, sed ab argumento, quod trac-
 „ tant circumscribit, inter quæ faci-
 „ liora sunt Ο Δειπνοσοφιστής, Athenæus
 „ nimirum, Ο Γεωγραφος Strabo: Ο Περιη-
 „ γητης Dionysius Afer, qui de situ or-
 „ bis carmine scripsit: Ο Εθνικογραφος,
 „ sive Εθνογραφος Stephanus, qui de ur-
 „ bibus commentarium inscripsit. Ob-
 „ scuriora paulo & abstrusiora: Ο Ποιη-
 „ σας τα Διονυσιακα, quo significatur
 „ Nonnus Panopolitanus, cujus octo
 „ & quadraginta libri Dionysiacon ti-
 „ tulo Græce extant. Αλεξανδρευσ ρητωρ ο
 „ τα ερωτικα παιξας quo designat Achil-
 „ lem Statium Alexandrinum, qui
 „ octo libris lusit de Clitophontis &
 „ Leucippes amoribus. Ο παραβατης, qui
 „ est Julianus Cæsar, Apollatae nomine
 „ notior. Ο των σλασεων εξηγητης, quem
 „ Hermogenem rhetorem intelligo. Ο
 „ τεχνικος, Herodianum Grammaticum
 „ denotat, ut Ο τεχνικος γεωργιος Chœ-
 „ roboscum. „

JUNII (Stephani Bruti) *Vindicie contra Tyrannos.* vid. LANGUET.

KERSSENBROEK (Hermannii) Belli
Monaſterienſis contra Anabaptiſtica
monſtra geſſi, brevis atque ſuccincta de-
ſcriptio, nunc primum & impreſſa & æ-
dita Auctore HERMANNO KERS-
SENBROEK, Coloniae Martinus
Gymnicus excudebat Anno 1545. 8.
In libri, qui totus carmine heroico
confectus eſt titulo, hi ad Lectorem
leguntur verſus BERNARDI LIN-
GII.

*Si juvat horrendos caſus pernoſcere lector,
Hereticae, ut noceant dira venena luis.
Hunc legito librum, qui quicquid continet autor,
Ipſe ſuis oculis vidit & edidicit.
Non huic bullatis turgeſcit pagina nugis,
Sed meliore fide geſta referre ſtudet.
Si mihi non credas, ad finem perlege libros
Diſpeream, ſi non ipſe loqueris idem.*

Ipfum autem libellum propter inſig-
nem ejus raritatem inſertum Corpori
Scriptorum rerum Germanicarum, à
V. Celeb. JOH. BURCH MENC-
KENIO edito, videmus Tom. III.
KHEVENHULLERI *Annales Ferdinan-*
dei ob ſummam exemplorum paucita-
tem, ab eruditis maxime deſiderantur,
& difficillime omnium reperiuntur. Quæ
raritas unde proveniat à Cl. GROS-
CHU-

CHUFIO in Præfat. ad Novam librorum rariorum collectionem pag. 21. exponitur his verbis : *Is liber, olim cum imprimeretur, aliquem, ferunt, adsedisse cotidie operarum tabernis, & ne quid plagarum vel furto subduceretur, aut complura, quam in mandatis erat, exempla transcriberentur, sedulo circumspexit: quibus absolutis Viennam ad unum omnia translata nec nisi potentioribus, qui in aula regum & principum versantur, esse distributa: illas præterea schedas, in Officina residuas & forte jam proculcatas, & lituris nimium deformes, in quibus correctoris, ut vocant, virgula censoria adparebat, immani ajunt pretio fuisse coemptas.*

LALEMANDETI (*Johannis*) *Decisiones philosophicæ* Monachii 1645. fol. Eas, quippe rariores se reperire nequidem apud Pontificios, quanquam etiam Monachii sint impressæ, potuisse, testatur Jac. BRUCKERUS Vir Cl. in Ep. ad Crosum v. Thes. Epist. T. I. p. 70. conf. Bruck. Hist. Crit. Phil. T. IV. P. I. p. 129.

LAMBERTI (*Francisci*) Avenionensis, Scripta omnia uti sunt rarissima, ita singularem debemus Cel. SCHEL-HORNIO gratiam, quod is Vitæ ejus
& scri-

& scriptorum in *Amœnitat Literar.* T. IV. p. 374. seq. nobis tradere voluerit notitiam: Prouti & in *Miscellaneis Duisburgensibus* Tomo II. pag. 555. sq. eadem enumeravimus. Eminent inter ea.

Ejus in *Apocalypsin* Libri VII. 1528. 8. Quos ex Bibliotheca Hæxana mihi comparavi. Ex hisce luculentum nobis suppeditatur excerptum in Bibliotheca Antiqua B. G. Struvii. A. 1705. pag. 459-477.

Ejus in *Lucam* Commentarius. Argentor. 1525. 8. In cujus fine, quod observare in ejus vita neglexit SCHELHORNIIUS, is profitetur se quoque in *Acta Apostolorum* moliri tractationem: Quando, in *Evangelii*, ait, *divi Lucæ parte secunda, nempe in Actorum libro, hæc latius patebunt, ubi quæ pertinent ad Domini adscensionem, & eam benedictionem qua Apostolis benedixit, quantum, opus fuerit tractabimus, dirigente ipso Spiritu Sancto, cui cum Patre & unigenito Filio ejus sit honor &c.* Enimvero conqueritur doct. LOESCHERUS in *Histor. motuum* P. III. p. 123. de mala Argentinensium Reformatorum doctrinæ assentientium fide in recudendo hoc commentario, qui sententiam ejus ad locum *Luc. XXII: 19. 20.* in editione Noribergensi 1524. orthodoxe, id est ex
Lu-

Lutheri mente explicatam, in hac Argentinensi inverterint, eumque ex Zwinglii sententia verba facere effinxerint. Sed, quis non ipsum Lambertum, qui eo ipso tempore Argentorati posteaquam Witeberga relicta, Metis fuerat expulsus, versabatur, meliora edoctum, ipsam illam variationem procurare potuisse, potius affirmaverit? cum satis evictum sit, quam is per aliquod tempus, modo huic, modo illi sententiæ fuerit adstipulatus, usquedum in ipso *colloquio Marburgensi* 1529. cui tanquam auditor intererat, plenissime in Reformatorum nostrorum sententiam secederet, qua de re notabilia nuper in Præfat. ad Tomum II. *Historiæ Reformationis* adduximus verba, quæ omnem de fide Lamberti dubitandi præscindunt ansam. Neque etiam vel ipsa illa *Paradoxa* quæ in Synodo *Homburgensi* 1526. ab ipso & proposita sunt & defensa, quæque *Miscellaneous Duisburgensibus* l. c. p. 562. seqq. sunt inserta, ullius *corporalis præsentia*, aut quod *corpus Christi in Sacramento sit cum pane atque vino*, mentionem faciunt, cum ibi Tit. VIII. n. 6. *Eucharistia*, legatur est *gratiarum actio, ac memoria omnium quæ Christus in carne pro nobis fecit* & n. 7. *In eo visibiles substantiæ, ejus qui invisibiliter adest, signa sunt* &c. Mi-

Mirum vero est præterea, quod pro LAMBERTO nostro sibi vindicando, adeo decertent hodierni *Lutheranorum* Doctores, quos tamen probe novimus ab ejus, circa *decreta Dei* circa *prædestinationem & reprobationem*, circa *gratiam particularem & similia* fidei capita, placitis, quæ ad Luc. Cap. XIX. & Cap. XI. itemque ad Cap. II. protulit, prorsus recedere, imo, quos probe novimus, ejus doctrinæ, a) *de Arbitrio hominis* in solo

M

Chri-

a) Quotus quisque hodiernorum *Lutheranorum* illis ex animi sententia subscriberet thesibus, quibus is totam causæ illius disceptationem uberius expositam in brevem contrahit summam, in illo quem diximus ad *Hoseam* commentario!

1. Igitur primo sentimus, quod arbitrium hominis sit vere captivum & servum, ac nihil omnino ex se possit, in his quæ sunt ad vitam æternam.
2. Ipsum autem arbitrium est actus, intellectus simul & voluntatis.
3. Quod a seipso captivum est, spiritus fornicationum, id est, sensus naturalis ac peccati sive concupiscentiæ, quandoquidem ipse spiritus fallax in corde regnat.
4. Et tum non potest verbo domini parere, nisi in hypocrisi & mendacio.
5. Nam sermones veritatis illi placere nequeunt, & non potest non contradicere & adversari eisdem.

6. Ad-

Christo vere libero, in se autem multis nominibus *maxime servo*, quam in commentario *ad Hoseam* luculenter & egregie adstruxit, inimicos esse maximos:

Enim-

6. Adveniente Dei Spiritu, & fide, liber fit homo ab ipso fornicario Spiritu, a quo nulla arte, nulla prudentia, nullove consilio, alioqui liberaretur.
7. Tum regnat ipse Spiritus Dei in corde credentis, spiritum fornicationum indies subjiciens, captivans, & crucifigens.
8. Tum quoque ager intellectum hominis, alioqui dei verique ignarum, faciens ut agnoscat Deum & veritatem ejus.
9. Agit & voluntatem, alioqui captivam ut velit quæ Deus vult, & acquiescat suavissimis sermonibus ejus.
10. Vult tum homo idem quod Deus, non propria sed ipsius Dei virtute.
11. Et liber fit ab omnibus traditionibus & figmentis hominum ut totum se captivet in obsequium Dei & veritatis ejus.
12. Sicque liber fit a captivitate perditionis, & transit in captivitatem simul atque libertatem filiorum Dei.
13. Tum liberrime & fidelissime servit; currit, & non laborat, Dei spiritu hanc promptitudinem faciente.
14. Omnia præcepta, comminationes, promissiones, increpationes, & laudes sanctorum, ac maledictiones impiorum, ostendunt quam Deus amet Spiritum Sanctum, spiritum vero fornicationum dirigat.

Enimvero sunt & ipsi hi in *Hoseam*,
Joëlem, *Amosum*, *Obadiam*, *Jonam*,
Micham, *Nabumum*, *Habacucum* &c.

M 2

por-

15. Voluntas credentis, agit cum agente spiritu, non sua, sed ipsius spiritus virtute.
16. Deus indurat, excitat & excœcat, & quemcunque sic adjudicavit, non potest non errare a viis ejus.
17. Verum non proinde concludo quod Deus injustus sit, aut operetur impietatem.
18. Hic caligat omnis sensus, & maximo hæreseos periculo, nonnulli hæc scrutari volunt.
19. Statuas vel jugules arbitrium liberum, quæstio de misericordia & justitia Dei insolubilis manebit. Nimirum abyssus est impenetrabilis.
20. Neque Deus indiget mendaciis nostris, ut putet quispiam sibi licitum esse, fingere arbitrii libertatem contra apertissimos scripturæ textus, ut quæstionem de justitia Dei perfectius capiat, quod tamen nunquam est affecuturus.
21. Statuentes liberum arbitrium, legis scopo contradicunt, adserentes quod homo possit flectere seipsum, ut eam servet, aut ad id a seipso conari, cum nihil omnino minus possit.
22. Legis scopus est Spiritus, quod tota lex spiritualis sit, ideoque solo Dei spiritu scrutari possit.
23. Itidem adsertores, quod solius Dei Spiritus est, nempe velle bonum, tribuunt

porrò in *Canticum Canticorum*, commentarii, partim Norimbergæ, partim
Ar-

carni & sanguini, quæ non potest non fornicari a domino, semperque ab illo fornicatur.

24. Qui vero, ut a Dei testimoniis erudiuntur, dicunt arbitrium hominis captivum esse, & nihil minus posse, quam a se legem Dei servare, recte sentiunt, quod ipsius legis scopo minime contradicant.
25. Hi tribuunt homini quod est in veritate, nempe, quod sit captivus peccati, id est, concupiscentiæ, nisi liber fiat a Domino.
26. Tribuunt itidem Spiritui Sancto, quod suum est, nempe cogitare, velle, & perficere bonum. Sicque non homini sed Deo, omnem virtutem & gloriam tribuunt.
27. Statuens liberum arbitrium, statuit & merita, ac justitiam operum.
28. Statuens autem merita, & justitiam operum, calcatur merita Christi, & justitiam Dei quam per eum solum assequemur.
29. Enimvero non nostra opera, atque justitiæ pollutissimæ sed Christus meruit nobis in se credentibus, gratiam Dei, atque justitiam æternam.
30. Contra statuens captivum arbitrium, non nisi Christi merita, Deique justitiam per eum statuit, & nostrorum operum spurcam justitiam calcatur.
31. Non dico, quod nolit bene operari, maxime cum sit opus, ut fidelis quisque oca vitet, & fidem operibus testetur.

Nul-

Argentorati impressi, inter rariora ejus
temporis monumenta referendi, ut,

M 3 quod

Nullibi enim ociosa est vera fides, & operibus seipsam pandit, Fidei namque testimonia, bona opera sunt.

32. Sed dico, quod ipsis operibus suis fidelis neutiquam fidit, neque sibi proinde aliquid tribuit
33. Statuens liberum arbitrium, non potest simpliciter verbum Dei capere, quod verbum Dei & lib. arbitr. non convenient.
34. Contra, statuens captivum arbitrium, facile perveniet ad veritatis intelligentiam, quod non sentiat aliena a verbo Dei.
35. Nemo potest asserere in spiritu sancto, quod arbitrium hominis liberum sit, etiam si aliunde spiritum habeat.
36. Nemo potest sincero corde sentire, quod ipsum arbitrium sit captivum, nisi in spiritu sancto. Non loquor de his, qui magis ob curiositatem, quam ob pietatis amorem, id dicunt, rem ipsam non capientes.
37. Nam qui asserit ipsum arbitrium esse liberum, tantum subtrahit misericordiae Dei & gratiae Christi, quantum tribuit viribus hominis, quod esse non potest a Spiritu Sancto.
38. Qui vero dicit eum captivum, nihil viribus hominis, sed totum misericordiae Dei, & gratiae, quam per Christum, in eum credentes assequimur. Sicque; Dominum Jesum Christum vere constitetur, si tribuens justificationem & salutem.

Quod

182 F. Lambertus Avenion. H. Languetus.

quod iis instructa sit supellex nostra libraria, nobis gratulemur.

LANGUETI (*Huberti*) *Vindiciæ contra Tyrannos*: Est liber, sine genuino Auctoris nomine qui prodiit, sub titulo. *Vindiciæ contra Tyrannos, sive, de Principis in Populum, populique in Principem legitima potestate.* STEPHANO JUNIO *Bruto Celta, Auctore MDLXXXIX. 8.* In adversa tituli pagina hoc legitur Epigramma.

L. Scribonius Spinter, Belga, Lectori.
Contemptor Superum Maculosi nomine notus.
Velleris, a) Etruscus scurra, Sophista lo-
quax,
Arte mala, Populi Harpyias sevosque Tyran-
nos

Insti-

Quod facere non potest, nisi in spiritu sancto.

39. Summa, assertio liberi arbitrii, est origo, radix, & fundamentum, omnium sectarum, impietatum, hypocrisis, & abominationum synagogæ Antichristi.

40. Assertio vero captivi arbitrii, ac virtutis, justitiæ, & gratiæ, per solum Christum, est fons, radix, & fundamentum, omnis doctrinæ pietatis.

Potuitne quid magis ipsius *Lutheri* doctrinæ consonum, *Lutheranorum* verò hodiernorum scitis dissonum proferri?

a) *Machiavellum* digito notari, indubium est.

Instituit, Pests maxima Christiadam.
Junius hac Reges veros, Proceresque libello
Efformat, Populos & sua jura docet.
Nempe Caput magno civili in corpore Reges,
Corporis & populum cetera Membra, facit.
Membra sed ut languent, capiti adversantia:
Sanum,
Tusce, erit, anne caput, quod sua membra
premit?
Sint igitur Reges Populis re, ut fœdere, Leges
Nomine reque Patres Justitiæque duces.
Totus ad exemplum Regis componitur Orbis,
Rex quoque sic populi se sciat esse caput.
Hunc veteri Reges referant de more triumphum,
Quod Patriæ Patres, quod Populo Socii.

Quantum de hujus Libri Auctore
 vero indagando fuscitatum fuerit pul-
 veris, inter eruditos constat, uti inte-
 gra P. BÆLII exstat Dissertatio de
hujus Libelli Auctore subjuncta ejus Dic-
 tionarii volumini quarto fol. 569-578.
 Sunt qui Illustrem virum PHIL.
 MORNÆUM Dominum de Plessis,
 ejus auctorem crediderunt; Sunt qui
 FRANCISCUM HOTOMAN-
 NUM, Jure consultum Celeberrimum
 in hanc causam transcripserunt. Uti nec
 desunt, qui ISAACUM CASAUBO-
 NUM in hunc censum vocarunt. Alii
 THEODORUM BEZAM sub Ste-
 phani Junii Bruti nomine latitare, asse-
 ruerunt. Quid? quod non defuerint,

qui hunc libellum confictum esse perhibuerint, ab aliquo forte Pontificio in odium Reformatorem, ut suspicabatur Rex Angliæ Jacobus I. Operum Regiorum pag. 478. dicens de Santarello. *Quem nobis objicit, Junius Brutus auctor est ignotus, & forte Romanensis Ecclesiæ emissarius, ut per illum Reformatæ religioni conflarent invidiam.* Sed &, *Acta Eruditorum Lipsiæ A. 1684. p. 22. &*, referente Placcio de Scriptoribus Pseudonymis Tom II. p. 145. *Mich. Piccartus*, GEORGIO BUCHANANO tribuunt, falso utrique, eo, ut videtur, decepti, quod Buchananus idem argumentum in suo *de Regno* dialogo, eodem fere loco ac tempore primum vulgato, nimirum Edimburgi, ubi 1579. 8. omnium primo hic liber impressus creditur, pertractarit, uti in Præfat. ad novissimam Buchanani Operum editionem notatur.

Quam ipsi habemus hujus libri editionem, ea absque ulla loci mentione, eum quem modo recensebamus, habet titulum, atque Præfationem *Cononis Superantii, Vasconis a)* Soloduro Kalend. Januar. MDL xxvii. datam, estque ei *Tractatus de Jure Magistratum in subditos*

a) Sub hoc nomine *Mornæum* latere notatur a Placcio l. c. 7. Tom. II. 601.

ditos &c. subjunctus. Uterque liber paginas habet 331. cui Index Quæstionum & objectionum est adjectus. Neque vero dubitamus, quin HUBERTUS LANGUETUS Vir longe doctissimus & *Phil. Mornæi* a) amicus intimus, genuinus hujus Libri sit auctor, fidemque nobis hujus sententiæ facit THEODORI TRONCHINI Geneventis quondam Professoris Theologi Oratio in obitum SIMONIS GOU-
M 5 LAR-

- a) Quanti *Languetum* A. 1581. defunctum fecerit *Mornæus* vel ex hisce liquet verbis, quæ is epitaphii loco in præfatione prima libri de Veritate Relig. Christianæ, (cujus auctor suasorque potissimum *Mornæo* extiterat *Languetus*,) Præfationi præmissa, posteriorum memoriæ commendavit: *Certavit in hoc viro cum pietate doctrina, cum conscientia scientia, cum natura ars, cum disciplina rerum usus: nemini mundus melius cognitus: ex mundi perlustratione unum didicerat, mundi contentum, nemini etiam mores hominum magis pervii: in tam multiplici interim cognitione tantam morum simplicitatem nemo non mirabatur in pluribus: is fuit Languetus, quales plerique videri volunt: is vixit, quales optimi mori cupiunt: & porro vitam optime actam, mors optima, mors placidissima, mors in Christo beatissima & beatissimæ vitæ proxima laude & gloria coronavit.*

LARTII, & quod in urbe Lausan-
 nensi visæ fuerint pagellæ hujus libri
 manu ipsius Langueti conscriptæ, do-
 cente Boëclero ad Grot. de J. B. &
 P. c. 4. §. 6. qui & stylum cum stylo
 Langueti congruere notat. Sunt vero
 nobis instar omnium verba Viri Illu-
 stris, AGRIPPÆ d' AUBIGNE, qui
 in Histor. Univers. T. II. Lib. II. c. II.
 pag. 670. quanquam anachronismum
 quendam videatur commisisse, quod ad
 Annum 1573. hujus Libri Epocham
 fixerit; ita infit: „ Il paroïssoit un
 „ autre livre, qui s' appelloit *Junius*
 „ *Brutus*, ou defense contre les tyrans,
 „ advoué par un des doctes Gentils
 „ hommes du Royaume, renommé
 „ pour plusieurs excellents livres: &
 „ vivant encore aujourd'hui avec autho-
 „ rite, traitant ses questions des bor-
 „ nes de l'obeissance qu' on doit aux
 „ Rois: en quel cas il est permis de
 „ prendre les armes contr' eux: par
 „ qui telles choses se doivent entre-
 „ prendre: si les voisins peuvent ju-
 „ stement donner secours aux peuples:
 „ en quel cas & comment toutes cho-
 „ ses s' y doivent conduire, tout cela
 „ traicte en grand Jurisconsulte &
 „ grand Theologien. Depuis on a scu
 „ qui en estoit le vrai autheur? scavoir
 „ HU-

„ HUBERT LANGVET. „ Quid-
quid sit, hunc ipsum Librum in An-
glia, auctoritate Academiae Cantabri-
giensis publice flammis fuisse traditum,
discimus ex O. R. DOUBLETII lite-
ris ad G. J. VOSSIIUM Londino 1622.
datis. vid. Epist. Vossii à Colomesio
editas Tom. II. pag. 34. Και ταυτα μεν δη
ταυτα

LASCO (*Johannis à*) Prænobilis illius
Baronis Poloniae, atque Ecclesiarum
Frisiæ Orientalis, cum primis vero Em-
danæ, per aliquot annos. Superatten-
dentis eximii, cui tam multa debet Fri-
sia Orientalis, Anglia, Polonia, &
Ecclesia Francofurtensis Evangelico-
Reformata, Scripta omnia, cum sint
rarissima, seseque cum maxime pluri-
morum usui subduxerint, tum tribus
saltem verbis eadem juvat juxta ordi-
nem temporis quantum fieri poterit,
enumerare.

1. *Confessio de nostra cum Christo commu-
nitione, & corporis item sui in cœna exhi-
bitione*, ad ministros Ecclesiarum Fri-
siæ Orientalis, teste *Adamo* in Vit.
Lasco fol. 12.
2. *Epistolæ ad Bremensis Ecclesiæ Mi-
nistros*, teste *ADAMO* in Vita Lasco
fol. 12.
3. *Defensio veræ semperque in Ecclesia
recep-*

receptæ doctrinæ de Christi Domini incarnatione, adversus Mennonem Simonis, Anabaptistarum doctorem: per Job. à Lasco Poloniæ Baronem, Ministrum Ecclesiarum Frisiæ Orientalis. Bonnæ 1545. 8. Hunc librum *Bibliotheca* asservat *Embdana*.

4. Epistola continens summam controversiæ de S. Cœna breviter explicatam, teste *Adamo* l. c. in vita Lasci.
5. *Henrici Bullingeri* Absoluta de Christi Domini & Catholicæ ejus Ecclesiæ Sacramentis Tractatio, à Job. à Lasco Londini 1551. est edita, teste *Hospiniano* in *Hist. Sacram* T. II. fol. 199.
6. Brevis & dilucida de Sacramentis Ecclesiæ Christi Tractatio, in qua & fons ipse & ratio, totius Sacramentariæ nostræ temporis controversiæ paucis exponitur, naturaque ac vis Sacramentorum compendio & perspicue explicatur, per *Johannem à Lasco* Baronem Poloniæ, Superintendentem Ecclesiæ peregrinorum Londini. Ephes. IV: 1-3. Londini per *Stephanum Meyerdmannum* An. 1552. 8.
7. *Consensio mutua in re Sacramentaria Ministrorum Tigurinæ Ecclesiæ, & D. Joh. Calvinii* Ministri Genevensis Ecclesiæ, jam nunc ab ipsis Actoribus edita ib. 8.

8. *Catechismus Major*. Londini 1551. editus de quo EMMIUS Lib. LX. p. 948. Lingua Belgica eum 1553. edidit *Johannes Utenhovius*.
9. *Confessio de Cœna Domini*. in qua explicat genuinam sententiam verborum Christi, *Accipite, Comedite, Hoc est corpus meum* 1552. Londini, teste *Hospiniano* *Histor. Sacram. T. II. p. 2.*
10. *Ad Christiernum Serenissimum Danicæ Regem Admonitio data Æmdæ d. XI. Decemb. 1553.* quæ subjuncta est *Simplici & fideli narrationi de Ecclesia peregrinorum in Anglia &c.* Basil. 1560. 8. à *Johanne Utenhovio* conscripta.
11. *Catechismus minor* sive brevis in usum Ecclesiæ Emdanæ cum primis à *Jo. à Lasco M. Micronio & collegis* ejus. A. 1554. conscriptus est, uti ipse de eodem *ad Hardenbergium* scribit. A. 1554. vid. *Biblioth. Bremens. Cl. VI. p. 160.*
12. *Forma ac ratio tota Ecclesiastici Ministerii* in peregrinorum, potissimum vero Germanorum, Ecclesia instituta Londini in Anglia per pientissimum Principem Angliæ &c. Regem *Eduardum VI.* Anno 1550. addito ad calcem libelli, *Privilegio suæ Majestatis.* 1555. 8.
13. *Brevis Calumniarum quarundam refutatio quæ falso adversus ipsum in Martini*
niani

niani cujusdam apud Bremenses Pastoris farragine inspersa habentur: Est hæc Epistola Nuncupatoria ad Sigismundum Poloniæ Regem ejus Senatum & omnes Regni Ordines directa & præmissa superiori tractatui, data Francof. sexta die Septembris Anno 1555. p. 8.

14. Epistolæ tres lectu dignissimæ de rec-
ta & legitima Ecclesiarum bene instituen-
darum ratione ac modo. ad Potentissi-
mum Regem Poloniæ, Senatum, reli-
quosque ordines, D. Johanne à Lasco,
Barone Poloniæ &c. autore. Basileæ
per Johannem oporinum 1556. 8. sunt
vero hæ omnes Francofurto datæ d. ult.
decemb. 1555.
15. Consideratio an Reformato interesse liceat
Missæ Papisticæ. Neustad. 1608. 8.
Quem libellum in linguam Germani-
cam transfusum Bibliotheca asservat
Groning Omlandica publica.
16. Purgatio Ecclesiæ peregrinorum Franco-
furtensis. 1557. 8.
17. Responsio ad virulentam calumniisque ac
mendaciis consarcinatam hominis furiosi
Joachimi Westphali Epistolam quandam,
qua Purgationem Ecclesiarum Peregrina-
rum Francofurti convellere conatur per
Johannem à Lasco, ipsius illius purga-
tionis auctorem, sic ut paragraphi pa-
ragraphis è regione respondeant quo
ma-

magis faciliusque appareat, utrinam causam æquiorē habeant in hac controversia de Augustana Confessione Basil. 1560. 8. ex offic. Joh. Oporini.

Ne reliquas ejus commemoremus *Epistolas* à variis editas, in collectione à doctiss. *Gabbema* procurata, in *Bibliotheca Bremensi*, & in Appendice ad *Rev. Meiners Historiam Reformationis Oostfriscæ* quas omnes, & si quæ sunt aliæ, vel editæ vel ineditæ, conjunctim typis mandare, e re literaria cumprimis foret.

LATINII (*Latini*) Viterbiensis Oratio de Socratis & Sozomeni Historiæ parte, ad Nectarium. Romæ. 1587. 8. Lib. rarus in Bibl. Albin. p. 154.

LATITUDINARIUS Orthodoxus. Cum tanta sit, agnoscente Cl. **VOGTIO** hujus libelli Raritas; hinc titulum integrum, ut de ejus argumentō magis constet, apponam: „Latitudinarius orthodoxus, in genere de Fide in „Religione Naturali, Mosaicâ & Christianâ, in particulari, de Christianæ Religionis Mysteriis, S. Trinitate, „Christi Incarnatione, Corporis Resurrectione, Cœnâ dōminicâ. Accesserunt „vindiciæ libertatis Christianæ Ecclesiæ „Anglicanæ, & Arthurj Bury S. T. P. „contra ineptias & calumnias P. Jurieu. „Londini 1697. in 8. „ De

De Sectâ Latitudinariorum accuratè
 egit Cl. Spanhemius in Elencho Con-
 troverfiarum. Omnium autem optime
 ex allatò libello cognosci potest. Vin-
 dicias calci annexas quod attinet, illæ
 mordacissimò stilo sunt conscriptæ, sic
 ex gr. P. Jurieu ibi vocatur S. T. &
malignitatis Diabolicæ Professor. M. H.
 LAUNÆI (Petri) *Paraphrase & Expo-*
sition sur les Epistres St. Paul. &c par
Pierre de Launay. Premiere, & secon-
de partie. se vend à Charenton, par
Louis Vendosme &c. MDCL. 4. Hoc
 opus uti longe est rarissimum, ita quo-
 que præstantissimum. Uti reliquæ Viri
 scripta non minus sunt egregia; Est
 vero notabilis STEPHANI GAUS-
 SENII Viri doctissimi, Salmuriensis
 Theologi, egregii studiorum & inge-
 niorum æstimatoris, laus, quam is no-
 stro huic tribuit *Launæo*, in aurea dis-
 fertatione de studii Theologici ratione
 p. m. 32. *Hujus viri (Launæi) felicitatem*
soleo ego admirari, nam otio aliisque
præfidiis abundabat, sine quibus literati
haud facile emergunt, & luculenta Biblio-
theca instructus erat; valetudinis vero
adeo firmæ ut annum nonum super octoge-
simum expleverit, & quod rei caput est,
qui eam viam institisset, quæ tutissima est
& compendiosissima. Atque ea est causu,
 car

M. Lescarbot. H. Lbuid. G. Lindanus. 193

cur PETRUM LAUNÆUM inter optimos Scripturarum interpretes numeremus.

Edidit idem P. LAUNÆUS, sub recto nomine *Jonæ le Buy* quoque in Apocalypsin commentarios ita inscriptos, *Paraphrase & Exposition sur l'Apocalypse tirée des Saintes Ecritures, & de l'histoire par Jonas le Buy Sr. de la Perie* Genev. MDCLI. 4. vid. le BUY. LESCARBOTI (*Marci*) Liber ad Franciæ Helvetiæque Historiam spectans, est rarior, teste Doctiff. LIEBIO, in Commentatione, de Nummo Ludovici XII. &c. p. 21. in not. (t) Est autem hic ejus titulus: *Le Tableau de la Suisse & autres alliéz de la France es hautes Allemagnes, auxquels sont descrites les singularitez des Alpes, & raportés les diverses alliances des Suisses, particulièrement celles, qu'ils ont avec la France, par MARC LESCARBOT* Advocat en Parlement. Paris 1618.

LHUYD (*Humfredi*) de Mona, Druidum Insula Epistola 1568. 4. Lib. rar. in Bibl. Albini p. 83.

LINDANI (*Gulielmi*) Scripta singula esse rariora testatur Doct. SCHELHORNIUS. Amœnit. Literar. Tom. XI. p. 64. Uti de ejus *Concordia discorde*, singulari schediasmate differit Doct. FEUERLINUS Theol. Gottinganus

in *Miscell. Gron.* T. IV. fasc. II. p. 223.
& sq. Scripsit verò etiam *Dubitantium*,
& quam plurima alia, à SWEERTIO
& aliis enarrata.

LITTLETONI Jus Anglicum vetustif-
simum, editum per *Eduardum COKE*
Lond. 1628. fol. Est liber inventu ra-
rissimus.

LONGOBARDI (*Nicolai*) *Traité sur*
quelques points de la religion des Chi-
nois par le Pere Nicolas Longobardi,
ancien supérieur de la compagnie de
Jesus à la Chine à Paris 1701. 12. Con-
stat libellus centum paginis. Continet
Sectiones XVII. Postrema verba hæc
sunt: „ Je vais faire mes reflexions
„ dans la section suivante. „ Editor
autem, cette section, inquit manque.
Elle eut été d'une grande utilité, mais ce
traité tout imparfait qu'il est, ne laisse
pas d'être suffisant pour ceux qui enten-
dent la matiere. Est verò editor Epis-
copus Sabulensis (de Sabule) vicarius
Apostolicus, qui Gallice vertit ex Hi-
spanico hunc librum. vid. Thes. Epist.
la Croz. T. I. p. 221. 222.

LOTZERI (*Sebastiani*) *Apologia pro*
Memmingensi civitate & ejus Pastore
scripta, tam rarò hodie est obvia, ut
libellis deperditis propemodum accen-
feri queat. vid. de ea SCHELHORN.

E. Lubinus. L. Lucius. J. J. Luckius. 195
in Histor. Reform. Memmingensis
pag. 86. 87.

LUBINI (*Eilbardi*) Fax Poëtica Ro-
stoch 1617. 8. Lib. rarus in Bibl. Albi-
ni p. 249.

LUCII (*Ludovici*) Professoris Basileensis
circa superioris seculi principium, pro-
stat, sed hodie rariuscule comparens,
præclarus *de Satisfactione Christi* libel-
lus Basil 1613. 12. excusus cum episto-
lis quibusdam Joh. Zaborovii, Ad. Plan-
ci, & Georgii Remi D. & Consiliarii
Noribergensis: vid. ZELTNER Hi-
stor. Crypto-Socinismi Altorfni T. I.
p. 259. Titulus autem libelli integer
hic est: *De gravissima questione, num*
Christus pro peccatis nostris Justitiæ divi-
næ Satisfecerit nec ne? inter Mich. Git-
tichium Socinianum & Lud. Lucium Or-
thodoxum Scholastica & epistolica Discep-
tatio.

LUCKII (*Joh. Jacobi*) *Sylloge Numisma-*
tum elegantiorum, quæ diversi Impera-
tores, Reges, Principes, Comites,
Republicæ, diversas ob causas ab A.
1500. ad Ann. usque 1600. cudi fece-
runt, concinnata historica narratione
(sed brevi) illustrata, opera ac studio
JOANNIS JAC. LUCKII Argento-
ratenfis. Argentinx Typis Reppianis
1620. Sumtibus ipsius auctoris, fol. Est

hæc Sylloge uti rarissima, cum ipsius auctoris sumtibus fuerit impressa, tum utilissima, sicuti justam horum numismatum partem faciunt Belgarum & Batavici nummi. v. PARS Index Batavicus. p. 368.

LUMNII (*Job. Frider.*) *De extremo Dei judicio & Judæorum vocatione.* Venetiis apud Dominicum de Farris 1569. 4. Plura sunt hujus *Lumnii*, (qui a pago *Lummen* ditionis Leodicensis inter *Dicstemium* & *Hasseletum* medio, dictus est, & pastor quondam erat Antverpiensis, ubi & A. 1602. demortuus est,) scripta, inter quæ & hic libellus propter ejus raritatem eminet, Quanquam enim is suam in Lutherum & ejus Reformationem non celet animi intemperiam, multa tamen alioqui insunt bonæ frugis, uti vel ex recensione **STRUVII** *Bibl. Ant. A.* 1706. p. 255. liquet.

LUTHERI (*Martini*) uti opuscula omnia primæ editionis, quæ ejus solent appellari *Autographa*, quæque tantò majorem habent fidem atque auctoritatem, quantò deinceps in ipsis Operum *Lutheri* editionibus, ea non semel sunt corrupta, mutilata atque interpolata, sunt rarissima; Ita tamen præ ceteris excellunt *Articuli* ita dicti *Swobacenses XVII.* qui sub hoc tit. in *Biblioth.*

Reim-

Reimmann. extant: vid. Catalog. pag. 404. *Bekantnisse D. Martini Lutheri up den gegenwärtigen angestellten Ryckes tage tho Augspurg, in XVII. Artikel vorvatet.* MDXXX. Magdeburg: Est hæc editio & versio longe rarissima, SECKENDORFIO, FRICKIO, aliisque scriptorum Lutheri sedulis inquisitoribus, non visa.

Quantæ autem raritatis sint *ejus Epistolæ*, quæ ex Bibliotheca Halæana ad me devenerunt, jam observavit Rev. VOGTIUS pag. 361. Ut dolendum sit vehementer, ipsum Cel. WOLFIUM Theologum Hamburgensem, huic quoque saluberrimo consilio, eas denuò publicandi, unà cum variis aliis vel a Cl. BUDDÉO, vel ab aliis editis, vel etiam ineditis, fuisse ante paucos annos magno cum reipublicæ literariæ damno, immortuum.

Est quoque LUTHERI libellus, cui titulus *Propositiones, ab initio negotii Evangelici usque ad hunc diem tractatæ.* Witeberg. 1538. editus longè rarissimus v. *Relat. innox.* A. 1709. p. 385. ubi simul observatur quam hæ Propositiones Latinis Operibus insertæ non sint integræ, ut multa memoratu digna in his deficiant.

MAGGII (*Joh.*) ædificia & ruinæ
urbis Romæ, ex antiquis atque ho-
diernis monumentis delineata. Rom.
1649. 4. Bibl. Albin. p. 68.

MAGNENI (*Joh. Crysoſt*) *Democritus*
reviviscens, five, *de vita & philosophia*
Democriti. Ticini 1646. Lugd. Bat.
1648. Hag. Com. 1658. 12. Librum
hunc rariorem fecit, vel neglectus ejus,
cum Gaſſendiana longè præſtantiora &
luculentiora ſuppeterent, vel paucitas
eorum, qui his literis librisque delect-
tantur, teſte Cl. BRUCKERO in Hi-
ſtor. Crit. Philoſ. T. IV. P. I. p. 504.

MAILLARDI (*Oliverii*) Concionatoris
Parienſis circà finem ſeculi XV. Ser-
mones, quos A. 1499. ipſe imprimi cu-
ravit, ſunt rariffimi, inprimis cum vi-
vidum præbeant exemplum nugarum &
ineptiarum ejus temporis, quibus tamen
enarrandis ſuggeſtum quoque eccleſiaſti-
cum deſtinare non verebantur Homiletæ.
Dedit ex his & *Menoti* (conſimilis Ho-
miletæ) Sermonibus exempla *Henricus*
STEPHANUS in libro cui tit. *Traité*
preparatif. pour Apologie pour Herodote. 8.
Du PINIUS in Nouv. Bibl. Tom. XII.
p. 113. nihil de iis dicit, niſi, *qu'ils ne*
ſervent qu' à faire connoitre que l'on n'
étoit pas fort delicat dans ce temps la ſur
la

L. Majoranus. *J. le Mairius. L. Malæf.* 199
la *Predication*. Reperti sunt in Biblioth.
Petri Burmanni.

MAJORANI (*Lud.*) *Clypeus militantis*
ecclesiæ, seu de vero Dei cultu. Ejusd.
de *Opt. reip. statu* Oratio, quam misit
ad Patres in Concilio Tridentino. Rom.
1575. 4. Lib. rar. Bibl. Albin. p. 68.

le MAIRII (*Job.*) liber de differentia
schismatum & conciliorum: Gallicè
prodiit 1509. conjectante doctiss. LIE-
BIO sed à *Ludov. Camerario* in Lati-
num idioma conversus, est rarissimus.

MALÆSPINÆ (*Leonardi*) Emendatio-
nes ac Suspiciones in Epistolas Ciceron-
is ad Atticum, Brutum & Q. Fratrem
Venet. 1563. 8. Lib. rarus in Bibl. Al-
bini p. 215.

MANUELIS (*Nicolai*) Comœdiæ A.
1522. apud Bernenses sub tit. *Zwey*
Fastnachts-spielen editæ, tantæ sunt
raritatis, ut in ipsa forte urbe Bernensi
paucissimi sint, qui eas vel inaudiverint
vel oculis usurparint. Erant vero eæ
totæ quantæ satyricæ; Prior appella-
batur *der Todtenfresser*. Posterior disse-
rentiam indicabat inter *Pompam Papæ*
Romani & ipsum D. N. *Jesum Chri-*
stum: Est libellus editus primò 1525.
& deinceps altera vice cum insignibus
Reip. Bernensis apud Mathiam Apia-
rium, primum Urbis Bernensis typo-

graphum : Et quanquam sæpius quoque abinde fuerit recusatus, ejus tamen raritatem etiam nunc collaudat dōct. SCHEURERUS in *Vita Nic. Manue-
lis Bandophori Bernensis* p. m. 393. & 252.

MANZONIUS (*Hercules*) in *Horatium de arte Poëtica* Bergomi 1604. 4. Lib. rarus v. *Bibl. Alb.* p. 88.

MARTREZIUS (*Petrus*) ad *L. Pandectarum Veter. de Pactis*; Ejusd. notæ in aliquot *Jure-conf. Locos.* Paris. 1555. 8. Lib. rarus *Bibl. Albin.* p. 202.

MARTYROLOGIUM *Ecclesiæ Germanicæ.* v. BECKII.

MASSONIS (*Papirii*) Scripta quædam rariora recensentur à V. Cl. *Magnò CRUSIO* in *Biblioth. Miscell. Hamburg.* Tom. I. pag. 54.

MASSE *Voyages & avantures de Jaques MASSE à Bourdeaux (i. e. à la Haye) chès Jaques L' Aveugle* 1710. in 8. Liber quidem scandalosus est, sed non Atheisticus. Auctor potius Deista est, & sacratissima Religionis nostræ Mystæria deridenda propinat. Verus Auctor est Simon Tissot de Patot tum *Mathefeticos Professor* in *Scholâ Daventriensi.* Id me docuit *Celeb. PFAFFIUS* in fine *Commentationis Academicæ de recta Theologiæ Parab. & Alleg. Conformatione,*

tionem, ubi dicit, „ Patet hoc ex Epistolis selectis, T. II. Ep. 40. p. 251. „ ubi itinerarium hoc Massæi plurimum „ laudat Tyssotus, & licet inficietur, „ se ejus auctorem esse, tamen, ut „ forex, se eundem esse prodit, quem „ & revera eum esse à Viris Doctis accepimus. „ Hæc ille.

Locus autem in illo libro pestilentissimus est ille, qui sistit fabulam de Apibus p. 460. seqq. M. H.

MAUROLYCI Sicanicarum rerum compendium. Messanæ 1562. 4. Lib. rariss. Bibl. Alb. p. 138.

MAZONII (*Jacobi*) *Quæstiones centum & nonaginta septem supra quinque millia.* Bonon 1577. 4. Hunc libellum rarissimè inveniri testatur, qui eum breviter recenset, Clar. BRUCKERUS Histor. Crit. Philos. Tom. IV. P. I. p. 212.

MELANCTONIS. Loci Communes rerum Theologicarum, sive, Hypotheses Theologicæ Philippo MELANCTONE autore. 1522. in 8.

Hic liber, uti, LUTHERO teste, inter omnes ejus libros est optimus, ita omnium consensu est longe rarissimus. Quâ de causa Vir Cel. Herm. v. d. HARDT illum Historiæ Reformationis inseruit. Multi quidem putant, hanc

editionem non esse primam, sed sciendum est, quod invito autore A. 1521. editio hujus libri procurata sit, ab aliis. Quæ autem A. 1522. prodiit, est prima & genuina, quam ipse Auctor edidit. Quâ de re juvat ipsum audire, qui in Dedicacione Tilemanno Plettnero facta ita loquitur; „ anno superiore
 „ Paulinam Epistolam, quæ Romanis
 „ inscripta est, enarraturi, communis-
 „ simos rerum Theologicarum locos,
 „ adeoque illius Epistolæ farraginem
 „ ceu methodicâ ratione digessimus.
 „ Quæ lucubratiuncula cum in hoc tantum
 „ esset parata, ut Paulinæ disputationis
 „ argumentum καὶ ἔλεγχον quam
 „ pinguisime iis indicarem, quos privatim
 „ docebamus, tamen nescio à
 „ quibus evulgari cœpit, quorum mihi,
 „ quicunque tandem publicaverunt,
 „ studium magis quam iudicium probatur,
 „ nempe, quod ita scripsissem, ut sine
 „ Pauli Epistolâ non satis intelligi
 „ posset, quid in totô opere secutus
 „ essem. Nunc, quia mihi non est in
 „ manu libellum propemodum publici
 „ juris factum premere, visum est recognoscere,
 „ ac sub incudem revocare. Desiderabant enim
 „ accuratiorem disputationem, pleraque
 „ etiam limam. „ Hactenus ille

Dolen-

Dolendum autem fuisset, si liber iste, in quô mirâ simplicitate & succinctâ brevitate præstantissimæ veritates divinæ traduntur, a) injuriâ temporum intercidisset, cum tot chartæ Volusianæ, quæ in ignem eant, dignissimæ, incolumes ad nostra usque tempora pervenerint. Conf. etiam de hõc librò Alberti ZUM FELDE Theologi Kiloniensis Analecta, ubi hunc librum valde commendat. M. H.

MERULÆ (*Pauli*) Narratio rerum adversus Angelum Merulam tragicè gestarum ab Inquisitoribus. Lugd. Bat. 1604. 4. Est liber longè rarissimus. Ejus quoddam excerptum videmus exhiberi à Ger. BRANDT in Histor. Reform. Belg. Tom. I. p. 198—213.

la MESSE trouvée dans l' Ecriture MDCXLII. 8. pag. 44. Schediasma hoc, in quo Jesuitarum castigatur impudentia, qui ut de Missa bene mererentur, eam vel in ipsam Bibliorum versionem a se procuratam intruserunt, vertentes locum Act. XIII: 2. Δειξτε ὑμῖν δε αὐτῶν τῶ Κυρίῳ, per, *Eux disans*
la

a) Cæterum de his ipsis Phil. Melancthonis *Hypothesen* Italico sermone editis, rarissimis, commentatur singulari dissertatione J. B. in *Miscellan. Lipsiens. novis* Tom. I. P. IV. p. 628. sqq.

la MESSE au Seigneur, longue esse rarissimum, observat AUG. BEYERUS in memoriis libror. rarior. p. 272. Notabile est, quod in eodem hoc libello, reliqua Pontificiis cordatioribus ipsis plerumque suspecta cogmata, non semel sub magnificis nominibus exponantur ludibrio. Sic. v. g. legitur p. 28. Le Marquis Purgatoire, le Comte Merite, et le Vicomte Franc-arbitre tous officiers chez mere sainte Eglise Romaine. Car ce Marquis Purgatoire, est le grand maitre cuisinier de toute la Hierarchie, ayant la charge de faire bouillir la Marmitte. Le Comte Merite c'est le grand Thresorier de l' Eglise Catholique. Car il est Depositaire de ces richesses, par lesquelles elle pretend acheter le Royaume des cieux. Et le Vicomte Franc-arbitre c'est le Factotum de toute cette illustre Maison:

MICRONII (Mart.) *Apologeticum.*
Cujus integer titulus hic est: M. Micronii Scriptum Apologeticum, quo Ecclesias Orientalis Frisiae, à Joachimo Westphalo, aliisque ei similibus falso ductas, modestè tuetur ac pargat. Responsum item ad quandam ejusdem Westphali epistolam de iis rebus scriptam, quæ post Anglicarum Ecclesiarum dissipationem, Hamburgi, aliisque vicinis in locis A.

1554. acciderunt. Inseruntur hic non nulla de cœnæ Dominicæ negotio, quæ legisse pium lectorem haudquaquam pigebit Anno MDLVII. scriptum hoc à Bertramo in Hist. Vit. Joh. à Lasco P. II. pag. 308. inter raros libros recensitum Vir præstantissimus Jac. MARCUS harum cupediarum amator possidet.

MICROLOGUS de Ecclesiasticis Observationibus Opusculum ante annos prope quingentos conscriptum, ab homine antiquitatis Ecclesiasticæ studiosissimo, nunc primum vorò integrum in lucem editum opera Jacobi Pamelii Brugensis S. Th. Lic. Antverp. 1686. in 8.

Notatu digna sunt hujus Editoris verba, quæ in præfatione habet, ubi inquit: „ quâ ætate (nempe A. 1080.) „ cum observata adhuc fuerit quibusdam „ in locis communio Eucharistiæ sub „ utraque specie, non est, quod miretur „ quisquam, si quid alicubi in Micro- „ logo scriptum repererit de ejus gene- „ ris communione. „ M. H.

P. de MIDDELBURGO, Paulina de recta Paschæ celebratione & die passionis Christi, Foro Sempronii 1513. 2 Tom. 1 Vol. fol. Liber extremæ raritatis.

MINTURNI (*Ant. Sebastiani*) *Poëmata Tridentina.* Venetiis apud Jo. Andream Valvafforem. A. MDLXIII. in 8. Est hæc carminum Tridenti, tempore synodi illic habitæ, in ejus laudem concinnatorum Sylloge rarissima, & auctorem habet *Episcopum Uxentinum* Poëtam non inelegantem. Dicavit is hæc poëmata *Joanni Morono* Cardinali & concilii Præsidi primario, quem summis extollit laudibus. Specimen ex hoc libello exhibuit Cel. SCHELHORNIIUS in *Amoënitat. Historiæ Ecclesiasticæ & Literariæ Tom. II.* p. 471. seqq.

MOLINÆI (*Caroli*) *Prima pars tractatus de origine, progressu & excellentia Regni & Monarchiæ Francorum, & coronæ Franciæ,* auctore *Carolo Molinæo* Lugduni 1564. 4. Est is liber pro jure Regum Francorum & libertate Ecclesiæ Gallicanæ à *Molinæo* compositus, uti præstans, ita rarus, dedit ex eo excerptum STRUVIUS in *Biblioth. Antiqua* A. 1706. pag. 500. & seqq.

Fata *Caroli MOLINÆI* hujus, primùm apud *Tubingenses*, *Lutheranæ Professionis Jurium Doctoris & Professoris*, deinceps ad *Papismum* prolapsi, *Concilii licet Tridentini & factionis Jesuitarum osoris perpetui*, enarrat **BAUMGAR-**

GARTEN in appendice ad Saligii
Histor.-Concil. Tridentini p. 301—sq.

MOMBRITII (*Bonini*) Acta Sanctorum :

De libro hoc longè rarissimo, ita Doctiff. C. S. LIEBIUS ad Cl. de la Croze scribebat :

„ Docebis me, quid sentias,

„ de *Bonini* MOMBRITII,

„ Actis Sanctorum, quæ ille ex MSS.

„ Codicibus sub incunabula typographiæ sine nota anni & loci, publici

„ juris fecit, quæque in bibliothecis

„ Parisiensibus, ut Benedictinorum

„ San-Germanensi aliisque paucis evolvi.

„ In Germania quidem nostra, ubi

„ studium historiæ literariæ tot ingenia exercet, ita illa vel Doctiffimus

„ viris ignota sunt, ut *Theod. Canterus*

„ jam olim *Justo Lipsio* scripserit, se

„ post sollicitam inquisitionem, ea non

„ tamen vidisse, cui *Lipsius* respondit :

„ *se de Mombritio nil nisi nomen scire :*

„ &c. v. *Thef. Epistol. Croz. T. I.*

„ pag. 252.

MONTII (*Petri*) Exercitiorum, atque

artis militaris collectanea Mediolani 1509.

fol. Ejusdem de *singulari certamine sive*

Dissensione, deque veterum recentiorumque ritu. Libri III. ibid. Liber inventu rarissimus.

MORATI (*Fulvii Peregrini*) *Carmina*

quædam *Latina* Venetiis typis Joh. Antonii

tonii

tonii de Nicolinis de Sabio. 1533. 8. Est hic libellus, cum paucis tantum absolvatur philyris, atque hinc sua parvitate facile se eruditorum oculis subduxerit, rarissimus & paucis fortasse visus. Erat doctissimus & pientissimus Auctor, Pater elegantissimæ fœminæ *Olympiæ Fulviæ Moratæ*, de qua in Miscell. Duisburg. Tom. I. p. 339. atque hæc ejus carmina *Latina*, (unico inserto *Italico*) laudibus potissimum *Catharinæ Pluene Vicentinæ*, (quam matronarum omnium pudicissimam & pulcherrimam nuncupat,) ac *Petri Bembi*, destinata; Veluti ex BEMBI epistolarum l. IV. p. 654. patet quid ille iis responderit apud SCHELHORN. in amœnitat. Histor. Ecclesi. & liter. Tom. II. p. 648. qui simul ex hoc libello elucere observat, quam *Moratus* noster, eo tempore Vicentiæ fuerit humaniorum literarum Professor publicus.

MORNÆI (*Philippi*) Liber de *Statu Galliæ* 4. est longè rarissimus. Eum non nisi paucissimis cognitum hætenus se nondum vidisse testatur M. CRUSIUS in Singularibus Plessiacis p. 32. Recensetur verò is in Bibliotheca Menckiana, quæ Lips. prodiit 1723. pag. 328. inter Scriptores qui de *Geographiâ & Topographiâ* ut & de *statu Galliæ* scrip-

scripserunt, quamvis sine mentione loci & anni impressionis.

MURNAR (*F. Thomæ, Argentini Ordinis Minorum, Theologiæ Doctoris*) *Logica Memorativa, Chartiludium Logicè, five totius dialecticæ memoria: & novus Petri Hispani Textus emendatus cum jucundo pictasmatismatis exercitio. Argentinae. Joan Gruninger. 1509. 4. Rara appellatur in Catal. Bibl. vilenbroekiana p. 67.*

MYRSILII (*Lesbii*) *Fragmenta vetustissimorum Auctorum Basil. 1530. 4. Liber adeò rarus dicitur in Catalogo Bibliothecæ Sarrazianae ut hodie vix reperiatur, estque pro florenis 7: 15. st. divenditus. n. 1931. p. 192.*

NAOGEORGI (*Thomæ*) *Regnum Papisticum, in quo Papa cum suis moribus, vita, fide, cultu, ritibus atque caerimoniis, Libris IV. describitur, impressum A. 1559. 8. est liber rarissimus, accedunt in Joh. de la Casa sodomixæ patronum Satyra. libri II. de dissidiis componendis eximii, & in Catalogum hæreticorum nuper Romæ editum Satyra, variaque alia carminicè exposita. De auctore horum libellorum Thoma Nao-Georgo, aliàs Kirchmeyero dicto vid.*

SECKENDORF. *Histor. Luther.*

O

Lib.

Lib. III. §. CXXXVII. n. 13. fol. 665.
itemque FELLERI Monum. inedita.
Trimestr. Octav. p. 490.

NAPEIRI (*Johannis*) Comm. Apocalyp-
sin vid. Symbol. literar. T. I. p. 585.
& SCHELHORN. vit. Camerar.
p. 181.

Est verò is liber in Belgicam quoque
conversus & 1600. 4. Middelburgi ex-
cusus. v. Bibl. Albini p. 41.

NASCIMBÆNII (*Nascimbæni*) Com-
mentarius in Ciceronem de Inventione
Venet. 1564. 4. Lib. rarus in Bibl. Al-
bin. p. 91.

NAUDÆI (*Gabrielis*) Panegyricus dictus
Urbano VIII. P. M. ob beneficia ab ipso
in M. Thomam Campanellam collata.
Parisiis 1644.

Constat, Campanellam fuisse vasti
& portentosi ingenii hominem, qui-
que, uti loquitur TOLLIUS, omnes
fati acerbitates, & quicquid usquam
truculentiaë est, pertulit. Uti mag-
num ingenium invidos contra ipsum
armavit, ita suspicio, quod perduellio-
nis reus sit, effecit, ut carceri Neapoli-
tano mancipatus, ibi per ipsos 25. an-
nos duriter & immisericorditer habere-
tur, donec inde opera Urbani VIII.
liberatus, in Galliam concessit, ibique
benigne habitus obiit. Cum autem post
ejus

ejus fata intempestivus quidam Aristotelis defensor in libro, qui inscribitur, *College Royal de Franco* quædam inclementer in Campanellam dixisset; Gabriël NAUDÆUS suarum partium esse duxit, famæ amici defuncti ut consuleret, hunc Panegyricum in lucem edere, qui sanè lectu dignissimus est, & Autoris sui eruditionem testatur, Non est autem ille adeò frequenter obvius. M. H.

NAUGERII (*Andr.*) *Orationes & Carmina* Venet. 1530. fol. Lib. rar. in Bibl. Jani Albini p. 16. Quauquam cum omnia *Naugerii Patricii Veneti Scripta* à Cl. *Joh. Ant. VOLPIO* Patavii 1718. 4. unâ cum *Naugerii Vita* sint edita, jam tantæ raritatis ea amplius non sint.

NAUSEÆ (*Friderici*) & *ad Nauseam Epistole*, in folio editæ longè sunt rarissimæ. Erat is Ferdinando Regi à sacris concionibus, atque deinceps Johanni Fabro in Episcopatus Viennensi substitutus A. 1541. singularis Erasmi amicus, sed Lutheri adversarius, ita tamen, ut omni ex parte Ecclesiæ Romanæ reformationem expeteret & exoptaret, unde factum est, ut cum in Tridentina Synodo in magna esset auctoritate, atque plura colloquia indagandæ

veritatis causa institueret cum Protestantibus, multosque inveteratos errores acriter carperet, quibusdam Ecclesiæ Romanæ Proceribus is redderetur suspectus. Est is Tridenti mortuus 1551. conf. RITTER Histor Reform. Francof. pag. 95. itemque *Pantaleon de Viris Illustribus* & al.

NICOLAI (*Philippi*) *Kurtzer bericht von der Calvinisten Gott und ibrer religion.* &c. Franf. 1597. 8. *Ejufd. von der gantzen Calvinischen religion, sampt derselbigen widerlegung.* ibid. 8. *Ejufd. Spiegel des bosen geistes der sich in der Calvinisten büchern reget, und kurtz umb fur ein Gott wil geebret seyn, wider die zween unnütze gegenbericht der prediger zu Zürich, und der fledermausen in Westphalen, so sich fur Unnaische burger ausgeben* &c. ibid. 1599. 8. Ex titulis horum librorum, sane non à Spiritu vel charitatis vel veritatis inspiratorum, sed magis adhuc ex ipso tenore, apparet, quam infestum erga nos animum & maledicum exercuerit calamum, qui eos conscripsit, Auctor, quamque is, plus quam credi potest, debacchetur, & cum argumentis non posset, linguæ venenatæ & meris calumniis refertæ spiculis, nos nostramquæ doctrinam infestaverit. Exstat ceteroquin ejus quoque

que *Commentarius de Regno Chriſti* Francoſ. 1607. 8. qui eſt *commentarius in Apocalypſin*, in cujus libro II. lectoribus perſuadere conatur Auctor. A. C. 1670. finem mundi affuturum: Et eundem librum Germanice extare, interprete GOTHARDO ARTUSIO diſcimus ex Catal. Bibl. Reimmann p. 330. conf. *Oblation. ſpontan Haſſiac. P.* pag.

Quam vero ſit incredibilis hodiernorum Lutheri aſſeclarum plurimorum, adverſus Reformatos zelus, vel patet ex temerario illo, quod in *denen Unſchuldigen Nachrichten* 1725. p. 751. reperitur voto, ut PHIL. NICOLAI liber, quem æternis tenebris mancipare ſatius eſſet, *de Deo Calvinistarum*, denuo imprimeretur; Quasi vero non exacerbati ſatis eſſent erga nos Lutheranorum animi, ut calamus atri loliginis ſucco tinctus denuo ſit exponendus publico, cum æterno ipſorum opprobrio & non minori apud omnes cordatiores utriusque Confeſſionis infamia. Interea bene ſe habet, quod hæc librorum carcinomata rarius jam habeantur, atque ſe quamplurimorum oculis ſubdlexerint. NICOLASII (*Auguſtini*) Liber de *Quæſtionis ſeverioris rationibus*; hunc rariffimum librum ſe à Doctiſſ. Crozio, do-

no accepisse lætatur Cl. Jo. Christoph. WOLFIUS in Thef. Epistol. Croz. Tom. II. p. 234.

de NICEPHORI Blemmidæ compendio Physico in Latinam ling. converso per Thomam Wegelinum Aug. Vindel. 1606. &c. v. BRUCK. Hist. Crit. Philos. T. III. p. 545. not. q.

NIVELLE Mr. *Factum pour la Dame de Brinvilliers, Imprimé à Paris l'an 1676.* est rarissimum. Ipsam hujus Marchionissæ, quæ proprium Parentem Fratresque duos lento veneno (dicto *le poudre de la Succession*) enecaverat, historiam in Lexico JSELIANO Tom. I. fol. 623. breviter enarrari videmus, uti ipsa capite plexa, atque in favillam redacta, parricidii aliorumque scelerum quam plurimorum pœnas luit: Hanc ejus causam, causarum Patronus NIVELLIUS cum defendendam susciperet, inde ab una parte prodiit *Arrestum Parliamenti Parisiensis contra Marchionissam de Brinvilliers*, & ab altera parte hoc ipsum *Factum pour la dite Marquise*. Ita tamen ut utraque hæc scripta longe sint rarissima.

Fratris Jobannis NYDER Ord. Prædicatorum in *Decalogum annotationes*. Parisiis 1478. impressæ per magistrum Uldericum Gering. 4. sunt rarissimæ
conf.

conf. de Scriptis J. Nyderi *Acta Erud.*
1720. p. 451. & Cl. VOGT. Catalog.
p. 421.

OLEARII (*Job. Godofredi*) Superin-
tendentis Arnstadiensis, *Scrinium*
Antiquarium, *ἰδιοχειρᾶς Antiquitatis frag-*
menta &c. sistens Halæ 1671. 8. primo
excusum, deinceps vero, hortantibus
viris eruditis, cum annotationibus po-
tissimum historicis multa ex parte auctis
recusum Jenæ & Arnstad. 1698. 8. Est
hoc scrinium longe rarissimum, & prop-
ter ipsa quæ inibi reperiuntur *Κεῖμηλια*
pretiosissimum, In quo A. B. *Carolo-*
stadii J. Eccii Wolfg. Fabricii Capito-
nis, Flacii Illyr. & sim. itemque XXXI.
Epistolæ *Hieronimi Welleri* reperiun-
tur. Ut operæ quis pretium, atque
eruditis ejusmodo cupediarum amatori-
bus rem gratam factururus esset, qui no-
vam nobis hujus scrinii procuraturus
esset editionem.

OLIVARII. Inauguratio Olivariana, sive
pro Præfecturâ Sereniss. Principis An-
glia, Scotia & Hiberniæ D. Protecto-
ris OLIVARII Carmen Votivum.
Lond. in 4. Anno nostræ salutis 1654.
Olivari Protectoris primo. pagg. habet
118. In fine addita sunt quædam Epi-
thalamia & Epicedia. *Causas raritatis*
hujus

hujus scripti nemo non intelligit. M.H.
OSORII (*Hieron.*) *Episcopi Algarbiensis.*
 Opera omnia Rom. 1592. fol. 4. Vol.
 Lib. rariss. v. Bibl. Albini p. 18. Con-
 tinentur iis verò Vita Auctoris. De
 Nobilitate civili Libri II. de Nobili-
 tate Christiana Libri III. de Gloria Li-
 bri V. de Regis Institutione & disci-
 plina libri VIII. de Rebus Emanuelis
 Regis Lusitaniæ invictissimi virtute &
 auspicio gestis Lib. XII. Admonitio-
 num in Epistolam ad Elisabetham An-
 gliæ in Gualtherum Haddonum Lib.
 III. de Justitia Libri X. De Sapiencia
 Lib. V. in Epistolam Pauli ad Roma-
 nos Lib. IV. Paraphrasis in Jobum Lib.
 III. Paraphrasis in Psalmos. Notatio-
 nes in paraphrasin in Psalmos. Com-
 ment. in Parabolas Salomonis. Para-
 phrases & Notationes in Cantica. Pa-
 raphrasis in Jesaiam. Commentar. in
 Oseam Prophetam. Commentar. in Za-
 chariam. Oratio in laudem D. Cathari-
 næ in Evangelium Johannis Orat. XXI.
 Sunt verò hæc omnia stilo conscripta
 purissimo atque elegantissimo.

PALEARII (*Aonii*) *Actio in Pontifices*
Romanos, & eorum asseclas &c. Lps.
 1605. ex editione Vogeliana, 8. inter
 rariores seculi XVI, conscriptos Tracta-
 tus

tus locum habet: Integer Titulus ita se habet: *Aonii PALEARII Verulani, Jesu Christi Martyris, Actio in Pontifices Romanos, & eorum asseclas ad Imperatorem Rom. Reges & Principes Christianæ reip. summos œcumenici Concilii præfides conscripta, cum de concilio Tridentino habendo deliberaretur. Nunc primum in lucem edita. In qua singulari methodo præcipua corruptela a Pontificibus Romanis in doctrinam Apostolicam invec-tæ, S. Scripturæ testimoniis, Sanctorumque Patrum auctoritate dilucide deteguntur & solidissime refelluntur. Recensuit egregium hunc & quantivis pretii libellum, atque simul breviter Aonii Palearii vitam nobis enarravit J. C. celeberrimus BURCH. GOTH. STRUVIUS in Bibliotheca Antiqua publicata Jenæ 1705. pag. 29. & sqq. Cæterum & egregiam PALEARII Epistolam ad M. Lutherum, Ph. Melanchtonem, M. Bucerum & J. Calvinum & Germanos Helvetosque universos, qui invocant Jesum Christum A. 1542. datam ex. Mss. Guelpherbytano cum præfatione de fatis & morte Palearii, suis Amœnitatibus Historico-Ecclesiasticis inseruit Cl. SCHELHORNIUS Tom. I. p. 448. & sqq. Qui & observat, quam illa Actio in Pontifices Rom. &*

eorum asseclas, editioni *Wetstenianæ* Amstel. 1696. 8. sit inserta, & ante paucos annos editioni Jenensî, quam Cl. HALBAUERUS procuravit 1728. 8. qui & ipse de vita fati & meritis *Aonii PALEARII* differuit uberius, ejusque Opuscula, inter quæ, præter *Orationes* ejus, eminet *de Immortalitate animorum* Opus egregium, stylo *Lucetiano* carminice compositum, & tribus libris comprehensum.

PALEOTUS (*Alphonsus*) Scriptor Pontificius Scripsit *Historiam Admirandam de Jesu Christi stigmatibus* Duaci 1616. 4. cujus libri raritatem laudat *Biblioth. Hamb. Miscell. T. I. p. 630.*

PANDOCHÆI (*Johannis*) *Consensus Orthodoxus Ecclesiæ Lutheranae in doctrina de Prædestinatione.* Helmst. 1596. 8. Est is liber rarissimus, quem ex bibliotheca *Hafæana* nobis comparavimus. Dedit ex eo illustriora quædam excerpta Testimonia, Clarissimus **STEPH. VITUS**, atque ea subjunxit *Apologiæ pro Synodo Dordracena adversus Cel. MOSHEMIUM* editæ, cum adjunctis in titulo his verbis: *Ex quibus inter omnes constabit, hodiernos Lutheranos à Patrum suorum fide defecisse, neque nostras de Gratia & Prædestinatione sententias, fidei & salutis fundamentum con-*
vel-

vellere, Lutheranos adfirmare posse, nisi qui perfidi sint genuinæ suæ Ecclesiæ proditores. Neque verò, tametsi Pandochæus ita mirifice comprobat primævæ Ecclesiæ Lutheranæ doctores nobis in doctrina de prædestinatione, gratia & libero arbitrio, penitus *quod non* fuisse, credi debet, cum vel ullo modo pro *Syncretista* vel *Crypto-Calvinista*, (quomodo hominem Reformatorum sententiis deditum denigrare solent Lutherani,) haberi debere, cum iniquissimo adversus nos alioquin fuerit animo, omnique opera eam a se avertere, uti appellat, calumniam, fuerit conatus. Erat verò Pandochæus Pastor tum temporis *Nordhusanus*, atque deinceps *Superintendens Sangerhusensis*:

PARKERI (*Math.*) *Antiquitates Britannicæ*, inter rarissimos connumerantur libros: a) Est vero is liber, qui in Ecclesiæ Anglicanæ rebus ab A. 1569. ad 1575. tradendis alios omnes fide, elegantia, & gravitate longe superat, absque Auctoris nomine impressus sub hoc titulo. *De Antiquitate Britannicæ Ecclesiæ, & nominatim de privilegiis Ecclesiæ*

a) Videmus intereà novam hujus Operis editionem prodiisse Londini 1729. in folio. ut amplius inter rarissimos saltem libros id commemorari non possit.

sic Cantuariensis, atque de archiepiscopis ejusdem LXX. Historia. Antehac non nisi semel, nimirum Londini in ædibus Job. Daji MDLXXII. excusa. Nunc vero boni publici ergo recognita & recusa. Hanoviae typis Wecheliani ap. Claud. Marnium & hæredes Jo. Aubrii MDCV. fol. I. Alph. plag. 8. vid. COLER Antholog. p. 77. & seq. qui simul ex Tho. Hearnii præfat. ad Roberti de Avesbury Historiam de mirabilibus gestis Eduardi III. edit. Oxon. 1720. refert, quam non PARKERUS ipse Archiepiscopus Cantuariensis, sed JOHANNES JOSCELINUS, Parkeri antiquarius & domesticus, verus ejus Libri sit Auctor, qui tamen, propter verecundiam, &, ne hæc res sibi conflaret invidiam, nomen divulgari prohibuit, unde eam laudem retulit Parkerus, quæ alii potius debetur. Conf. HENR. WHARTONI Anglia sacra Præf. p. 17. & 18.

At verò, nec ita satis accuratè rem notatam esse addiscimus ex Jac. USSE-
 RII Libro de Christianarum Ecclesia-
 rum Successione & statu cap. III. fol. 34.
 ubi *Antiquitates Britannicas* auctorem
 habere D. *Ackworthum* observat, sed,
 partem libri posteriorem, quæ *Histo-*
riam Archiepiscoporum Cantuariensium
 non in-
 con-

P. Paruta. C. Paschalius. G. Pasor. 221

continet, D. Mathæo Parkero procurante, collectam fuisse à *Job. Joffelino* refert.

PARUTA (*Phil.*) *Palermo antico. Palermo sacro. & Palermo Nobile.* cum fig. numismat. & inscript. in Palermo 1649. 1650. 1651. fol. 3. vol. Liber omnium rarissimus dicitur in *Bibl. Albini* n. 286. 7. 8. p. 25.

— — *Memorie Historiche della Città de Catania &c.* *Cataniæ* in Sicilia 1639. Lib. rariss. *ibid.* p. 26.

PASCHALII (*Caroli*) *Legatio Rhætica* Lutet. Paris. 1610. in 8. liber rarus & eleganter scriptus est, qui tamen ab *Andrea MAUROCENO* Venetorum clarissimo Historicô partium studii infirmulatur, si fides habenda *Gryphio de Script. Sec. XVII.* p. 412. M. H.

PASCHALII (*Petri*) *Opuscula Venetiis* 1548. typis *Pauli Manutii* in 8. excusa in paucorum manibus versantur. v. *SCHELHORN* *Vit. Ph. Camerar.* pag. 83.

PASORIS (*Georgii*) *Grammatica Græca* N. T. in tres libros tributa. Edidit *Matthias Pasor* F. Groningæ 1655. Hæc Grammatica paucis cognita apprimè facit ad N. T. melius intelligendum, ob magnam exemplorum sacrorum quæ afferuntur, farraginem, quorum

rum si index fuisset adjectus, majorem adhuc usum præstare posset. M. H.

PASQUIER (*Etienne*) Ejus Epistolas esse rariores observat *Langlet du Fresnoy* in *Catal. Historicor. præcip.* p. 214. Pro-
dierunt sub. tit. *Lettres d' Etienne Pas-*
quier 8. Paris. 1619. 3 Vol. Censura
Langleti hæc est: *Ces lettres contiennent*
une infinité des faits importants sur notre
histoire. Elles ne sont pas tout à fait com-
munes;

Ejusdem *Catechismus Jesuitarum* est
liber insignis raritatis. 8.

PATINI (*Caroli*) *Familie Romanæ.* Lu-
tet. Paris. 1663. 4. lib. rarus in *Bibl.*
Albini p. 67.

PATRICII (*Franc.*) *Discussiones Peripate-*
ticæ Venet. 1571. 4. Liber rarus in *Bibl.*
Albini p. 50.

PERCIVALLI (*Bernardini*) *Laudatio-*
nes de re liberali Brixix 1586. 8. Lib.
rariss. in *Bibl. Albini* p. 201.

PEREIRÆ (*Johannis de Zolorzano*) de
Indiarum jure, sive de Justa Indiarum
Occidentalium inquisitione, acquisitio-
ne & retentione 2 Vol. fol. Madrit.
1629. In *Catal. Bibl. Jani Albini* *Liber*
rarus appellatur.

PEREIRÆ (*Georg. Gomecii*) *Antoniana*
Margarita v. VOGT. Habuit eam *Janus*
Albinus v. *Cat. Bibl.* p. 10. n. 119. qui &
poste-

J. P. Perrinus. J. B. Persona. J. Perus. 223

posteriorem Librum hac ipsa Margarita adhuc multò rariorem possedit. sub. tit. *Novæ veræque Medicinæ, experimentis & evidentibus rationibus comprobatæ prima pars, contra Galenum & alios antiquos medicos.* Ex quo libro Neoterici Medici plurima inventa nova hausisse dicuntur.

PERRINI (*Johannis Pauli*) *Historia Christianorum Albigenſium & Waldenſium* tripartita, Gallice Genev. 1618. & 1619. 8. inter rarioreſ libros habetur. Ut Doctiſſ. HECKERUS qui de Henricianis & Petrobruſianis conſcripſit diſſertationem p. 9. non ſine dolore fateatur, ſe Jo. P. Perrini tractatum deprehendere non potuiſſe. Erat Auctor *Minister Nionenſis in Delphinatu.* Illi pro hoc tractatu gratias ſolennes egit *Synodus Aleſienſis* habita A. 1610. Eſt vero iſ à TH. BRAYO S. Th. D. & Paſtore eccleſiæ Buttolphi Londinenſis anglice editus 1712. atque inſertus P. II. Tomi I. collectionis ſcriptorum. *De dominio papali & perſecutione à pontificiis exercita.*

PERSONÆ (*Jo. Bapt.*) *Noctes ſolitariae,* ſive, de iis quæ Scientificè in *Odyſſea* ſcripta ſunt. Venet. 1613. 4. Hunc librum raritatis notam habere certum eſt.

PERUSCI (*Julii*) *Epistolæ.* Venet. 1568. 8. Liber rarus appellatur in *Catal. Bibl. J. Albini* p. 169. PE-

PETRI (*Blesensis*) Opera, operà Johannis Busæi Soc. Jesu Theologi. Moguntiaë 1600. in 4. Editio hæc prima hujus operis, postea nonnullis Bibliothecis Patrum inserti, raro comparet. Autor ipse, qui floruit circa ann. 1160. quique primus in re Eucharistica *Transubstantiationis* nomen usurpasse dicitur, dignus est, qui scriptoribus illustribus, imo Testibus veritatis accenseatur, hinc Flacius Illyricus & Joh. Wolfius nonnulla testimonia ex eo attulerunt. Prior autem fallitur, quando unquam eum Archi-Episcopum sive in Anglia sive Rothomagi fuisse putat. Cæterum res admiratione dignissima est, Virum istum in illa temporum barbarie literis Sacris & profanis imbutum adeò pectus habuisse. M. H.

PETRI (*Franc. de*) dell' Antichità & dell' Historia Napoletana &c. Libri duo cum figur. numismat. & inscript. in Napoli 1634. fol. Lib. rarior in Bibl. Albini p. 25.

PHILELPHI Epistolæ. fol. editæ inter rariora Seculi XV. monumenta recensentur.

PHILOTHEI Symbola Christiana, quibus idea hominis Christiani exprimitur. Francof. 1677. in folio. Occurrunt hic centum symbola, æri eleganter incisa, qui-

quibus & in prosa & in ligata explicatio subjungitur, lectu dignissima. Præfationem præmisit V. C. Paulus HACHENBERGIUS, Academiae Heidelb. Professor, postea Caroli Electoris Palatini Consiliarius Intimus, qui illius opera ad literarum & sapientiae studia antea usus erat. Autor autem iste Philotheus, pietatis lucidissimum speculum, uti ab Heideggero vocatur, fuit Sereniss. Princeps CAROLUS tunc temporis dignitatis Electoralis Archi-Palatinae hæres, post obitum autem Patris Caroli Ludovici, illius Germaniae Salomonis, Elector, quem fata terris tantum ostenderunt. Illum Authorem designat Cel. HEIDEGGERUS, qui in Dedicatione *Enchiridii Biblici* huic Electori facta, quaedam ejus symbola appositè citat. Causa autem, quod liber iste non adeò frequenter in eruditorum conspectum prodeat, hæc esse videtur, quod pauca ejus exemplaria fuerunt impressa, & hæc ipsa, uti fieri consuevit ab autoribus in tam excelsò fastigio constitutis potius cum viris Principibus quam Bibliopolis communicata. M. H.

PHRYGIONIS (*Pauli Constantini*) *Commentarius in Micham* Argentor. 1538.

Opusculum rarum, luculentum, eruditum, eo magis æstimandum, quo

minus notum est nomen Auctoris Theologi quondam Basileensis, cui suam cumprimis Reformationem debet Ducatus *Wurtembergicus*, & in eo Ecclesia *Tubingensis*, in qua is mortuus est A. 1543. Vitam ejus breviter habet M. ADAMI in *Vitis Theologor. Germanor.* fol. 46.

Extant ejus quoque *Commentaria in Exodum & Leviticum* in quibus haud pauca mysteria explanavit, consentiente PANTALEONE lib. 3. *Prosopograph.* & CRUSIO in *Annalibus Suevicis.*

PIBRAC (*Gui du Faur de*) sive, *Vidi Fabricii Pibracii*, Senatoris Parisiensis, scripta omnia esse rariora inter eruditos constat. Sunt inter ea, *Laudes vitæ rusticæ* ab eo compositæ, *itemque* *Orationes* in Senatu habitæ, *porrò* *Tetraſtica Moralia*, Gallico versu scripta, & *denique* *Epistola*, qua illaudatum *Nuptiarum Parisiensium* facinus tueri ac defendere non dubitavit. Quod is cum Arnoldo Ferrerio in concilium Tridentinum à rege Galliarum Carolo IX. A. 1562. legatus fuerit missus, ex Actis ejus Concilii est notum, uti vel ipsa ejus Oratio tum habitata à P. SARPIO in *Historia hujus Concilii* commemoratur Lib. VI. p. 461. sq. Cæterum PIRAC.

G. du F. de Pibrac. J. Plantavitius. 227

BRACII Vitam paucis descripsit
DUPINIUS in Histor. Concil. Trid.
c. XV. p. 553. sq. Quod ad illam verò
adtinet Epistolam *ἀνωρυμωσ*, editamad ef-
fectum *Stanislaum Eluidium*, qua is lanie-
nam illam Parisiensem tuetur tanquam
justam atque adeò laude dignam, recte
observavit in notis ad *Sammarthani* E-
logia l. 3. n. 16. p. 154. Cl. *Heumannus*,
ejus *Thuanum* quoque meminisse Lib.
LIII. n. VII. itemque *Serranum* in Com-
ment. De statu relig. ac reip. in Gallica
L. X. p. 61. Qui & idem *Heumannus*
l. c. observat *Jac. Thomasmum* hanc E-
pistolam recudi curavisse Lipsiæ 1672.
sub tit. *Nuptiæ Parisinæ*, ita ut ipsam
Elvidii S. *Joach. Camerarii* Respon-
sionem quoque ad eam Epistolam adjece-
rit.

PLANTAVITII (*Joh. de la Pause*)
Episcopi Lodovensis *Florilegium Rabbi-
nium* Lodovæ 1644. fol. est rarissimum;
nec minori vero raritate gaudet Ejus-
dem *Florilegium Biblicum* ordine alpha-
betico digestum, cujus Pars prima com-
plectitur Hebraicas veteris Testamenti
sententias versione Latina, brevique
juxta literalem sensum commentario il-
lustratas; Et Pars secunda Græcas N.
T. sententias itidem illustratas Lodovæ
cod. anno. fol. 2. Volum.

PLINII editionem primam 1469. Venetiis impressam adeo raram esse perhibet Author *des Memoires de literature* Tom. I. §. II. p. 277. ut dicat. *Il paroît de plus que cette premiere edition de Plinæ est fort rare, puisqu' elle ne se trouve dans aucune des Bibliothèques de Paris, car si elle y eut ete, le Pere Hardouin n'eut pas manqué de s'en servir.* Sed vid. MAICHEL. de Bibl. Parisiens. p. 68.

POETARUM quinque illustrium carmina, nempe P. Bembi. Andr. Naugerii. Balth. Castilionei. Jo. Cottæ & M. Ant. Flaminii Venet. ex offic. Erasmania. 1548. 8. Lib. rar. in Bibl. Albini p. 166.

POGGII *Facetiæ*. in fol. & *contra fratrem Hieronymum* (Savonarolam) *hæresarcham* libellus & processus, in Arcanis Bibliothecæ Annæbergensis p. 47. inter rariora ejus Bibliothecæ monumenta recensentur.

PONTI (*Antonini*) Rhomitypion; Ubi omnia Urbis Romæ & nova & vetera describuntur. Rom. 1524. 4. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 112.

PORTI (*Francisci Porti*) Commentarii in varia *Xenophontis* opera Excudit. Joh. le Preux 1586. 4. Ejusdem cum Aretio in Pindarum sunt raritatis, videnturque nec ipsi Cel. FABRICIO fuisse cogniti, nisi quoad titulum. Edidit

dit eos *Æmilius Portus* Filius, cujus ceteroquin extant *annotationes in Xenophontem* editioni Leunclavianæ adjectæ, qui & præfationem operi eruditissimo præmisit. Complectitur hoc Opus pagg. 535. in maj. forma quarta.

PORTIS (*Philippi de*) Psalmorum versio Gallica rarior, teste M. V. de la CROZE in *Thef. Ep. Croz. T. I. p. 214.*

POSTELLI (*Gul.*) Sacrarum apodeixeon, seu, *Euclidis Christiani libri II.* Paris. 1543. 8. Est liber rarissimus, uti pleræque Postelli, à Cl. VOGTIO jam notata p. 470. sq.

PRÆDINII (*Regneri*) Groningensis Opera omnia Basileæ 1563. in folio per Johannem Acronium Frisum edita sunt rariora, nobisque tantò majoris æstimanda, quod is inter literarum & doctrinæ sacratoris instauratores atque Reformatores apud Groninganos nostros locum habet insignem, quippe qui quod per *Wesselum Gansfortium* erat inchoatum per *Rudolphum Agricolam* verò continuatum feliciter quoque per egit, atque scribendo & docendo, totam fermè *Rempubicam Groninganam* renovavit, literarumque præceptis imbuït; a) Erat ipse *Winsumo-Omlandus*,

P 3

na-

a) Sunt eximia *ACRONII* in dedic. ad *Ampliff.*

natus A. 1509. denatus Anno ætatis
51mo A. 1559. d. XVIII. Aprilis. *Præ-
dinius* vocari voluit quod ruri & in præ-
diis esset natus. Fuit is, ad maturam
cum devenisset ætatem, Scholæ Gro-
ninganæ usque ad vitæ finem Modera-
tor eruditissimus, sapientissimus, dili-
gentissimus; Scripta verò ejus admodum
eximia esse, solida, succincta, fidem
veram ac pietatem inculcantia, imò &
promovendæ rerum sacrarum cognitio-
ni accommodata unusquisque ea legens
experietur.

PROCLI Opuscula omnia; Gr. Lat. è Bi-
blioth. Geverharti Elmenhorstii Lugd.
Bat. 1617. 8. Lib. rarus in Bibl. Alb.
p. 204.

PRO-

pliff. Senatum Groningantum verba : Hi
tres vestri sunt. . . . „ qui semper vestros
„ & omnes mortales ad honestas discipli-
„ nos & veram Dei cognitionem adhorta-
„ buntur & instigabunt. . . . quò & Vos
„ imitentur, qui probatissimam & utilissi-
„ mam habetis consuetudinem in filiis edu-
„ candis, quod omnes ferè curetis magna
„ diligentia, & non exiguis sumtibus, ut
„ rectè instituantur ingenuis disciplinis.
„ Propterea quoque honestissimus ac gra-
„ vissimus vester ordo Senatorius constat
„ majori ex parte eruditis ac nobilissimis
„ viris. Talem sane Remp. veteres phlo-
„ sophi beatam judicarunt.

PRODIGIUM NATURÆ & Gratiæ
Portentum. Madriti 1651. in folio. Liber, cujus *Nicolaus ANTONIUS* meminit in Bibliotheca Hispanica Tom. II. p. 133. Auctor ejus Hispanus se nominat *Petrum de Alva ASTORGA*, cujus ipsius commemorantur *Funiculi nodi indissolubilis de conceptu mentis & conceptu ventris &c.* à Cl. *Vogtio* p. 26.

Nota est Libri **CONFORMITATUM Vitæ P. Francisci ad Vitam Jesu Christi**, infamia, atque *Beyero* in *Memoriis* libr. rarior. p. 54. sq. & *Vogtio* p. 201. 2. 3. commemorata; Cui liber sub. tit. *Alcorani Franciscanorum* ab *Erasmio ALBERO* conscriptus & 1531. ac deinde sæpius editus, est oppositus.

Est quoque erudita *BÆLII* de eodem libro *Conformitatum* censura: „
 „ ne n a faitt plus de tort à S. François
 „ que ses propres enfans: si, en pu-
 „ bliant son histoire, ils avoient passé
 „ l'éponge sur les choses qu'il valoit
 „ mieux ensevelir dans le silence, ils
 „ n'auroient pas donné lieu aux Prote-
 „ stans de le tourner en ridicule. „

At verò, cum in hoc *Bartholomæi Albizii* Pisani (is enim ejus est auctor) libro *quadraginta* instituerentur comparationes, sive *conformitates* inter Christum & ejus dicta, facta,

miracula, & inter Franciscum chordigerarum parentem, tum idem ille, quem indigitamus Hispanus, *P. de Alva* ASTORGA, his minimè contentus, in eo quem diximus libro, cui tit. *Prodigium &c:* eas, incredibile dictu, ad quater mille conformitates extendit: Neque enim per *prodigium naturæ & gratiæ portentum*, quenquam indigitat, quam eundem illum *S. Franciscum*, in cuius mirabilibus enarratis is ultra quam credi potest & difficilius est & fatuus. Suppeditavit hujus libri longè rarissimi, quique in *Bibliotheca Genevensi* publica asservatur, quandam recensionem, atque ex eo quædam dedit specimina auctor anonymus, data epistola A. 1744. d. 1. Aprilis scripta, quæ inserta legitur *dans la Biblioth. Raisonn.* 1744. P. I. pag. 279—299.

PSALTERII. Pars Gallice reddita & Carolo VIII. dedicata, inter rariores libros impressos Bibliothecæ Regiæ Parisiensis connumeratur à Doctiss. MICHELIO de Biblioth. Parisiensibus p. 42. In ejus Prologo hæc verba leguntur, quæ omnino hic referri merentur, ut pateat, quæ Gallice scribendi ratio tum temporis in usu fuerit: *Combien que MONSEIGNEUR S. Augustin dit, que le Prophete Royal David*
ait

J. Purvey. Pythius. G. Ranchin. 233

ait ete a^cteur & compositeur de tous les Pseumes contenus au Pseautier. Toutefois MONSEIGNEUR S. Hierome tres soigneux au texte de la Sainte Ecriture, pourquoy en ce cas on doit adjouter grande fois, & credence à lui, dit le contraire.

PURVEY (Job.) vid. ANONYM. in Apocalypsin.

PUTEANORUM Fratrum Collectio A^ctorum ad Concilium Tridentinum spectantium vid. *Instructio*s.

PYTHII Mathematici delineatio Apologetica maris ænei fusilis à Cel. van TIL in Bibl. Th. p. 101. inter libellos rariores refertur. M. H.

RANCHIN (Guill.) *Revision du Concile de Trente*, contenant les nullités d'iceluy, les griefs des Rois & Princes Chrestiens, de l'Eglise gallicane & autres catholiques. 1600. Est equidem is liber admodum rarus, non ascripto auctoris nomine publicatus, sed habet auctorem Gul. RANCHINUM Advocatum Montispeffulanum, de quo plura nobis Cl. SCHMINKIUS Philologus Marburgensis suppeditat in præfat. ad *Syntagma Criticum* &c. Ipsius vero hujus libri argumenta recenset Ven. BAUMGARTEN Theologus Halensis.

sis in appendice ad *Saligii Historiam Concilii tridentini* p. 293. sq.

RATISBONENSIS Colloquii &c. vid. ACTA.

REFORMATIO Legum Ecclesiasticarum, ex autoritate primum Regis Henrici VIII. inchoata, Deinde per Regem Eduardum VI. provecta, adauctaque in hunc modum, atque nunc ad pleniorum ipsarum reformationem in lucem edita. Londini 1640. 4. Liber est rarò obuius, cuius historiam & breue argumentum exponit G. BURNETUS in *Histor. Reform. Anglic.* Tom. II. ad A. 1552. fol. 130. & sq. edit. Latin. Genèv. Primarius quidem hujus libri Auctor est *Th. CRANMERUS* Archiepiscopus Cantuariensis, unus ex omnibus, qui tunc florebant, Juris Canonici peritissimus. In Latinam verò linguam eundem transtulerunt *Jo. HADDONUS* J. V. D. & Orator universitatis Cantabrigiense, & *Jo. CHEEKIUS* Eques, eo cum successu, ut quoad stylum & Latinæ linguæ puritatem exæquasse videantur, ipsos Legum Romanorum conditores veteres, quippe qui longe purius ac elegantius leges has ecclesiasticas promulgarunt, quam unquam quidquam à Juris Canonici scriptoribus fuerat consignatum.

RE-

REGII (Urbani) Dialogus von der predigt,
die Christus Seinen Jungern auf dem wege
gen Emaus gehalten 1537. 4. Est hoc
opus ex omnibus Urbani scriptis pul-
cerrimum, atque ab Auctore Germa-
nicè scriptum, sed á JOH. FREDE-
RO in Lat. Ling. translatum & edi-
tum, sub. tit. *Prophetiæ Vet. Test. de*
Christo Francof. 1542. fol. In hoc ope-
re V. T. oracula extantiora, uno qua-
si fasce comprehensa, ita illustrantur,
ut si hoc unicum tantummodo reli-
quisset doctrinæ suæ specimen URBA-
NUS, dignus tamen foret, ut nulla
unquam ætas de ejus laudibus contices-
ceret. v. REIMM. Bibl. p. 449. Est
vero, uti *Urbani Regii Opera*, cum *La-*
tina, tum verò etiam præcipue *Germa-*
nica, sunt rariora, ita is tractatus im-
primis rarissimus.

REINII (Cassiodori) Versio Bibliorum
Hispanica Basil. 1570. 4. Est longe ra-
rissima, cf. VOGT. Catal. pag. 113.
testaturque de ea VICCARSIUS in
Præfat. ad decapla Psalmorum, eam ex
Hebræo textu, non ex Vulgata, (sicut
Gallica Lovaniensis,) esse erutam. Cæ-
terum quæ de hac versione, variis iis-
que egregiis annotationibus in loca dif-
ficiliora V. & N. T. munita, scienda
sunt, hauriri debent ex J. LE LONG
Bi-

Bibliotheca Sacra. part. II. pag. 147. 148. - Uti ipsius CASSIODORI DE REYNA vitam tribus verbis in Lexico Majori Iseliano Basileensi Tom. IV. p. 63. videmus describi, quanquam, unde in Lexico Eruditorum *Menckeniano*, illa profluxerit observatio, quod Cassiodorus noster fuerit Theologus Lutheranus, prorsus ignoremus, cum FECHTIUS in Apparatu ad Histor. Eccles. Sec. XVI. Cap. VIII. pag. 305. hunc in modum de Cassiodoro nostro pro mirifico Fechtii in nostros amore scribat, *Inter lubricos istos angues numerandus sine dubio foret Cassiodorus Reinius, cujus est ad Jo. Marbachium Epistola, (Part. III. Ep. 76. A. 1565. data) si, quod ambiverat, in Ecclesia Scholaeque Argentoratensi publice ei docendi potestas fuisset facta. Ut enim Calviniani Spiritus indicia passim transparent!*

Memorable autem est, quod in eodem illo Lexico Iseliano, de hisce Bibliis ejus traditur, in Bibliotheca scil. Basileensi illud reperiri exemplar, quod REINIUS noster ei donavit, & cui propria manu sequentia adscripsit verba: *Cassiodorus Reinius Hispanus Hispanus, inclytæ hujus Academiæ alumnus, hujus sacrorum librorum versionis Hispanicæ auctor, quam per integrum decennium dabit*

ravit & auxilio pientissimorum ministro-
rum huius Ecclesiæ Basileensis ex decreto
prudentissimi Senatus typis ab honesto viro
Thoma Guarino cive Basileensi excusam
demum emisit in lucem, in perpetuum gra-
titudinis & observantiæ monumentum hunc
librum inclytæ huic Academiæ supplex di-
cabat A. 1570. mense Junio.

Exstat ceteroquin Cassiodori nostri,
quoque Specimen explicationis in Cap.
IV. Matthæi sub. tit. *de periculis pio-
rum ministrorum verbi in tempore caven-
dis* Francof. 1573. 8. quod in Belgicum
idioma translatum Evangeliorum a se
editæ harmoniæ subjunxit Vir Rev.
Florentius DE BRUIN. Ecclesiastes
quondam Gorinchemensis doctissimus.

Commemorat quoque in Prolegom.
ad Joh. pag. 266. Cl. LAMPIUS *Cas-
siodori nostri Reini Evangelium Johan-
nis* Francof. 1573. 4. quo Syriaca hujus
Evangelii versio exhibeatur Latina à
Tremellio confecta, notisque propriis
non contemnendis illustretur; Quan-
quam ibi quoque minus rectè is inter
commentatores Lutheranos ejus Evangelii
recenseatur. Ipse Auctor, observante
Lampio, se *Theologiæ Studiosum* nun-
cupat, & de paupertate sua conqueri-
tur, unde ex opificio victum se quære-
re profitetur.

REN-

RENNEISEN (*Nic.*) Opuscula à Palatinis Theologis, teste *Abr. SCULTETO* in *Annalib.* Tom. II. p. 102. edita A. 1563. adeò sunt rara, ut ea investigare magna licet adhibita cura nullo modo potuerim; Erat ipse Auctor Bensemensis Palatinus, atque A. 1527. in oppido *Bischofsheim* præconem Evangelii agebat. Sunt verò hæc ejus scripta multis post obitum Nicolai annis edita, ideo, ut scirent nostri homines, quæ nunc Dei beneficio in Ecclesiis Archi-Palatinis sonat Doctrina, eam jam tum sub initium renascentis Evangelii fuisse doctam, de cœna præsertim sacra. cf. *Scultet.* l. c.

RESCII Ministromachia, in quâ Evangelicorum Magistrorum & Ministrorum de Evangelicis Magistris & Ministris mutua judicia, testimonia, convicia, maledicta, iræ, diræ, minæ, furia, proscriptiones, condemnationes, execrationes, & omnibus seculis inauditi anathematismi recensentur, per Stanislavum RESCIUM collecta. Colon. 1592. in 8. Rescius iste fuit Polonus, qui obiit a. 1598. Hic in gratiam Pontificiorum virulentissimum hunc exaravit librum ut omnibus, qui ab Ecclesia Romanâ secessionem fecerunt, ægre facere posset. Interim rarò admodum obvius est. M. H. RE;

RESENDII (L. Andr.) &c. De Antiquitatibus Lusitanix libri IV. & de municipii Eborensis Antiquitate per L. Andr. Resendum & Jac. Mendez de Vasconcellos; Rom. 1597. 8. Lib. rarus in Bibl. Albin. p. 158.

REUHLINI (Johannis) sive potius ad Jo. Reuchlinum Epistolæ Clarorum Virorum Latinæ Græcæ & Hebraicæ variis temporibus missæ Tubingæ per Thomam Anselmum Badensem, mense Martio Anno MDXIII. 4.

Sunt hæ Epistolæ omnium rarissimæ, atque communi consilio à *Phil. Melanctone* & ejus Præceptore *Johanne Hildebrant* Suecingensi editæ, cum (uti ex horum præfatione liquet) in finem, ut ipsius *Reuchlini* Laus tanto conspiceretur apud omnes evidentius, quodque *Germaniæ nostræ*, quæ *Melanctonis* sunt verba, *clarius contingere nihil possit, quam si authore Job. Reuchlin*, quem *Σωσε τε και Κοσμησε θεα γλαυκωπις Αθηνη*, *exterarum gentium monumentis laudetur splendide!* hoc namque epistolæ fere omnes argumento notantur conf. MAI. in annot. ad Vit. Reuchlin. p. 91. 92.

Est mihi ceteroquin rarissimi quoque libelli in causa Reuchliniana ab amico facta copia, cui tit. *Defensio præstantissimi viri Joannis Reuchlin LL. Doctoris*

ris à Reverendo patre Georgio BENIGNO Nazareno Archiepiscopo Romæ per modum dialogi edita atque ex opinione decem & octo gravissimorum virorum, ad examinandum oculare Speculum a Sanctiss. D. nostro Leone P. M. deputatorum, inter quos ipse primus ex ordine votum emiserat, scripta divoque Maximiliano Imp. Augusto dicata. Colon. 1517. 4.

Cæterum inter libros rariores, atque præcipua Chalco-graphiæ monumenta vetera recenseri debent Job. REUCHLINI *Rndimentorum Linguae Hebraicæ libri tres.* Phortzhemii in ædib. Tho. Anselmi VI. Kal. April. anno MDVI. fol. editi. De his WOLF: in Biblioth. Hebr. T. II. p. 603. & LOESCHER de Causis Linguae Hebr. p. 156. qui notat, quam multæ in Reuchlini libris hisce occurrant bellæ observationes, ex diligenti Codicis sacri collatione prognatæ, quas in recentioribus frustra quæsierimus. Quidquid sit, hi viri docti fregerunt nucem, cujus jam nucleo, quotquot φιλολογῶμεν, pascimur. Cæterum, memorabile est, quod is liber Latina licet lingua conscriptus, tamen ad morem orientalium sit impressus, addita illa sine ullo alio titulo in ultima libri pagina, monela: *Principium libri.* & in prima pagina: *Finis*

J. Reuchlinus. J. Revius. Revelat. 241

Finis Libri : cum hoc adjecto Ca-
none :

Non est liber legendus hic ceu cæteri
Faciem sinistra dextera dorsum tene
Et de sinistra paginas ad dexteram
Quascunque verte quæ latina videris
Legito latine, hebræa si sint insita
A dextera legenda sunt sinistrorsum.

REVII (*Jacobi*) Epistolæ Gallicæ ad Sca-
ligerum scriptæ A. 1624. hodie raro
reperiuntur, inquit Cel. P. BUR-
MANNUS in not. ad Doctorum Vi-
rorum Epistolas Tom. II. n. CXXV.
p. 370. ubi & in ea collectione Revia-
na multas reperiri JACOBI GILLO-
TII Senatoris Parisiensis affirmat.

Est verò hic libri titulus : *Epistres
Françoises des Personnages Illustres &
Doctes à Monsr. Joseph Juste de la Sca-
la, mises en lumieres par Jaques de RE-
VES* Harderwyck 1624. 8. Uti sub
hoc titulo (omisso collectoris nomine)
eundem inter rariores libros recenset Cl.
VOGT. p. 237.

REVELATIONUM. Divinarum in-
usum seculi nostri quibusdam factarum
Epitome A. 1663. in 8. Occurrunt hic
Revelationes Christophori Kotteri,
Christinæ Poniatoviæ & Nicolai Dra-
bicii.

Q

Quas-

Quasdam earum examinavit Cel. Theologus Hermannus WITSIUS in Misc. S. L. I. C. XXIV. §. XXX. seqq. Præclare de iis sensit P. JURIEU in Præfatione Commentarii sui in Apocalypsin. Maximò autem earum amore captus fuit facilesque nimis iis aures præbuit Theologus Crucis idemque Celebris suâ ætate Didacticus J. A. COMENIUS, qui & earum editionem paravit. Sententiam, quam Cel. Joh. Lud. FABRICIUS de visionibus & revelationibus novis à Comenio consultus dixit, exhibet Cel. HEIDEGGERUS in vitâ Fabritii. p. 64. 65. quibus ipse tandem Heideggerus hæc subjungit; „ Memini Theologum Helvetium „ sic sententiam suam explicare, quod „ cum tot ærumnis atque calamitatibus „ genus mortalium obnoxium sit, nec „ Morpheo, somni ministro, suavia multa, per quæ miseri levantur, & velut „ adhibitis solatiis non parum demulcentur & sustentantur, suggerenti indignandum, nec miseris, qui talibus magmatis reficiuntur, consolatio ejusmodi invidenda sit. „ Hæc ille

Cæterum de Comenio ejusque in fanaticorum somnia propensione omnino consulendus est P. BÆLIUS in dict. Hist. sub hac voce. M. H.

A. Rhodius. L. Rhod. E. S. Rib. C. Ric. 243

RHETORES Græci veteres, *Aphthonius, Hermogenes, Sopater, Demetrius Phalereus &c.* Gr. Venet. ap Aldum 1508. fol. L. rarissimus.

RHODII (*Ambrosii*) *Dialogus de transmigratione animarum Pythagorica*, quomodo eadem concipi & defendi possit. Hafniæ 1638. 8. Esse hunc libellum inter raro obvios numerandum, observavit Celeb. Gottingensium Polyhistor atque Theologus C. A. HEUMANUS in Actis Philosoph. Part. XI. art. V. p. 786. seqq. qui & tribus verbis ejus hypothesein indicat.

RHODOMANNI (*Laurentii*) *Vita Lutheri Græco carmine* descripta & Latine reddita Ursellis 1579. 8. Libellus infrequens adpellatur Cl. REIMMANNINO in Catal. Biblioth. pag. 164.

RHONÆI *Idea reformandi Antichristi* fol. appellatur opus rarissimum Doctissimo Giffenio Theologo dum vivebat Dordraceno in Ep. ad Jo. Braunium.

RIBÉIRÆ (*Emanuelis Soarezæ*) *Observationes Juris Lugd.* 1562. 8. Lib. rariss. in Bibl. Albin. p. 203.

RICHERIUS (*Christi.*) *de rebus Turcarum.* apud Steph. 1540. 4. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 65. & p. 87.

RICHER (*Job.*) *Le Mercure Historique*
 Tomis XXV. Est hæc collectio rerum
 Gallicanarum ad Ludovici XIII. reg-
 num spectantium utilissima ac præstan-
 tissima, studio Johannis Richer typo-
 graphi & bibliopolæ collecta ab A.
 1612. usque ad A. 1644. Posteriores
 autem tomi licet primis præstantia non
 sint æquales, pro rarioribus tamen ha-
 bentur v. STRUV. *Biblioth. Historic.*
 T. I. p. 410. & VOGT. *Catalog.* p.
 392. itemque LE LONG in *Biblioth.*
Historic. Gallix n. 9119.

RICHTERI (*Georgii*) *Ecclesiasticis Gor-*
licensis, Judicia Scholæ Melanchthonis,
 est liber infrequens teste Cl. BRUC-
 KERO in *Hist. Crit. Philos.* Tom.
 IV. P. I. p. 276. Integer titulus hic est:
 „Judicia florentis scholæ Melanchthonis
 „de lectione bonorum auctorum, in om-
 „ni genere disciplinarum, in quibus in-
 „finitæ regulæ studiorum adolescentiæ
 „continentur; Collecta ex tomis, inti-
 „mationum, declamationum, epistola-
 „rum & præfationum Philippicarum &
 „ex aliis Philiphilipporum didacticis &
 „orthodoxis scriptis in usum juventutis
 „Scholasticæ „ Witeb. 1592. Isleb.
 1597. quæ editio titulum habet: *Crisis*
Melanchthonianæ. conf. STRUV. *In-*
trod. in Hist. liter. p. 397. WOLF.
 Præ-

- Præfat. ad Casauboniana p. 10. TEIS-
SIER Elog. T. II. p. 50.
- RICOLDI contra Sectam Mahumeticam
libellus cujusdam diu captivi de Turco-
rum vita & moribus liber. De vita &
moribus Judæorum libellus Paris. 1571.
4. Liber suprâ fidem rarus & quem fer-
mè nullibi reperias dicitur in Biblioth.
Sarraz. p. 33.
- RITTERI (Job. Balthas.) Ecclesiastis
Francofurtani ad Mœnum *Historia Re-
formationis Francofurtanæ* A. 1726. 4.
edita, jam ante hos decem annos inter
rariores connumerabatur libros, ut jam
tum Celeb. WOLFIUS Hamburgens-
is Theologus, epistola ad me data re-
ferret, „se ne in ipsa quidem Francofur-
„tana urbe, eam investigare potuisse. „
Titulus ita se habet: *Evangelisches
Denkmabl der Stadt Franckfurth am
Mayn, oder ausführlicher bericht von der
im XVI. Jahr-hundert ergangenen Kir-
chen-Reformation &c.* Franckfurt. 1726.
4. Est verò liber planè eximius atque
ad pernoscendam Reformationis histo-
riam longè utilissimus.
- RIVIUS (Job.) Atendoriensis, Libros
III. conscripsit jam in Reformatio-
nis Seculo *de admirabili consilio Dei* in
celando mysterio redemptionis huma-
næ, quos laudat Andr. HYPERIUS

in Comment. in Epist. ad Hebr. c. XI. 35. dicendo: *Hæc est victoria, quæ vincit mundum, fides nostra.* Rivius Aten-doriensis ostendit, paria miracula etiam nunc contigisse in lib. de admirabili consilio Dei. De Auctore v. PANTALEON. & Relation Innoc. A. 1724. p. 685. sqq. Sunt enim hi libri hodie rarissimi, quod & de Operibus ejus Theologicis Basil. 1562. fol. collectis jam ex Relationibus Innocuis observavit Cl. VOGTIUS p. 500.

RUFI (Christophori) Antexegemata. Patavii 1559. 8. Lib. rarus in Bibl. Alb. p. 179.

RUS (Nicolai) de triplici funiculo, scriptum satis prolixum lingua Saxonica exaratum, & seculo jam XV. editum, esse rarissimum, suo jam tempore testabatur FLACIUS in Catal. test. veritatis, unde & pollicebatur se curaturum aliquando, ut illud Misnica lingua excudatur, quod tamen factum non esse notat LOESCHERUS in Actis & Docum. ad Hist. Ref. T. I. p. 91. cf. CHYTRÆUS in Saxonia.

Est autem expositio Symboli, Decalogi, & Dominicæ Orationis, in qua multa contra Papam disputat, præcipue autem hæc: *Indulgentias esse membram deceptionem piorum: veras autem*

contingere à solo Deo gratis propter Christum omnibus vere pœnitentibus, Papam non eam Potestatem habere, quam ei multi tribuant, nec audiendum nisi recta præcipiat. Sanctorum ossa non esse adoranda, nec sanctos invocandos, spirituales debere dare censum & subesse magistratibus, reprehendit quoque traditiones humanas, varios abusus & superstitiones. Erat ipse Nic. Rus, Presbyter & Theologiæ Baccalaureus in urbe Rostochiensis variosque ibi & Auditores & Conventus habebat, atque à Waldensium in Bohemia Pastoribus interdum visitabatur, à quorum consuetudine novos Spiritus sumebat: Donec tandem satellitibus Papæ infectantibus Livoniam petere coactus, diem ibi postremum obiit. vid. MORNÆ: Myster. Iniquit. p. 1337. edit. Salmur. in 8.

SADI *Rosarium Persicum* Amstelod. 1651. Persicè & Latinè fol. Est liber rarissimus, cujus nobis quandam subministrat ideam Cl. BRUCKERUS in Histor. Crit. Philos. Tom. III. p. 208. sq. Fuit Auctor, *Scheich Muslab Eddin Sadi*, Schirasensis Persa, Seculo XIII. medio qui floruit, ingeniumque non studiis tantum elegantioribus sed & Philosophiæ addictum prodidit hoc ipso

248 *J. Salab. H. Sapcotius. A. A. Sarasa.*

libro, quo elegantissimum *Ethicæ Orientalis* compendium continetur, poëticè edito. Idem verò etiam liber deinceps omisso textu Persico ex sola versione Latina prodiit Amstolod. 1655. 12. atque summum virorum Doctorum applausum est consecutus.

SALABERTI (*Job.*) *Philosophia Nominalium vindicata* Paris 1651. 8. Tantam hujus libri raritatem esse observat Cl. BRUCKERUS in *Histor. Crit. Philos.* Tom. III. p. 738. & p. 904. ut summis in Gallia curis à præstantissimo *Mat. Veyss. de la Croze* quæsitus inveniri tamen non potuerit. cf. BAYLE Tom. I. artic. Abelard.

SAPCOTUS (*Hier*) de verborum & rerum significatione. Venet. 1579. 4. Lib. rarus in *Bibl. Albini* p. 95.

SARASA (*Alph. Ant.*) *Jesuitæ Hispani Ars semper gaudendi*, demonstrata ex sola consideratione divinæ providentiæ, & per adventales conciones exposita. 1664. 8. Est liber rarissimus, quemque ob singularem ejus præstantiam plurimi semper fecit Ampliss. B. H. BROCKES, Senator Hamburgensis, ille Pœtarum nostri temporis Germanorum Princeps, quem hoc eodem anno, posteaquam cygneam vocem sub anni principium emisisset, suasque *de arte moriendi* medita-

ditiones ad hujus libelli formam concepisset, d. XVI. Januarii ad beatas sedes migrasse, tulit nuncius.

SARDI (*Casp*) Ferrariensis Epistolæ, & Ejusd. de triplici Philosophia commentariolus Florentiæ. 1549. 8. Lib. rariss. in Bibl. Albin. p. 180.

SARPII (*P. Pauli*) *Discursus de Origine, forma, legibus & usu inquisitionis in civitate & Dominio Veneto.* 1630. 4. Lingua Italica conscriptum est rarissimum hoc P. SARPII illustris sui temporis Scriptoris opus, quod a Cl. STRUVIO Bibl. Antiq. 1706. p. 28. sq. recensetur, qui & quam scriptum hoc integrum, novam editionem & versionem Latinam mereatur, ex voto & desiderio aliquot virorum eruditorum, qui illud primum viderunt, observat. Enimverò in Linguam Latinam hanc Inquisitionis Historiam à P. Paulo Veneto Italice conscriptam esse conversam ignorasse videtur Cl. STRUVIUS cum tamen ab ANDREA COLVIO V. D. M. Dordraceno A. 1651. id factum sit, uti ea Roterod. eod. anno 12. est impressa, una cum *Confessione fidei ipsius Pauli*, ex qua, qui sensus ejus & quæ mens fuerit, cognoscitur, in Sacrosanctæ fidei negotio & professione: Titulus libro præfixus

ita se habet: *Historia inquisitionis, speciatim Venetæ, & quibus de causis Sereniss. Resp. Veneta diversa decreta sanxerit circa hanc materiam, ad Sereniss. Ducem Venetiarum Leonardum Donatum.* a) Cæterum & ex Vita G. BEDELLI à G. BURNETO conscripta discimus, jam ab hoc ipso *Bedello* Latinam hujus libri Versionem adornatam & dedicatam esse Jacobo I. Regi Angliæ.

SARPII (*Pauli*) *Epistolæ* ab A. 1607-1611. conscriptæ, duabus licet vicibus sint editæ, tamen ita rarò sunt obviæ, ut etiam Doctissimos quosque & literarum studiosissimos lateant: Edidit eas cum elegantissima præfatione *Eduardus Browne*, Scholæ Sundrigiensis in Cantonia moderator, Londini 1693. 8. quamvis antea jam tum ab *Andr. Colvio* Batavo Dordraceno, ficto personæ & loci nomine Veronæ 1672. 12. fuerint editæ: vid. M. CRUSII singular. Pleffiac. pag. 167. in notis. Hugo GROTIUS in *Epistolis* ejus commemorat imprimis Sarpii nostri ad J. *Gillotum* Parisiensem Senatorem *Epistolas*, in quas sed manu scriptas se tum incidisse scribebat A. 1636. v. *Grot. Ep.* fol. 226.

SAS-

a) De hoc libello eximium est H. Grotii Judicium v. *Epist.* fol. 133.

J. Sakerides. B. Scard. P. Scavenius. 251

SASKERIDIS (*Job.*) Opuscula omnia
rara. Inter quæ & Poëma est Heroi-
cum: *De Agni seu Christi victoria con-
tra Gogum & Magogum Libri quatuor.*
Hafniæ 1577. 8. quod Cl. GRAM-
MIUS se possidere affirmat v. Bibl.
raisonn. 1741. I. p. 266.

SCARDEONII (*Bernardini*) *De Anti-
quitate Urbis Patavii & claris civibus
Patavinis libri tres. Ejusdem appendix
de sepulcris insignibus exterorum, Patavii
jacentium.* Basil. apud Nicolaum Epif-
copium Juniolem 1560. fol. constat 5.
Alphabethis. Titulum hujus libri nec
eum tamen plenum adduxit p. 523,
Doctiff. *Vogtius* Uberiorem vero rarif-
simi hujus libri conspectum qui deside-
rat, is Cl. STRUVII Bibliothecam
antiquam anni 1705. adeat pag. 153-168.
cujus en tibi de hoc volumine Judi-
cium: *Liber sane multa continet utilia,
non ad historiam solum sed etiam rem lit-
terariam. Et licet in vitis eruditorum
brevior sit, ideo tamen æstimandus, quod
pleraque eorum scripta allegaverit, inter
quæ plura reperiuntur in nostra Germania
plane incognita. Appendix vero epita-
phia in sepulcris insignium exterorum
reperta continet.*

SCAVENII (*Petri*) *Designatio librorum
rariorum in qualibet facult. Materia &
lin-*

252 H. Schedellus. J. Schegkius. C. Schluff.

lingua. Hafn. 1665. 4. Est ea designatio ipsa quoque rara v. Bibl. Misc. Hamb. T. III. p. 816.

SCHEDELL (*Hartmanni*) *Liber Chronicarum* ab initio mundi ad annum 1443. cum supplemento ex Æn. Sylvio, figuris & imaginibus M. Wolgemut. & W. Pleydenwurff illustratus Norimb. 1493. fol. liber rarus & nitidus. in Bibl. *Boscheidenii* fol. n. 624. it in Bibl. Albini. fol. n. 268. conf. quæ de eo notata leguntur in *Memorabilibus Bibliothecæ Dresdensis* Collect. V. n. 416. p. 376.

SCHEGKII (*Jacobi*) Professoris & Philosophi Tubingensis *Anti-Simonius*, in quo plures quam trecenti errores Simonii refelluntur Tubingæ 1573. 4. v. Cl. BRUKER. *Histor. Crit. Philos.* T. IV. P. I. p. 290. qui hunc & similes libellos non lectos evanuisse observat, sicque propter neglectum potius quam pretium pro raris reputari.

SCHLUSSELBURGII (*Conradi*) S. S. Th. D. & P. ac in Ecclesia & Gymnasio Stralesundensi in Pomerania, superintendentis, *Hæreticorum Catalogus*, tredecim libris comprehensus Francof. 1597. 8. editus, est hodie inter libros rarò obvios connumerandus. Quod ad Auctorem, fuit is quondam ingenii turbulenti

lenti homo, ex Academia Witebergensi A. 1568. ob *Eutychetis* potissimum errores, & sycphantias incredibiles, relegatus, de quo pagellæ extant & programma olim Witebergæ à Magistratu afflictum; Unde deinceps vindictæ cupidissimus is in ejus relegationis auctores evomuit, quidquid splendida bilis suggereret. Cæterum, Opus hoc *tredecim* constat libris sive tomis, quorum primus anno 1597. ultimus 1599. Francofurti prodierunt. Et in *primo* quidem cum Antitrinitariis illi res est. In *secundo* de *Manichæis*, quos vocat *recentioribus* agit *Math. Flacium* Illyricum, ejusque Sectatores hoc nomine designans, quippe quibus Manichæismum, ob dogma de peccato originis, quod sit hominis substantia, exprobratum constat. *Tertius Calvinianis* est oppositus. In quarto Antinomorum veterum ac recentiorum, quorum auctor *Johannes Agricola* (cujus & alias nomen haud est ignotum) fuit, argumenta repetit ac refutat. In *quinto*, *Synergistas*, seu eos, qui docebant hominem in sui conversione aliquid cooperari posse, sistit, eorumque rationes profligat. *Osiandristis* destinatus est liber *sexthus* & *septimus Majoristis*. In *Octavo* Pontificiorum, speciatim *Jesuitarum* theologiam sub
ex-

examen revocat; *Stancaristarum* errores enarrat & rejicit libro nono, & *Schwenkfeldianorum*, quos Stenkfelditas nominat, libro decimo. In undecimo cum Mich. Serveto, & sectatoribus ejus congregitur, in duodecimo cum *Anabaptistis*, & denique in decimo tertio cum *Adiaphoristis*: Cæterum in omnibus hisce eundem sæpenumero modum excessisse, sæpe etiam consequentias nexuisse duriores, ipsi non diffitentur Lutheranae Ecclesiae Doctores cordatiores: Quomodo *Melanchthonem* sit calumniatus, *Flacio* impegit Manichæismum, *Heshusium* Regiomonte expulerit, ipse vero *Regiomonte* iterum fuerit expulsus, porro *Wismariam* secesserit atque tandem *Stralsundiae* Pastoratum primarium fuerit adeptus, FREHERUS & WITTENIUS enarrant in quem campum nos non immittimus. Est is mortuus A. 1619.

— — — Ejus *Epistolæ*, vel potius, Theologorum ad ipsum directæ, atque Rostochii 1624. 8. editæ non minus sunt rarissimæ, atque propter Historiam eorum temporum valde litigiosorum cognoscendam apprime utiles. Integer titulus ita se habet. *Conr. SCHLUSSELBURGII Theologi Lutherani, uti celeberrimi, ita & constan-*

stantissimi, & veritatis cœlestis propugna-
toris acerrimi, studium Ecclesiæ Filii
Dei inserviendi posthumum. Hoc est: E-
pistolarum clarissimorum quorundam Theo-
logorum, ut & aliorum virorum Doctissi-
morum, rerum Theologicarum scitu maxi-
me necessariarum copia: Quæstionum item
practicarum plurimarum decisionibus soli-
dis, aliisque quamplurimis de quorum cog-
nitione benevelus Lector haud dubie sibi
gratulabitur, refertissimarum, volumen.
Ab ipso D. Schluffelburgio dum viveret,
singulari studio collectum, nunc verò, eo
pie in Domino mortuo, ad multorum bo-
norum vota & desideria, in insigne Ec-
clesiæ emolumentum, publici juris factum.
Rostoch 1624. 8. Sunt verò Epistolo-
graphorum nomina hæc: Jac. Andreæ,
Jo. Brentius, Andr. Celichius, Mart.
Chemnitius, Dav. Chytræus, Paul.
Eberus, Basil. Faber, Valer. Fidler,
Christoph. Fiferus, Nicol. Gallus, Ti-
lem. Heshufius, Leonh. Hutterus, Ti-
moth. Kirchnerus, Bartholom. Klin-
gius, Polycarp. Leiserus, Mart. Lu-
therus, Georg. Major, Luc. Martini,
Phil. Melanchthon, Hieron. Mence-
lius, Bened. Morgenstern, Georg. My-
lius, Phil. Nicolai, Sim. Pauli, Chri-
stoph. Pelargus, Andr. Puchenius, Jac.
Reneccius, Ambros. Reudenius, Bar-
tho-

256 *A. M. Schurm. J. Schwebel. G. Sciopp.*

tholom. Rosinus, Frid. Rungius, Zach. Schilter, Nicol. Selneccerus, Cyriac. Spangenberg, Andr. Theobaldus, Georg. Weinrichius, Joach. Westphalus, Jo. Wigandus, Bartholom. Wolfhart.

SCHURMANNIÆ (*A. Mariæ*) *Ευκλειπίας* continuatio est perrara, teste REIMMANNO in Catalog. Biblioth. Theol. p. 427.

SCHWEBELII (*Johannis*) Reformatoris Bipontini *Epistolæ* quod longè sint rarissimæ jam à Cl. VOGTIO. p. 237. est annotatum: Intereà rectè observavit Illustr. SECKENDORFIUS Histor. Luth. Lib. I. §. LXXXII. fol. 131. cum primis ejus scripta *Germanica* hodie rarissimè inveniri, quæ sint excusa forma octava Biponti 1605. atque his etiam insertas legi varias *Melanchthonis, Buceeri* & aliorum, ad Schwebelium epistolas. De ipso SCHWEBELIO egimus in *Introduct. ad Histor. Reformationis* T. I. pag. 166. 261. & T. II. pag. 100.

SCIOPPII (*Gasp.*) *Alexipharmacum* Regium felli draconum & veneno aspidum sub Philippi Mornæi de Plessis nuperà Papatus Historia abdito oppositum, & Serenif. D. JACOBO M. Brit Regi strenæ Januariæ loco missum muneri. Mogunt. 1612. in 4.

Hoc

P. Scriptor. P. la Sena. C. Senarcl. 257

Hoc scriptum inter ea, quibus Grammaticorum iste Coryphæus, sed qui calamum felle tinctum habuit, maledicentiam ipse suam superavit, raritate non est postremum. M. H.

SCRIPTORIS (*Pauli*) Wylensis *explanatio in libros sententiarum Scoti Tubingæ* A. MCCCC XVIII. Erat P. **SCRIPTOR** qui Wylæ Suevorum natus est, inter Testes veritatis, qui ante sacrorum vixere reformationem, cujus ob *negatam transsubstantiationem* fata & exilium sunt nota, & a Cel. PFAFFIO referuntur in *diff. de Consecr. Vet. eucharist. pag. 457. 458. add. Mart. Crus. Annal. Suevic. P. III. L. IX. c. 8. fol. 509. 510.* Habetur verò is libellus inter rariores. Conf. M. ADAMI in *vita Pellicani fol. 128. seqq.*

SENA (*Petri la*) *Cleombrotus*, sive de iis, qui in aquis pereunt, *dissertatio philologica. Rom. 1637. 8. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 171.*

SENARCLÆI (*Claudii*) *Historia Job. Diazii 1546. 8. Libellum hunc, tempore Illustris SECKENDORFII, ob summam raritatem jam inter deperditos haberi posse, testatur is in Histor. Lutheranism. L. III. Sect. 37. fol. 653. qui & quæ ad hanc Historiam adtinent exponit, atque ipsius DIAZII Confessio-*

R

nem

258 *J. Skeneus. S. da Silva. M. Silvagius.*

nem fidei huic libello omnium rarissimo adnexam suo commentario inseruit fol. 657. sq.

SEVERINI *Historia Ecclesiastica Hafniae* 1579. 4. Liber rarus dicitur in *Bibl. Boscheid.* n. 323.

SKENÆI (*Job.*) *Scotiae veteres leges & Constitutiones ex archivis publicis & antiquis Mss. Collectae, recognitae, & notis juris civilis, canonici, & Nordmannici auctoritate confirmatis illustratae.* Edimburgi 1609. fol. diu multumque se hunc quævisse librum, *Juris Germanici & Saxonici præsertim ingentem Thesaurum*, testatur *J. P. LUDEWIG*, Ictus dum vivebat Halensis.

da SILVA (*Samuelis*) liber *pro immortalitate animæ* rarior. v. *Thes. Epist. Croz.* T. II. p. 134.

SILVAGII (*Math.*) *Opus de tribus perfectionibus divinis Philos. Sanctorum; partibus mundi, præsertim Sicilia & civitate Cathaniæ & Syracusarum, excellentia Romæ & Hierusalem aliisque notatu dignissimis.* Venet. 1547. 8. Lib. rariss. *Bibl. Albin.* p. 158.

SIMON *Lettres choisies de Mons. Simon* Tom. IV. Voll. II. Amst. 1730. Curiosus iste liber in quo multa de Eruditis eorumque scriptis anecdota occurrunt, & quidem ita, ut audacissimus hic Criticus genium

genium suum accurate denudaverit, erat Bibliotheca Lampiana teste p. 170. rarus. Hanc autem ejus raritatem cessare fecit nova hæc, quam dixi editio. Mirabantur olim multi Eruditi, cum Ezechiele SPANHEMIO & MAJO Patre, cur vir iste in historiâ sua Critica ne minimam quidem mentionem fecerit Joh. COCCEJI. Rationem hanc ipse dat harum Epist. T. II. p. 318. dicens: „ Mr. Spanheim s'etonne, qu'on „ n'ait point parle de Coccejus Prote- „ stant celebre de nos jours, savant en „ Hebreu & dans les Rabins, Il est vrai, „ que cet homme meritoit bien une place „ honorable dans ma Critique; mais quel- „ que recherche qu'en pût faire alors de „ ses livres dans Paris on ne trouva, que „ son Dietionnaire. Il fait à la verite pa- „ roitre dans ses commentaires, qu'il s'e- „ toit appliqué à l'etude de la Langue „ Hebraïque; mais il est beaucoup plus „ subtil que solide dans ses jugemens. Il „ s'est formé de certains principes, sur „ lesquels il se regle presque toujours, „ & comme il s'etoit propose de combat- „ tre Grotius, qui trouve rarement le „ Messie dans l'Ecriture, luy au contraire „ le rencontre par tout., Hactenus ille.

Unum est quod addam, quod Simonius si quisquam illustrem locum inter

Pseudonymos mereatur. Nomina illa, sub quorum sipario delitescere volluit, hæc sunt: Petrus Ambrunus; Prior Bollevillanus; Hieronymus le Camus Hieronymus à Coste; Hieronymus à S. Fide; Richardus de l'Isle; Dominus de Moni? Origenes Adamantius; Jeam Reuclin; Simeon Recarede; Dominus de Simonville. M. H.

SIMONIDIS (*Simonis*) Libri sub finem seculi XVI. editi tantum non penitus evanuerunt, Fuit is qui in Academia Lipsiensi post Joachimum Camerarium præclarè de Philosophia Peripatetica meruit; de Fatis ejus quædam à BAYLIO sunt observata, sed majora & accuratiora à Cæl. BRUCKERO in Histor. Crit. Philos. Tom. IV. P. I. pag. 286. & sqq. Intercessit ipsi cum Jacobo Schegkio Philosopho Tubingensi lis, variis scriptis reciprocata, sed quæ ipsa etiam scripta, quod variis tricis philosophicis essent referta, non lecta perierunt, sicque raritatis notam habent. De libello exiguo viginti tantum paginarum adversus Simonidem 1588. edito sub. tit. *Simonis Simonii Lucensis, primum Romani, tum Calviniani deinde Lutherani, denuò Romani, semper autem athei summa religio, authore D. M. S. P. inter rariores rarissimo, & cujus jam* Cl.

Cl. Vogtius p. 538. sq. mentionem in-
jecit, latius egerunt Aug. BAYERUS
in memor. libr. rarior & BRUCKE-
RUS l. c. p. 290. 291.

Cæterùm videtur in eo, Vir præcla-
rus sphalma quoddam admisisse, quod
p. 288. judicat eum adhuc seculo XVII.
ineunte non sine auctoritate inter Polo-
nos vixisse, ibique edidisse librum qui
Zamoscii A. 1603. hoc rubro prodiit:
*Simonis SIMONIDIS imagines diætæ
Zamoscianæ*, teste Catal. Bibl. Aug.
Ehîngeriano. p. 852. Est enim is Simo-
nides à Philosopho nostro planè diver-
sus, Leopoli in Russia Rubra quæ Po-
lonis paret, natus, adolescens in Acad.
Cracoviensi eruditus, atque deinceps in
Italiam profectus, Poëseos & literarum
elegantiorum studiosissimus, cujus rei
fidem faciunt scripta, varia de re, va-
rioque carminum genere ab ipso con-
scripta, quæ à STAROVOLSCIO
recensentur in Hecatontade Scriptor.
Polonicor. n. 99. p. 114. 115. Enim-
verò hæc sunt illa *Simonis SIMONI-
DÆ Poëmata aurea* (uti habet titulus)
*cum antiquitate comparanda, edita ex Bi-
bliotheca Joachimi Morsii*. Accedit vita
& obitus Magni Jo. Zamoscii, patro-
ni Simonidis. Lugd. Batav. typis Jaco-
bi Marci. 1619. 8. de quorum Poëma-

262. *Simplicius. Sixtus. R. Snojus.*

tum raritate STRUVIUS in Bibl. Antiq. 1706. p. 353.

SIMPLICII Bellum civile Helveticum nuperrimum Peregrini Simplicii Amerini A. 1657. in 12mo.

Hic libellus admodum rarus auctorem habet Waltherum à SCHNORFF. qui stilum TITI LIVII feliciter est imitatus. vid. Lexicon Iselianum Basil. sub. tit. S.

De eò ita judicat Gryphius in App. de Scriptoribus Sec. XVII. illustrantibus p. 41. Peregrinus Simplicius Amerinus, ficti nominis sed cordatus scriptor Bellum civile Helveticum-Sermone Latino exaravit, idque stilo satis nitido, nec quamvis à Pontificiorum stet partibus, odio nimium dat. M. H.

SIXTI V. Papæ, *literæ de rebus Gallæcis* Lat. Gall. 1590. 8. Lib. rarus in Bibl. Albini p. 172.

SNOJUS (*Reynerius*) in Psalmos admodum rarus est. Fuit Belga, qui ante sesquiseculum, & quod excurrit, floruit. Hic Salomone TILLIO arbitro plurimos Psalmos ad Christum & Ecclesiam retulit, strictasque notas sumfit ex Patribus. Specimen harum notarum edidit Cl. D'OUTREIN in Explicatione Ps. CVII. qui Commentario ejus ad Colossenses subjungitur. M. H.

SO-

F. Socinus. E. Sonerus. G. Sopingius. 263

SOCINI (*Fausti*) Opera omnia VI.
Volum. Racov. 1612. 8. Editio rarissima.

SOCCI fratris ordinis Cisterciensium *Sermones de Sanctis*: Hos sub ipsis typographiæ incunabulis excusos esse suspicatur REIMMAN in Cat. Bibl. Theol. p. 148. Uti operis tantam esse dicit raritatem, ut ex millibus vix unus sit per cujus aures nomen auctoris unquam jerrit.

SONERI (*Ernesti*) *Catechismus*, in quo totius Catecheseos Racoviensis principia & lineamenta veluti ponuntur, commemoratur Cl. ZELTNERO in *Hist. Crypto-Socin Altorfini* p. 46. 47. ubi inter alia de eo: *Qui cum raro conspicitur, plagulisque, mediocri caractere scriptis, pæne viginti contineatur, propter maximam perspicuitatem, dignus esset publica luce, & à nobis quoque attextus fuisset huic historiæ, nisi peculiari refutatione ne cuiquam fraudi sit, opus esset adjicienda.* Eundem hunc catechismum albis corvis rariorem esse testatur Cl. BRUCKERUS *Histor. Philos. T. IV. P. I. p. 316.*

SOPINGII (*Godofredi*) *Apologetica Responsio ad libellum Anonymum, qui vocatur Bona Fides Sibrandi Lubberti & ad Hugonis Grotii pietatem, cui*

annexa est ipsa bona fides Anonymi & Vita Auctoris. Franicæ 1616. in 4.

Cum vitâ ista conferri debet Cel. HASÆI brevis de G. Sopingio relatio, ab Eilh. Folk. Harckenrothio ei supeditata B. Brem. T. VIII. Fasc. IV. num. 9.

Cl. quem dixi Hasæus non dixisset, quod, *quis fuerit Sopingius, ignoretur ferè*, si vitam ejus modo à me citatam, tum, cum ista scriberet, oculis suis usurpasset, nam illum librum possedis- se, patet ex ejus catalogò p. 65.

Auctor autem vitæ Sopingianæ est Sibrandus SICCAMA, qui eam in Epistola quadam 14. pagg. in 4. constante & ad Tacitum ab Aismâ exaratâ exhibuit. M. H.

SPANHEMII (*Ezechielis*) Scripta omnia uti sunt eruditissima, ita eorum quædam ita rarò sunt obvia, ut non nisi carissimo queant comparari pretio, inter quæ & ejus sunt discursus, *de præsepi*, itemque *de cruce Salvatoris nostri & de descensu spiritus sancti in Apostolos*, lingua Gallica conscripti sub. tit. *Discours sur la Crèche de notre Seigneur* it. *Discours sur la Croix de N. S.* & *Discours sur la descente du S. Esprit sur les Apotres*. Prior libellus cum olim in Belgio fuisset excusus, tertia vice Berolini recu-

recusus prodiit A. 1695. 12. Posteriores autem quantum scimus, inde à prima editione prelo non fuerunt subjectæ.

SPANGENBERGII Epistolæ, Genuinus rarissimi libelli titulus hic est: *Epistolæ aliquot consolatoriae, piæ & utiles, maxime iis, qui propter confessionem veritatis persecutiones patiuntur. Cum præfatione M. Cyriaci Spangenbergii ad Optimumque Imperatorem Maximilianum II. Argentorati excudebat Samuel Emmel anno domini 1565. 8. Est hæc collectio epistolarum LXIX. ab ann. 1554. ad 1557. scriptarum, ad quosdam in Bohemia Verbi divini ministros, qui propter Evangelium persecutiones patiebantur: Et quanquam ipse editor fateatur has equidem epistolas styli nitore epistolis Bembi, Sadoleti, Longolii &c. esse inferiores, vere tamen addit: Plus pietatis, consolationis veræ & doctrine christiænæ ex una harum epistolarum peti posse, quam ex illarum centum. Conf. RAUPACH. Austri. Evangel. Tom. II. p. 163.*

SPIERÆ (Francisci) Historia cujus auctorem esse Math. GRIBALDUM, Jure consultum quidam referunt, inter libros rariores connumeratur. Est ea à P. P. VERGERIO concinnata, ex variis Epistolis Cælii Secundi Curionis, Hen-

rici Scoti & aliorum, atque prodiit Tubingæ 1558. 8. sub. tit. Historia Francisci Spieræ, qui, quod susceptam semel Evangelicæ veritatis professionem abnegasset, damnassetque in horrendam incidit desperationem, quod exemplum & gravissimam Dei monitionem prodest celebrare & sæpius ingerere &c. Est vero etiam alia hujus Historiæ Editio, in Biblioth. Guelpherbytana, sub hoc titulo: Fr. Spieræ . . . Historia à quatuor summis viris summa fide conscripta: cum clariss. virorum præfationibus Cælii Secundi Curionis, & Jo. Calvinii & Petri Pauli Vergerii apologia, in quibus multa hoc tempore scitu digna gravissime tractantur. Accessit quoque Martini Borrhai de usu, quem Spieræ tum exemplum tum doctrina afferat, judicium A. 1550. 8. vid. SALIG Histor. Augustan. Confess. Tom. II. p. 1158. Atque hæc eadem est editio, quam ex liberali donatione Viri Amplissimi Joh. Rudolphi ISELII Jure consulti Basileensis, ipse possideo.

STENII (*Simonii*) *Oratio Parentalis Casp. Peuceri Servestæ 1603. 4. Rarioris hujus monumenti historici notitiam debemus Cel. STRUVIO in Bibl. Antiq. A. 1706. p. 189. & seqq.*

STEPHANI (*Henrici*) *Epistola de suæ Typographiæ statu &c. cum indice libro-*

H. Stephanus. P. Stevart. F. Strozza. 267

brorum qui ex ejusdem H. Steph. officina prodierunt. 1569. apud eund. H. Stephanum 8. Liber rarus.

STEPHANI (*Henrici*) *Proodopæa ad Senecæ lectionem*; & Ejusdem *Epistolæ* de eadem Materia. apud eund. 1586. 8. Lib. rarissimus in Bibl. Albin. p. 200.

— — De *Aristotelicæ Ethicæ* ab historica & poëtica Ethicæ differentia; & *Musæ carmina de virtutibus*. P. Lib. rariss. in Bibl. Alb. p. 208.

STEVARTII (*Petri*) *Insignes Auctores* tam Græci quam Latini. Ingolstadt. 1616. 4. Lib. rariss. Bibl. Albin. p. 70.

STROZZE (*Frid.*) *De Chaldæorum dogmatibus* dissertatio recusa Colon. 1617. 8. Versatur hic libellus totus in Nestorianorum Orientalium dogmatis, evolvendis, recitandis, examinandis & dijudicandis, ut *de hodiernorum Nestorianorum in Oriente dogmatis*, potius inscribi posset. v. Reimm. Bibl. p. 816.

STROZZÆ (*Petri*) Liber de ortu & progressu religionis catholicæ. itid. rarus v. Thes. Epistol. Croz. T. II. p. 123. 127.

STRYPE (*Job.*) *Memorabilia Historiæ Reformationis Ecclesiasticæ*, lingua Anglicana conscripta propter exemplarium impressorum paucitatem tribus voluminibus Londini 1733. sq. fol. edita, sunt rariss.

rarissima. Est Titulus. *Ecclesiastical Memorials Relating to the Reformation of Religion &c. under King Henry VIII. King Edward VI. and Queen Mary the First. in Three volumes in folio &c. vid. Biblioth. Brem. Tom. V. p. 163.*

STUCKII (Jo. Gulielmi) *Carolus Magnus redivivus, h. e. Caroli M. Germanorum, Gallorum Italarum & aliarum Gentium Monarchæ potentissimi cum Henrico M. Gallorum & Navarrorum Rege florentissimo comparatio: utriusque Regis Historiam breviter complectens, quam Regum & Principum Speculum possis appellare Tiguri 1592. 8. v. STRUV. Biblioth. Antiq. 1705. d. 512.*

STURMIANI *Manes, sive Epicedia scripta in obitum summi viri JOHANNIS STURMII, una cum Parentaliis, eidem memoriæ & gratitudinis ergo factis à diversis Amicis atque discipulis Argentor 1590. 8. Sunt hæc Parentalia tanto rariora, quanto majora erant ipsius JOHANNIS STURMII in rem omnem Litterariam cum primis Ecclesiasticam, ac præcipue in Academiam Argentinensem tempore Reformationis merita, siquidem is A. 1537. Argentoratenfis Academiæ prima jecerit fundamenta, classesque & studia in ea auctoritate Senatus, suasu Jacobi Sturmii,*
Al-

Alfaticæ nobilitatis ornamento præcipuo, dexterrime ordinaverit, adjutusque a *Wolfg. Fabritio Capitone, Martino Bucero, Casp. Hedione, Jo. Sapido, Jac. Bedrotto, Petro Dasypodio* &c. ita ornaverit Scholam recens institutam, ut alteras Athenas, alteramque Massiliam, Argentorati diceretur extruxisse, nec cessaverit, donec eam ad culmen Academiae perduxisset A. C. 1566. Erat is ceteroquin per omnem Europam Vir celeberrimus, quique tot aliis curis & laboribus inclytus, sibi favorem pariter atque amorem, Summorum ejus temporis Principum conciliavit, qui summa cum munificentia, ipsi dignitates nobilitatis, libertatisque privilegia, quin & annua quam multa stipendia offerebant; Inter quos, erant Imperatores, Carolus V. Ferdinandus I. & Maximilianus II. Reges Galliaë Franciscus I. & Henricus II. Daniaë, Christianus & Fridericus. Angliaë Eduardus VI. & Elifabetha. Electores Saxoniaë Mauritius & Augustus, Palatinus Fridericus III. Principes porro domus Palatinaë, Saxoniaë, Brandenburgicaë, Hassiacaë, Megapolitanaë, Holfaticaë & rel. Cum igitur maximos ita haberet redditus, tum horum tamen præcipuam vim conferebat in pauperum, exulum,

maxi-

maxime Gallorum Evangelicorum inopiam sublevandam, adeo, ut ipse non semel cum suis egere maluerit, quam communem causam deferere. Obiit annorum satur annos 81. mens. 5. dies 2. natus A. 1589. cum Musis Argentinensibus per annos 51. præfuisset.

Est elegans in ejus effigiem M. *Georgii Calamini*, Silesii in Ill. Schola Lincensi Doctoris epigramma, quod cum vitæ Sturmianæ summam breviter exhibeat, hic liceat ex STRUVII Bibl. Antiq. 1706. 374. totum repetere.

Quis sit hic effigie solers quem pictor adumbrat.

*Vir dicam paucis; Sturmius ille bonus.
Sleida dedit cunas, artes, animumque Minerva*

*Eloquium Peitho, sancta fidem Pietas.
Tres hoc Lovanium, messes Lutetia septem,*

*Argentina decem lustra docente, stupet.
Annorum decadas octo superavit Et annum;
Mors timet hunc: vitam quod dedit arte
Scholis.*

*Postea, quem præsens coluit, mirabitur ætas.
Et nullo poterunt tempore scripta mori.
Quæ mihi vix paucis licuit comprehendere,
quando
Mensuram videas hunc superare sui.*

Liber de SUPPOSITO. Cum hunc longè rarissimum esse, nemo neget, adeo ut paucissimi illum oculis suis usurpaverint. conf. Cl. VOGT. p. 558. hinc titulum integrum apponam:

„ Disputatio de Supposito, in qua plurima hæctenus inaudita de Nestorio tanquam Orthodoxo, & de Cyrillô Alexandrino, aliisque Episcopis Ephesi in Synodum coactis tanquam hæreticis demonstrantur ut Soli Scripturæ Sacræ infallibilitas asseratur. *Deus verax, omnis homo mendax.* Rom. III. Francofurti a. 1645. „

Observandum quendam Virum doctum, qui ante me hujus exemplaris possessor fuit, non tantum præfixisse nomen Davidis DERODON Prof. Phil. Sed pro loco impressionis Francof. adscripsisse *Arausonii*. Constat enim. Derodonem illic etiam per aliquod tempus Philosophiam tradidisse.

In averfa paginæ facie hæc verba, ex quibus de scopo Auctoris & argumento libri plenius judicari potest leguntur impressa.

Nestorius Epist. ad Cyrillum.

Nomen hoc, Christus, utramque naturam patibilem scilicet & impatibilem in unica persona denotat; ut idem
Chri-

Christus impatibilis & patibilis concipi queat, impatibilis quidem secundum Divinitatem, patibilis verò secundum humanitatem.

Cyrillus Epist. 2. ad Successum.

In Christo duas naturas unitas asserimus: post unionem verò, adempta jam in duas divisione, unam esse credimus naturam Filii incarnati:

Sententia Autoris.

Ego unicam personam & duas naturas divinam & humanam unitas, ac realiter post unionem distinctas in Christo agnosco. Haftenus ille

Etsi autem non desint bene multi Theologi, qui Derodonem refutarunt, v. g. Francisc. TURRETTINUS in Theol. Elencht. Loco XIII. Quæst. J. & Samuel MARESIUS, peculiari dissertatione, alique; constat tamen Virum istum, quod ad rei cardinem attinet, à veritatis partibus stetisse, & se in arte ratiocinandi haud mediocriter fuisse exercitatum, ipso opere demonstrasse. Hinc factum, ut magni nominis Viri mitius de ejus instituto judicarent, inter quos eminent Joh. CROJUS, terribilis ille Danielis Heinsii antagonista, & Paulus Ernestus JABLONSK-

BLONSKIUS, Theologus Francofurtanus Celebrerrimus, in exercitatione Historico-Theologica de Nestorianismo. Imo ipse Salomo van TIL, quem orthodoxiæ constat fuisse tenacissimum, in Compendii Theologiæ revelatæ P. II. cap. 6. dicit: „ Sententia hetero-
 „ doxa olim ventilata cernitur in erro-
 „ ribus oppositis, hinc Nestorio ad-
 „ scriptis illinc Eutychi (quanquam de
 „ Nestorio res non adeò evidens sit,
 „ ut insigni tractatu suppressò nomine
 „ ostendit Cl. Derodon.) „

Cæterum neam facio conjecturam Ven. VOGTII, existimantis, eruditos ex uno libro *de supposito* duos effinxisse, quorum alterum *Davidem Derodonem*, alterum *Ægidium Gaillardum* dicunt conscripsisse. Petrus BÆLIUS quidem ex quadam Epistola Samuelis Sorberii ad Gerh. Joh. Vossium, quæ extat edit. Amst. n. 448. p. 388. nobilem hunc Gallum, qui desertis Romanensium castris Protestantes secutus est, tanquam auctorem alicujus libri de *Supposito* citavit; Sed Sorberius, quem ille secutus est, hac de re non satis fuisse videtur edoctus, & nemo alius, quantum quidem scio, *Gaillardum* istius libri autorem nominat.

Maresius autem, qui Derodonem

S

im-

impugnavit, suspicabatur, duos homines ad illius libri fabricam concurriffe, alterum Philosophum subtilem, sed qui dum subtilitati plus æquo indulget, minus vacat solidæ Veritati; alterum bene doctum in antiquorum & Patrum, quos vocant lectione, sed qui videtur in illis sæpe sinistra sumere, quod dextra dabat ac vice versa. Verum hæc mera fuit Marefii conjectura, nullo fundamine nixa.

Hoc autem minime ferendum erat, quod Derodon tanta animi contentione nigrum hæreseos theta & Cyrillo & Patribus Ephesinis præfigere voluerit, quos credibilius est, mentem Nestorii non fuisse per omnia assecutos.

De eo præter BÆLIUM in voc. *Rodon & Nestorius* plura dabit Magnus Cancellarius PFAFFIUS in *Hist. The. Lit. L. IV. p. 251. 252. M. H.*

SURGENTIS (*Marci Antonii*) Tractatus, Præfecti prætorio, reliquorumque antiquorum magistratuum cum Vice Rege, aliisque Magistratib. nostri temporis comparisonem continens; cum annot. *Mutii Surgentis*, Auct. Fratris. Neapoli 1602. fol. Lib. rarus in *Bibl. Albin. p. 40.*

SWAMMERDAM (*Joh.*) *Ephemeris vita, ofte, Historie van het vliegend, ende een*

A. Sylvius. B. Symoneta. B. C. Symphor. 275

een dag levend Haft, of Oeveraas. Met figuren. Amsterd. 1675. 8. Est libellus rarissimus.

SYLVII (*Andreæ*) *Synopsin Franco-Merovingicam rarissimam, videmus citari in Parergis Gottingensibus P. III. p. 155. Est verò hæc Andreæ Sylvii Marcianensis Historiæ Merovingicæ Synopsis, cum continuatione Variorum, edita à Raphaele de Beauchamps cum notis, Duaci 1633. 2 Voll.*

SYMONETÆ (*Bonifacii*) *Doctoris ac Monasterii cornu abbatis de Christianæ fidei & Romanorum Pontificum persecutionibus Opus. Basil. 1509. fol. Dicitur in Catal. Bibl. Sarrazianæ p. 32. rarissimum & pro flor. 16: 10. fuit divenditum vid. Memorabil. Bibl. Dresd. T. II. p. 504.*

SYMPHORIANI (*Bened. Curtii*) *Arresta Amorum, cum erudita B. C. S. explanatione. Lugd. apud Gryphium 1533. 4. Liber singularis & rarissimus.*

SZEGEDINI *Speculum Romanorum Pontificum, in quo decreta cum verbo Dei pugnancia, vitæ cursus, prodigia horrenda accurata brevitate depinguntur per Stephanum SZEGEDINUM, Pannonium, Ejusdem de Traditionibus Pontificiis quæstiones jucundæ in 8. Autor iste à Turcis captus & miserrime tractatus obiit 1572. M. H.*

TABOETII (*Jul.*) *Epistolæ Christianæ & familiares.* Lugd. 1561. 4. raræ dicuntur in Biblioth. Sarraz. p. 206.

TAFFINI (*Johannis*) *Scripta varia circa finem seculi XVI. edita de Incarnatione Filii Dei, de pædobaptismo, de officio, auctoritate & potestate magistratum, itemque de juramento: Porro de Poenitentia & sim. sunt rarissima, Erat ipse Taffinus Antverpiensis Ecclesiæ Gallicanæ primò Pastor A. 1566. deinceps Concionator Aulicus Mauriti Principis Arausionensis, porro Harlemensis, & denique Amstelodamensis Ecclesiæ Pastor Gallicus, qui annos natus 73. obiit Amsterodami A. 1602. Symbolum ejus erat. *A Dieu ta vie, en Dieu ta fin.* vid. BRANT. *Histor. Reform. Belg.* Tom. II. pag. 30.*

TAULERI (*Joh.*) *des Heiligen Lehrers Predige.* Halberstadt 1523. fol. Hanc editionem operum Tauleri esse rarissimam, observat POIRETUS in *Epistola de Scriptoribus Mysticis* p. 556. qui & ipse Taulerum scripsisse idiomate veteri Germanico observat.

TAXA Cancellariæ Apostolicæ. De hoc libro videndus P. BÆLIUS in *Dict. & Gisb. VOETIUS* in *Disput. Select.* p. 2. p. 296. pluresque alii.

B. C. Telesius. B. Teller. J. E. Terser. 277

Titulus editionis, quam possideo ita se habet:

Numerus & tituli Cardinalium Archi-Episcoporum & Episcoporum Christianorum.

Taxæ & valor Beneficiorum regni Galliæ cum taxis Cancellariæ Apostolicæ &c. Parisiis apud Gervasium Alliot in Palatio juxta ædem D. Michaelis. 1625. in 12.

Libellus sacer & horribilis est, cujus omnes eos ex Pontificiis pudet, quibus nondum frons omnis est expudorata. Verba Claudii ESPENCÆI, Theologi Parisiensis, quibus hæc taxa acerrime perstringitur, exhibet HEIDEGG. in historia Papatus. p. m. 332. M. H.

TELESIUS (*Bern. Consentinus*) De his, quæ in Aere fiunt, Terræ Motibus, colorum generatione, Mari, & de rerum Natura juxta propria principia Neapoli 1570. 4. *Lib. rarus in Bibl. Albini p. 131.*

TELLEZII (*Balthasaris*) Historia Generalis Æthiopiæ superioris. Liber rarissimus. v. *Thef. Epistol. Croz. T. II. p. 107.*

TERSERI (*Jo. El.*) Catechismus A. 1663. 12. Lingua Suecica editus, rarissimus. vid. *Biblioth. Miscell. Hamb. T. I. P. I. p. 169. sq.*

TESTAMENTUM novum Hispani-
cum v. DRYANDER.

THEAGRII (*Davidis Humii, Scoto-
Britanni*) liber sub. tit. *Apologia basilica*
feu Machiavelli ingenium examinatum
in libro quem inscripsit Principem &c.
Paris 1626. 4. Liber rarissimus teste
HARENBERGIO in Biblioth. Mis-
cell. Hamb. p. 568. T. III.

THEOPHYLACTUS in *Acta Apostolo-
rum* Gr. & Lat. Colon. 1568. fol. Quan-
quam inter alia Theophylacti opera La-
tina hic commentarius ex Sifanii ver-
sione facile sit obvius; Græcam tamen
editionem, quæ ex Jo. Sambuci Codi-
ce, cum versione, notisque marginali-
bus Laurentii Sifanii prodiit, esse ra-
riorem, Viri Docti observant. Additæ
huic editioni conspiciuntur Nysseni,
Amphilochii, Cyrilli Hierosol. & Ti-
mothei presb. Hierosol. Homiliæ in
occursum Domini, & Nysseni Oratio
de Deitate Filii & Spiritus S.

THEUPOLI (*Stephani,*) *Academicæ
Contemplationes*, ita sunt raræ ut quan-
tum nobis constat à nullo Historiæ Phi-
losophicæ scriptore quoque commemo-
rentur: Prodierunt eæ, Basileæ per
Conradum Waldkirch 1590. 8. sub hoc
titulo *Stephani Theupoli Bened. F. Pa-
triciij Veneti Academicarum Contempla-
tio-*

tionem Libri X. in quibus Plato explicatur, & Peripatetici refelluntur. Commisit hic errorem Auctor Lexici Eruditorum, p. 1486. ubi *Steph. Theupolus* appellatur *ein benedictiner, und Patri-
cius von Venedig* &c. cum tamen ex libri titulo non constet, eum fuisse ex Monachorum Benedictorum familia, quin potius, ejus Patrem *Benedictum* fuisse appellatum, uti patruus ejus alterque parens, quomodo eundem appellat, in dedicatione libri, erat *Paulus Theupolus* Senator Venetus amplissimus, ac eques splendidissimus. Cæterum nec id prætermitti potest, BAILLETUM in Catalogo Scriptorum Personatorum p. 604. censere, (sed in quo fallitur,) Theupoli nomen esse fictitium, & sub ea larva latere *Franciscum Piccolomini*. vid. PLACCII Theatr. Pseudonymorum fol. 584. n. 2639. Acceptam ferimus hujus libri notitiam Cel. ENGELHARDTO nostro, qui eum possidet.

THOMÆ (*Pauli*) Engolismensis Poëmata Paris. 1617. in 8. Occurrunt hic Lutetiados libri V. Sylvarum libri II. Epigrammata. Icones, Sylva Sacra. Carmina hæc sunt elegantia.

Valde hunc autorem laudat Balzaccius in Ep. 54. quæ est ad Scipionem Ju-

cundum edit. Kapp. p. 770. Quoniam etiam Hebraicis literis fuit ornatus, hinc ejus mentionem facit P. COLOMESIUS in *Gallià Orientali* p. 183. 184. M. H.

THURII (*Mareschalli*) *Annales Herulorum & Vandalorum*. Liber longè rarissimus, teste *Job. HUBNERO* in *The-saur. Epist. Croz. Tom. II.* p. 283.

TOINARDI (*Nicolai*) *Harmonia utriusque libri Maccabæorum v. Exerc. nostr. Acad. Lib. II.* p. 268.

TOMASINI (*Job. Phil.*) *Bibliotheca Patavina Manuscripta. Uniti 1639.* 4. Lib. rarus in *Bibl. Albini* p. 104.

TONJOLÆ (*Johannis*) *Basileæ & totius Orbis monumenta sepulcralia Basil 1661.* 4. Opusculum rarius.

TORQUATI (*Ant.*) *Prognosticon de everfione Europæ, de fide & moribus Æthiopum & Indorum; Legatio Magni Indorum Imperatoris Presbyteri Johannis, ad Emanuelem Lusitaniæ Regem A. 1513. & alia quædam Antv. 1552.* 8. Lib. rar. in *Bibl. Alb.* p. 209.

TRICHETI (*Raphaëlis du Fresne*) *Epistola de Charondæ effigie in Catanensi nummo, expressa. Paris. 1658.* 8. Lib. rar. in *Bibl. Albin.* p. 176.

TRITHEMII (*Job.*) *Epistolæ &c. vid. obs. HEUM. in Miscell. nov. Lips. Tom. II.* p. 109. sq. **TRU**

P. Truber. A. Turnebus. C. de Valera. 281

TRUBER (*Primus*) vid. BIBLIA *Vandalica*.

TURNEBI (*Adriani*) *De Methodo* libellus, Paris. 1608. 8. Inter Scripta Turnebi, præter *Adversaria*, rarissimum hunc esse librum observat Cl. STRUVIUS *Bibl. Ant.* 1705. p. 280. qui simul breve ejus exhibet compendium;

VALERA (*Cypriani de*) Hispani, *Biblica Hispanica* lingua edita; *Expositio Institutionum* religionis Christianæ Joh. Calvini. *Catholicus Reformatus*. De *vita & Doctrina Pontificum*. De *Missa*. De falsis miraculis *Mariæ de la visitation*. Sunt omnia rariora. De ipso Auctore, qui propter Reformatam religionem Hispania extorris factus, in Anglia tutum sub Elisabetha Regina habuit receptaculum v. WOOD. *Facti Oxonienses*. pag. 96. Floruit circa A. 1590.

Inter VALLÆ (*Laurentii*) libros, qui mediò seculo XV. floruit, curiosissimus est nec ubique obvius, quem scripsit de *Voluptate ac verò bono*. Ego illam habeo ejus editionem, quæ prædiit Basileæ apud Andream Cartandrum. 1519. Unde patet, illum fervide sententiam Epicuri de Summo Bonò defendisse. Ridicula quoque sunt, quæ adfert Li-

bro III. Cap. 25. de Voluptate sensuum
in cœlestibus.

Hoc interim laudi ei ducitur, quod
Herculeô labore barbariem profligare
conatus est. At quoniam acri nimis ute-
batur stylo, qui nemini parcebat, in
multorum odium incurrit. Quam for-
midandus autem fuerit Criticus, decla-
ravit, qui hoc ei fecit Epigramma.

*Nunc postquam manes defunctus Valla
petivit,*

*Non audet Pluto verba Latina
loqui.*

*Jupiter hunc cœli dignatus honore fuisset,
Censorem linguæ sed timet ille suæ.*

M. H.

*Ejusdem Historiarum Ferdinandi Regis
Arragoniæ Libri tres. Romæ 1520.
Lib. rarus in Bibl. Albini p. 31.*

VASCONCELLOS (*Jacobus Mendez de*)
v. Refendius. conf. *Memor. Bibl. Dresd.*
T. I. p. 255.

VECCHIETTI (*Hieronimi*) *De Anno
primitivo ab exordio mundi ad annum Ju-
lianum accommodato & de sacrorum
temporum ratione.* Aug. Vindelic.
1621. fol. Opus rarissimum jam com-
memoravit Cl. VOGTIUS p. 600.
Ejus operis historiam verò ERYTHR.
in Pinacoth. enarrat p. m. 196. &
SCHELH.

SCHELH. Am. liter. Tom. III. pag.
155—160.

VELII (*Casp. Ursini*) è Germanis Silesii,
Poëmatum Libri V. ex inclyta Basilea
apud Joh. Frobenium 1522. 4. sunt ra-
riores.

Fuit is amicus Erasmi, qui ita jam
A. 1516. in Ep. n. 210. p. 190. *Mirum,*
scribit quam me ceperint hendecasyllabi
Gasparis Velii. Tam erudita facilitate
fluunt omnia ut facile deprehendas ingenii
venam non elegantem esse modo, verum
etiam divitem & benignam.

Atque erat is prætereà Latinis Græ-
cisque literis apprimè eruditus, quem-
que *Erasmus* in Ep. ad *Stanislaum* Epis-
copum *Olomucensem* n. 598. p. 669. ita
describit: „Velius mihi factus est lon-
„ gè charior quam ante fuerat ex degu-
„ itatis ingenii monumentis, ob in-
„ credibilem morum comitatem, quum
„ hoc fere genus hominum (poëtarum)
„ soleat alienius esse à sensu communi.
„ Visus est & multo felicior quam exi-
„ stimaram. Primum ipse cultus mag-
„ nificus ac nitidus, fortunam arguit
„ satis lautam. Deinde corporis spe-
„ cies declarat, rara numinis indulgen-
„ tia, ingenio felicissimo domicilium
„ æque felix contigisse, conf. de eo
HANKIUS de Silesiis indigenis.

Scrip-

Scriptis is quoque de Ferdinandi Regis rebus gestis tractatum, teste Erasmo in Epist. n. 1006. p. 1139.

VELSII (*Justi*) Hagani, *Epistolæ*, aliaque quædam scripta, & vocationis suæ rationem & totius Coloniensis negotii summam complectentia &c. MDLVII. Mense Septembri. 8. Sunt rariora.

— De humane vitæ recta ratione ac via, seu, de hominis Beatitudinibus, Liber unus. Basil. per Joh. Oporinum 1554. 8. itidem raritatis notam habet.

Cæterum quam ipse Velsius primò quidem saniora docuerit, deinceps autem in paradoxa fuerit prolapsus, eaque quæ cum sana ratione conciliari nullo modo poterunt, edocet BRANTIUS in Histor. Reform. Belg. Vol. I. p. 629 630.

VELTRONII (*Ptolomæi*) *Statuta ordinis Hospitalis S. Johannis Hierosolymitani* Romæ 1188. fol. Inter plures, qui ad Historiam Ordinis Johannitici faciunt Scriptores, librum hunc merito recenset Cel. STRUVIUS in Biblioth. Antiq. 1706. p. 224. rarissimum, à paucis allegatum, vix ab uno vel altero visum. Titulum equidem singularem liber non habet, sed figura libro præmissa angelos sistit coram throno Majestatis divinæ tripudiantes, hac addita in-

inſcriptione: *Effigies Magiſtrorum Hoſpitalis*: Inſequens titulus eſt: *Index materiaram, quæ in toto volumine continentur*, & verſa pagina reperitur index materiaram, ſive, ut ſcribitur materie- rum, ordine alphabetico. Fuit ipſe *Veltronius*, cujus nomen vix alibi legitur, Eques Johanniticus. Conf. STRUV. loc. cit. qui excerptum hujus libri exhibet.

VERELII (*Olai*) notæ in Ep. defenſoriam Viri Cl. Joh. Schefferi &c. v *Bibl. miſcell. Hamb.* Tom. II. p. 155.

VERGERII (*Petri Pauli*) Scripta omnia eſſe rariffima jam ex *Bælio* obſervavit VOGTIUS p. 602. Interea tamen, inter ea ſingulari modo raritatis laudem habere obſervat hæc duo: Alterum ſub titulo: *Epitome contra Leandrum Albertum Monachum Dominicanum, ejusque mendacia quæ ille ſcripſit in libro cui titulus, Descriptio Italiae*. Alterum; *De Epistolis Italicè ſcriptis à Claudio Ptole- mæo*. Quorum duorum ſcriptorum ſingulari deſiderio ſe teneri idem obſervat l. c. *Bælius*. T. IV. fol. 434.

— — libellus Italicus qui A. 1555. 8. prodiit hoc titulo: *Giudicio ſopra le lettere di tredici huomini illuſtri publicate da M. Dionigi Atanagi & ſtampate in Venetia nell' anno 1554.* eſt liber rarò obviuſ. v. SCHELHORN.

Amœn.

Amœn. Histor. Eccles. & Liter. T. II.
p. 78.

VIETÆ (*Francisci*) perinſignis Mathematici & Mathematicorum ſui temporis coryphæi Pictavienſis in Gallia, circa finem ſeculi XVI. florentis atque A. 1603. demortui, ſcripta omnia perinſignis ſunt raritatis, quod ea propriis ut plurimum ſumtibus excudi fecit Auctor atque inter amicos ſolummodò diſtribuit. Inter ea, eſt *Continuatio Algebræ proportionalis*, quam acutiſſimum opus vocat Joſephus Blancanus in Chronologia Mathematicorum pag. 62. 63. itemque *Relatio Kalendarii verè Gregoriani* ad Eccleſiaſticos Doctores Pontifici Max. Clementi VIII. exhibita. 1600. Præterea edidit *Canones in Kalendarium Gregorianum perpetuum*; Atque adverſus *Chriſtophorum Clavium* explicationem emiſit; de quo libello ultimo memorabilia ſunt Jac. GILLOTI in Epistoſta ad Joſeph. Scaligerum verba in Revii Epistoſtis L. I. p. 93. *Defunct Mr. Viette à fait un livre contre CLAVIUS grand Mathematicien des Loyolites par lequel il le convainct d'ignorance crasse en cette science. Je ſuis apres à faire que nous en puiſſions avoir un exemplaire mais l'heritier a tout retirè par devers luy, & ſe rend fort inexorable à en faire part.*

part. Cæterum de Vieta, & controversia hac, conferri debent, ea quæ habet *Jac. Aug. THUANUS* Vir summus, *Historiarum*. lib. CXXIX. Conf. G. J. VOSS. de *Mathesi* cap. XLII. §. 17. p. 142.

VILLERII (*Petri Lozelerii*) Viri Eximii, atque Theologi præclari, Scripta plerunque *Ανωρυμως* edita auro contra sunt cariora. Erat *Petrus de Loyseleur* Eques, dominus de Villiers & Westhoven, ordinario dictus Petrus Villerius GULIELMOI. Arausiaco, Felicis Memorix, (quem merito Sospitatorem suum à Jugo Hispanico & Tyrannide Pontificia, celebrat Ecclesia pariter ac Respublica Belgica,) à concionibus & consiliis sacris, eumque à prudentia, eruditione, fide, eloquentia & singulari moderatione laudat BRANTIUS in *Histor. Ref. Belg.* T. I. p. 665. 666. GROTIUS in *Annalib.* Lit. III. p. 71. eum *Hominem* appellat Gallum, qui subactum rebus forensibus ingenium, ad religionem docendam, & hinc ad intima Arausionensis consilia transtulerat.

Extat ejus stilo scriptus libellus *Apogeticus Arausionensis Principis* adversus Edictum Regis Hispaniarum, quo is Arausionensem proscripserat A. 1581. Latine, Gallicè, ac Belgicè, editus.

Dein-

Deinceps, & ab eo consignatus est Liber rarissimus, cui titulus: *Apologeticon Belgarum contra librum Concordiæ Bergensium a)*, quem jam antehac Latine, atque etiam Belgicè editum, deinceps denuo publicavit atque notis, quibus primordia Reformationis in Belgio continentur instruxit *Ludovicus de RENESSE*, quanquam vel sic inter rariores libros reputetur. vid. Sal. v. TILL. Bibl. Select. pag. 41.

Extat ejus quoque Scriptum itidem rarè obvium, sub titulo, *Ratio ineundæ concordiæ inter Ecclesias Reformatas; sive, quibus modis occurri possit mirificis artibus, quibus Pontificii per quosdam imprudentes Theologos universas Christi ecclesias, potissimum autem & primum Germanicas pessundare conantur 1579. 4.* Litteræ C. Q. D. A. quibus auctor designatur, notant C. Cepham sive *Petrum Q.* pro C. vel K. (more antiquo) primam literam vocabuli Κωδιον, quod *Vellus* significat. D. A. *Doctorem Aulicum*. Multa ex hoc libello excerptit *Brantius* libro cit. pag. 283. sq. qui & de

a) Hujus Scripti A. 1579. promulgati, breve compendium nobis sistitur in *Davidis BLONDELLI* libro, cui titulus *Actes authentiques des Eglises Reformées* pag. 69. 70. 71.

C. Vorstius. G. Vossius. A. Urceus. 289

de ipso illustri Auctore multa nobis suppeditat p. 781. 782. singularia. Obiit is diem supremum A. 1593.

VORSTII (*Conradi*) labores in omnes *Epistolas Apostolicas* raritate sua destituti non sunt, etsi hæc non sit tanta, quanta libri ejus *de Deo*. Interim etsi quod nemo negat, Socini seminibus gravidum habuerit pectus, labores ejus exegetici non sunt spernendi, cum judice Cel. TILLIO plus accesserit, quam alii, ad restringendum scopum *Epistolarum* ex occasione temporis. M. H.

VOSSII (*Gerhardi*) ferme omnia sunt rariora atque ut plurimum Romæ edita. v. *Bibl. Alb.* pag. 147. num. 1204. & n. 1294. & pag. 43. n. 31. ubi *Ephraemi Syri* operum versio per ipsum procurata inter rariores libros connumeratur. v. *ERYTH.* *Pinac.* II. pag. 125.

VOSSII (*Gerh. Job.*) libellus, cui titulus: *Consilium Gregorio XV. exhibitum per Mich. Lonigum de adhortando Bavarie Ducem ad petendam Electoratus confirmationem à sede Apostolica cum præfatione & censura G. I. V.* Leyd. 1623. 4. est rarissimus v. *COLOMES.* *Opp.* pag. 802. & *VOGT.* *Catal.* tit. *Consilium.* p. 204. Legitur verò is insertus *Operum Vossii Tomo IV.*

URCEI (*Antonii*) qui & **CODRUS** postea dictus est, *Opera omnia*, ubi Sermones seu Orationes XV. Epistolæ in quibus multa Poëtarum & Oratorum loca explanantur; *Sylvæ*, ubi varia eruditio elucet, *Satyræ*, *Eclogæ*, *Epigrammata*. Venet. 1506. fol. Paris. 1515. & Basileæ 1540. 4. Liber admodum rarus & quem vix reperias, in *Biblioth. Sarraziana* dicitur p. 195.

URSINUS (*Henricus*) Doctum sed hodie rarius obvium edidisse librum de *Zoroastre*, *Hermete Trismegisto* & *Sanchuniathone*, Norimb. 1661. 8. dicitur Doctissimo **BRUCKERO** in *Histor. Crit. Philos. T. I. p. 116. not. 1.*

URSINI (*Joachimi*) *Hispanicæ inquisitionis & carnificinæ secretiora*, inter rarissimos libros recenseri meretur, quique in instructissimis quoque bibliothecis vix reperitur. Devenit is ad me ex *Bibliotheca Fabriciana Hamburgi* vendita. Est libri titulus hic: *Hispanicæ inquisitionis & carnificinæ secretiora, ubi præter illius originem, progressus tyrannicus in fidelium religionis reformatæ confessorum, comprehensione: Bonorum sequestratione: Audientis varii generis: Testium publicatione & confutatione: Artibus inquirendi aliis etiam secretioribus: Captivorum victu & reliquis subsidiis:*
Car-

Carcerum visitatione: sententiarum denique publicatione & interpretatione describitur. Exemplis illustrioribus tum Martyrum, tum Articularum & Regularum Inquisitoaiarum, in fine adjectis, per JOACHIMUM URSINUM *Anti-Jesuitam, De Jesuitis, qui Inquisitionem Hispanicam in Germaniam & Bohemiam vicinam introducere moliuntur, præfatem. Ambergæ 1611. 8. Quis hujus Libri sit Editor genuinus, disquiritur inter viros doctos, cum auctor primarius sit, uti præfatio indicat, Reginaldus GONSALVIUS Montanus Hispanus, cujus usque ad pag. 270. sunt omnia, cum deinceps paucula quædam alia adjecerit editor, sub Ursini nomine delitescens; Enimverò fuerunt, qui INNOCENTIUM GENTILETUM Virum nostræ religioni addictissimum, & aliis adversus Pontificios editis scriptis clarum, sub hoc nomine latere autument, de quibus PLACCIUS in Theatro Pseudonymorum differit fol. 612. b. conf. BÆL. in Lex. Tom. II. voce GENTILET. Prodierunt ceteroquin sub hoc JOACHIMI URSINI nomine alia quoque a PLACCIO & BÆLIO ll. cc. commemorata scripta, jam non enumeranda. Non defuerunt autem, qui CHRISTIANUM BEC-*

MANNUM sub URSINI nomine latitare judicarunt. Sed hos omnes ratio fallit, cum semet ipsum à Gentileto, cujus Examen Concilii Tridentini, sub titulo *Concilii Tridentini historica narratio & nullitas*, denuò edidit Ursinus, Amberg. 1615. 8. diserte distinguat ipse in præfatione ejus editionis; Atque jam à Doctiff. ZELTNERO in Histor. Crypto-focinismi pag. 260. est annotatum, verum *Ursini* nomen fuisse *Beer* sive (uti accuratius de eo disputat, Doctiff. FEURLINUS Theologus Gottinganus) *Joach. Beringer* Scholæ Ambergensis Conrector & Ecclesiæ Pastor, Reformatæ religioni addictus atque circa Ann. 1610—1620. florens. vid. FEUERL. Relat. de Joach. Ursino sive Beringer. insert. *Biblioth. miscellæ Hamburgensi* Tom. III. p. I. p. 1—16.

WAKII (*Wilh.*) Refutatio Episcopi Meldensis Boslueti Lond. 1686. 4. edita est rarior: Libri titulus Ling. Anglic. conscriptus hic est: *An exposition of the doctrine of the church of England in the several Articles proposed by Monsieur de Meaux, late Bishop of Condom, in his Exposition of the doctrine of the Catholick Church.* Et paginas 118. complectitur. Accedit duplex ejus libelli

belli defensio sub tit. *A Defense of the Exposition* &c. quæ pag. 198. complectitur, & *A Second Defense of the Exposition* &c. quæ pag. 210 habet. Præstantissima huic libro, quem CROZIUS recensuit in *Biblioth. Universali*. Tom. XI. p. II. p. 439. & sqq. ab Illustrissimo Archiepiscopo Cantuariensi ante paucos annos defuncto, Præfatio est præfixa, in qua omnia plane arcana, quæ ad Historiam *Expositionis fidei* a Bossueto editæ pertinent, quæque nusquam alibi tam dilucide exposita inveniuntur, lectori communicantur. Habetur vero etiam in ipso libro p. 127. elegantissima tractatio Historico-dogmatica de *Epistola Chrysofomi ad Cæsarium*. Conf. MAICHEL. de *Biblioth. Parisiensib.* p. 233.

WEISSENBERGII (*Wolfgangi*) Academiae Basileensis Mathematici *Descriptio terræ sanctæ*, juxta ordinem Alphabeti Argentorati apud Wendelinum Rihelium 1536. fol. est rarissima, atque laudata *Andræe MASIO* in ejus *ad Josuam Commentario*. Est ea junctim, cum ipsa *Ziegleri* terræ sanctæ descriptione deinceps commemoranda, impressa, cum illa in titulo inscriptione, quod ea ad *Scripturam proximè sit directæ*, & utilissima etiam plebejo lectori.

WESENBEEC (*Jacques de*) *La description de l'Estat succes & occurrences, advenues au Pais bas au faict de la Religion. Le premier livre, contenant la narration des Affaires, succedees alendroiect la Religion, depuis l'an 1500. & signamment depuis que le Roy Philippe le 2. en a este Prince: aussi comment apres grandes difficultes la mutacion en Religion soit illecq l'an 1566. manifestee & finablement tolleree & admise, avec la plus ample declaration de ce que audict Paisbas en icelle Annee est advenu. Imprime en Aougst 1569. 8. Est is libellus, equidem non adjecto auctoris nomine editus, eo ipso tempore lingua Gallica conscriptus atque simul in Belgicum idioma transfusus sub tit. de beschryvinge van de geschiedenissen in der religie saken toegedragen in den Nederlanden &c. 8. Sed ita tamen ut A. 1616. de novo in linguam Belgicam translatus prodierit in urbe Bredana forma quarta, sub hoc titulo: Beschryving van den Staat en voortgang der Religie in Nederlant enz. beschreven in't Franchois, door Mr. Jacob van Wesenbeek, Raed en Pensionaris der Stadt van Antwerpen, ende nu in onze Nederlandtsche tale overgezet door een Liefhebber der waerheit, tot Breda gedrukt by Jsaac Schilders 1616. 4. Fuit Auctor hujus Operis*

ris rarissimi, civitatis Antverpiensis eo tempore consiliarius atque Syndicus, ut is earum rerum, quippe quarum magna pars fuerat, esset callentissimus; Scripsit deinceps hunc ipsum libellum non alio fine, quam ut de gravissimis iis in religione mutationibus informarentur, cum qui tum vivebant; tum verò etiam cum primis posteris. Nec quicquam deinceps, quam quod publicè & apud omnes constaret, atque imprimis quod in Urbe Antverpiensi, cujus res propius ipsi perspectæ erant, & cujus is, quod THUANUS quoque testatur *Histor. Lib. XL. fol. 520. cf. p. 529.* ad ipsum Hispaniæ Regem A. 1563. fuerat Legatus, circa religionem gestum erat, is describit, suaque omnia genuinis, atque ab ipso in rei memoriam conservatis documentis illustrat atque corroborat.

WICELII (Georgii) *Epistolarum, quæ inter aliquot centurias videbantur partim profuturæ Theologicarum literarum studiosis, partim innocentis famam adversus sycophantiam defensura Libri quatuor.* Lips. excudebat Nicolaus Wolrab. 1537. 4. sunt rarissimi, propter eorum temporum historiam, ipso teste Cl. SCHELHORNIO in *Amœnit. T. XI. p. 32.* Erat GE. WICELIUS acerrimus *Lu-*

theri hostis ex discipulo factus, quam ceteroquin eruditione esset celebris; Recefferat autem circa annum 1531. a Lutheri partibus ad Romanas, teste SECKENDORFIO Hist. Luth. Lib. III. fol. 65. vana quadam opinione ductus a), & bonorum operum studium ab Evangelicis frigidius iusto urgeri, & sine schismate religionem atque Ecclesiæ *Orthodoxam* ad auream illam priscam faciem reduci posse;,, uti is inde ab eo tempore, quanquam nec Pontificiis

a) Aliquanto tamen moderatius de *Wicelio*, fert iudicium Herm. CONRING. in Ep. ad Boineburgium A. 1653. hunc in modum.

„Expertus sum auctorem, qualem alibi
 „semper, rigidum utriusque partis censorem,
 „& studiosum pariter Ecclesiasticæ cum pacis,
 „tum emendationis ad faciem & leges primorum
 „temporum. Credidit scil. vir optimus,
 „& reduci illam posse, schismate nullo facto
 „ab Ecclesia Romana ad priscos illos & sanctos
 „mores, initio quadam facta sibi expectatione à
 „Concilio Tridentino, qua tandem frustratus, spe
 „nova concepta à Cæsare Ferdinando & Maximiliano.
 „Quod si per ætatem licuisset experiri, quam & illa
 „spes foret inanis, indubie tandem & ipse maluisset
 „emendationem cum schismate quærere, quam
 „subdolæ pacis specie relinquere Ecclesiam
 „vitiis suis immerfam. „

Cæterum & G. *Wicelii via regia*, quod magnæ sit raritatis, ad tit. CONRINGII jam à nobis est observatum.

ciis admodum esset gratus, adversus Lutherum & ejus affectas graviter causam instruxit, quod ex variis ejus libellis colligitur, qui simul tamen etiam testantur, quam desperata fuerit tum temporis Papatus causa; Sunt eorum quamplurimi recensiti in *Biblioth. Cyprianica* p. 248. 249.

WIGANDI (*Johannis*) de *Neutralibus & Mediis libellus utilis & necessarius*. Francofurti ex officina Petri Brubachii MDLX. 8. Cum Cl. Vogtius ejus libellum de *Servetianismo* inter raros connumeraverit, præeunte REIMMANNO *Bibl. Reimm.* p. 1044. Tum sane maximo jure hunc ipsum libellum de *Neutralibus* eidem jungimus, itemque alterum libellum cui titulus: *De clave ligante in Ecclesia Christi, de suspensione a Sacramentis ad tempus, de reconciliatione offensæ Ecclesiæ, Explicatio succincta & solida ex verbo Dei, Authore Johanne Wigando*, Francof. ad Moen, excudebat Petrus Brubachius A. MDLXI. 8. Prioris libelli argumentum eo potissimum tendit, ut omni Religionum *Indifferentismo* obicem ponat, & cum primis illi sententiæ, quæ, cum motus Interimistici Germaniam turbarent, statuebat, decisionem articulorum v. g. inter Pontificios & Protestantes contro-

verforum, per Generale Concilium expectari debere, atque interea *Neutrum* vel *Medium* esse quenquam posse, salva conscientia, nervum plane incidat, variis adductis argumentis, variisque responsionibus additis, tam ad objectiones Neutralistarum, quam ad argumenta ita dictorum *Mediorum*. Posterioris argumentum ex ipso titulo propius conspicitur: Uterque libellus diffuse recensetur a Cel. STRUVIO in Biblioth. Antiq. Anni 1705. p. 49-59. & Anni 1705. p. 51-62. qui simul quoque loco priori brevem WIGANDI qui natus 1523. denatus 1587. inter sui temporis Theologos Lutheranos eminebat, texit biographiam.

Exstat ceteroquin ejusdem WIGANDI, quoque *admonitio de bonis & malis Germaniæ* 1566. 8. in qua permulta ad illustrandam Historiam seculi XVI. Ecclesiasticam reperiuntur, ita tamen ut simul infestus ejus erga Evangelico-Reformatos animus elucescat, atque ingenium in alendis & de novo incrustandis controversiis admodum acre.

WIMPFELINGII (*Jacobi*) gravissimi morum illo tempore censoris Opuscula, quæ nascentis Seculi XVI. mores belle depingunt, sunt rarissima omnia. In his illa sunt quæ à Doctiss. HARDTIO

TIO in Præfat. ad Tom. I. Autogr. Lutheri p. 29. 30. 31. adducuntur. Itemque *Epitome rerum Germanicarum*, hactenus a multis desiderata. Marpurgi apud Andream Colbium 1562. 8. Breviarium hoc est Historiæ Germanicæ rarissimum, quod omnia quidem non continet, habet tamen quædam singularia. Excerptum ejus nobis dedit. Cel. STRUVIUS in Bibl. Antiq. 1705. pag. 237. Erat Auctor Selectadiensis natus 1449, denatus 1528. inter eos qui Reformationis necessitatem agnoscebant, quique in variis pro illorum temporum more Academiis cum Theologia scientiam Juris combinaverat. Ecclesiastes primo *Spirensis*, deinceps Professor *Heidelbergensis*, ubi loco Theologiæ Scholasticæ perpetuo S. literas, & quandoque Hieronymum interpretabatur, varios nactus discipulos egregios, & cum primis familiam Electoralem, monachorum inscitiam & arrogantiam cum ferre non posset, hæreseos est accusatus, a monachis Augustinianis apud *Julium II.* Papam, quod scripisset, *Augustinum non fuisse monachum*, aut certe *non talem, quales jam habentur Augustiniani, neque ordinis dicti habitum tulisse, nec etiam Gregorium M. Alcuinum, & Bedam fuisse monachos &c.*

Absolutus tamen, arbitris ipsi datis, *Conrado Peutingero & Jacobo Spiegelio*, auctoritate *Julii II.* Pontificis maximi. Post inchoatam a *Luthero* reformationem, schisma Ecclesiæ invecum dolens, à Professoratu *Heidelbergensi* se abdicavit, & *Selestadii* vitam egit precibus & piis meditationibus occupatus otiosam, donec naturæ debitum solveret pene octogenarius;

Exstat præterea ejus *Stilpho*, scriptio in homines sui seculi vehementissime falsa, imo mordax, & digna profecto luce publica.

Illi quoque debentur *Centum Gravamina Germanorum contra Curiam Romanam*, quæ *Maximilianus* in publico proposuit;

Itemque: *Collectanea pro reformatione ex prioribus temporibus Wilhelmi Parisiensis, Henrici de Hassia &c.*

Prouti in *Bibliotheca Cyprianica* pag. 240. commemoratur *Pragmaticæ Sanctionis medulla excerpta jubente divo Maximil.* *Selestadii* 1520. 4. Atque de eo opere dicitur, quod in libertatis Ecclesiarum Germ. tuitione magni sit momenti, quodque a *Wimpfelingo* nostro A. 1510. in ordinem sit redactum, missumque Cæsari.

WINSEMII (*Pierii*) de statu unitarum
Provinciarum Oratio. Leov. 1618. in 4.

Hæc Oratio facundissimi Winsemii
quæ rarò obvia est, cum insigni cum
libertate notet Ecclesiæ imprimis Bel-
gicæ nævos tempore Remonstrantium,
lectu dignissima est. M. H.

WITTEKINDI (*Anonymi*) liber de
Joanna Papissa. Ejus hic est titulus:
Jesuitas, singulares SS. Pontificiæ,
Majestatis hoc tempore vindices falso
& frustra negare, Papam Joannem VIII.
fuisse mulierem. Editio altera non sine
auctario a. 1598. in 4. absque indicio
loci. Conspicitur simul historia hujus
puiſpeni ligno incisa.

Autor in ipſo limine vehementer ag-
greditur Jesuitas quos Esavitas vocat
& inter alia dicit; Non inepte quidam
noſtras Princeps ſuo more ludens dixit:
„Jesuitas ſimiles eſſe pediculis iſtis, quos
„à parte corporis, quam infeſtare ſolent,
„inguinales dicimus, quorum vel ex uno
„ibi primum inſidente, brevi innumera
„propagatur & ſcaturit multitudo.„

Conf. de Autore, quæ habet perſo-
natus *Irenæus Bibliophilus*, id eſt V.
C. Jac. Frid. BEISCHLAGIUS in
obſervationibus eruditis, quæ compa-
rent in Bibl. Brem. Claſſ. VII. Faſc. V.
ubi V. C. Theod. HASÆUS annota-
vit,

vit, se bina libelli hujus possidere exempla, in quorum utroque vetusta manus adscripserit: Auctore Hermanno WITTEKINDO, Westphalo, Mathematices Professore in Acad. Heidelb. Ord. Clariss. autem SCHELHORNIIUS, Amicus noster honoratissimus in Amœn. Lit. T. X. p. 1167. Cl. BEISCHLAGIUM certiozem reddidit, quod exemplum hujus libri manu antiqua, & fortassis prius, quam typis exprimeretur exaratum nuperrime in ipsius manus inciderit. In manus igitur idoneas venit, cum sciamus amœnissimi Virum ingenii scitum & diligentem veterum librorum esse spectatorem.

P. BÆLIUS, qui tamen passim in Dictionario Hist. Crit. Johannæ Papissæ facit mentionem, hunc librum nunquam oculis usurpasse videtur. Nisi enim admodum fallor nullam ejus facit mentionem.

Cæterum WITTEKINDUS ille, qui ejus autor fuisse perhibetur. Obiit a. 1603. posteaquam Græcas literas & Mathesin per 42. annos Heidelbergæ docuisset, semper mansit cœlebs, veritus, (uti KONIGIUS in Bibliotheca ait,) ne in caniculam incideret, quæ latratu suo perpetuas ei crearet molestias. Idem autor quædam ejus scripta
com-

commemorat, inter quæ tamen hoc de Joanna Papissa testimonium non comparet. M. H.

WORMII (*Olai*) *Epistolæ Latine*, quæ Hafniæ prodierunt 1728. 8. adeò sunt raræ, ut vix in ipsa Dania reperiat qui eos possideat. Ratio est gravissimum illud Incendium, quod eodem anno Hafnienses infestabat, quo factum est, ut omnia antequam vel plenè adhuc impressa erant, deficiente scil. adhuc Titulo & Indice, exemplaria conflagraverint: Intereà Cl. J. Chr. WOLFIUS Hamburgensis, quod earum habeat copiam patet ex *Bibl. Hamb. Miscell.* Præfat ad Tom. I. p. 23.

ZANCHII (*Pauli*) *Poëmata Romæ* 1550. 8. Liber rarus in *Bibl. Albini* p. 212.

ZIEGLERI (*Jacobi*) *Terræ Sanctæ descriptio*, Argentorati 1532. & 1536. in fol. Quis & quantus vir, JACOBUS ZIEGLERUS fuerit exponit latè doctiss. SCHELHORNIIUS in *Amœnitat. Histor. Eccles. & Literar.* Tom. II. p. 210. & sqq. Hujus libri rarissimi, ipsique Clariss. HADRIANO RELANDO *Palæstinæ illustratæ conditori*, ignoti, titulus ita se habet. *Syria, Ptolemaici operis rationem, prætereas*

rea Strabone, Plinio, & Antonio aucto-
 ribus locupletata. Arabia Petraea, sive
 itinera filiorum Israël per desertum, iis-
 dem aucto-ribus: præterea Joanne Leone
 Grammatico; secundum recentiorum loco-
 rum situm, illustrata. Schondia, tradita
 ab aucto-ribus, qui in ejus operis prologo
 memorantur. Holmiæ, civitatis regiæ Sue-
 ciæ, deplorabilis excidii per Christiernum
 Daciæ Cimbriæque regem historia &c. Uni-
 co enim volumine juncta hæc omnia opu-
 scula prodierunt Argentorati MDXXXII.
 MDXXXVI. primum, atque iterum fol.
 titulo aliquantis per mutato, & adjecta
 Weissenburgii descriptione Terræ sanctæ
 &c. Dedicavit vero hanc operum suorum
 Syllogen Zieglerus, RENATÆ Ludo-
 vici XII. Gall. Regis filix, ac Ferrariæ
 Ducis Conjugi. Quam ita, dum alloqui-
 tur, celebrat: *Tibi Illustrissimæ Principi,*
quæ à Britannix unica domina Anna Matre,
patre autem maximo Ludovico XII. Chri-
stianissimo Galliarum Rege nata es, quæ
supra natalium claritudinem, præterea te
ad omnem virtutem instituisti, religionem
præter superstitionem, amplitudinem ani-
mi præter fastum, contemptum opum ci-
trâ profusionem, judicium contra calum-
niam & assentationem confirmatum, quæ
in aula virtus præcipua est, & in nullis
etiam probatis principibus prope non desi-
dera-

derata, *Fortuna utraque ferenda constantiam & virtutes eas quæ in foemina peculiari jure requiruntur. Tibi, inquam tot virtutum titulis optimæ principi offero Palestinae hanc. Adscribere juvat TEIS- SIERI in elogiis eruditorum virorum Thuan. P. I. p. 21. judicium de Ziegler nostro: Il a donné au public la description de la Terre Sainte, qu'il a fait avec plus d'exactitude que Eusebe, que Beda, que Bacon, que Burchard, & que Breitenbach, qui avoient travaillé sur ce sujet, avant luy. Interea, minus favorable de Ziegleriano hoc opere judicium ferre *Andream MASIUM* in suo ad *Josiam* Commentario, qui insertus est *Bibliis Criticis &* quidem ad Cap. X. 10. XV. 1. XVII. 7. XIX. 35. me docuit *Cel. Heumannus* in privatis ad me datis literis.*

Est verò etiam præter ea quæ *Schelhornius* l. c. commemoravit scripta, tractatus *Ziegleri* nostri rarissimus, sub tit: *de Regionibus Septentrionalibus & Moluccis insulis.* Anverp. 1542. 8. quem in transcurso solum citatum videmus à *Conr. Gesnero* in ejus *Biblioth. universali*, ubi is dicitur *de rebus Indicis* quædam conscripsisse. Sed &, exeunte seculo XVI. in *Pannonia* *Ziegleri* hujus quoddam Opus esse excusum, me docuit,

ornatissimus quidam ex Hungaris meis
 Vir Juvenis Jos. DESIUS, cui, cum
 adhuc inter cives nostros versetur, ta-
 men in ipsa jam patria raro exemplo ca-
 thedram obtulerunt philosophicam: Is
 verò, quum ipsi Schelhornii Amœnita-
 tes Historico-Eccles. perlustrandas com-
 municassem, ita tum ad me: „Video,
 „ inter MSS. Ziegleri à Cel. Schelhor-
 „ nio l. c. p. 277. num. 7. & 8. duo
 „ commemorari Scripta a), priorisque
 „ stylum ab elegantia laudari. Ego
 „ rem secus se habere existimo. Possi-
 „ deo quippe librum mole spissum, se-
 „ culo XVI. exeunte in Pannonia ex-
 „ cusum, sub titulo: *Cataclysmus Eu-
 „ ropæus rerum Christianarum &c. Auc-
 „ tore Jacobo Zieglero, Theologo dum
 „ viveret Wiennensi celeberrimo*, in folio.
 „ Est liber in Patria, ante hos quatuor
 „ annos à me lectus, sed paucissimis
 „ quantum scio, notus. Novem con-
 „ stat centuriis, hæ sunt, vix ambi-
 „ go, septem illæ quas *septimo* & duæ
 „ quas *octavo* paragrapho memorat
 „ Schelhornius. Plura, certio-
 „ ra-

a) Alterius titulus est: *Rei Christianæ infir-
 mitas &c.* quod opus in septem centurias
 dispertitum refert Schelh. l. c. Alterius,
Directio summa rerum, quem librum in
 duas centurias divisum refert, ibid.

„ raque scripturus eram, tum de edi-
 „ tore, quo obstetricante lucem liber
 „ adspexit, tum de titulis centuriarum,
 „ tum de via, qua scriptum Ziegleri,
 „ Patavii defuncti, in Pannoniam trans-
 „ latum fuerit, iterumque in Germa-
 „ niam relatum, nisi de pluribus exem-
 „ plaribus cogitemus & sim. si vel ad
 „ manus esset, vel heri aut nudius ter-
 „ tius liber evolutus. Quod verò
 „ stilum, quo liber conscriptus est,
 „ adtinet, elegans satis est, non tamen
 „ nostræ, verum istius ætatis, quæ
 „ Zieglerus vixit, ratione habita. Ni-
 „ hil verò habet, quod me quidem ju-
 „ dice Papismum spiret. Pauca, quæ
 „ Lutheranismum. Plurima, quæ Re-
 „ formatis faventem proximumque ar-
 „ guunt auctorem. Quicquid hujus rei
 „ sit, hic sanè, si uspiam hominis il-
 „ lius Itali arcana, legisse me quondam
 „ memini detecta. „

Supplementa.

BLANCANUS (*Josephus*) de locis in
Aristotele mathematicis. Bonon 1615.

4. Liber rarus. vid. BRUCKER. Hi-
stor. Crit. Philos. Tom. I. p. 805.

BOXHORNII Monumenta illustrium
virorum & elogia Amstelod. 1638. fol.

- Est is idem ille liber, quem pag. 97. sub tit. FENDT Monumenta recensuimus: Istitis enim figuris quas Fendtius adornaverat, elogia addidit Boxhornius.
- BURANÆ Opus in Aristotelem. conf. BRUCKER. Histor. Crit. Philos. Tom. IV. P. I. p. 231.
- BURLÆI (*Gualteri*) *Vitæ philosophorum*. Liber sub incunabula artis typographicae typis impressus, rarissimus, teste Cl. BRUCKERO in Hist. Crit. Philos. T. I. p. 34. & Aug. BEYERO in Memor. libr. rarior. p. 68. Substitit ceteroquin viri labor intra conatum, conf. C. A. HEUMANNI Act. Philos. T. III. p. 182.
- BURSII (*Adami*) *Logica Citeronis Stoica*, libris 4. comprehensa, atque Justo Lipsio multum probata. Rarus est liber atque à multis frustra quaesitus. De Auctore vid. STAROVOLSCII *Εκατοντας* Scriptor. Polonicor. n. 71. p. 87. 88.
- BZOVII (*Abrah.*) *Pontifex Romanus*, seu, de præstantia, officio, auctoritate; virtutibus, felicitate, rebusque præclarè gestis Pontificum à divo Petro usque ad Paulum V. commentarius Colon. 1619. fol. Est is liber reliquis Operibus Bzovianis rarior; quanquam is Paulo V. aduletur usque ad blasphemiam & sorditiem.

CICHOKI (*Casparis*) Canonici & Parochi Sandomiriensis, *Anatomia Consilii editi de stabilienda pace Regni Poloniae Jesuitis pulsis &c.* Cracov. 1611. 4. dicitur opus rarum in Memorabil. Biblioth. Dresd. Tom. II. p. 157.

CONFESSIO Hispanica, sive potius, Hispanorum, propter Evangelicam professionem patria extorrium, lingua Hispanica pariter atque etiam Germanica, edita, est rarò obvia. Germanicam editionem Ambergæ 1611. 8. plagis quatuor cum dimid. procuravit *Joach. Ursinus* sive *Beringer*, Scholæ Ambergensis Rector, qui in Præf. docet A. 1601. librum hunc editum esse Hispanica simul lingua & Germanica, nunc autem edi solo sermone Germanico.

COUSSORD (*Claudii*) annotationes in omnes pæne nostri temporis hæreses, maximè autem in Waldensium errores Paris 1548. 8. Liber infrequens dicitur in Biblioth. Sarraz. pag. 17.

da **CORIO** (*Bernardino*) *Historia di Milano, con le vite de gli Imperadori.* Mediol. 1503. idib. Julii. fol. Liber in ipsa Italia admodum rarus vid. Biblioth. Sarraz. pag. 115.

COSMOPOLITÆ (*Euseb. Philad.*) de ejus dialogis vid. *Vogt.* in Catal. libr. rar. p. 458. Cæterum extat ejus quoque

que lingua Gallica tractatus sub titulo.
*Le Reveille-matin des François, & de
leurs voisins, par Eusebe Philadelphie
Cosmopolite.* Edimbourg. 1574. 8. rarior.

FAGII (*Pauli*) Scripta omnia raritatis
notam habere, asserit cum Cel. Kraf-
tio im Jubel-Jahr p. 139. Theoph. Sin-
cerus in nova collectione veterum &
rariorum librorum p. 127.

FLAMINII (*M. Ant.*) Libellus Italicus
sub tit. *Due dialoghi. L'uno di Mercurio
& Caronte: &c. l'altro, di Lattantio,
& di uno Archidiacono &c.* rarissime
obvius. vid. SCHELH. Am. Histor.
Eccles. Tom. II. p. 50. 51.

FOLENGII (*Theophili*) Mantuani Saty-
ricon Poëma, sub nomine *Merlini Coc-
cai Macaronica*, & jucundissimum &
rarissimum appellat Cl. BRUCKE-
RUS Hist. Crit. Philos. T. III. p. 796.
& T. IV. P. I. p. 182. cf. VOGT. Ca-
tal. lib. rar. p. 193. 194.

GAUDENTII (*Paganini*) libri omnes
rariores sunt, licet non accuratam eru-
ditionem ubique referant vid. BRUC-
KER. Hist. Crit. Phil. T. IV. P. I.
pag. 228.

GUIBERTI (*Nicolai*) Libellus *de vasis
veterum murrinis* longè est rarissimus.
vid. Jo. Frid. Christii dissertatio de iis-
dem. Lips. 1743. 4. edita p. 23. & 51.

H. H.

H. *H. Herwologia Anglica*; h. e. clarissimorum & doctissimorum aliquot Anglorum, qui floruerunt ab A. C. 1500—1620. vivæ effigies, vitæ & elogia. Duobus Tomis. Authore H. H. Anglo-Britanno. Impensis Crispini Passæi Calcographi & Jansonii Bibliopolæ Arnhemienfis fol. cum 67. figuris æneis. Auctorem hujus operis rarissimi nobis indigitat Auctor Memorabil. Biblioth. Dresd. T. II. p. 360. *Henricum* scilicet HOLLANDUM, ab alio quodam Pontificio Theologo ejus nominis sollicitè discernendum.

K ERSSENBROEK &c. Addatur ad pag. 173. lin. sexta antepenultima: Neque tamen eundem hunc libellum, quem præ manibus habemus, sed alium quendam profaico sermone scriptum, sub. tit. *Narratio de Obsidione Monasteriensi* &c. à Menkenio Tomo III. Scriptorum rerum Germanicarum insertum esse à pag. 1503. sq. rectè monuit auctor Memorabilium Bibliothecæ Dresdenfis collect. XII. p. 497.

M ANDOSII (*Prosperi*) *Bibliotheca Romana*, seu Romanorum scriptorum centuriæ Rom. 1682. 4. 2 Volum. Liber optimus & rarus dicitur in Biblioth. Sarraz. p. 216.

MARCELLI (*Christophori*) Patricii Veneti,

neti, Archiepiscopi Corcyrae, de *Auctoritate summi Pontificis, & his quae ad illam pertinent, adversus impia Martini Lutherii dogmata.* Florentiae per Haeredes Philippi Juntae A. 1521. 4. Hujus ipsius Auctoris *libros sacrarum ceremoniarum* recenset J. Vogt. pag. 372. Opus ejus *de anima* inter rariores referitur libros, ab Auctore Memorabilium Bibliothecae Dresdenfis T. I. p. 67. qui & Tom. II. p. 20. 21. hunc ipsum *de Pontificia auctoritate* librum rariorem recenset.

MENINSKI (*Francisci*) *Thesaurus & Grammatica Lingg. Orientall.* Viennae 1680. fol. Brevem Operis hujus & splendorum & rari conspectum dant *Acta eruditorum* A. 1683. p. 362. conf. *Memorabil. Bibl. Dresd.* T. I. p. 465.

PASSERATII (*Job.*) *De Litterarum* inter se cognatione ac permutatione Liber, omnibus studiosis bonarum scientiarum utilis & ad veram Auctorum veterum maxime Pandectarum Florent. lectionem indagandam necessarius. Paris. ap. Dav. Douceur 1606. 8. Est liber rariss. v. SCHELH. *Amoenit.* T. V. pag. 268. & *Memorabil. Bibl. Dresd.* T. II. p. 533. De eo ita Scaliger ad Carolum Labbeum: „ Accepi Passeratii „ libellum de cognatione literarum ,

„ ma-

„ magis utilem nobis quam auctori glo-
 „ riosum. Rari erunt, qui eo sciant
 „ uti. Nos quanti sit ex eo aestimare
 „ possumus, quod paucorum homi-
 „ num est, & plures habebit qui non
 „ capiant, quam qui eo capiantur. Ego
 „ sane in censum bonorum eum dedico.,,

PORTI (*Francisci*) Cretensis *Commenta-
 rii in Pindari Olympia, Pythia, Ne-
 mea, Isthmia.* Apud Jo. Sylvium Ge-
 nev. 1583. 4. sunt rariores, editi post
 Patris mortem ab Æmilio Porto. vid.
 Memorabil. Bibl. Dresd. T. II. p. 469.

ROSINIS (*Celsi de*) Cæsenatis Th.
 Doctoris & Abbatis, *Lyceum La-
 teranense* illustrium Scriptorum Sacri
 Apostolici Ordinis Clericorum Cano-
 nicorum Regularium Lateranensis Elo-
 gia. Libris XX. Cæsenæ ex typogra-
 phia Nerii 1649. fol. 2 Volum. Opus
 rarissimum. vid. Memorabil. Biblioth.
 Dresd. T. II. p. 350. sq.

RUDBEKII (*Olai*) Atlanticorum quar-
 ta cum primis eaque ultima pars est lon-
 gè rarissima vid. KOHL. nova litterar.
 anni 1741. p. 459. sq.

— — *Camporum Elyfiorum* Partis primæ
 duo duntaxat sub sole esse exemplaria,
 observat, qui horum simul possessores
 indicat, KOHLIUS in nov. lit. anni
 1743. pag. 9.

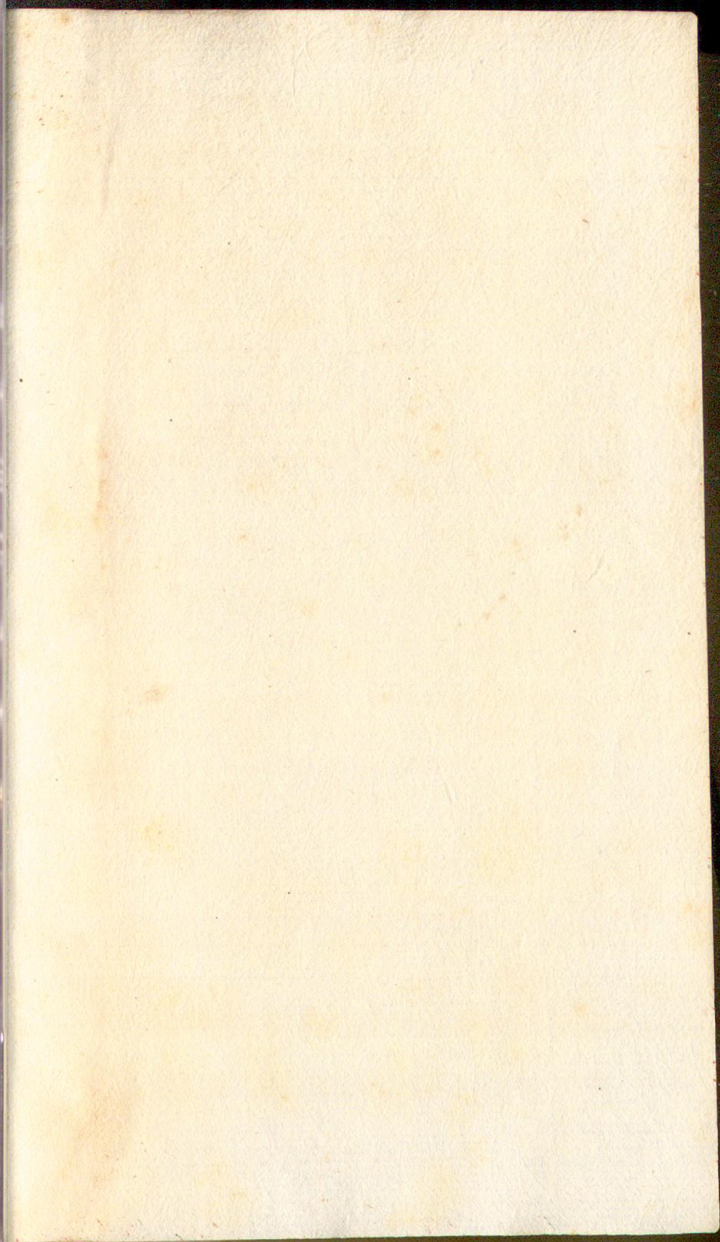
SARASA. Ad pag. 248. addatur: Posteaquam hæc typis jam erant expressa, non jam inter rariores libros, hoc præstantissimum *Sarasæ* opus recenseri debere, comperi, liquidem nova eaque locupletior editio cum præfatione *Joh. Petri Reuschii* Professoris Jenensis, prodierit Francof. & Lipsiæ 1741. 4. curâ *Joh. Christiani Fischeri*; Cum prior illa Editio, cujus mentionem feci, non in octava quam dicunt sed quarta forma prodiisset Antverpiæ 1664. atque Colonia Agrippinæ recusa esset 1676.

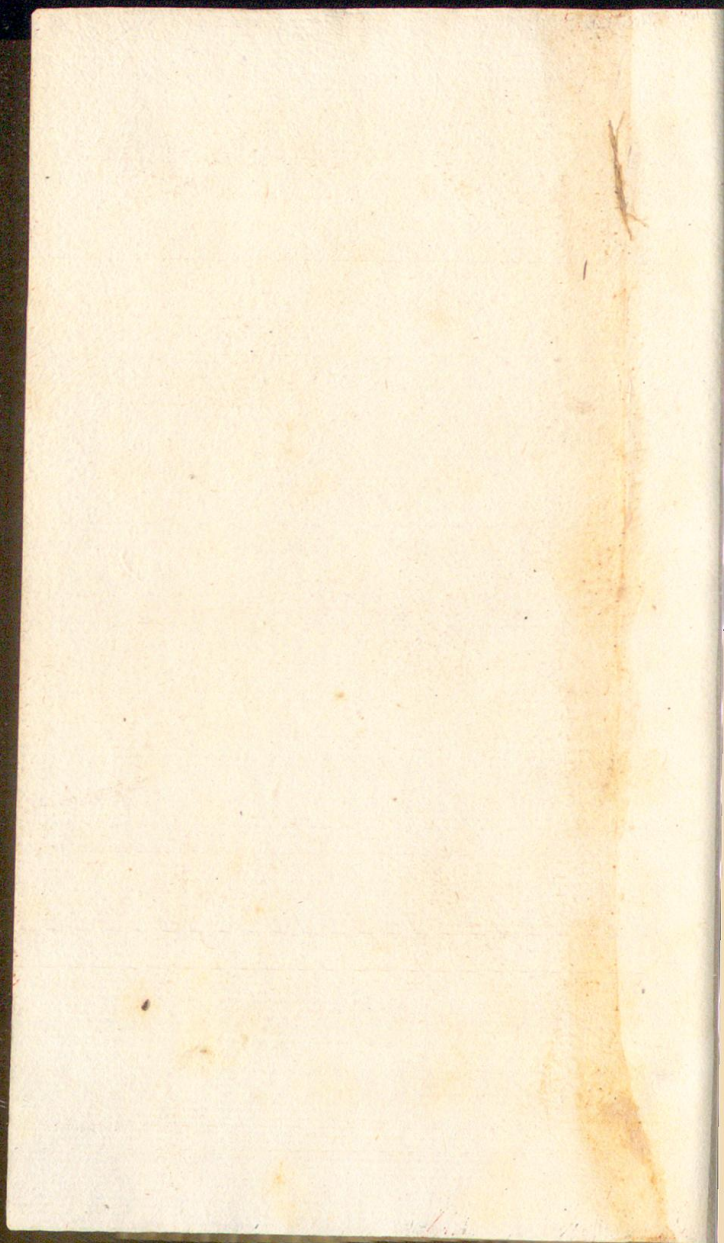
SCHENKELII *Memoria artificialis* à Cel. HEUM. in consp. reip. litterariæ p. 368. recensetur inter libros rariores.

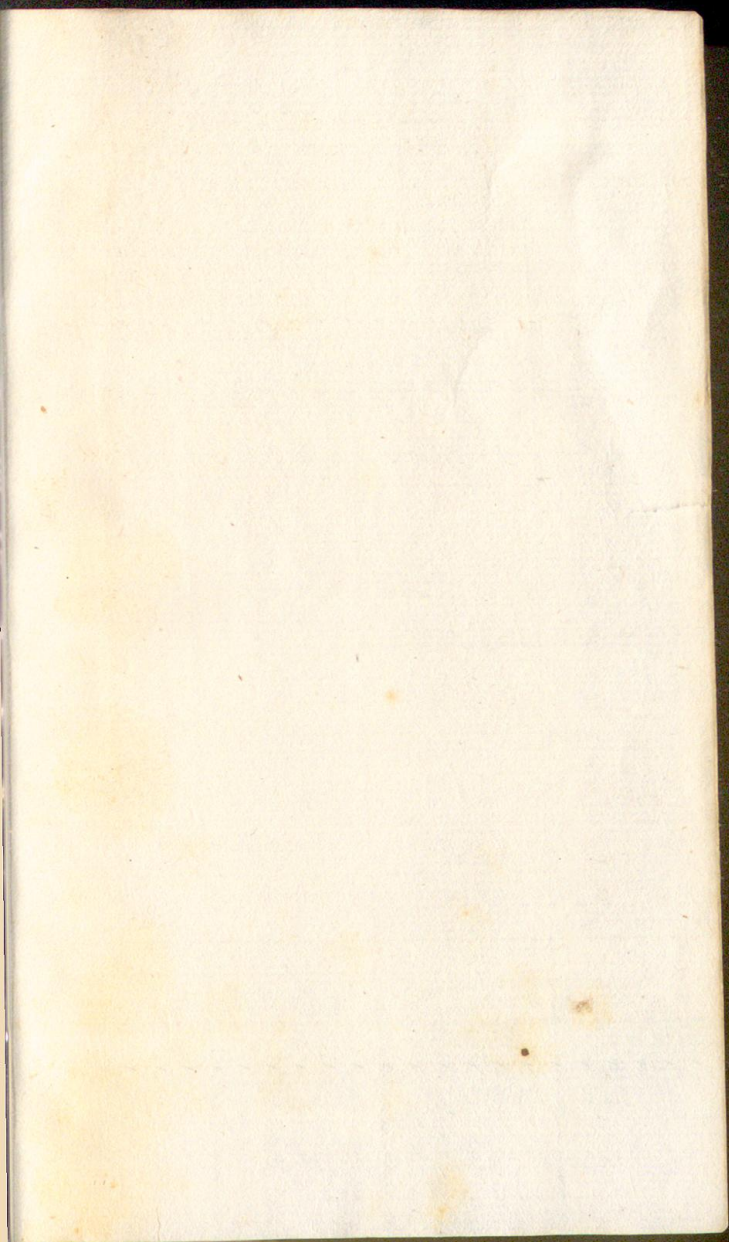
SPERÆ (*Petri Angeli*) Pomaricani, Academici otiosi, de *Nobilitate Professorum Grammaticæ*, & Humanitatis utriusque linguæ libri V. Neapoli. 1641. 4. recensentur inter rariora Bibliothecæ Regiæ Dresd. monumenta. v. Memor. Bibl. Dresd. T. I. p. 490.

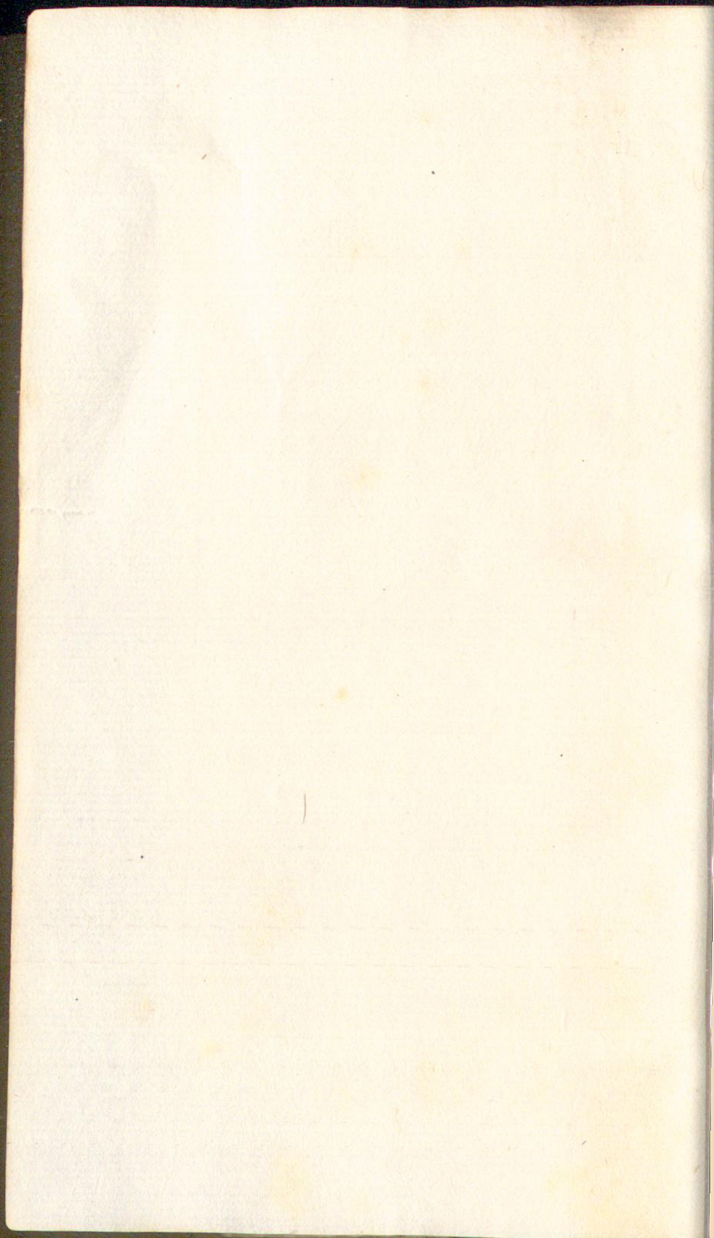
TILEMANNI (*Frisii*) perrarum eundemque bonum librum, cui titulus *Müntz-Spiegel*, copiosè recenset Cl. HEUMANNUS in *Histor. Gymnasilii Göttingensis* cap. IV. §. 25. seqq.

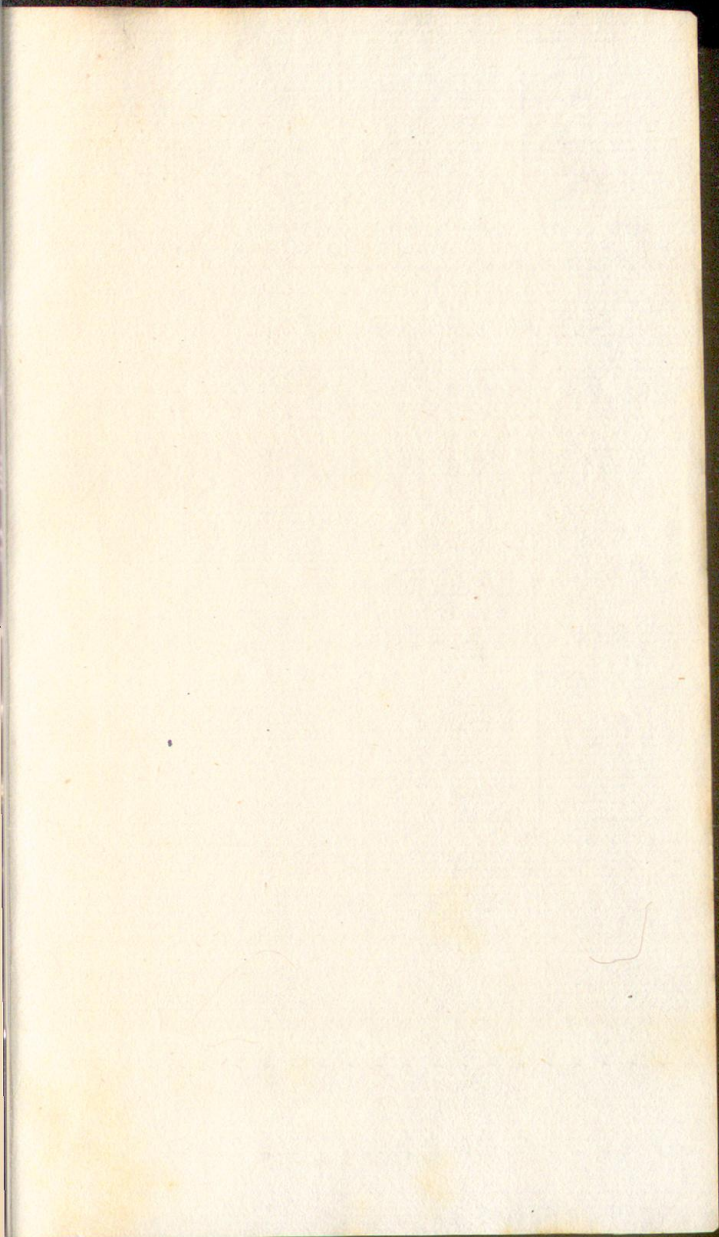
F I N I S.

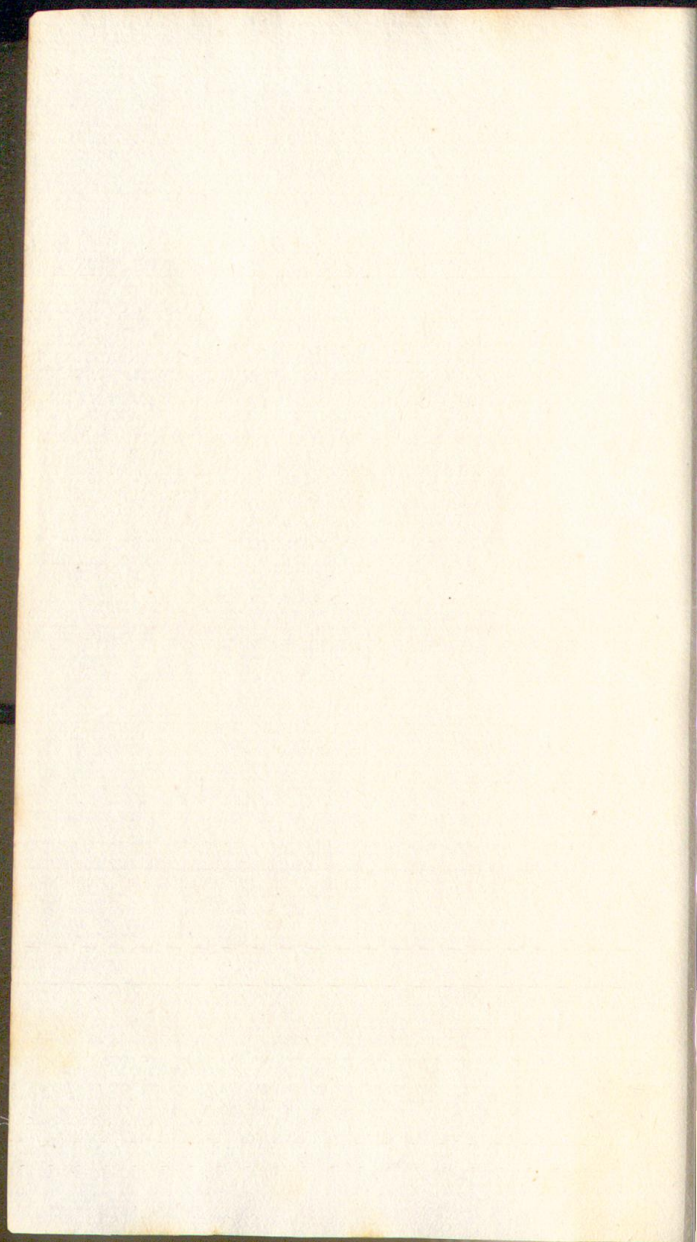

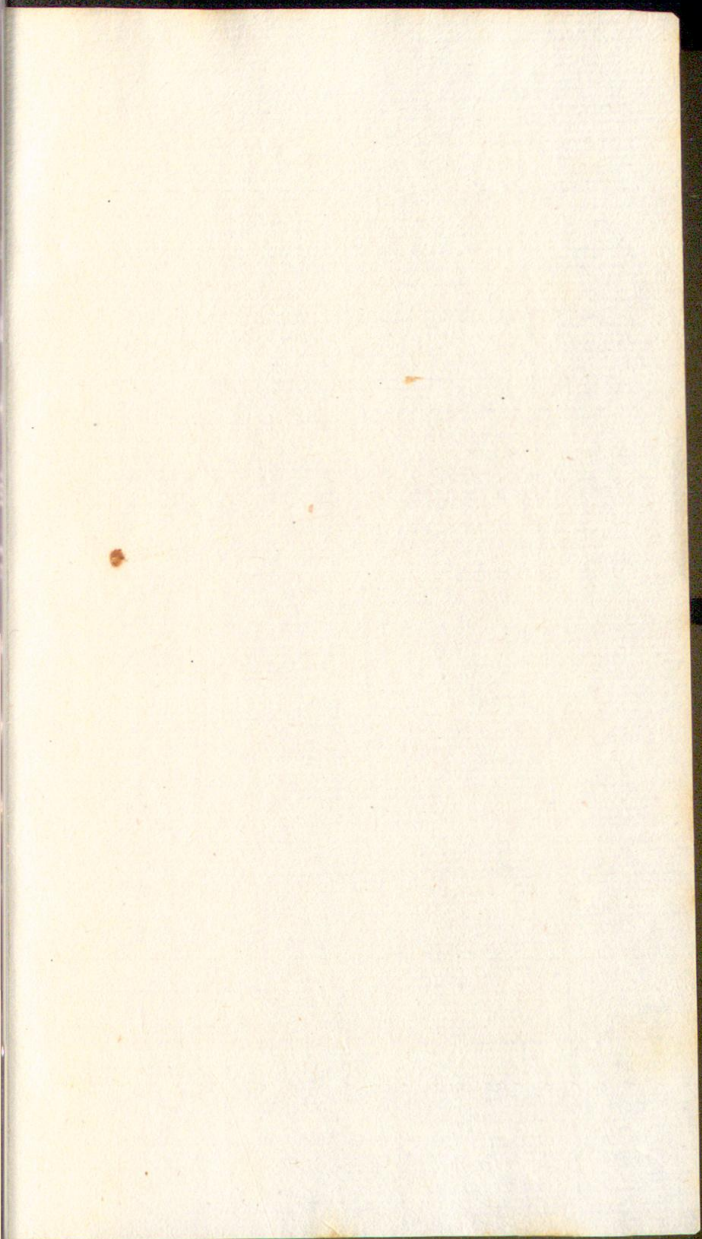

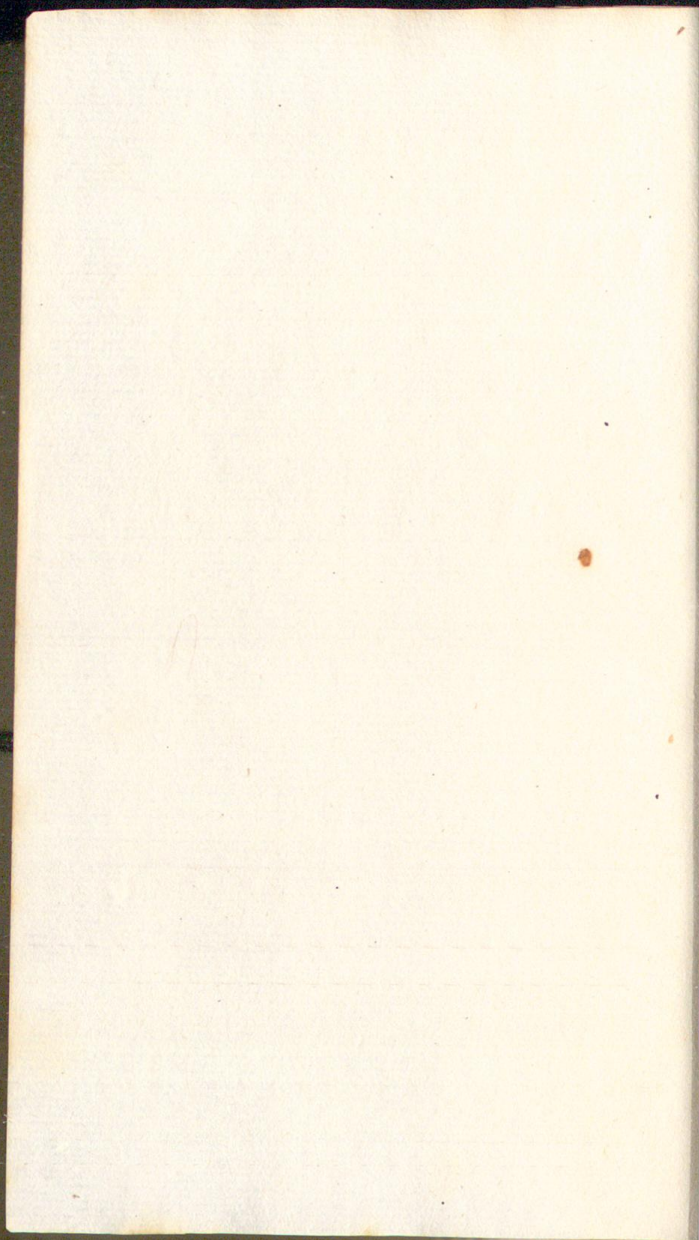

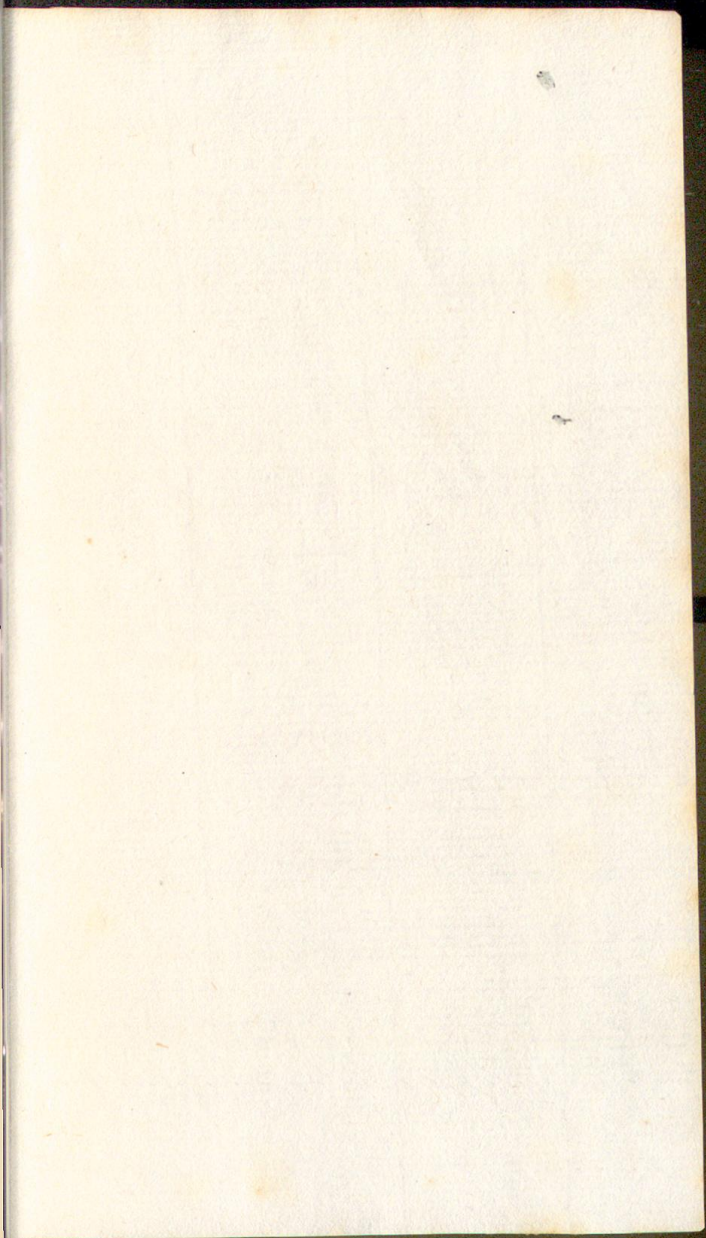

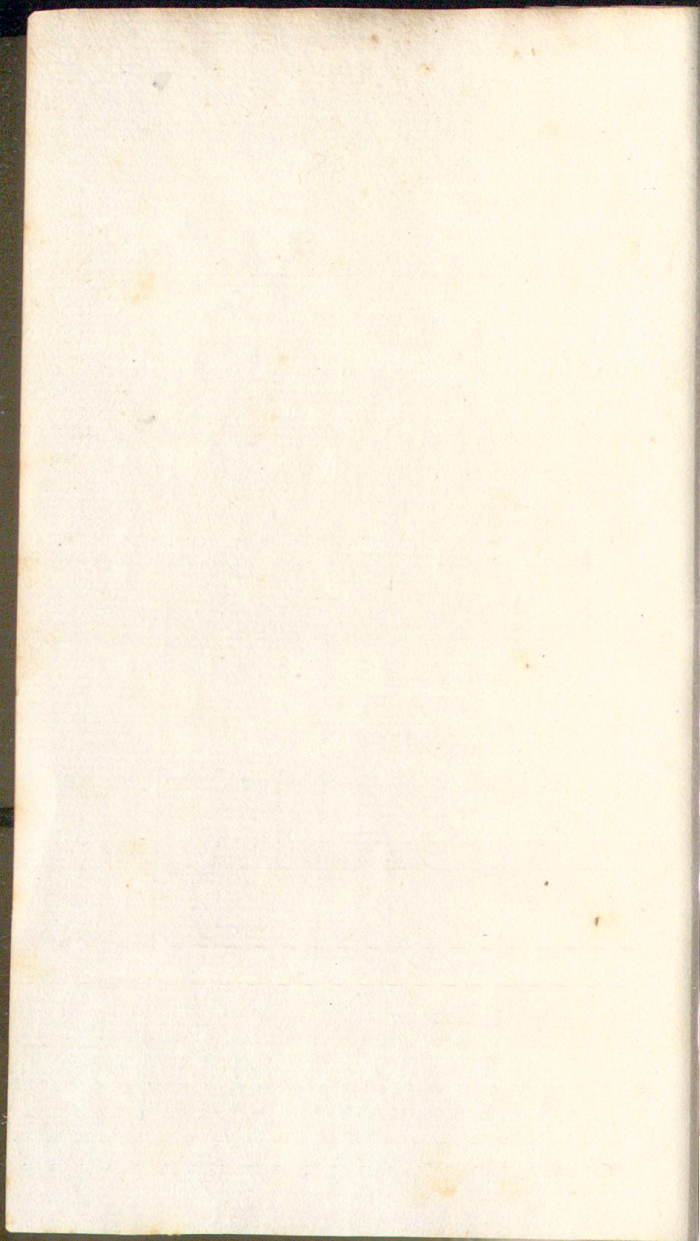

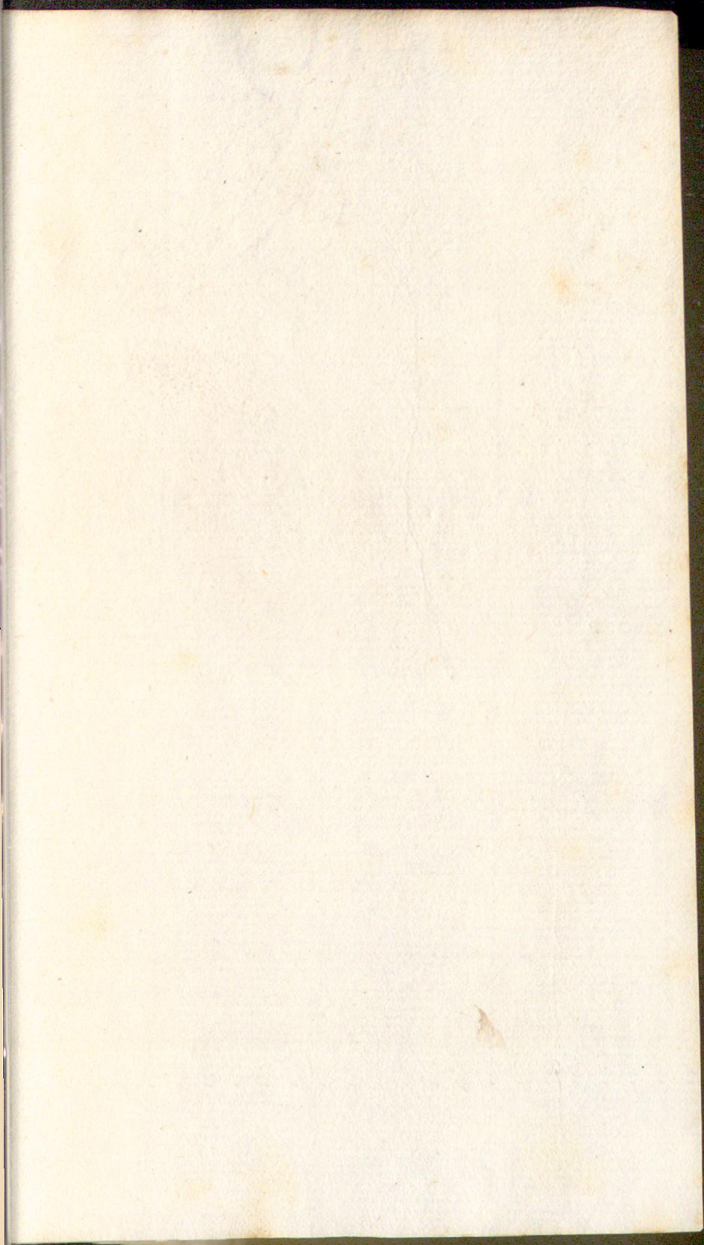

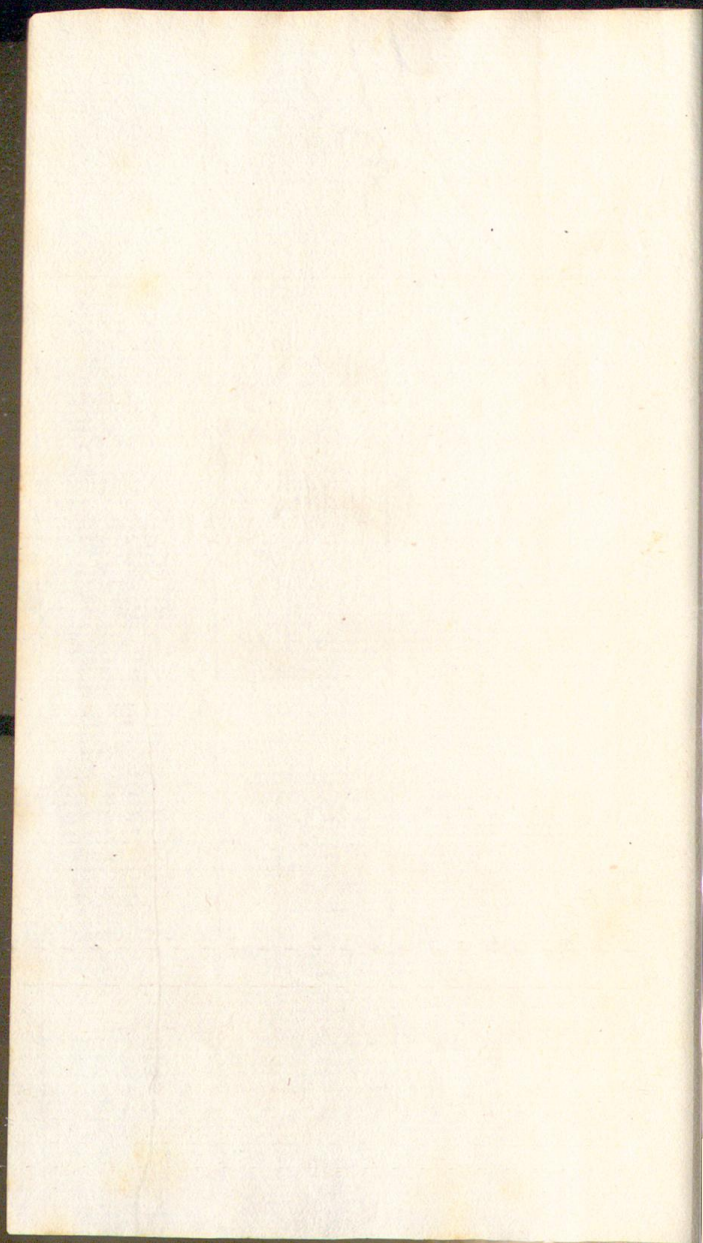

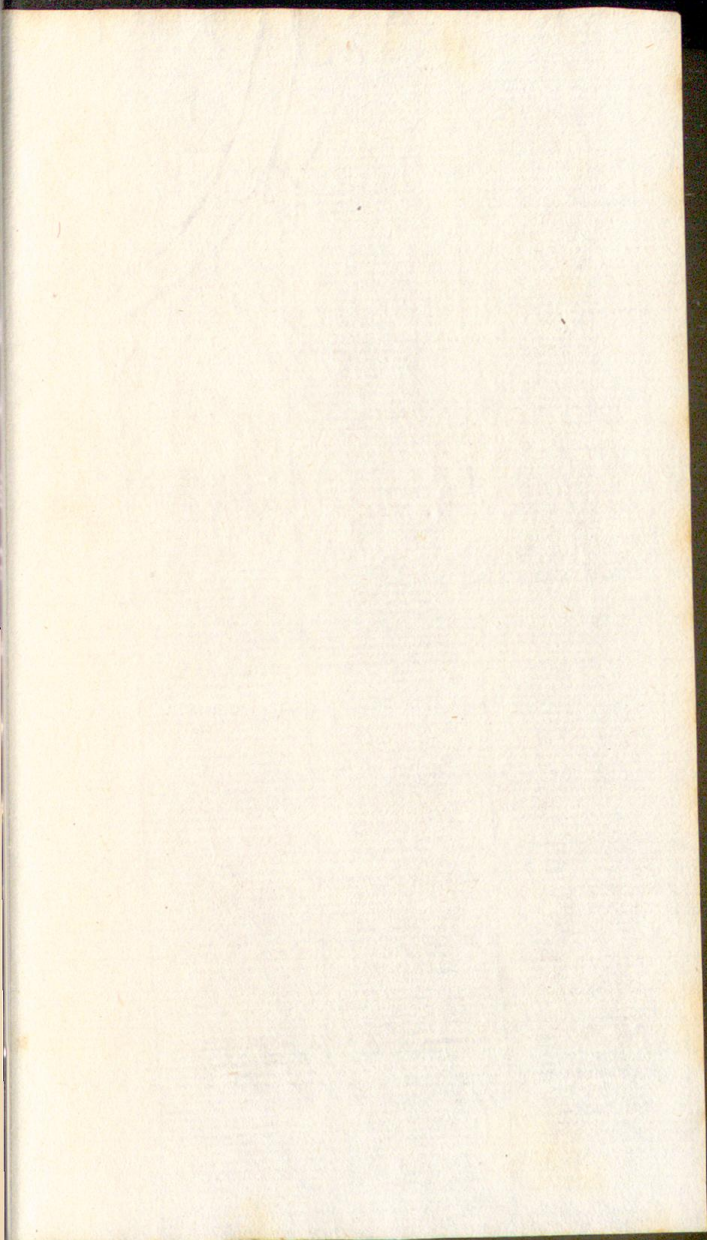

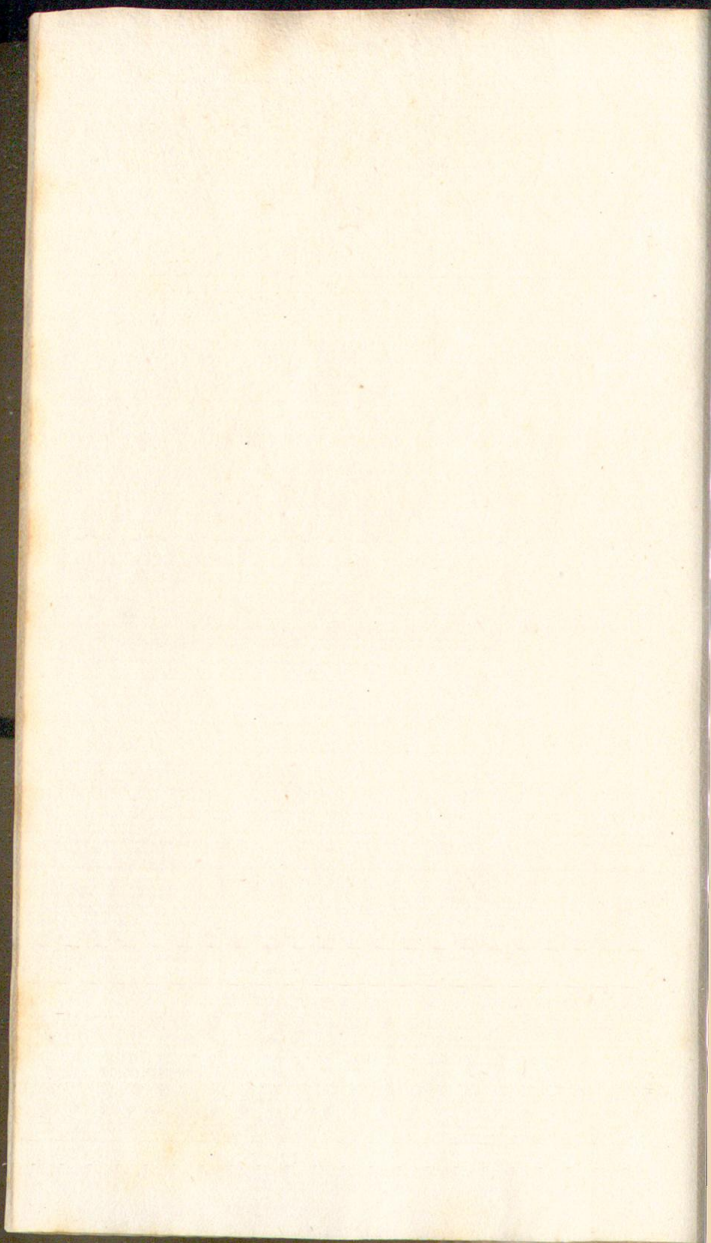

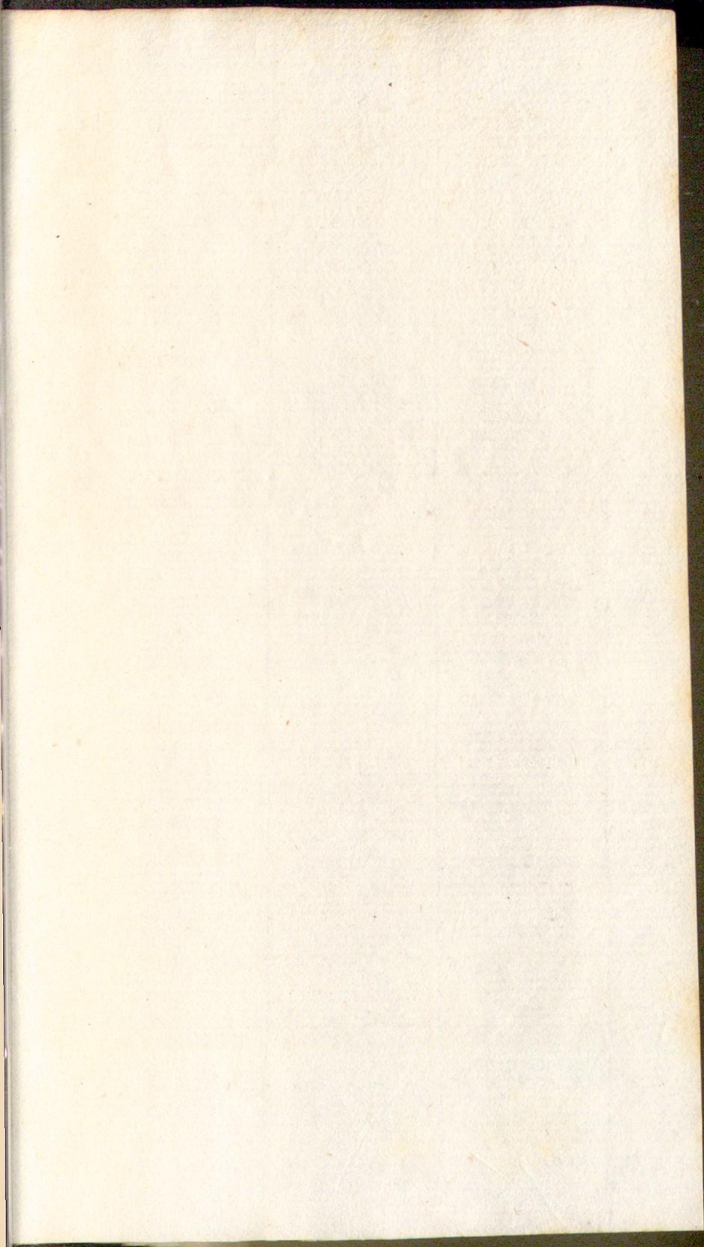

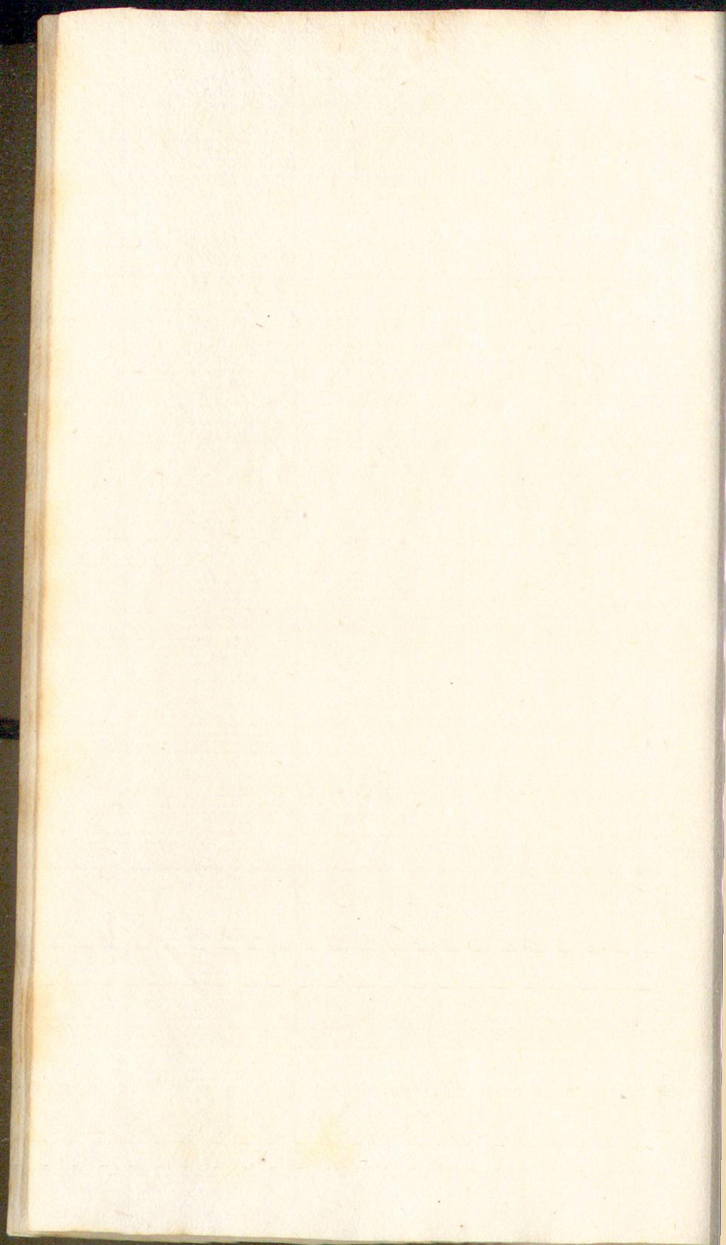

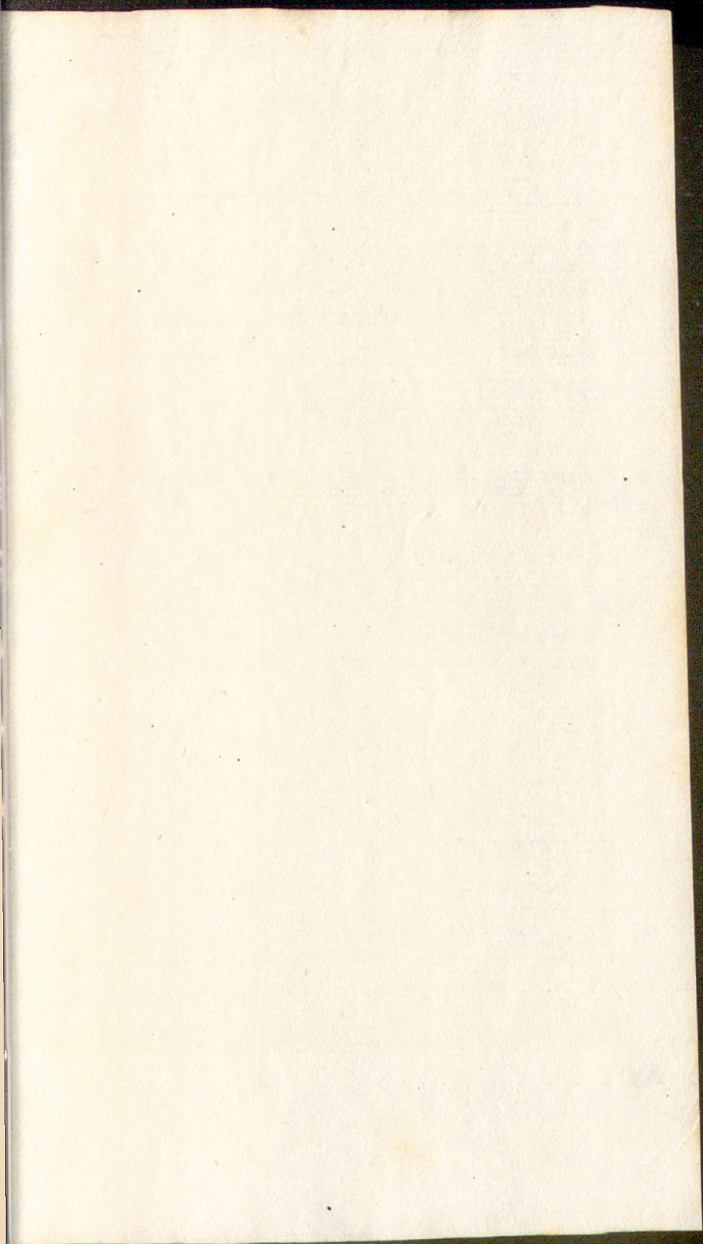

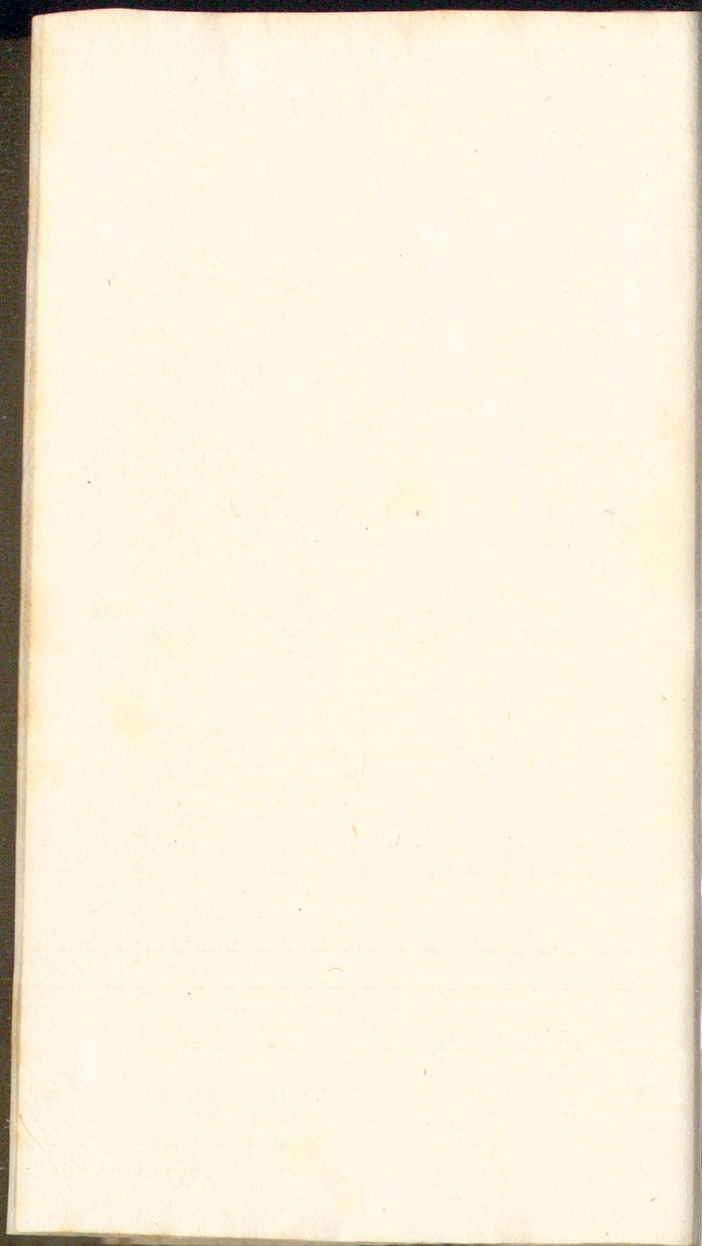

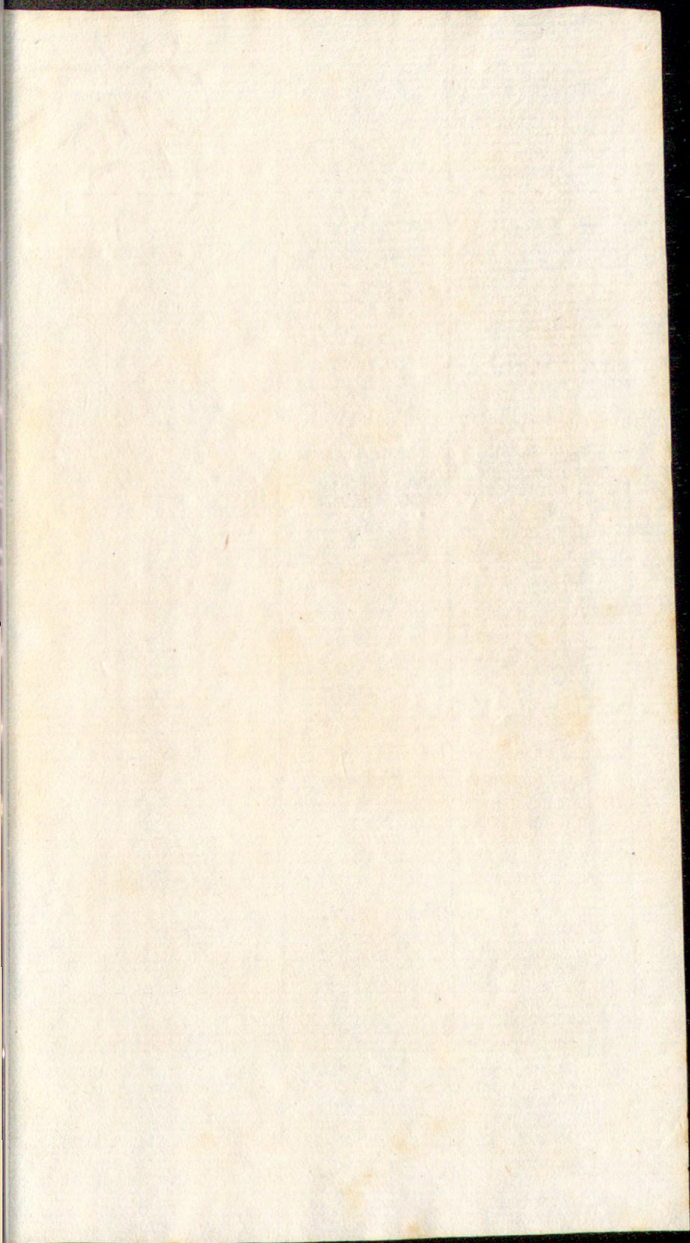

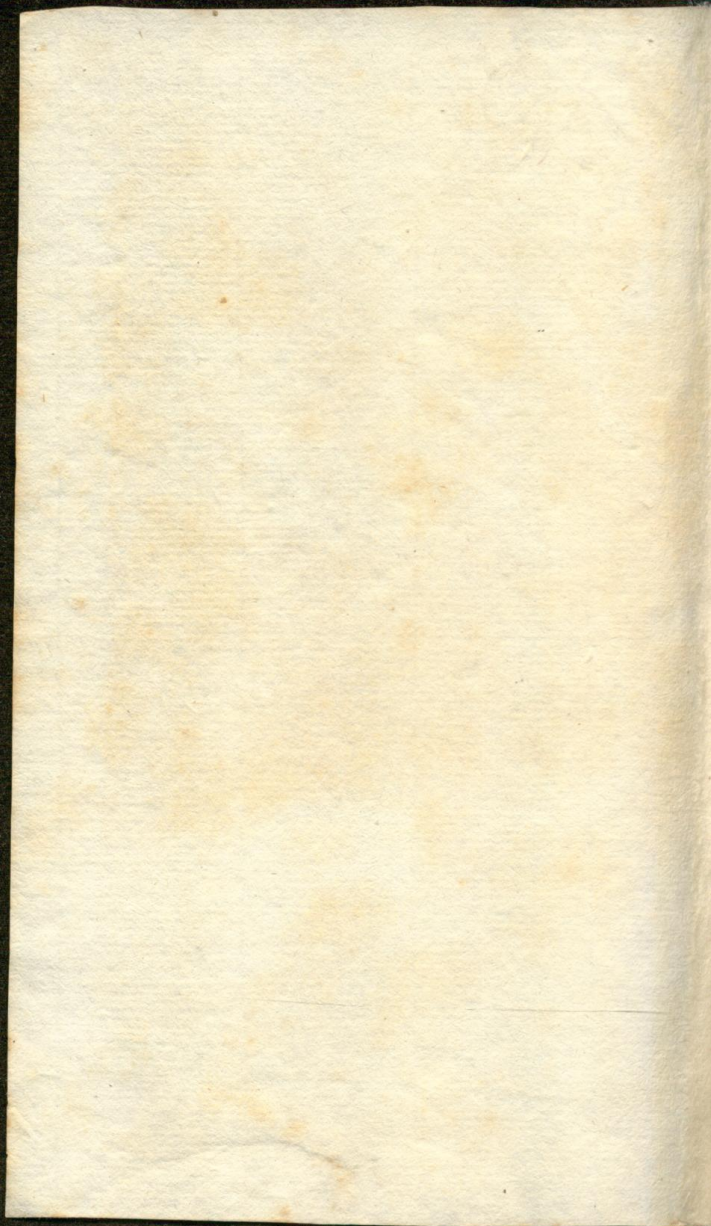

Zentralbibliothek Zürich

ZM03018692

